

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ

Αριθμός Πρωτοκόλλου: 4092/25-02-2026

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Αριθμός Απόφασης: 7/2026

ΘΕΜΑ: Έγκριση σχεδίου Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμου Μινώα Πεδιάδας 2024-2028 (Α' Φάση Επιχειρησιακού Προγράμματος). [Σχετική: η, υπ' αριθμόν 32/2026 (αρ. πρωτ.: 3558/18-02-2026, Α.Δ.Α.: 9ΒΞ1ΩΚ6-Κ11), απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής.].

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Από το 2^ο / 2026 πρακτικό τακτικής συνεδρίασης Δημοτικού Συμβουλίου

- Το Δημοτικό Συμβούλιο Μινώα Πεδιάδας συνεδρίασε δια ζώσης, ύστερα από την με αριθμό πρωτοκόλλου: **3834/20-02-2026** (Α.Δ.Α.: Ρ9ΛΥΩΚ6-6ΩΚ) πρόσκληση του Προέδρου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 65 και 67 του ν. 3852/2010 (Α' 87) όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, του Φ.Ε.Κ. 109/21-01-2025 τεύχος Β', Πρότυπου Κανονισμού Λειτουργίας Δημοτικού Συμβουλίου, την υπ' αριθμόν: 488/Α.Π.: 35496/25.4.2023 (Α.Δ.Α.: 6ΖΟΞ46ΜΤΛ6-6ΡΨ) εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών, «Τρόποι σύγκλησης των συλλογικών οργάνων των δήμων Άρθρο 11 ν.5043/2023 (Α' 91)» και τα διαλαμβανόμενα στην υπ' αριθμόν: 98/Α.Π.: 8182/26.01.2024 (Α.Δ.Α.: 9ΝΚ846ΜΤΛ6-Π6Λ) όμοια.
- Η πρόσκληση της παρούσας συνεδρίασης, δημοσιεύτηκε στον ειδικό χώρο δημοσιεύσεων και στην ιστοσελίδα του Δήμου στο διαδίκτυο, επιδόθηκε νόμιμα μαζί με τις εισηγήσεις όλων των θεμάτων της Ημερήσιας Διάταξης στους Δημοτικούς Συμβούλους και στον Δήμαρχο και γνωστοποιήθηκε στους Προέδρους των Συμβουλίων των Δημοτικών Κοινοτήτων και στους Προέδρους των Δημοτικών Κοινοτήτων, σύμφωνα με τις παρ. 4, 6 και 8 του άρθρου 67 του Ν. 3852/2010 (Α' 87).
- **Είδος συνεδρίασης και τρόπος διεξαγωγής της:** ΤΑΚΤΙΚΗ - ΔΗΜΟΣΙΑ - ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ
- **Χρόνος και τόπος διεξαγωγής της συνεδρίασης:** ΤΡΙΤΗ, 24-02-2026 / ΩΡΑ 18:30
ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ, ΣΤΟ ΚΑΣΤΕΛΛΙ.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΓΚΕΡΟΓΛΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΣΥΝΘΕΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

- 1. Αγγελάκη Ευαγγελία, 2. Αποστολογιωργάκη-Χαιρέτη Καλλιόπη, 3. Γλυκοκόκαλος Γεώργιος, 4. Δαγαλάκη-Χρονάκη Μαρίνα, 5. Δερμιτζάκης Ζαχαρίας, 6. Δρακάκης Ιωάννης, 7. Δραμουντάνη-Κουτεντάκη Όλγα, 8. Ζαμπουλάκης Εμμανουήλ, 9. Καλογεράκης Γεώργιος (Πρόεδρος ΔΣ), 10. Καλογερίδης Γρηγόριος, 11. Καλομοίρης Στυλιανός, 12. Καλυκάκη Ευφροσύνη, 13. Κουρλετάκης Εμμανουήλ, 14. Κουτσαντωνάκης Γεώργιος, 15. Μαυροπούλου Γεωργία (Γραμματέας ΔΣ), 16. Μελαδάκης Νικόλαος, 17. Μελεμενής Γεώργιος, 18. Μουρτζάκης Μιχαήλ, 19. Μπουτιέρου-Σπυριδάκη Ιφιγένεια, 20. Παπαδόπουλος Γεώργιος, 21. Σαμωνάκης Μιχαήλ, 22. Συμιανάκης Ιωάννης, 23. Φραγκάκης Εμμανουήλ (Αντιπρόεδρος ΔΣ), 24. Φτυλάκης Μαρίνος και 25. Ψυλλάκης Στέφανος.-
- **ΠΑΡΟΝΤΕΣ δημοτικοί σύμβουλοι:** 1. Αγγελάκη Ευαγγελία, 2. Αποστολογιωργάκη-Χαιρέτη Καλλιόπη, 3. Δαγαλάκη-Χρονάκη Μαρίνα, 4. Δραμουντάνη-Κουτεντάκη Όλγα, 5. Ζαμπουλάκης Εμμανουήλ, 6. Καλογεράκης Γεώργιος (Πρόεδρος ΔΣ), 7. Καλογερίδης Γρηγόριος, 8. Καλομοίρης Στυλιανός, 9. Καλυκάκη Ευφροσύνη, 10. Κουρλετάκης Εμμανουήλ, 11. Κουτσαντωνάκης Γεώργιος, 12. Μελεμενής Γεώργιος, 13. Παπαδόπουλος Γεώργιος, 14. Σαμωνάκης Μιχαήλ, 15. Συμιανάκης Ιωάννης, 16. Φραγκάκης Εμμανουήλ (Αντιπρόεδρος ΔΣ) και 17. Ψυλλάκης Στέφανος.-
- **ΑΠΟΝΤΕΣ δημοτικοί σύμβουλοι:** 1. Γλυκοκόκαλος Γεώργιος, 2. Δερμιτζάκης Ζαχαρίας, 3. Δρακάκης Ιωάννης, 4. Μαυροπούλου Γεωργία (Γραμματέας ΔΣ), 5. Μελαδάκης Νικόλαος, 6. Μουρτζάκης Μιχαήλ, 7. Μπουτιέρου-Σπυριδάκη Ιφιγένεια, 8. Φτυλάκης Μαρίνος [αν και κλήθηκαν νόμιμα με την, αριθμό πρωτοκόλλου: **3834/20-02-2026** (Α.Δ.Α.: Ρ9ΛΥΩΚ6-6ΩΚ), πρόσκληση του προέδρου].-
- **Διαπιστώθηκε νόμιμη απαρτία, διότι κατά την εκφώνηση του καταλόγου ήταν παρόντα δεκαέξι (16) μέλη και απόντα εννέα (9) μέλη επί συνόλου είκοσι πέντε (25) μελών του Δημοτικού Συμβουλίου.**

➤ **ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΕΙΣ / ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ:**

- ✓ Η δ.σ., **Καλυκάκη Ευφροσύνη**, **προσήλθε** στη συνεδρίαση μετά την εκφώνηση του καταλόγου, κατά την ενημέρωση του Σώματος από τον Δήμαρχο για επίκαιρα θέματα του Δήμου, δηλαδή πριν από τη συζήτηση και λήψη απόφασης για κανένα από τα θέματα εκτός ή εντός της ημερήσιας διάταξης.–
- ✓ Ο δ.σ., **Σαμωνάκης Μιχαήλ**, **αποχώρησε** αμέσως μετά από τη συζήτηση και λήψη της απόφασης για το 1^ο Η.Δ θέμα (αρ. απόφασης **7/2026**) και **δεν επανήλθε** μέχρι και τη λήξη της συνεδρίασης.–

➤ **ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΜΕ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΑΝΩ ΤΩΝ (200) ΚΑΤΟΙΚΩΝ:**

1	Αποστόλων	Κουμπενάκης Γεώργιος	ΠΑΡΩΝ	14	Κασταμονίτσας	Ανδριανάκης Μιχαήλ	Απών
2	Αρκαλοχωρίου	Μαλεδάκης Γεώργιος	ΠΑΡΩΝ	15	Καστελλιανών	Πευκιανάκης Εμμανουήλ	Απών
3	Αρχαγγέλου	Συριγωνάκης Μιχαήλ	ΠΑΡΩΝ	16	Καστελλίου	Σκουλούδη Μαρία	ΠΑΡΟΥΣΑ
4	Ασκών	Σταυρουλάκης Εμμανουήλ	ΠΑΡΩΝ	17	Λευκοχωρίου	Καραμαλάκης Αντώνιος	Απών
5	Βόνης	Στεφανάκης Εμμανουήλ	ΠΑΡΩΝ	18	Λύττου	Αποστολάκης Χαράλαμπος	ΠΑΡΩΝ
6	Γαρίπας	Ταμιωλάκη Ευαγγελία (Λίτσα)	Απούσα	19	Νιπιδιτού	Μαρκόπουλος Αγησίλαος	Απών
7	Γερακίου	Παπαδαντωνάκης Εμμανουήλ	Απών	20	Παναγιάς	Αποστολάκης Γεώργιος	Απών
8	Δεματίου	Φτυλάκης Γεώργιος	Απών	21	Πανοράματος	Κλάδος Ιωάννης	Απών
9	Ζωφόρων	Τσικαλάκης Νικόλαος	Απών	22	Παρτίρων	Καλομοίρης Εμμανουήλ	ΠΑΡΩΝ
10	Θραψανού	Βολυράκης Εμμανουήλ	Απών	23	Πολυθέας	Βιδάκη Καλλιόπη (Ιωάννα)	Απούσα
11	Ινίου	Κυργιακάκης Εμμανουήλ	ΠΑΡΩΝ	24	Σκινιά	Νικολουδάκης Εμμανουήλ	Απών
12	Καραβάδου	Παναγιωτάκης Δημήτριος	ΠΑΡΩΝ	25	Σμαρίου	Μηλαθιανάκης Δημήτριος	Απών
13	Κασσάνων	Φουκαράκης Νικόλαος	Απών				

➤ **ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΜΕ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΕΩΣ ΚΑΙ (200) ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ:**

1	Αμαριανού	Ψαράκης Κωνσταντίνος	Απών	5	Μαθιάς	Νικολουδάκης Ιωάννης	Απών
2	Ευαγγελισμού	Χαριτάκης Κωνσταντίνος	ΠΑΡΩΝ	6	Πατσιδέρου	Χριστοδουλάκης Δημήτριος	Απών
3	Καρουζανού	Καρουζάκη-Ραπτάκη Αμαλία	ΠΑΡΟΥΣΑ	7	Σαμπά	Σταυρουλάκης Γεώργιος	ΠΑΡΩΝ
4	Λιλιανού	Φραγκιαδουλάκης Αριστείδης	ΠΑΡΩΝ				

➤ **ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΕΙΣ / ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΙΣ ΠΡΟΕΔΡΩΝ:**

- ✓ **Αποστόλων** (Κουμπενάκης Γ.), **προσήλθε** στη συνεδρίαση μετά την εκφώνηση του καταλόγου, κατά την ενημέρωση του Σώματος από τον Δήμαρχο για επίκαιρα θέματα του Δήμου, δηλαδή πριν από τη συζήτηση και λήψη απόφασης για κανένα από τα θέματα εκτός ή εντός της ημερήσιας διάταξης.
- ✓ **Λύττου** (Αποστολάκης Χ.), **Ευαγγελισμού** (Χαριτάκης Κ.) και **Σαμπά** (Σταυρουλάκης Γ.), **αποχώρησαν** αμέσως μετά από τη συζήτηση και λήψη της απόφασης για το 1^ο Η.Δ θέμα (αρ. απόφασης **7/2026**). **Ασκών** (Σταυρουλάκης Εμμ.), **αποχώρησε** αμέσως μετά από τη συζήτηση και λήψη της απόφασης για το 6^ο Η.Δ θέμα (αρ. απόφασης **12/2026**). **ΚΑΝΕΝΑΣ**, από τους αποχωρήσαντες προέδρους, **δεν επανήλθε** μέχρι και τη λήξη της συνεδρίασης.–
- Η πρόσκληση απεστάλη -κατά νόμο- και στον δήμαρχο Μινώα Πεδιάδας, **κ. Κεγκέρογλου Βασίλειο**, ο οποίος είναι **ΠΑΡΩΝ** στη συνεδρίαση.
- **Παραβρέθηκαν:** Ο Γενικός Γραμματέας του Δήμου, Μπελενιώτης Νικόλαος, η υπάλληλος του Τμήματος Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων, Στιβακτάκη Αικατερίνη, Δημότες και/ή κάτοικοι του Δήμου. –
- Τα πρακτικά τηρεί ο, δημοτικός υπάλληλος, Σηφάκης Γεώργιος του Εμμανουήλ.
- **ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΒΡΙΣΚΟΜΕΝΟ ΣΕ ΝΟΜΙΜΗ ΑΠΑΡΤΙΑ ΑΡΧΙΖΕΙ ΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ.**

ΕΙΣΗΓΗΣΗ: Αριθμός Πρωτοκόλλου 3558/18-02-2026

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εισάγεται από την ημερήσια διάταξη το 1^ο θέμα αυτής.

Θέμα 1^ο Η.Δ.:

Έγκριση σχεδίου Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμου Μινώα Πεδιάδας 2024-2028 (Α' Φάση Επιχειρησιακού Προγράμματος). [Σχετική: η, υπ' αριθμόν **32/2026** (αρ. πρωτ.: 3558/18-02-2026, Α.Δ.Α.: 9ΒΞ1ΩΚ6-Κ1Ι), απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής.].

Ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου, Καλογεράκης Γεώργιος, έθεσε υπόψη των μελών την, υπ' αριθμόν: **32/2026** (αρ. πρωτ.: 3558/18-02-2026, Α.Δ.Α.: 9ΒΞ1ΩΚ6-Κ1Ι), απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής του Δήμου Μινώα Πεδιάδας. Η απόφαση αυτή επιδόθηκε (με απόδειξη) στα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου μαζί με την πρόσκληση για την παρούσα τακτική - δημόσια - δια ζώσης συνεδρίαση και έχει, όπως ακριβώς αναρτήθηκε στο πρόγραμμα "ΔΙΑΥΓΕΙΑ", με τον ως άνω Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης, στη διαδρομή: <https://diavgeia.gov.gr/f/minoapediadas>,

Έπειτα ο λόγος δόθηκε στον εισηγητή του θέματος δήμαρχο Μινώα Πεδιάδας, κ. Κεγκέρογλου Βασίλειο, ο οποίος έδωσε τις απαραίτητες διευκρινήσεις και ζήτησε από το Σώμα να εγκρίνει το Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμου Μινώα Πεδιάδας 2024-2028 (Α' Φάση Επιχειρησιακού Προγράμματος) όπως η Δημοτική Επιτροπή, με την υπ' αριθμόν: **570/2025** (αρ. πρωτ.: 34059/30-12-2025, Α.Δ.Α.: ΨΒ0ΤΩΚ6-90Θ) απόφαση, εισηγείται.

Επακολούθησε συζήτηση και πλήρης περιγραφή των συζητηθέντων, βρίσκεται καταγεγραμμένη σε ηλεκτρονική μορφή που τηρείται στο αρχείο της Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών – Τμήμα Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων (Δημοτικό Συμβούλιο).

Τα μέλη του Δ.Σ. αναφέρουν ότι συμφωνούν με την εισήγηση, η οποία κατά συνέπεια γίνεται ομόφωνα δεκτή από τα μέλη των οποίων η ψήφος προσμετρείται και υπολογίζεται.

ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Έλαβε υπόψη:

- Τις διατάξεις των άρθρων 65 και 67 του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ Α' 87),
- την, υπ' αριθμόν 98/Α.Π.: 8182/26.01.2024 (Α.Δ.Α.: 9ΝΚ846ΜΤΛ6-Π6Λ), εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών,
- την, υπ' αριθμόν: **32/2026** (αρ. πρωτ.: 3558/18-02-2026, Α.Δ.Α.: 9ΒΞ1ΩΚ6-Κ1Ι), απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής του Δήμου Μινώα Πεδιάδας και τα συνημμένα σ' αυτήν έγγραφα - δικαιολογητικά, ως και την αναφερόμενη σ' αυτήν ισχύουσα νομοθεσία,
- τη γενομένη συζήτηση, τη σύμφωνη γνώμη του Δημάρχου και τη διενεργηθείσα φανερή ψηφοφορία, σε σύνολο και ψηφισάντων δεκαεπτά (17) δημοτικών συμβούλων

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ:

- Α. ΕΓΚΡΙΝΕΙ** το Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμου Μινώα Πεδιάδας 2024-2028 (Α' φάση Επιχειρησιακού Προγράμματος) όπως προτάθηκε με την, υπ' αριθμόν: **32/2026** (αρ. πρωτ.: 3558/18-02-2026, Α.Δ.Α.: 9ΒΞ1ΩΚ6-Κ1Ι), απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής.

Β. Εγκρίνει την ανάπτυξη συνεργασίας με τους όμορους δήμους, για τη διασφάλιση του συντονισμού των δράσεων υπερτοπικής ανάπτυξης και την προώθηση τυχόν διαδημοτικών συνεργασιών.

✓ Το εγκριθέν Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμου Μινώα Πεδιάδας 2024-2028 (Α' φάση Επιχειρησιακού Προγράμματος) επισυνάπτεται στην παρούσα απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Μινώα Πεδιάδας και την ακολουθεί ως αναπόσπαστο τμήμα της.

Η απόφαση αυτή έλαβε αύξοντα αριθμό: 7/2026

- Μετά την εξάντληση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης λύεται η συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου και υπογράφεται το πρακτικό αυτό, όπως παρακάτω:

**ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
(ακολουθούν υπογραφές)**

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

Ακριβές Αντίγραφο

ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

2024-2028

ΕΝΟΤΗΤΑ 1
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

minoapediadas.gr

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Μινώα Πεδιάδας για τη δημοτική περίοδο 2024-2028 εκπονήθηκε από την Διεπιστημονική Ομάδα Έργου (ΔΟΕ), η οποία συστάθηκε με την υπ. αριθμ. 2945/16.10.2025 απόφαση δημάρχου και αποτελείται από τους:

A. Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης, Πληροφορικής και Διαφάνειας

1. **Μπελενιώτη Μαρία**, Προϊσταμένη Αυτοτελούς Τμήματος Προγραμματισμού, Οργάνωσης Πληροφορικής και Διαφάνειας
2. **Καμαριανάκης Ζαχαρίας**, Υπάλληλος Αυτοτελούς Τμήματος Προγραμματισμού, Οργάνωσης Πληροφορικής και Διαφάνειας

B. Λοιπές διευθύνσεις/ υπηρεσίες

1. **Δαγκωνάκη Ζαχαρένια**, Προϊσταμένη της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Μινώα Πεδιάδας
2. **Μαυροφοράκη Ευφροσύνη**, Προϊσταμένη της Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου Μινώα Πεδιάδας
3. **Βουμβουλάκη Ειρήνη**, Προϊσταμένη του Αυτοτελούς Τμήματος Υπηρεσίας Δόμησης

Γ. Συντονιστές επόπτες

4. **Μπελενιώτης Νικόλαος**, Γενικός Γραμματέας
1. **Ζαμπουλάκης Εμμανουήλ**, Αντιδήμαρχος Οικονομικών, Τοπικής Ανάπτυξης και Παραλιακού Μετώπου
2. **Καλογερίδης Γρηγόριος**, Αντιδήμαρχος Άρδευσης και Ηλεκτροφωτισμού
3. **Κουρλετάκης Γεώργιος**, Αντιδήμαρχος Πολιτικής Προστασίας και Αγροτικής Οδοποιίας
4. **Κουτσαντωνάκης Γεώργιος**, Αντιδήμαρχος Χωροταξίας και Θεμάτων Αεροδρομίου,
5. **Συμιανάκης Ιωάννης**, Αντιδήμαρχος Περιβάλλοντος

Τη συνολική ευθύνη στο συντονισμό της κατάρτισης και παρακολούθησης της εκτέλεσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος έχει η Δημοτική Επιτροπή του Δήμου, η οποία το εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο (αρ. 63 του Ν. 3852/2010).

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Μινώα Πεδιάδας για τη δημοτική περίοδο 2024-2028 εκπονήθηκε με τη συμβολή της **MADE Consultants** η οποία υποστήριξε τη Διεπιστημονική Ομάδα Έργου σε όλα τα στάδια εκπόνησής του.

Λ. Δημοκρατίας & Γκάλι 1, 71306
Ηράκλειο Κρήτης

T 2810283252

E info@madeconsultants.gr

W www.madeconsultants.gr

Πίνακας περιεχομένων

1	Εισαγωγή	1
1.1	Σκοπός Επιχειρησιακού Προγράμματος	3
1.1.1	Πρώθηση της τοπικής ανάπτυξης	3
1.1.2	Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού	4
1.1.3	Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου	4
1.2	Χαρακτηριστικά του Επιχειρησιακού Προγράμματος	5
1.3	Δομή του Επιχειρησιακού Προγράμματος	5
1.4	Μέσα και εργαλεία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος	9
2	Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης	10
2.1	Βασικά χαρακτηριστικά της περιοχής	11
2.1.1	Διοικητικά όρια	11
2.1.2	Δημογραφικά χαρακτηριστικά	13
2.1.3	Επίπεδο εκπαίδευσης	26
2.1.4	Λοιπά δημογραφικά χαρακτηριστικά	28
2.2	Περιβάλλον και Ποιότητα ζωής	35
2.2.1	Φυσικοί πόροι	35
2.2.2	Προστατευόμενες περιοχές	51
2.2.3	Πολεοδομικός & χωροταξικός σχεδιασμός	57
2.2.4	Υποδομές - Δίκτυα	58
2.3	Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός	67
2.3.1	Κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη	67
2.3.2	Υγεία	74
2.3.3	Εκπαίδευση	75
2.3.4	Πολιτισμός	76
2.3.5	Αθλητισμός	86
2.4	Τοπική οικονομία και απασχόληση	89
2.4.1	Διάρθρωση οικονομίας	89
2.4.2	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός	95
2.4.3	Απασχόληση	97
2.4.4	Ανεργία	99
2.5	Βελτίωση διοικητικής ικανότητας του Δήμου	103
2.5.1	Όργανα διοίκησης	103
2.5.2	Στελέχωση υπηρεσιών και ανθρώπινο δυναμικό	118
2.5.3	Υλικοτεχνική υποδομή	123
2.5.4	Οικονομικά στοιχεία	126
2.5.5		135
2.5.6	Πολιτική προστασία	136
2.5.7	Νομικά πρόσωπα	137

2.6	Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης	144
2.6.1	Κρίσιμα ζητήματα.....	144
2.6.2	SWOT Analysis	146
3	Αναπτυξιακό όραμα και στρατηγική	161
3.1	Το πλαίσιο στρατηγικής	162
3.1.1	Διεθνές επίπεδο	162
3.1.2	Εθνικό επίπεδο	165
3.1.3	Περιφερειακό επίπεδο	171
3.2	Το όραμα και οι στρατηγικοί στόχοι	184
3.3	Διαμόρφωση στρατηγικής.....	185
3.4	Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με άλλες στρατηγικές	190

Λίστα πινάκων

Πίνακας 1: Δημοτικές κοινότητες Δήμου Μινώα Πεδιάδας	12
Πίνακας 2: Μεταβολή πληθυσμού Δήμου Μινώα Πεδιάδας 2001 – 2021	14
Πίνακας 3: Κατανομή πληθυσμού ανά Δημοτική Ενότητα	15
Πίνακας 4: Μεταβολή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Καστελίου 2001 – 2021	16
Πίνακας 5: Μεταβολή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Αρκαλοχωρίου 2001 – 2021	17
Πίνακας 6: Μεταβολή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Θραψανού 2001 – 2021	19
Πίνακας 7: Πληθυσμιακή πυκνότητα ανά Δημοτική Ενότητα	21
Πίνακας 8: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας	22
Πίνακας 9: Κατανομή πληθυσμού του Δήμου Μινώα Πεδιάδας ανά ηλικία και φύλο	24
Πίνακας 10: Δημογραφικοί δείκτες Δήμου Μινώα Πεδιάδας	24
Πίνακας 11: Επίπεδο εκπαίδευσης Δήμου Μινώα Πεδιάδας (%) ατόμων γεννηθέντων έως 31/12/2015.....	27
Πίνακας 12: Νοικοκυριά του Δήμου Μινώα Πεδιάδας κατά αριθμό μελών.....	31
Πίνακας 13: Πληθυσμός του Δήμου Μινώα Πεδιάδας κατά οικογενειακή κατάσταση	32
Πίνακας 14: Πληθυσμός του Δήμου Μινώα Πεδιάδας κατά ομάδες χωρών ιθαγένειας	33
Πίνακας 15: Πληθυσμός του Δήμου Μινώα Πεδιάδας κατά τόπο γέννησης.....	33
Πίνακας 16: Φαράγγια και σπήλαια στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας	36
Πίνακας 17: Λεκάνες Απορροής Ποταμών ΥΔ Κρήτης (ΕΛ13)	42
Πίνακας 18: Ιδιαίτερως Τροποποιημένα Ποτάμια ΥΣ (ΙΤΥΣ) που αφορούν τον Δήμο Μινώα Πεδιάδας	46
Πίνακας 19: Υπόγεια Υδατικά Συστήματα Δήμου Μινώα Πεδιάδας	47
Πίνακας 20: Τεχνητοί Υγρότοποι στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας	48
Πίνακας 21: Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας	63
Πίνακας 22: Προτεινόμενη Χωροθέτηση Σημείων Επαναφόρτισης Η/Ο	63
Πίνακας 23: Παιδικές χαρές του Δήμου Μινώα Πεδιάδας	65
Πίνακας 24: Αριθμός ωφελουμένων που λαμβάνουν Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα και ποσοστό μεταβολής ανά Δήμο της ΠΕ Ηρακλείου για τα έτη 2021 και 2024.....	67
Πίνακας 25: Αριθμός αλλοδαπών ωφελουμένων που λαμβάνουν Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα και ποσοστό μεταβολής ανά Δήμο της ΠΕ Ηρακλείου για τα έτη 2021 και 2024.	68
Πίνακας 26: Δομές υγείας στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας	74
Πίνακας 27: Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας	75
Πίνακας 28: Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας.....	76
Πίνακας 29: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία του Δήμου Μινώα Πεδιάδας	77
Πίνακας 30: Ναοί και Μονές στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας	83
Πίνακας 31: Πολιτιστικοί σύλλογοι Δήμου Μινώα Πεδιάδας	85
Πίνακας 32: Αθλητικές υποδομές Δήμου Μινώα Πεδιάδας.....	87
Πίνακας 33: Αθλητικά σωματεία Δήμου Μινώα Πεδιάδας	88
Πίνακας 34: Κατανομή απασχολούμενων ανά τομέα απασχόλησης στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας	89
Πίνακας 35: Απασχολούμενοι ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας	90
Πίνακας 36: Εκτάσεις κατά βασικές κατηγορίες χρήσης του εδάφους στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας	91

Πίνακας 37: Εκτάσεις με δενδρώδεις καλλιέργειες κατά κατηγορία δένδρων στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας.	92
Πίνακας 38: Αριθμός ζώων κατά είδος στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας	93
Πίνακας 39: Απασχολούμενοι του δευτερογενή τομέα του Δήμου Μινώα Πεδιάδας	94
Πίνακας 40: Απασχολούμενοι του τριτογενή τομέα του Δήμου Μινώα Πεδιάδας	94
Πίνακας 41: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου Μινώα Πεδιάδας	95
Πίνακας 42: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Μινώα Πεδιάδας	96
Πίνακας 43: Απασχολούμενοι του Δήμου Μινώα Πεδιάδας.....	97
Πίνακας 44: Απασχολούμενοι κατά επάγγελμα του Δήμου Μινώα Πεδιάδας	98
Πίνακας 45: Άνεργοι του Δήμου Μινώα Πεδιάδας.....	99
Πίνακας 46: Άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Μινώα Πεδιάδας	100
Πίνακας 47: Στοιχεία ανεργίας της Περιφέρειας Κρήτης για τα έτη 2017-2025	101
Πίνακας 48: Ανθρώπινο δυναμικό του Δ. Μινώα Πεδιάδας ανά επίπεδο εκπαίδευσης.....	119
Πίνακας 49: Ανθρώπινο δυναμικό του Δ. Μινώα Πεδιάδας ανά επίπεδο εκπαίδ. (Αποκεντρωμένες υπηρ.)	120
Πίνακας 50: Ανθρώπινο δυναμικό ανά κλάδο απασχόλησης	121
Πίνακας 51: Κινητή και ακίνητη περιουσία Δ. Μινώα Πεδιάδας (σε €)	123
Πίνακας 52: Οχήματα Δήμου Μινώα Πεδιάδας	124
Πίνακας 53: Ταμειακοί απολογισμοί εσόδων για τα έτη 2021-2023 (σε €)	126
Πίνακας 54: Ποσοστιαία κατανομή εσόδων για τα έτη 2021-2023.....	129
Πίνακας 55: Ταμειακός απολογισμός εξόδων για τα έτη 2021-2023 (σε €).....	131
Πίνακας 56: Ποσοστιαία κατανομή εξόδων για τα έτη 2021-2023	134
Πίνακας 57: Ταμειακός απολογισμός για τα έτη 2021-2023 (σε €).....	135
Πίνακας 58: Κατανομή προσωπικού ΔΕΥΑ Μινώα Πεδιάδας ανά κλάδο/ ειδικότητα.....	140
Πίνακας 59: Κινητή και ακίνητη περιουσία ΔΕΥΑ Μινώα Πεδιάδας (σε €)	141
Πίνακας 60: Καταστάσεις αποτελεσμάτων των διαχειριστικών χρήσεων 2022-2024	142
Πίνακας 61: Έσοδα ΔΕΥΑΜΠ έτους 2024.....	143
Πίνακας 62: Έξοδα ΔΕΥΑΜΠ έτους 2024	143
Πίνακας 63: Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης του ΕΠΑ 2021-2025	167
Πίνακας 64: Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης του ΕΠΑ 2026-2030	169
Πίνακας 65: Τομείς της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) της Περιφέρειας Κρήτης	172
Πίνακας 66: Ειδικοί στόχοι και αναπτυξιακές παρεμβάσεις Ε.Π. Κρήτη 2021-2027.....	177
Πίνακας 67: Διάρθρωση Αναπτυξιακών Στόχων ΠΠΑ Κρήτης 2021-2025	182
Πίνακας 68: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις διεθνείς στρατηγικές.....	191
Πίνακας 69: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις εθνικές στρατηγικές	191
Πίνακας 70: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις λοιπές περιφερειακές στρατηγικές.....	193

Λίστα εικόνων

Εικόνα 1: Χάρτης του Δήμου Μινώια Πεδιάδας	11
Εικόνα 2: Μεταβολή πληθυσμού Δήμου Μινώια Πεδιάδας 2011-2021, 2001-2011.....	13
Εικόνα 3: Πληθυσμός και πυκνότητα πληθυσμού Δήμου Μινώια Πεδιάδας	20
Εικόνα 4: Πληθυσμός κατά φύλο στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας	23
Εικόνα 5: Κάλυψη γης στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας σύμφωνα με την κατανομή κατά CORINE 2018	38
Εικόνα 6: Οι ζώνες βλάστησης στην Κρήτη	40
Εικόνα 7: Οι Λεκάνες Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (ΕΛ 13)	42
Εικόνα 8: Ποτάμια Υδατικά Συστήματα στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας	44
Εικόνα 9: Παράκτια Υδατικά Συστήματα στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας.....	45
Εικόνα 10: Φραγμολίμνη Αμουργελών	49
Εικόνα 11: Τεχνητό λιμνίο Κηπερά.....	49
Εικόνα 12: Περιοχές Natura 2000 στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας	53
Εικόνα 13: Καταφύγια άγριας ζωής στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας	54
Εικόνα 14: Σημαντικές περιοχές για πουλιά στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας	56
Εικόνα 15: Ποσοστό μακροχρόνια ανέργων στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου	67
Εικόνα 16: Αναλογία πληθυσμού και δικαιούχων ΕΕΕ 2024 ανά Δήμο της Περιφέρειας Κρήτης.	69
Εικόνα 17: Απόκλιση μέσου οικογενειακού εισοδήματος από το εθνικό όριο φτώχειας για το έτος 2023, ανά Δήμο της Περιφέρειας Κρήτης.	70
Εικόνα 18: Μεταβολή του μέσου οικογενειακού εισοδήματος δηλώσεων κάτω των 5.000€, 2021-2023 ανά Δήμο της Περιφέρειας Κρήτης.	71

Λίστα γραφημάτων

Γράφημα 1: Κατανομή πληθυσμού Δήμου Μινώα Πεδιάδας	15
Γράφημα 2: Κατανομή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Καστελίου	17
Γράφημα 3: Κατανομή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Αρκαλοχωρίου	18
Γράφημα 4: Κατανομή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Μαλίων	19
Γράφημα 5: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας	21
Γράφημα 6: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας	22
Γράφημα 7: Δημογραφικοί δείκτες ανά Δημοτική Ενότητα	26
Γράφημα 8: Επίπεδο εκπαίδευσης Δήμου Μινώα Πεδιάδας (%) ατόμων γεννηθέντων έως 31/12/2015	27
Γράφημα 9: Γεννήσεις και θάνατοι στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας	28
Γράφημα 10: Δείκτες Γεννητικότητας και Θνησιμότητας στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας	29
Γράφημα 11: Γεννήσεις Δήμου Μινώα Πεδιάδας ανά δημοτική ενότητα	30
Γράφημα 12: Θάνατοι Δήμου Μινώα Πεδιάδας ανά δημοτική ενότητα	31
Γράφημα 13: Πληθυσμός του Δήμου Μινώα Πεδιάδας κατά τόπο γέννησης	34
Γράφημα 14: Απασχόληση ανά παραγωγικό τομέα στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας	90
Γράφημα 15: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά ιθαγένεια του Δήμου Μινώα Πεδιάδας	97
Γράφημα 16: Απασχολούμενοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Μινώα Πεδιάδας	98
Γράφημα 17: Άνεργοι κατά φύλο του Δήμου Μινώα Πεδιάδας	100
Γράφημα 18: Διακύμανση ανεργίας της Περιφέρειας Κρήτης για το έτος 2025	102
Γράφημα 19: Κατανομή στελεχών ανά επίπεδο εκπαίδευσης	121
Γράφημα 20: Ποσοστιαία κατανομή εσόδων έτους 2023	128
Γράφημα 21: Μεταβολή εσόδων για τα έτη 2021-2023	129
Γράφημα 22: Ποσοστιαία κατανομή εξόδων έτους 2023	133
Γράφημα 23: Μεταβολή εξόδων για τα έτη 2021-2023	134
Γράφημα 24: Κατανομή προσωπικού ΔΕΥΑ Μινώα Πεδιάδας ανά εργασιακή θέση	141

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού θεσπίστηκε μέσω του Ν.3463/2006, στο πλαίσιο της τοπικής ανάπτυξης, της βελτίωσης της οργανωτικής δομής και του γενικότερου εκσυγχρονισμού των λειτουργιών των Δήμων.

Η σύνταξη και ο σχεδιασμός των Επιχειρησιακών Σχεδίων των Δήμων συνεπάγεται αυξημένες απαιτήσεις λόγω του μεγέθους των νέων Δήμων, όπως αυτό διαμορφώθηκε έπειτα από την εφαρμογή του «Καλλικράτη» και σε συμμόρφωση με τον Νόμο 3852/2010 (ΦΕΚ/Α΄/87/07.06.2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πρόγραμμα Καλλικράτης». Επιπλέον, με την Υπουργική Απόφαση 41179/4.11.2014, η οποία είναι σε ισχύ, καθορίστηκε το περιεχόμενο, η δομή και ο τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) α΄ βαθμού.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εστιάζει στη δημιουργία ενός προγραμματικού κειμένου, το οποίο είναι σημαντικό να αντικατοπτρίζει ρεαλιστικά το όραμα της δημοτικής αρχής και ταυτόχρονα να συνάδει τις κατευθυντήριες γραμμές του περιφερειακού και του εθνικού αναπτυξιακού σχεδιασμού.

Λόγω της πολυδιάστατης φύσης και της ευρείας θεματικής κάλυψης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, η κατάρτισή του απαιτεί τη συμμετοχή τόσο των αιρετών και υπηρεσιακών στελεχών του Δήμου, όσο και της τοπικής κοινωνίας, η οποία εκπροσωπείται από τους μεμονωμένους πολίτες, καθώς και από τους κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς.

Θεσμικό Πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Με το άρθρο 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006) και την επικύρωσή του με το άρθρο 266 του Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) θεσπίστηκε η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. Το Υπουργείο Εσωτερικών παρείχε κατευθύνσεις αναφορικά με τη σύνταξη των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων μέσω σχετικών υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων, όπως με:

- την αρ. 45/58939/25-10-2006 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών για το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους των Ε.Π.
- την αρ. 66/50837/14-9-2007 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών, σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ α΄ βαθμού
- το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α΄ βαθμού» με το οποίο καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
- το Προεδρικό Διάταγμα 89/2011, με το οποίο τροποποιείται το ΠΔ185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α΄ βαθμού».
με το άρθρο 8 της Υ.Α. 41179, η υπ' αριθμό 18183/2-4-2007 (ΦΕΚ Β' 534/13.4.2007) Υπουργική Απόφαση όπως τροποποιήθηκε και ίσχυε με την υπ' αριθμό 5694/11-3-2011 (ΦΕΚ Β'382/11.3.2011) όμοια καταργείται
- τις κατευθύνσεις που έδωσε στους Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού το Υπουργείο Εσωτερικών για την κατάρτιση των Ε.Π., με την Υ.Α. 41179/2014 (ΦΕΚ 2970/Β) «Περιεχόμενο, δομή, τρόπος υποβολής, όργανα

σύνταξης, ελέγχου και αξιολόγησης, διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) α΄ βαθμού για την περίοδο 2014–2019»

- τις διατάξεις του αρθ. 7 του ν. 4674/2020 (ΦΕΚ Α 53 - 11.03.2020) «Στρατηγική αναπτυξιακή προοπτική των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ρύθμιση ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις», το οποίο προσθέτει το άρθρο 176Α, μετά το άρθρο 176 του ν. 4555/2018 (ΦΕΚ 133/Α/2018) σύμφωνα με το οποίο οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού μπορούν να αναθέτουν σε εξωτερικούς συμβούλους κατά τις κείμενες διατάξεις, τη συμβουλευτική-επιστημονική υποστήριξη, για την εκπόνηση επιχειρησιακού προγράμματος, εφόσον οι υπηρεσίες αυτές κρίνονται απαραίτητες για την άρτια κατάρτισή του

1.1 Σκοπός Επιχειρησιακού Προγράμματος

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν ως στόχο την εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου και στην προώθηση της τοπικής ανάπτυξης, εντός του πλαισίου των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων των Ο.Τ.Α. Οι επιδιώξεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος παρουσιάζονται παρακάτω.

1.1.1 Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καθορίζονται κατά κύριο λόγο οι νέες δράσεις που θα πρέπει να υλοποιήσει ο Δήμος στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με στόχο:

Α) την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής, καθώς και τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής, μέσω παρεμβάσεων στους τομείς (ενδεικτικά):

- της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και της βιώσιμης διαχείρισής του
- της διαχείρισης και αναβάθμισης του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος
- των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης

Β) τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής του, μέσω παρεμβάσεων στους τομείς (ενδεικτικά):

- της κοινωνικής πολιτικής και της κοινωνικής ένταξης
- της υγείας
- της παιδείας/ δια βίου μάθησης/ πολιτισμού/ αθλητισμού
- της ισότητας των φύλων και των ευκαιριών

Γ) την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης, μέσω παρεμβάσεων στους τομείς (ενδεικτικά):

- των οικονομικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων
- της απασχόλησης

1.1.2 Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, εκτός από τις πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης, περιλαμβάνει και ενέργειες που στοχεύουν στη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου ως δημόσιου οργανισμού¹. Βασικός στόχος είναι η βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας του, με δράσεις που αποσκοπούν:

- στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των λειτουργιών και στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη
- στη ενίσχυση της παραγωγικής ικανότητας των υπηρεσιών, την ανάπτυξη του υφιστάμενου προσωπικού, τη μηχανοργάνωση, την προμήθεια εξοπλισμού και της διασφάλιση γης και κτιριακών υποδομών
- στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου, μέσω μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, παρακολούθησης του κόστους των υπηρεσιών και ορθολογικότερης διαχείρισης των οικονομικών

1.1.3 Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου

Ο Δήμος, πέραν των καθορισμένων από το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων, έχει ως ρόλο να μεριμνά για τη συνολική ευημερία της περιοχής του. Προς αυτή την κατεύθυνση, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα θα πρέπει να αναδεικνύει τη συμβολή που μπορούν να έχουν στην ανάπτυξη του Δήμου οι τοπικοί κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς (ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι και μη κυβερνητικές οργανώσεις), οι όμοροι Δήμοι, καθώς και οι λοιποί φορείς του πολιτικό-διοικητικού συστήματος της χώρας (Κεντρικοί φορείς και Περιφέρειες).

Επομένως, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, είναι δυνατό να εντοπίζει δραστηριότητες που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων φορέων και να προσδιορίζει τις απαιτούμενες ενέργειες για τη συνεργασία και τον συντονισμό με αυτούς. Το πρόγραμμα, εκτός των άλλων, στοχεύει στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας του Δήμου με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα σε τοπικό, διαπεριφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών ή υλοποίηση δράσεων.

¹ Ως φορέα παροχής συλλογικών αγαθών και υπηρεσιών και ως θεσμού που εγγυάται την εφαρμογή πολιτικών σε περιφερειακό επίπεδο, με βάση τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής και σύμφωνα με τις εθνικές και ευρωπαϊκές κατευθύνσεις.

1.2 Χαρακτηριστικά του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου για την περίοδο 2024-2028, αποτελεί εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού του ρόλου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

- Είναι ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του Δήμου
- Αποτελεί το πενταετές πρόγραμμα δράσης του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του
- Είναι αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού του κύκλου
- Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του
- Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων
- Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης

1.3 Δομή του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Στάδιο 1: Προετοιμασία και οργάνωση

Σκοπός είναι η προετοιμασία και οργάνωση του συνόλου της διαδικασίας για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος η οποία ολοκληρώνεται μέσω των παρακάτω ενεργειών:

Οργάνωση του έργου από το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής και Διαφάνειας και δυναμική σύσταση ομάδας έργου ή επιμέρους θεματικών ομάδων εργασίας, μία ανά θεματική ενότητα («Περιβάλλον και ποιότητα ζωής», «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός», «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου»).

- Διατύπωση των αρχικών κατευθύνσεων της Δημοτικής Αρχής
- Προγραμματισμός του έργου
- Ενημέρωση του προσωπικού των υπηρεσιών του Δήμου για τη διαδικασία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Στάδιο 2: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

Σκοπός είναι η αποτύπωση και αξιολόγηση:

- της γενικής εικόνας της περιοχής του Δήμου και του Δήμου ως Οργανισμού
- της περιοχής του Δήμου και των υπηρεσιών του στον θεματικό τομέα «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής»
- της περιοχής του Δήμου και των υπηρεσιών του στον θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»
- της περιοχής του Δήμου και των υπηρεσιών του στον θεματικό τομέα «Τοπική οικονομία και απασχόληση»
- του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των οριζόντιων υπηρεσιών του

Για τον σκοπό αυτό, το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής και Διαφάνειας:

- παρουσιάζει συνοπτικά τη γενική, μακροσκοπική εικόνα της περιοχής του Δήμου, καθώς και τον Δήμο ως Οργανισμό
- σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου, όπου κρίνεται αναγκαίο, αναλύει τα γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά του Δήμου καθώς και τις σχέσεις και τις αλληλεξαρτήσεις του με την ευρύτερη περιοχή. Σειρά πινάκων διευκολύνουν τη συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση των απαραίτητων στοιχείων.
- σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου, μέσω συμπλήρωσης ερωτηματολογίων για την περιγραφή και αξιολόγηση της κατάστασης από τις υπηρεσίες, προβαίνει σε εντοπισμό προβλημάτων που αφορούν την τοπική ανάπτυξη σε κάθε θεματικό τομέα («Περιβάλλον και ποιότητα ζωής», «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός», «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»). Σειρά πινάκων διευκολύνουν τη συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση των απαραίτητων στοιχείων.
- σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου, μέσω συμπλήρωσης ερωτηματολογίων, αποτυπώνει και παρουσιάζει συνοπτικά:
 - την οργανωτική δομή και τα συστήματα λειτουργίας
 - το ανθρώπινο δυναμικό
 - τις συνεργασίες
 - διαδικασίες, συστήματα και πρότυπα που υποστηρίζουν την ηλεκτρονική διακυβέρνηση
 - την κτιριακή υποδομή και τον τεχνικό εξοπλισμό
 - οικονομικά στοιχεία και περιουσία

Σειρά πινάκων διευκολύνουν τη συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση των απαραίτητων στοιχείων.

- σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου, μέσω συμπλήρωσης ερωτηματολογίων, για τους ανωτέρω αναφερόμενους προβαίνει σε εντοπισμό προβλημάτων για την εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου. Σειρά πινάκων διευκολύνουν τη συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση των απαραίτητων στοιχείων.

Η αξιολόγηση της περιοχής του Δήμου και της οργάνωσης και λειτουργίας του περιλαμβάνει τουλάχιστον:

- τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης, τα οποία είναι σκόπιμο να αντιμετωπιστούν από το Δήμο μεσοπρόθεσμα και με σειρά προτεραιότητας
- τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της περιοχής του Δήμου ως προς τα κρίσιμα ζητήματα, τις ανάγκες των πολιτών, καθώς επίσης και την εκτιμώμενη ζήτηση για την παροχή υπηρεσιών σε επίπεδο Δήμου
- τις δυνατότητες και τις υφιστάμενες αδυναμίες των υπηρεσιών του Δήμου σε σχέση, αφενός με τις λειτουργίες που επιτελούν, το ανθρώπινο δυναμικό, την υλικοτεχνική τους υποδομή, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και, αφετέρου, με την οικονομική κατάσταση του Δήμου

- τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς από εξωγενείς παράγοντες όπως το θεσμικό πλαίσιο, τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές και τις χρηματοδοτήσεις

Στάδιο 3: Καθορισμός του Οράματος και της Στρατηγικής του Δήμου – Κατάρτιση Στρατηγικού Σχεδίου

Σκοποί είναι:

- η διατύπωση του οράματος
- η διατύπωση των κατευθυντηρίων πολιτικών επιλογών της Δημοτικής Αρχής για την επόμενη περίοδο
- η επιλογή της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο Δήμος
- ο προσδιορισμός των Μέτρων (Αναπτυξιακές Προτεραιότητες) και των Στόχων, σύμφωνα με τις οποίες θα διαρθρωθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές (τομεακές και περιφερειακές) αναπτυξιακές προτεραιότητες

Οι ενέργειες αυτές εκτελούνται από το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής και Διαφάνειας και την ομάδα έργου, εφόσον υφίσταται, σε συνεργασία με την Δημοτική Επιτροπή.

Η στρατηγική του Δήμου οργανώνεται σε τέσσερις άξονες:

- Άξονας Προτεραιότητας 1: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής
- Άξονας Προτεραιότητας 2: Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός
- Άξονας Προτεραιότητας 3: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση
- Άξονας Προτεραιότητας 4: Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου

Οι αναπτυξιακές προτεραιότητες του Δήμου αποτελούν γενικές κατευθύνσεις της Δημοτικής Αρχής που καθοδηγούν και προσανατολίζουν τις ειδικότερες αποφάσεις των υπηρεσιών κατά την επιλογή των δράσεων.

Στάδιο 4: Συνεργασία με όμορους Δήμους και την Περιφέρεια

Σκοπός είναι η διασφάλιση του συντονισμού των δράσεων υπερτοπικής ανάπτυξης και η προώθηση διαδημοτικών συνεργασιών μεταξύ Περιφέρειας και Δήμου.

Επίσης, η στόχευση αφορά στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας του Δήμου με όμορους Δήμους με σκοπό τη συντονισμένη προώθηση της υπερτοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών ή την υλοποίηση δράσεων και συμφωνιών, καθώς και στη συνεργασία του Δήμου με την Περιφέρεια, για τον συντονισμό δράσεων που αφορούν στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη.

Στάδιο 5: Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου και Διαδικασίες Διαβούλευσης

Περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες:

- Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο μετά από εισήγηση της Δημοτικής Επιτροπής
- Παρουσίαση του Στρατηγικού Σχεδίου στη Δημοτική Επιτροπή
- Παρουσίαση του Στρατηγικού Σχεδίου μέσω των διαθέσιμων συστημάτων και διαδικασιών επικοινωνίας
- Διοργάνωση δημόσιων εκδηλώσεων - Διαβούλευση

- Σύνοψη των συμπερασμάτων των διαδικασιών διαβούλευσης και ενημέρωση της Δημοτικής Επιτροπής και των αρμόδιων υπηρεσιών
- Εφόσον κρίνεται απαραίτητο από την Δημοτική Επιτροπή, με βάση τα συμπεράσματα της διαβούλευσης, αναθεωρούνται σημεία του Στρατηγικού Σχεδίου

Στάδιο 6: Κατάρτιση Επιχειρησιακού Σχεδίου

Το Επιχειρησιακό Σχέδιο καταρτίζεται προκειμένου να επιτευχθεί κάθε Στόχος του Στρατηγικού Σχεδίου και με σκοπό την εφαρμογή της στρατηγικής του Δήμου. Περιλαμβάνει Άξονες, Μέτρα, Στόχους, όπως έχουν διαμορφωθεί κατά τη διαδικασία σύνταξης του Στρατηγικού Σχεδίου, καθώς και δράσεις που εξειδικεύουν τη στρατηγική του Δήμου. Η κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος πραγματοποιείται από το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής και Διαφάνειας σε συνεργασία με το αρμόδιο τμήμα για κάθε μέτρο και στόχο. Για την εκπλήρωση των Στόχων του κάθε Μέτρου σχεδιάζεται μια σειρά Δράσεων.

Για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Σχεδίου, το οποίο περιλαμβάνει δράσεις τοπικής αλλά και εσωτερικής ανάπτυξης, απαιτείται αφενός η εξειδίκευση των μέτρων και των στόχων σε δράσεις και, αφετέρου, η συνοπτική περιγραφή του σχεδίου δράσης για κάθε αρμόδιο τμήμα.

Στάδιο 7: Πενταετής Προγραμματισμός των Δράσεων - Οικονομικός Προγραμματισμός του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Σκοποί του σταδίου αυτού είναι:

- Η ιεράρχηση & ο προγραμματισμός των δράσεων: διάρκεια και χρονοδιάγραμμα, αρμόδιο τμήμα, φορείς υλοποίησης και χωροθέτηση, προτεραιότητα, προσδιορισμός των αναγκαίων ανθρωπίνων και υλικών πόρων για την υλοποίησή τους, εκροές, κλπ.
- Η εκτίμηση του προϋπολογισμού των δράσεων
- Η εκτίμηση των εσόδων και των πηγών χρηματοδότησης
- Η κατανομή των εσόδων στα έτη για την κάλυψη των δαπανών των δράσεων

Ο πενταετής προγραμματισμός των δράσεων και ο οικονομικός προγραμματισμός πραγματοποιούνται από το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής και Διαφάνειας, σε συνεργασία με την αρμόδια για το μέτρο και το στόχο υπηρεσία.

Προκειμένου να αποκτηθεί η συνολική εικόνα των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος αλλά και η εικόνα των επιμέρους κατανομών, το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής και Διαφάνειας δημιουργεί συγκεντρωτικούς πίνακες και τους ομαδοποιεί:

- ανάλογα με την υπηρεσία που είναι υπεύθυνη για την υλοποίησή τους
- ανάλογα με το είδος τους (λειτουργία, ενέργεια, επένδυση/έργο, συνεχιζόμενη, νέα)
- ανάλογα με την προτεραιότητα
- ανάλογα με τη χωροθέτηση (στο σύνολο της επικράτειας του Δήμου, ανά δημοτική κοινότητα, διαδημοτική, κλπ.)
- ανάλογα με το έτος

- ανάλογα με τη πηγή χρηματοδότησης και το έτος

Οι ομαδοποιήσεις αυτές εξυπηρετούν τη ποικίλων ελέγχων των δράσεων. Τέλος, συντάσσονται οι Χρηματοδοτικοί Πίνακες του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Στάδιο 8: Προσδιορισμός Δεικτών Παρακολούθησης και Αξιολόγησης

Προσδιορίζονται οι δείκτες με βάση τους οποίους θα πραγματοποιείται η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Οι δείκτες παρακολούθησης κατηγοριοποιούνται σε δείκτες εισροών, εκροών και αποτελέσματος.

Στάδιο 9: Έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος & Τελικές Ενέργειες

Περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες:

- Ολοκλήρωση του σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος από το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής και Διαφάνειας
- Υποβολή του σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος από τη Δημοτική Επιτροπή στο Δημοτικό Συμβούλιο
- Έγκριση του σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο
- Έλεγχο για τη νομιμότητα της διαδικασίας κατάρτισης του προγράμματος από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση (Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ), με υποβολή σχετικής έκθεσης εγκεκριμένης από το Δημοτικό Συμβούλιο
- Δημοσιοποίηση του προγράμματος από τον Δήμο

1.4 Μέσα και εργαλεία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Η εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος γίνεται με βάση τη θεωρία του τοπικού αναπτυξιακού προγραμματισμού και τη θεωρία προγραμματισμού της δράσης δημόσιων οργανισμών, καθώς και μέσω της διενέργειας πρωτογενούς και δευτερογενούς έρευνας, με τη χρήση και εφαρμογή των κατάλληλων εργαλείων και μεθοδολογιών.

Για την περιγραφή του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Μινώα Πεδιάδας αξιοποιήθηκαν οι υφιστάμενες μελέτες του Δήμου, συλλέχθηκαν και επεξεργάστηκαν στατιστικά δεδομένα από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), από ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, καθώς και από μελέτες και έρευνες που έχουν εκπονηθεί για λογαριασμό της Περιφέρειας και της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου. Επίσης, συλλέχθηκαν και επεξεργάστηκαν βιβλιογραφικά δεδομένα από ηλεκτρονικά δημοσιεύματα στο διαδίκτυο.

Για την περιγραφή του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Μινώα Πεδιάδας έγινε χρήση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) και πραγματοποιήθηκαν επαφές και συναντήσεις με στελέχη του Αυτοτελούς Τμήματος Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής και Διαφάνειας του Δήμου. Επιπλέον, μοιράστηκαν ερωτηματολόγια αξιολόγησης στις Διευθύνσεις και τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου, με στόχο την ποιοτικότερη δυνατή αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης.

Για την αξιολόγηση τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος SWOT.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΚΑΙ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

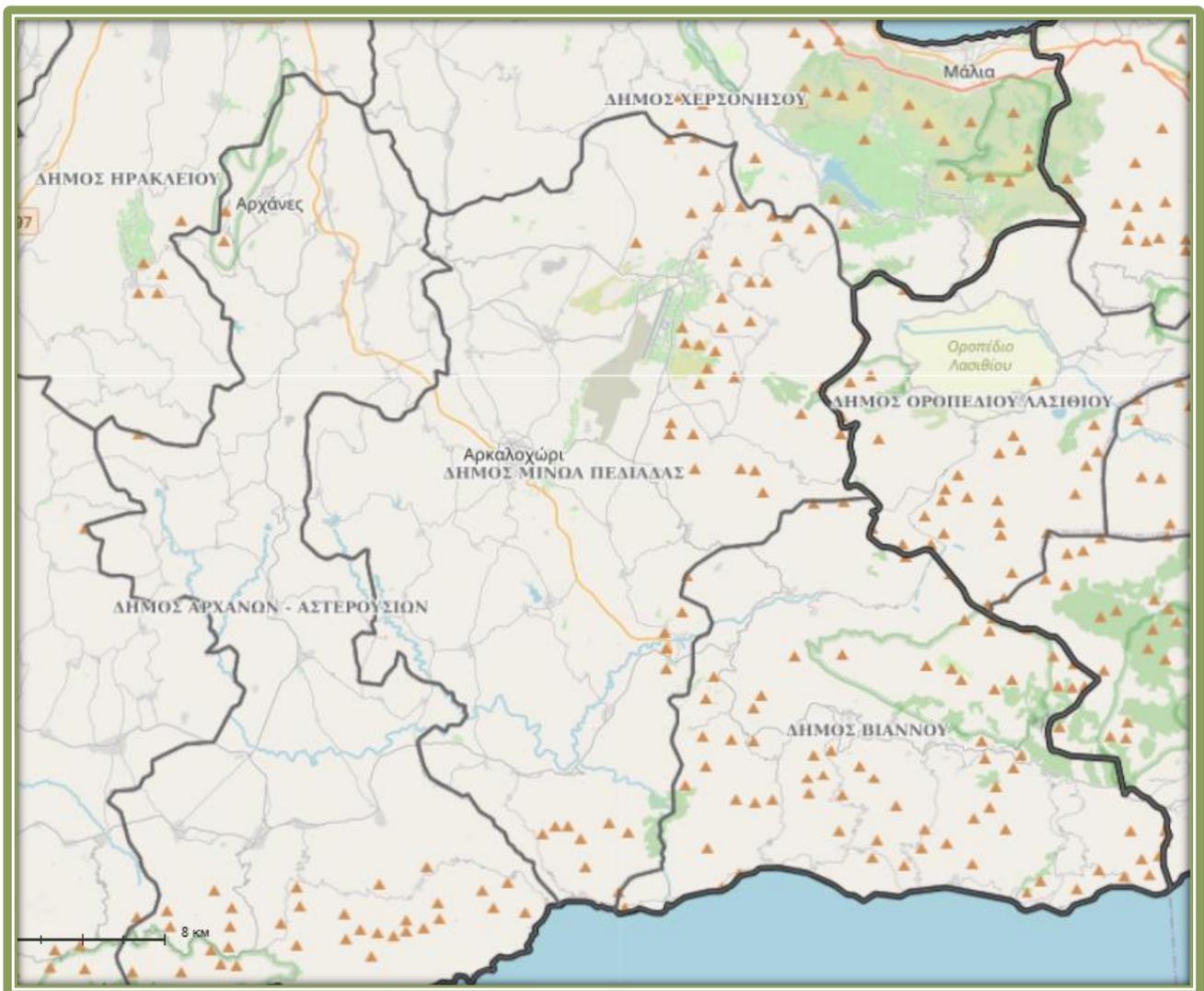
2.1 Βασικά χαρακτηριστικά της περιοχής

2.1.1 Διοικητικά όρια

Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας βρίσκεται στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου, στο ανατολικό σύνορό της με την Π.Ε. Λασιθίου. Ο Δήμος εκτείνεται μέχρι τα νότια παράλια του νησιού, όπου βρέχεται από το Νότιο Κρητικό Πέλαγος και συνορεύει βόρεια με τον Δήμο Χερσονήσου, δυτικά με τον Δήμο Αρχανών-Αστερουσίων, νοτιοανατολικά με τον Δήμο Βιάννου και ανατολικά με τον Δήμο Οροπεδίου Λασιθίου. Η έκταση του Δήμου ανέρχεται σε 398,53 τ.χλμ., ενώ ο πληθυσμός, σύμφωνα με την απογραφή του 2021, σε 14.165 κατοίκους.

Ο Δήμος στο σύνολό του χαρακτηρίζεται ως ημιορεινός. Αποτελείται από τις Δημοτικές Ενότητες Αρκαλοχωρίου, Καστελίου και Θραψανού, ενώ έδρα του Δήμου είναι το Καστέλι.

Εικόνα 1: Χάρτης του Δήμου Μινώα Πεδιάδας

Πηγή: ΥΠΕΝ (2025), ανακτήθηκε 05/11/2025 από <https://wfdgis.vpeka.gr/>

Η Δημοτική Ενότητα Αρκαλοχωρίου είναι η μεγαλύτερη, καταλαμβάνοντας έκταση 238,40 τ.χλμ. και με πληθυσμό που ανέρχεται σε 8.547 κατοίκους. Ακολουθεί η Δημοτική Ενότητα Καστελίου, η οποία εκτείνεται

σε 122,74 τ.χλμ. και έχει 4.030 κατοίκους, ενώ η Δημοτική Ενότητα Θραψανού έχει έκταση 37,39 τ.χλμ. και πληθυσμό 1.588 κατοίκους.

Πίνακας 1: Δημοτικές κοινότητες Δήμου Μινώια Πεδιάδας

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (km ²)	ΟΡΕΙΝΟΤΗΤΑ ²
Δημοτική Ενότητα Καστελίου	4.030	122,74	Η
Δημοτική Κοινότητα Καστελίου	1.285	12,79	Η
Δημοτική Κοινότητα Αμαριανού	114	6,58	Ο
Δημοτική Κοινότητα Αποστόλων	278	11,81	Η
Δημοτική Κοινότητα Αρχαγγέλου	236	4,46	Π
Δημοτική Κοινότητα Ασκών	201	6,23	Ο
Δημοτική Κοινότητα Γερακίου	364	20,90	Ο
Δημοτική Κοινότητα Ευαγγελισμού	190	5,75	Π
Δημοτική Κοινότητα Καρουζανών	78	8,69	Η
Δημοτική Κοινότητα Κασταμονίτσης	223	10,79	Ο
Δημοτική Κοινότητα Λιλιανού	70	6,96	Π
Δημοτική Κοινότητα Λυττού	225	5,73	Ο
Δημοτική Κοινότητα Μαθιάς	137	6,74	Ο
Δημοτική Κοινότητα Πολυθέας	301	2,95	Η
Δημοτική Κοινότητα Σμαρίου	328	12,36	Η
Δημοτική Ενότητα Αρκαλοχωρίου	8.547	238,40	Η
Δημοτική Κοινότητα Αρκαλοχωρίου	3.927	25,01	Η
Δημοτική Κοινότητα Γαρίπας	347	15,63	Π
Δημοτική Κοινότητα Δεματίου	287	19,34	Η
Δημοτική Κοινότητα Ινίου	421	10,08	Π
Δημοτική Κοινότητα Καραβάδου	234	7,29	Η
Δημοτική Κοινότητα Κασάνου	387	13,72	Η
Δημοτική Κοινότητα Καστελιανών	479	25,57	Η
Δημοτική Κοινότητα Λευκοχωρίου	310	12,47	Η
Δημοτική Κοινότητα Νιπιδιτού	389	16,74	Π
Δημοτική Κοινότητα Παναγίας	349	19,74	Ο
Δημοτική Κοινότητα Πανοράματος	389	16,56	Η
Δημοτική Κοινότητα Παρτίρων	364	21,34	Η
Δημοτική Κοινότητα Πατσιδερού	158	7,13	Η
Δημοτική Κοινότητα Σκινιά	506	27,78	Π

² Π = Πεδινά, Η = Ημιορεινά, Ο = Ορεινά

Δημοτική Ενότητα Θραψανού	1.588	37,39	Π
Δημοτική Κοινότητα Θραψανού	956	11,44	Π
Δημοτική Κοινότητα Βόνης	347	8,23	Η
Δημοτική Κοινότητα Ζωφόρων	219	4,96	Π
Δημοτική Κοινότητα Σαμπά	66	12,76	Η

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.2 Δημογραφικά χαρακτηριστικά

2.1.2.1 Πληθυσμιακή μεταβολή

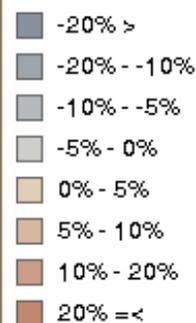
Οι μόνιμοι κάτοικοι του Δήμου Μινώα Πεδιάδας κατά την απογραφή του 2021 ανήλθαν σε 14.165 κατοίκους, και αντιστοιχούσαν στο 4,64% του πληθυσμού της Π.Ε. Ηρακλείου και στο 2,27% του πληθυσμού της Περιφέρειας Κρήτης.

Όπως διαπιστώνεται από τα στοιχεία απογραφών 2001, 2011, 2021 της ΕΛΣΤΑΤ, ο πληθυσμός του Δήμου κατά την τελευταία εικοσαετία μεταβλήθηκε αισθητά, σημειώνοντας μείωση κατά 24,22%, ενώ για την ίδια χρονική περίοδο ο πληθυσμός στην Περιφερειακή Ενότητα και στην Περιφέρεια παρουσίασε αύξηση (4,74% και 5,05% αντίστοιχα).

Εικόνα 2: Μεταβολή πληθυσμού Δήμου Μινώα Πεδιάδας 2011-2021, 2001-2011

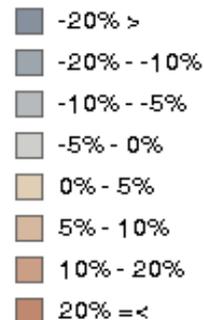

Μεταβολή πληθυσμού Καλλικρατικών Δήμων 2011-2021 (ΕΛΣΤΑΤ)

Μεταβολή πληθυσμού Καλλικρατικών Δήμων 2001-2021 (ΕΛΣΤΑΤ)

Πηγή: Υ.Π.ΕΝ (2025), ανακτήθηκε 05/10/2025 από <https://mapsportal.ypen.gr>

Σε επίπεδο Δημοτικών Ενοτήτων, η μεταβολή του πληθυσμού ακολούθησε την ίδια πορεία, με τη μεγαλύτερη μείωση να καταγράφεται τα έτη 2001-2021 στη Δ.Ε. Καστελίου (37,60%), ενώ η μοναδική πληθυσμιακή αύξηση σημειώθηκε τη δεκαετία 2001-2011 στη Δ.Ε. Αρκαλοχωρίου (7,27%).

Πίνακας 2: Μεταβολή πληθυσμού Δήμου Μινώια Πεδιάδας 2001 – 2021

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ		
	2001	2011	2021	2001-2011	2011-2021	2001-2021
Δ.Ε. Καστελίου	6.458	4.753	4.030	-26,40%	-15,21%	-37,60%
Δ.Ε. Αρκαλοχωρίου	9.766	10.476	8.547	7,27%	-18,41%	-12,48%
Δ.Ε. Θραψανού	2.468	2.334	1.588	-5,43%	-31,96%	-35,66%
Δ. Μινώια Πεδιάδας	18.692	17.563	14.165	-6,04%	-19,35%	-24,22%
Π.Ε. Ηρακλείου	291.225	305.490	305.017	4,90%	-0,15%	4,74%
Περιφέρεια Κρήτης	594.368	623.065	624.408	4,83%	0,22%	5,05%
Σύνολο Χώρας	10.934.097	10.816.286	10.482.487	-1,08%	-3,09%	-4,13%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία Απογραφών 2001, 2011, 2021 Ιδία Επεξεργασία

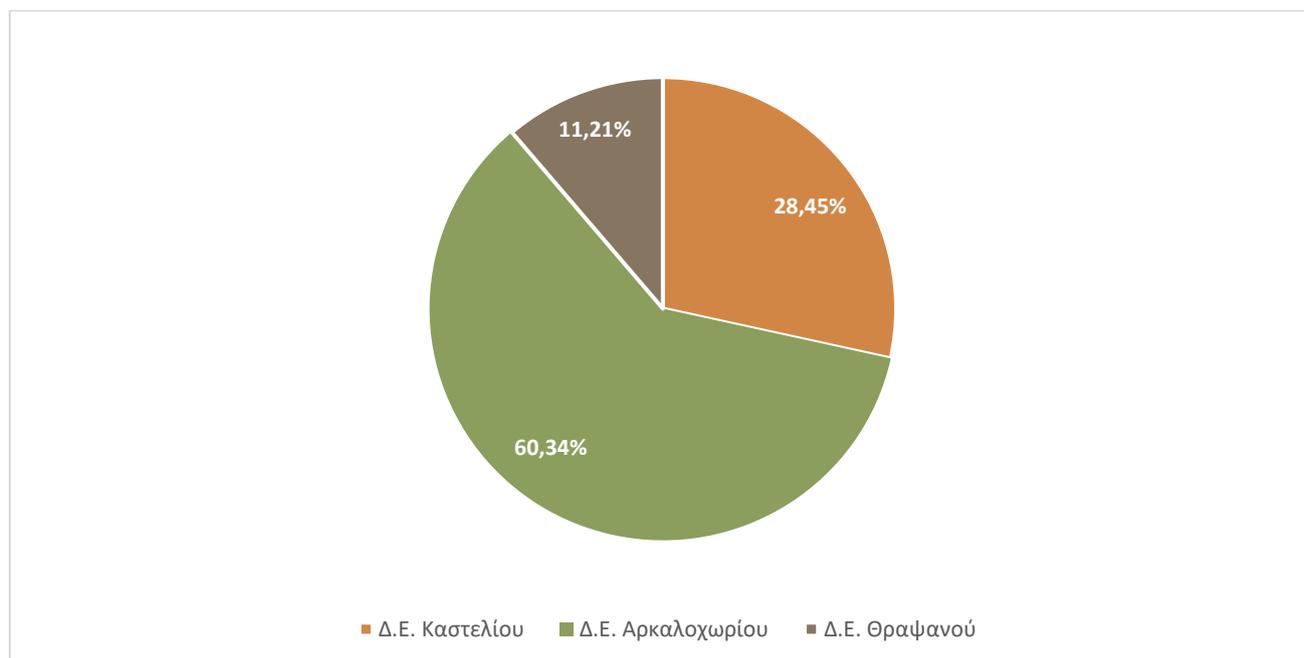
Ανομοιομορφία παρατηρείται όσον αφορά την κατανομή του πληθυσμού στον Δήμο, καθώς στη Δημοτική Ενότητα Αρκαλοχωρίου εμφανίζεται πληθυσμιακή συγκέντρωση της τάξεως του 60,34%. Η Δημοτική Ενότητα Καστελίου συγκεντρώνει το 28,45% του πληθυσμού, ενώ στη Δημοτική Ενότητα Θραψανού καταγράφεται στο μικρότερο ποσοστό μόνιμου πληθυσμού του Δήμου, το οποίο ανέρχεται σε 11,21%.

Πίνακας 3: Κατανομή πληθυσμού ανά Δημοτική Ενότητα

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΛΣΤΑΤ 2021	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
Δ.Ε. Καστελίου	4.030	28,45%
Δ.Ε. Αρκαλοχωρίου	8.547	60,34%
Δ.Ε. Θραψανού	1.588	11,21%
Δ. Μινώια Πεδιάδας	14.165	100,00%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Γράφημα 1: Κατανομή πληθυσμού Δήμου Μινώια Πεδιάδας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.2.1.1 Δημοτική Ενότητα Καστελίου

Στη Δημοτική Ενότητα Καστελίου, παρατηρείται μείωση του πληθυσμού σε όλες τις Δημοτικές Κοινότητες κατά την τελευταία εικοσαετία, με τη μεγαλύτερη μείωση να καταγράφεται στη Δ.Κ. Ευαγγελισμού (-69,60%). Από τις λιγοστές πληθυσμιακές αυξήσεις που σημειώθηκαν, η μεγαλύτερη ήταν αυτή της Δ.Κ. Γερακίου (13,04%) κατά τα έτη 2011-2021.

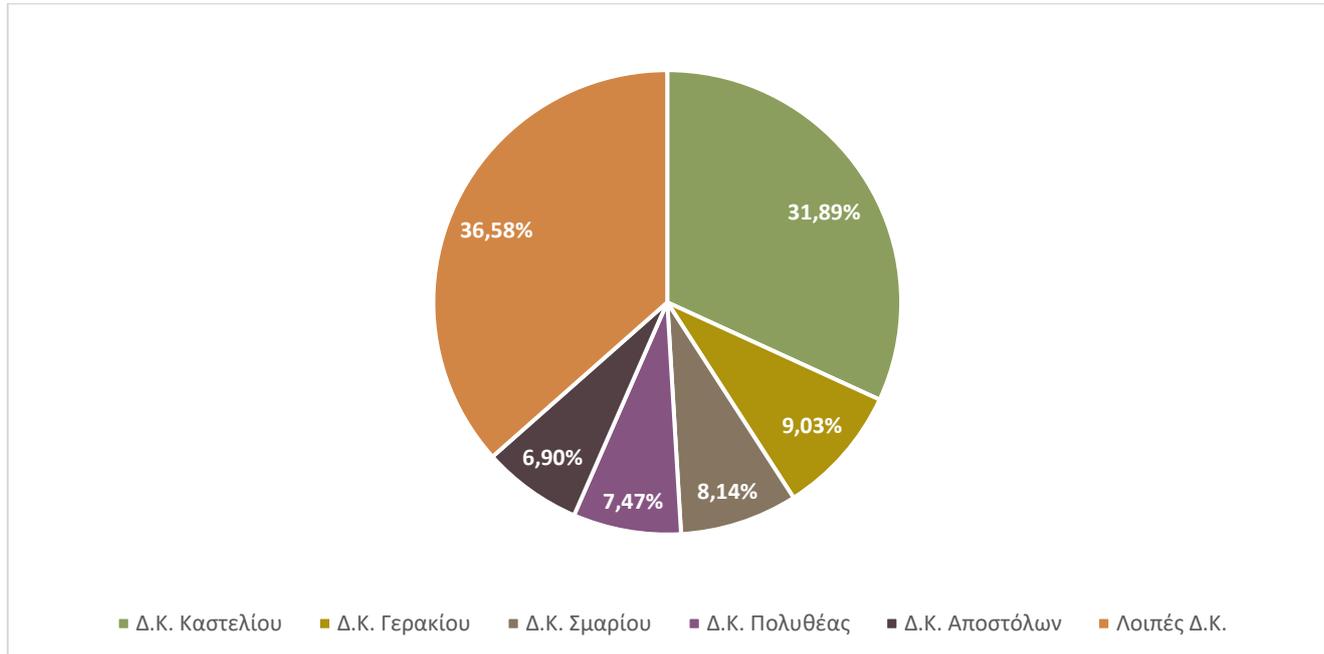
Πίνακας 4: Μεταβολή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Καστελίου 2001 – 2021

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ		
	2001	2011	2021	2001-2011	2011-2021	2001-2021
Δ.Ε. Καστελίου	6.458	4.753	4.030	-26,40%	-15,21%	-37,60%
Δ.Κ. Καστελίου	1.750	1.491	1.285	-14,80%	-13,82%	-26,57%
Δ.Κ. Αμαριανού	318	159	114	-50,00%	-28,30%	-64,15%
Δ.Κ. Αποστόλων	461	322	278	-30,15%	-13,66%	-39,70%
Δ.Κ. Αρχαγγέλου	458	262	236	-42,79%	-9,92%	-48,47%
Δ.Κ. Ασκών	223	241	201	8,07%	-16,60%	-9,87%
Δ.Κ. Γερακίου	469	322	364	-31,34%	13,04%	-22,39%
Δ.Κ. Ευαγγελισμού	625	199	190	-68,16%	-4,52%	-69,60%
Δ.Κ. Καρουζανών	127	87	78	-31,50%	-10,34%	-38,58%
Δ.Κ. Κασταμονίτσης	534	439	223	-17,79%	-49,20%	-58,24%
Δ.Κ. Λυλιανού	167	74	70	-55,69%	-5,41%	-58,08%
Δ.Κ. Λυττού	288	234	225	-18,75%	-3,85%	-21,88%
Δ.Κ. Μαθιάς	306	167	137	-45,42%	-17,96%	-55,23%
Δ.Κ. Πολυθέας	364	369	301	1,37%	-18,43%	-17,31%
Δ.Κ. Σμαρίου	349	387	328	10,89%	-15,25%	-6,02%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία Απογραφών 2001, 2011, 2021 Ιδία Επεξεργασία

Όσον αφορά την κατανομή του πληθυσμού, η Δημοτική Κοινότητα Καστελίου είναι αυτή με τους περισσότερους κατοίκους (31,89%) και ακολουθούν με μεγάλη διαφορά η Δ.Κ. Γερακίου (9,03%) και η Δ.Κ. Σμαρίου (8,14%). Στις Δ.Κ. Πολυθέας και Δ.Κ. Αποστόλων συγκεντρώνεται το 7,47% και 6,90% των κατοίκων, αντίστοιχα. Τέλος, οι κοινότητες που συγκεντρώνουν λιγότερο από 5% του πληθυσμού έκαστη καταλαμβάνουν το 36,58%.

Γράφημα 2: Κατανομή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Καστελίου

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.2.1.2 Δημοτική Ενότητα Αρκαλοχωρίου

Στη Δημοτική Ενότητα Αρκαλοχωρίου, η μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού καταγράφηκε στη Δ.Κ. Πατισιδερού κατά τη δεκαετία 2011-2021 κατά την οποία ο πληθυσμός μειώθηκε κατά 36,03%. Η μεγαλύτερη αύξηση πληθυσμού παρατηρείται στη Δ.Κ. Καραβάδου κατά τη δεκαετία 2001-2011, με ποσοστιαία μεταβολή 30,57%.

Πίνακας 5: Μεταβολή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Αρκαλοχωρίου 2001 – 2021

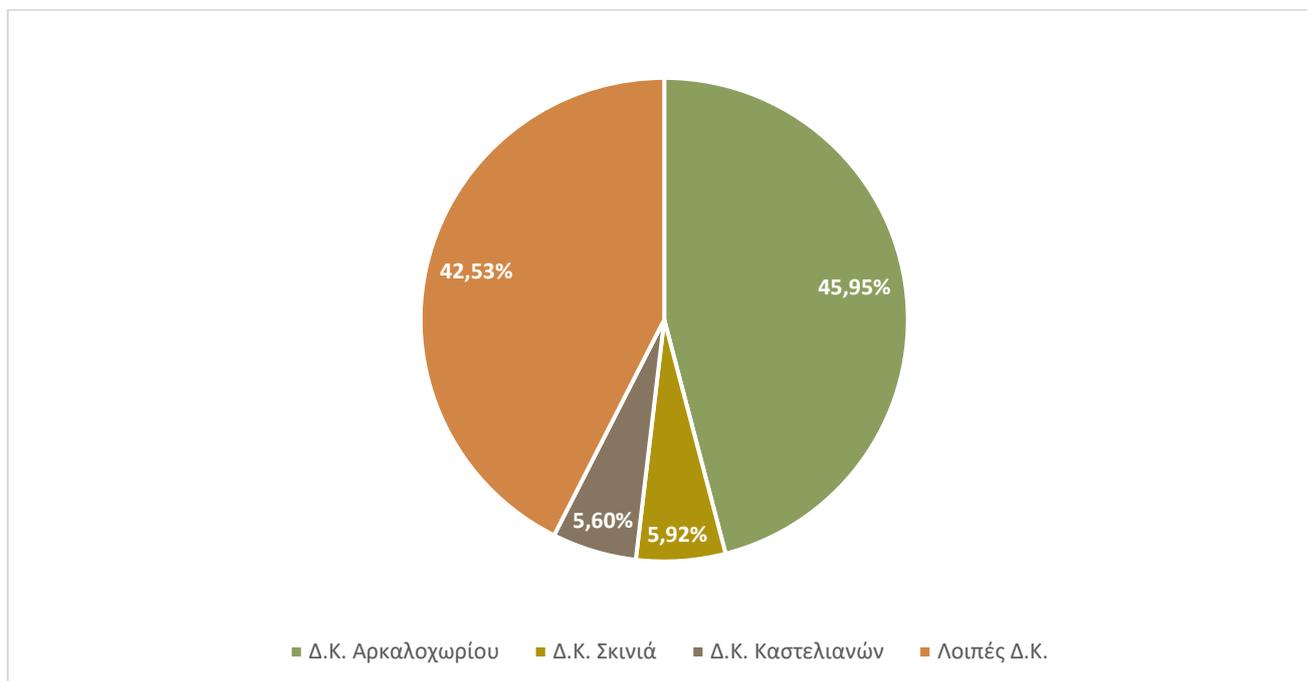
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ		
	2001	2011	2021	2001-2011	2011-2021	2001-2021
Δ.Ε. Αρκαλοχωρίου	9.766	10.476	8.547	7,27%	-18,41%	-12,48%
Δ.Κ. Αρκαλοχωρίου	3.866	4.822	3.927	24,73%	-18,56%	1,58%
Δ.Κ. Γαρίπας	536	516	347	-3,73%	-32,75%	-35,26%
Δ.Κ. Δεματίου	353	290	287	-17,85%	-1,03%	-18,70%
Δ.Κ. Ινίου	566	591	421	4,42%	-28,76%	-25,62%
Δ.Κ. Καραβάδου	229	299	234	30,57%	-21,74%	2,18%
Δ.Κ. Κασάνου	464	471	387	1,51%	-17,83%	-16,59%
Δ.Κ. Καστελιανών	641	558	479	-12,95%	-14,16%	-25,27%
Δ.Κ. Λευκοχωρίου	370	277	310	-25,14%	11,91%	-16,22%

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ		
	2001	2011	2021	2001-2011	2011-2021	2001-2021
Δ.Κ. Νυιδιτού	561	548	389	-2,32%	-29,01%	-30,66%
Δ.Κ. Παναγίας	522	454	349	-13,03%	-23,13%	-33,14%
Δ.Κ. Πανοράματος	459	495	389	7,84%	-21,41%	-15,25%
Δ.Κ. Παρτίρων	425	388	364	-8,71%	-6,19%	-14,35%
Δ.Κ. Πατσιδερού	213	247	158	15,96%	-36,03%	-25,82%
Δ.Κ. Σκινιά	561	520	506	-7,31%	-2,69%	-9,80%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία Απογραφών 2001, 2011, 2021 Ιδία Επεξεργασία

Η μεγαλύτερη πληθυσμιακή συγκέντρωση (45,95%) παρατηρείται στη Δημοτική Κοινότητα Αρκαλοχωρίου, ενώ, με διαφορά μεγαλύτερη των 3.400 κατοίκων, ακολουθούν οι Δ.Κ. Σκινιά (5,92%) και Δ.Κ. Καστελιανών (5,60%). Η κατανομή του πληθυσμού στις λοιπές Δημοτικές Κοινότητες δεν ξεπερνάει το 5% του συνολικού πληθυσμού ανά κοινότητα, ωστόσο συνολικά συγκεντρώνουν πάνω από το 42% των μόνιμων κατοίκων.

Γράφημα 3: Κατανομή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Αρκαλοχωρίου

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.2.1.3 Δημοτική Ενότητα Θραψανού

Στη Δημοτική Ενότητα Θραψανού, η μεγαλύτερη αύξηση (18,97%) αλλά και η μεγαλύτερη μείωση (-52,17%) του πληθυσμού καταγράφονται στη Δ.Κ. Σαμπά κατά τα έτη 2001-2011 και 2011-2021, αντίστοιχα.

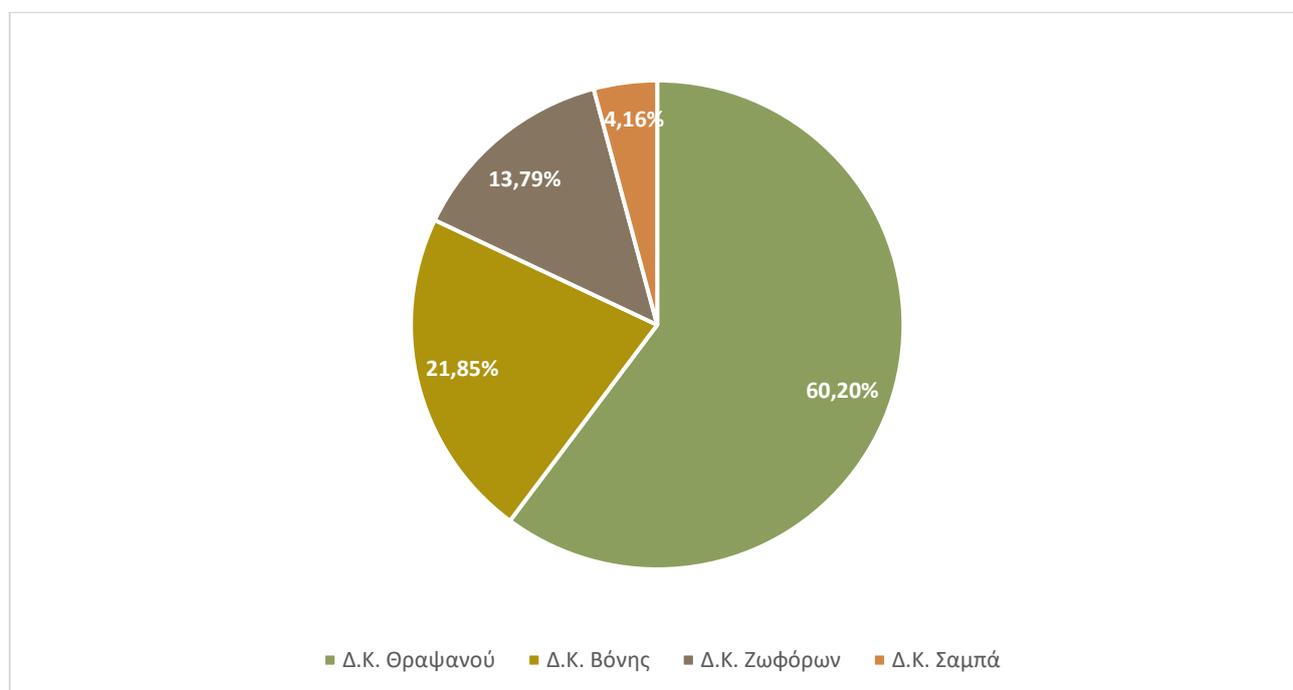
Πίνακας 6: Μεταβολή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Θραψανού 2001 – 2021

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ		
	2001	2011	2021	2001-2011	2011-2021	2001-2021
Δ.Ε. Θραψανού	2.468	2.334	1.588	-5,43%	-31,96%	-35,66%
Δ.Κ. Θραψανού	1.381	1.261	956	-8,69%	-24,19%	-30,77%
Δ.Κ. Βόνης	639	568	347	-11,11%	-38,91%	-45,70%
Δ.Κ. Ζωφόρων	332	367	219	10,54%	-40,33%	-34,04%
Δ.Κ. Σαμπά	116	138	66	18,97%	-52,17%	-43,10%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία Απογραφών 2001, 2011, 2021 Ιδία Επεξεργασία

Πάνω από τον μισό πληθυσμό της Δημοτικής Ενότητας φιλοξενεί η Δ.Κ. Θραψανού (60,20%), ενώ το 21,85% των μόνιμων κατοίκων διαμένει στη Δ.Κ. Βόνης. Η Δ.Κ. Ζωφόρων συγκεντρώνει το 13,79% των κατοίκων, ενώ, τέλος, το μικρότερο ποσοστό, το οποίο ανέρχεται σε 4,16%, παρατηρείται στη Δ.Κ. Σαμπά.

Γράφημα 4: Κατανομή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Μαλίων

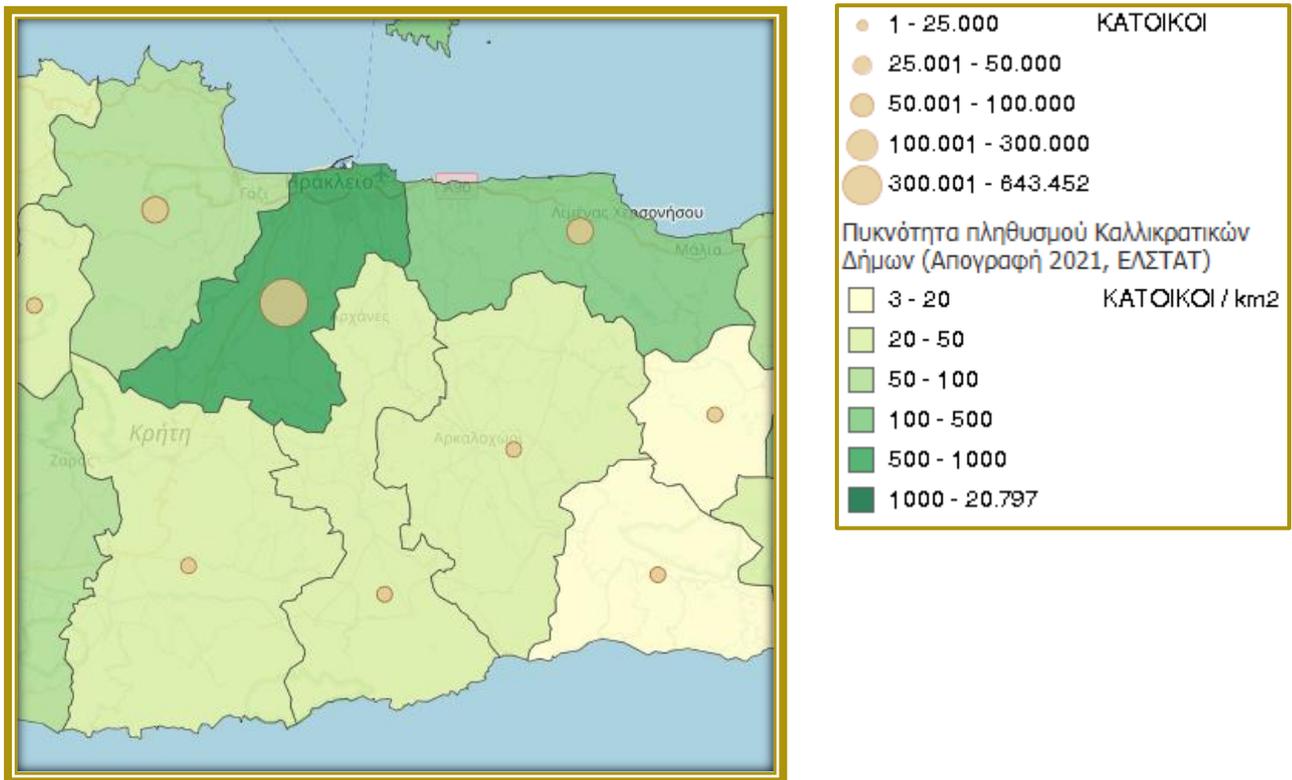

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.2.2 Πληθυσμιακή πυκνότητα

Η πληθυσμιακή πυκνότητα εκφράζει τον βαθμό συγκέντρωσης του πληθυσμού σε μια συγκεκριμένη περιοχή, υποδεικνύοντας το πόσο πυκνοκατοικημένη ή αραιοκατοικημένη είναι, και υπολογίζεται από τον αριθμό των κατοίκων ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας η πυκνότητα του πληθυσμού ανέρχεται σε 36 κατοίκους/τ.χλμ., εμφανίζοντας μεγάλη απόκλιση από την Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου και την Περιφέρεια Κρήτης, όπου η πυκνότητα ανέρχεται σε 115 και 75 κατοίκους/τ.χλμ., αντίστοιχα.

Εικόνα 3: Πληθυσμός και πυκνότητα πληθυσμού Δήμου Μινώια Πεδιάδας

Πηγή: Υ.Π.ΕΝ (2025), ανακτήθηκε 05/10/2025 από <https://mapsportal.yopen.gr>

Όσον αφορά την πυκνότητα του πληθυσμού στις τρεις Δημοτικές Ενότητες, αυτή παρατηρείται όμοια με του Δήμου στη Δ.Ε. Αρκαλοχωρίου, ενώ κινείται σε κοντινά επίπεδα, αλλά ελαφρώς μειωμένα, στη Δ.Ε. Καστελίου (33 κάτοικοι/τ.χλμ.). Εν αντιθέσει, η πληθυσμιακή πυκνότητα στη Δ.Ε. Θραψανού εμφανίζεται αυξημένη σε σχέση με τα επίπεδα του Δήμου, καθώς ανέρχεται σε 42 κατοίκους/τ.χλμ.

Πίνακας 7: Πληθυσμιακή πυκνότητα ανά Δημοτική Ενότητα

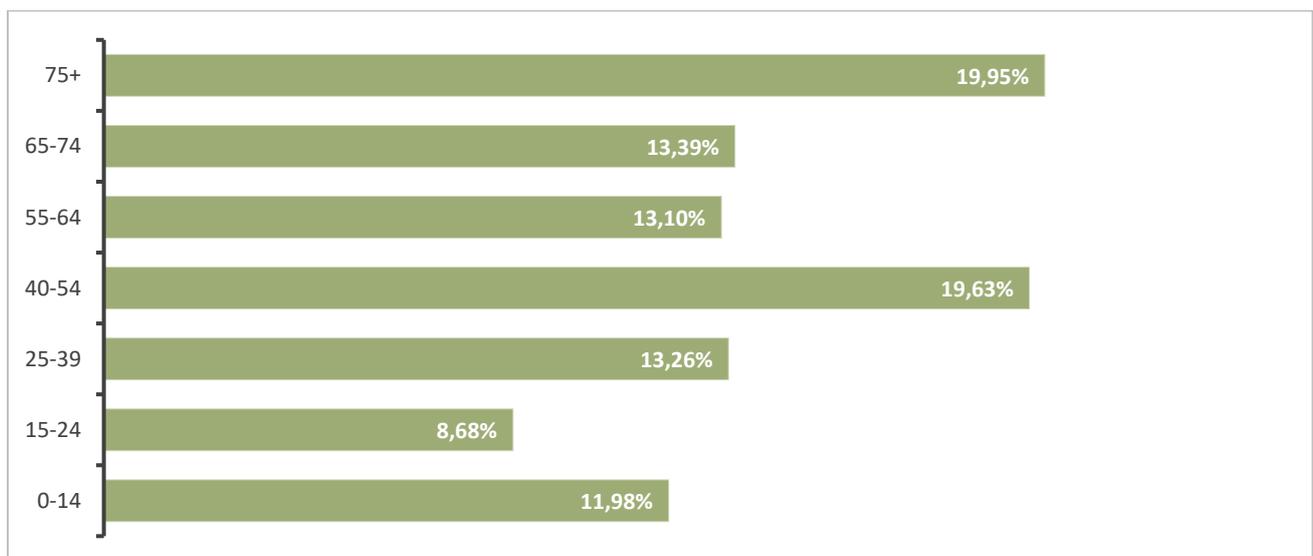
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΛΣΤΑΤ 2021	ΕΚΤΑΣΗ (km ²)	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ
Δ.Ε. Καστελίου	4.030	122,74	33
Δ.Ε. Αρκαλοχωρίου	8.547	238,4	36
Δ.Ε. Θραψανού	1.588	37,39	42
Δ. Μινώια Πεδιάδας	14.165	398,530	36
Π.Ε. Ηρακλείου	305.017	2.643,02	115
Περιφέρεια Κρήτης	624.408	8.341,51	75

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.2.3 Σύνθεση πληθυσμού κατά ηλικία και φύλο

Σύμφωνα με τα στοιχεία απογραφής της ΕΛΣΤΑΤ του έτους 2021, το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων ανήκει στην ηλικιακή ομάδα των 75 ετών και άνω (19,95%), καταδεικνύοντας πιθανότατα έναν πιο γερασμένο πληθυσμό στον Δήμο. Στη δεύτερη θέση, με μικρή διαφορά, ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα των 40-54 ετών (19,63%). Οι ηλικιακές ομάδες των 65-74 και 55-64 ετών, οι οποίες συγκεντρώνουν παραπλήσια ποσοστά (13,39% και 13,10% αντίστοιχα), δείχνουν την ύπαρξη ενός αξιοσημείωτου αριθμού ατόμων που είτε έχουν συνταξιοδοτηθεί προσφάτως είτε βρίσκονται στα πρόθυρα της συνταξιοδότησης. Όσοι ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 25-39 ετών αποτελούν το 13,26% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου, ποσοστό που δείχνει έναν ικανοποιητικό αριθμό νέων και παραγωγικών ατόμων. Τέλος, το ποσοστό των ατόμων της ηλικιακής ομάδας των 0-14 ετών (11,98%), σε συνδυασμό με το ποσοστό των ατόμων των 15-24 ετών (8,68%), υποδηλώνουν μία σημαντική μερίδα πληθυσμού που συμβάλλει στη βιωσιμότητα της κοινότητας.

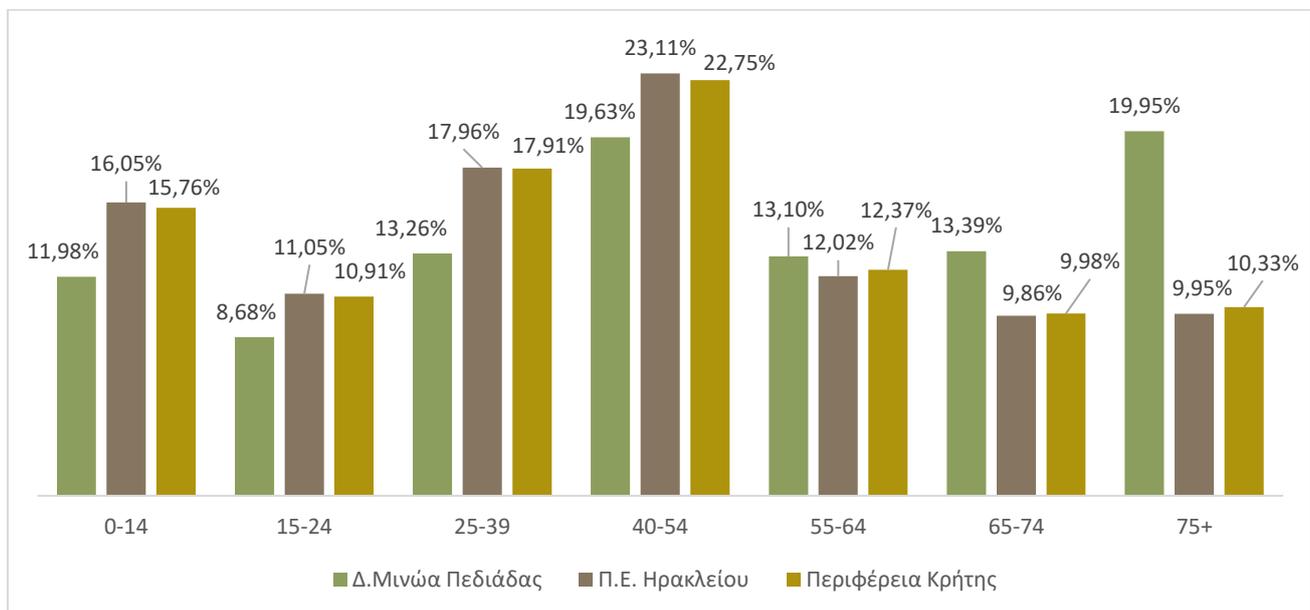
Γράφημα 5: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Μινώια Πεδιάδας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Η ηλικιακή κατανομή στον Δήμο ακολουθεί σχετικά πανομοιότυπη πορεία με την Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου και την Περιφέρεια Κρήτης. Η μεγαλύτερη διαφοροποίηση παρατηρείται στην ηλικιακή ομάδα των 75+, όπου το ποσοστό στον Δήμο εμφανίζεται σχεδόν διπλάσιο από το αντίστοιχο της Π.Ε. και της Περιφέρειας. Αυξημένα εμφανίζονται και τα ποσοστά των ηλικιακών ομάδων 55-64 και 65-74 στον Δήμο συγκριτικά με τα αντίστοιχα της Π.Ε. και της Περιφέρειας, ωστόσο η διαφορά δεν ξεπερνά τις τέσσερις (4) ποσοστιαίες μονάδες. Στις λοιπές ηλικιακές ομάδες τα ποσοστά του Δήμου είναι μικρότερα σε σχέση με της Περιφέρειας και της Π.Ε., με τη μεγαλύτερη απόκλιση να καταγράφεται στην ηλικιακή ομάδα των 25-39 ετών, όπου το ποσοστό εμφανίζεται μειωμένο κατά 4,7% σε σύγκριση με την Περιφερειακή Ενότητα.

Γράφημα 6: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Σε επίπεδο δημοτικών ενότητων η Δ.Ε. Καστελίου συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό νεανικού πληθυσμού έως 24 ετών (21,17%), ενώ πολύ κοντά βρίσκονται τα ποσοστά των Δημοτικών Ενότητων Αρκαλοχωρίου και Θραψανού, τα οποία ανέρχονται σε 20,77% και 19,66% αντίστοιχα. Το μεγαλύτερο ποσοστό πληθυσμού άνω των 65 ετών, καταγράφεται στη Δ.Ε. Θραψανού και ανέρχεται σε 35,92%. Οι λοιπές δημοτικές ενότητες εμφανίζουν μικρή διαφορά στην εν λόγω ηλικιακή ομάδα, με την Δ.Ε. Καστελίου να ακολουθεί με ποσοστό 33,28% και τη Δ.Ε. Αρκαλοχωρίου με ποσοστό 32,91%.

Πίνακας 8: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας

ΠΕΡΙΟΧΗ	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-74	75+	ΣΥΝΟΛΟ
Δ.Ε. Καστελίου	492	361	584	783	478	519	822	4.030
Δ.Ε. Αρκαλοχωρίου	1.020	755	1.082	1.723	1.160	1.161	1.651	8.544
Δ.Ε. Θραψανού	196	116	217	274	222	215	355	1.587
Δ. Μινώα Πεδιάδας	1.698	1.230	1.878	2.781	1.856	1.897	2.827	14.168

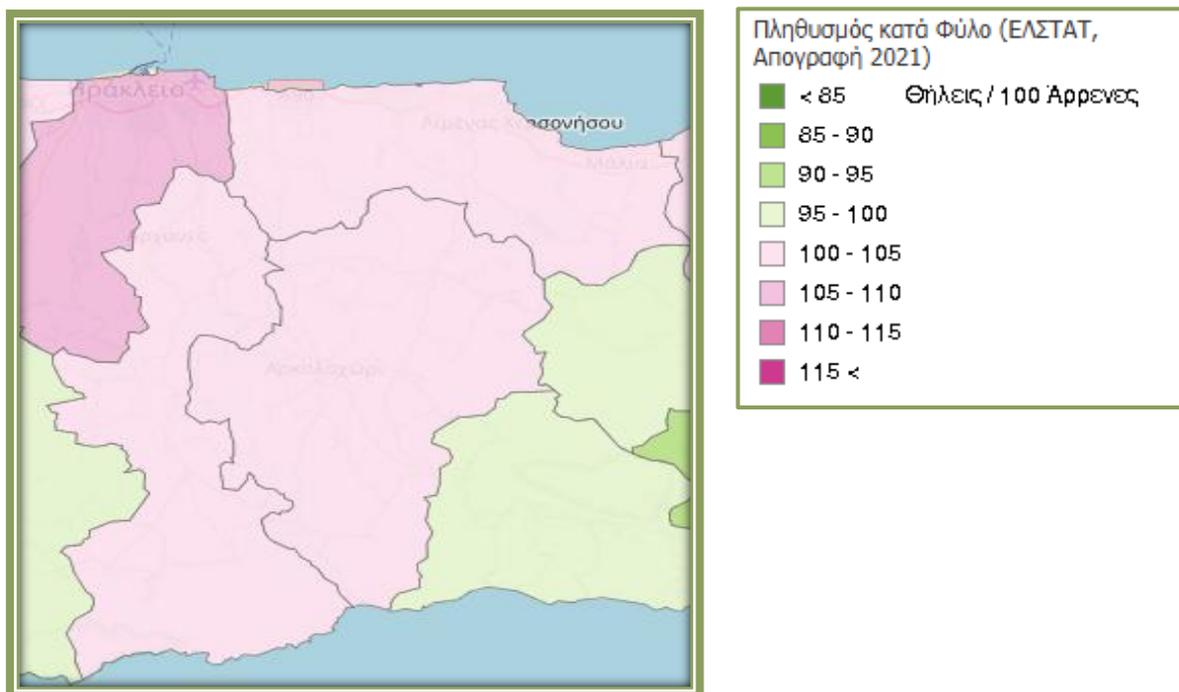
ΠΕΡΙΟΧΗ	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-74	75+	ΣΥΝΟΛΟ
Π.Ε. Ηρακλείου	48.953	33.716	54.780	70.504	36.650	30.060	30.352	305.016
Περιφέρεια Κρήτης	98.380	68.121	111.837	142.071	77.219	62.295	64.474	624.410

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Ο δείκτης φύλου³ (Sex Ratio) χρησιμοποιείται για να απεικονίσει την αναλογία ανδρών και γυναικών σε μια περιοχή.

Στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας, ο δείκτης φύλου είναι 98,58, υποδεικνύοντας ελαφρώς περισσότερες γυναίκες από άνδρες. Η διαφοροποίηση του δείκτη σε σχέση με την Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου και την Περιφέρεια είναι μικρή, καθώς ο δείκτης παίρνει τις τιμές 96,51 και 97,72 αντίστοιχα. Σε γενικές γραμμές, παρόλο που εμφανίζονται μικρές διαφορές στον αριθμό των ανδρών και των γυναικών στις περιοχές αυτές, η κατανομή ανάμεσα στα δύο φύλα μπορεί να θεωρηθεί ισορροπημένη.

Εικόνα 4: Πληθυσμός κατά φύλο στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας

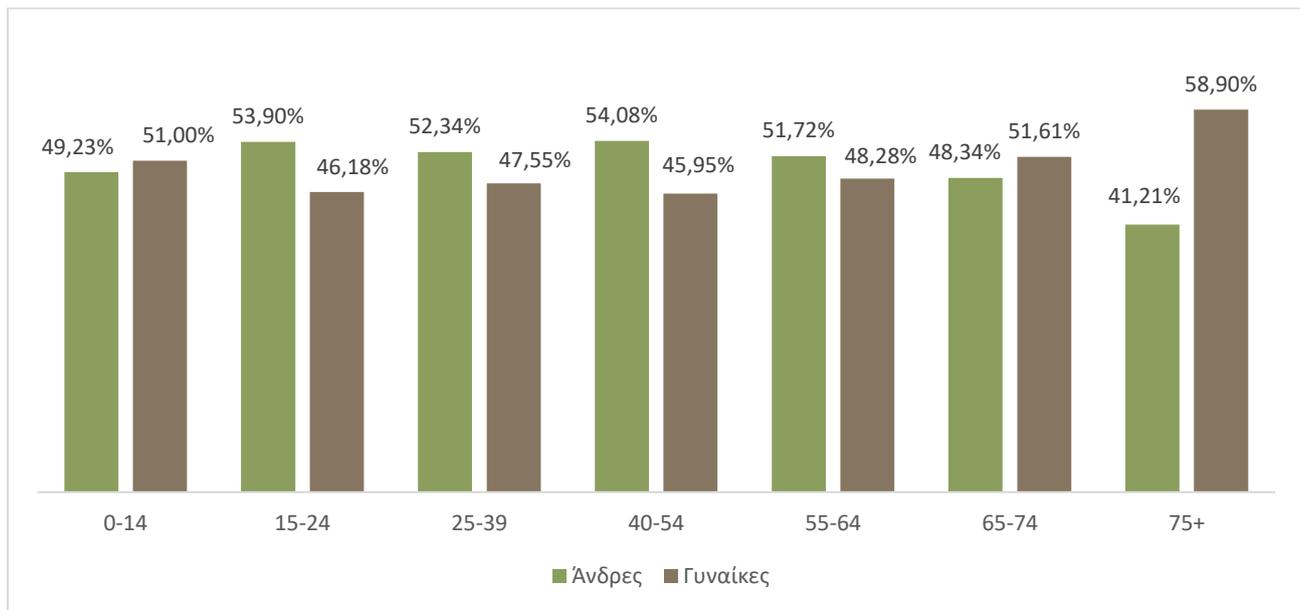
Πηγή: Υ.Π.ΕΝ (2025), ανακτήθηκε 05/10/2025 από <https://mapsportal.ypen.gr>

Όσον αφορά την κατανομή του πληθυσμού ανά ηλικία και φύλο, στις περισσότερες ηλικιακές ομάδες εμφανίζονται σχετικά μικρές αποκλίσεις στην κατανομή ανδρών και γυναικών. Έντονη διαφοροποίηση εμφανίζει η ηλικιακή ομάδα «75+», στην οποία παρουσιάζεται διαφορά 17,69 ποσοστιαίων μονάδων

³ Ο αριθμός των ανδρών ανά 100 γυναίκες σε έναν πληθυσμό.

ανάμεσα σε γυναίκες και άνδρες, με τον γυναικείο πληθυσμό να υπερिशύει. Στις ηλικιακές ομάδες 0-14 και 65-74 οι γυναίκες είναι ελαφρώς περισσότερες, χωρίς ωστόσο η διαφορά να υπερβαίνει το 3,27%. Αντιθέτως, στις λοιπές ηλικιακές ομάδες, τα ποσοστά των ανδρών εμφανίζονται αυξημένα σε σχέση με τα αντίστοιχα των γυναικών, με τη μεγαλύτερη διαφορά να καταγράφεται στους «40-54», φτάνοντας το 8,13%.

Πίνακας 9: Κατανομή πληθυσμού του Δήμου Μινώια Πεδιάδας ανά ηλικία και φύλο

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.2.4 Δημογραφικοί δείκτες

Οι δημογραφικοί δείκτες αποτελούν στατιστικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την περιγραφή των βασικών χαρακτηριστικών του πληθυσμού μιας περιοχής. Μέσω αυτών, παρέχονται δεδομένα για τη σύνθεση, την εξέλιξη και τις τάσεις του πληθυσμού, στοιχεία κρίσιμα για τον σχεδιασμό πολιτικών και την κατανόηση των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών. Ορισμένοι από τους πιο βασικούς δείκτες που θα αναλυθούν στην παρούσα ενότητα είναι οι Δείκτες Γήρανσης, Εξάρτησης, Αντικατάστασης και Νεανικότητας.

Πίνακας 10: Δημογραφικοί δείκτες Δήμου Μινώια Πεδιάδας

ΔΕΙΚΤΗΣ	Δ. ΜΙΝΩΙΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	Π.Ε. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
Δείκτης Γήρανσης	278,21	123,41	128,86
Δείκτης Εξάρτησης	82,92	55,90	56,39
Δείκτης Αντικατάστασης	64,79	96,91	92,20
Δείκτης Νεανικότητας	11,98	16,05	15,76

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Ο **Δείκτης Γήρανσης (Ageing Index)** δείχνει την αναλογία των ηλικιωμένων ατόμων που είναι εκτός παραγωγικής ηλικίας (65 ετών και άνω) σε σχέση με τα άτομα κάτω των 15 ετών, που επίσης δεν ανήκουν στην παραγωγική ηλικία. Ο δείκτης προσδιορίζει το βαθμό γήρανσης του πληθυσμού και το ενδεχόμενο

πρόβλημα ανανέωσής του. Υψηλότερες τιμές του δείκτη υποδηλώνουν γερασμένους πληθυσμούς, ενώ χαμηλότερες δείχνουν κοινωνίες με νεανικότερη δομή.

Ο δείκτης γήρανσης στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας είναι αισθητά υψηλότερος (278,21) σε σχέση με του αντίστοιχους της Π.Ε. Ηρακλείου και της Περιφέρειας Κρήτης και μάλιστα σε επίπεδο άνω του 200%, υποδεικνύοντας την ύπαρξη γηραιότερου πληθυσμού στον Δήμο συγκριτικά με την Περιφερειακή Ενότητα και την Περιφέρεια.

Ο Δείκτης Εξάρτησης (Dependency Ratio) υπολογίζεται από τον λόγο των ατόμων που δεν βρίσκονται σε παραγωγική ηλικία (κάτω των 15 ετών και άνω των 65 ετών) προς τα άτομα που βρίσκονται σε παραγωγική ηλικία (15-64 ετών). Η αναλογία αυτή αποτυπώνει την εικόνα του πλήθους των εξαρτώμενων ατόμων (π.χ. παιδιά και ηλικιωμένοι) σε σχέση με το πλήθος των ατόμων που είναι σε ηλικία παραγωγικής δραστηριότητας. Υψηλότερες τιμές του δείκτη δείχνουν υψηλότερο βάρος εξάρτησης στην οικονομία από τους μη παραγωγικούς πληθυσμούς, ενώ χαμηλότερες τιμές δείχνουν μια πιο ισορροπημένη δομή του πληθυσμού.

Ο δείκτης εξάρτησης στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας είναι 82,92, υψηλότερος από τους αντίστοιχους δείκτες σε Περιφερειακή Ενότητα (55,90) και Περιφέρεια (56,39). Η διαφορά αυτή δείχνει μια πιο ισορροπημένη σχέση μεταξύ του παραγωγικού και του εξαρτημένου πληθυσμού στην Π.Ε. Ηρακλείου και την Περιφέρεια Κρήτης, ενώ στον Δήμο Μινώια υποδεικνύει υψηλότερη εξάρτηση.

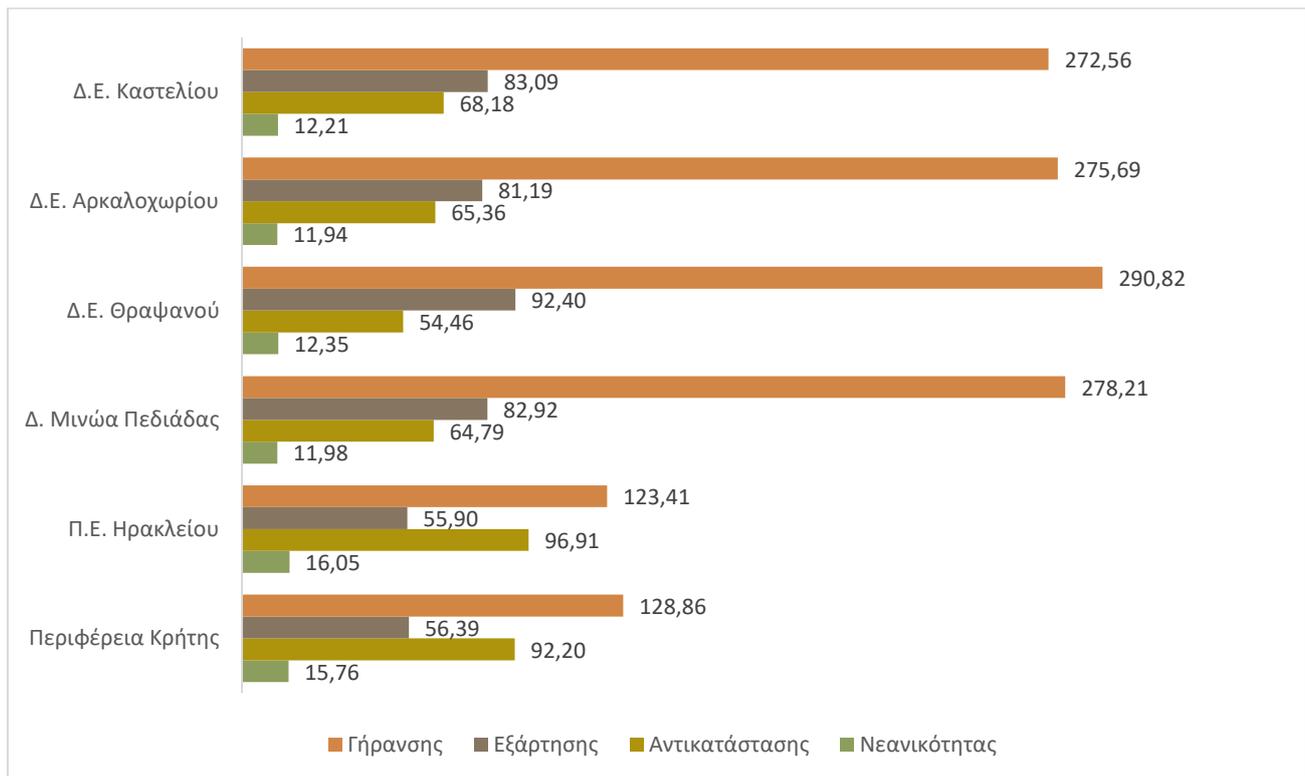
Ο Δείκτης Αντικατάστασης αντικατοπτρίζει τη σχέση μεταξύ των εισερχομένων και των εξερχομένων από την εργατική διαδικασία, παρέχοντας έτσι ένα μέτρο για τη βιωσιμότητα του εργατικού δυναμικού. Ορίζεται ως η αναλογία μεταξύ των ατόμων που πρόκειται να ενταχθούν στην αγορά εργασίας και εκείνων που πρόκειται να αποσυρθούν λόγω συνταξιοδότησης. Μία χαμηλή τιμή του δείκτη αποτελεί αρνητικό πρόσημο για το παραγωγικό σύστημα και την αγορά εργασίας, καθώς υποδηλώνει ότι ο αριθμός των ατόμων που εισέρχονται στην εργασία είναι μικρότερος από τον αριθμό των ατόμων που εξέρχονται.

Στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας ο δείκτης αντικατάστασης παρουσιάζεται μειωμένος σε σύγκριση με τους δείκτες σε Π.Ε. και Περιφέρεια, με την τιμή του να διαμορφώνεται στο 64,79. Η εν λόγω τιμή δηλώνει ότι για κάθε 100 άτομα ηλικίας 60-64 ετών, υπάρχουν περίπου 64,79 άτομα ηλικίας 15-19 ετών, αποτελώντας πιθανότατα ένδειξη μιας συρρικνούμενης αγοράς εργασίας, δεδομένου ότι ο πληθυσμός που εισέρχεται στην αγορά εργασίας είναι αισθητά μικρότερος από αυτόν που πλησιάζει την ηλικία συνταξιοδότησης. Εν αντιθέσει, οι δείκτες στην Π.Ε. Ηρακλείου και την Περιφέρεια Κρήτης κινούνται σε υψηλότερα επίπεδα (96,91 και 92,20, αντίστοιχα), υποδηλώνοντας μια σχετικά σταθερή ή ελαφρώς μειούμενη τάση του εργατικού δυναμικού.

Ο Δείκτης Νεανικότητας χρησιμοποιείται για να εκτιμήσει την αναλογία των μικρών ηλικιών (κάτω των 15 ετών) σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό. Ένας υψηλός δείκτης αντικατοπτρίζει μια νεανική και δυναμική κοινότητα, γεγονός θετικό για το εργατικό δυναμικό στο μέλλον. Ωστόσο, απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή καθώς πρέπει να διαμορφωθούν κατάλληλες πολιτικές και να διατεθούν πόροι προκειμένου να ικανοποιηθούν οι αυξημένες ανάγκες σε εκπαίδευση και απασχόληση.

Ο δείκτης νεανικότητας στον Δήμο Μινιά Πεδιάδας διαμορφώνεται στο 11,98, που σημαίνει ότι στα 100 άτομα σχεδόν τα 12 είναι ηλικίας έως 14 ετών. Ο δείκτης είναι χαμηλότερος από τους αντίστοιχους σε Περιφερειακή Ενότητα (16,05) και Περιφέρεια (15,75), δείχνοντας πιθανότατα μία μειωμένη δυναμική στην περιοχή συγκριτικά με τις άλλες δύο περιοχές.

Γράφημα 7: Δημογραφικοί δείκτες ανά Δημοτική Ενότητα

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

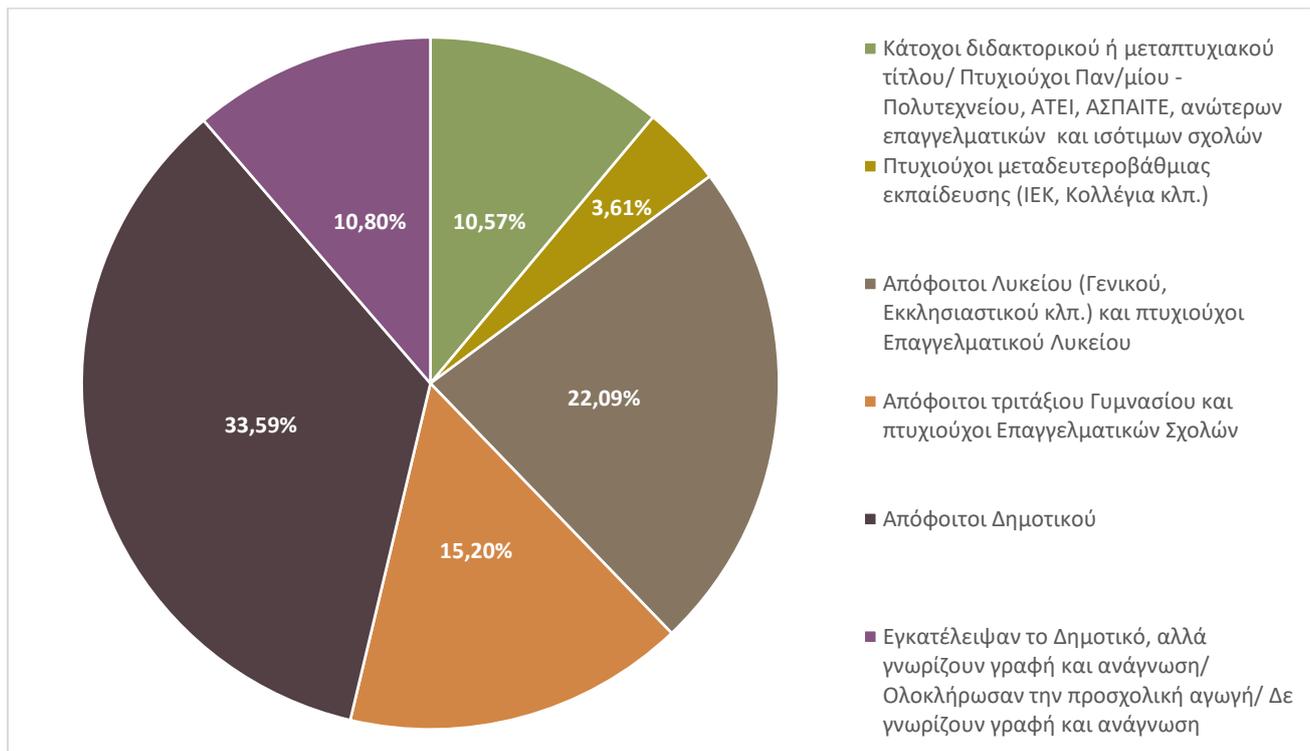
Σε επίπεδο Δημοτικών Ενοτήτων, οι δείκτες κινούνται σε σχετικά κοντινά επίπεδα με αυτά του Δήμου. Στις Δ.Ε. Καστελίου και Αρκαλοχωρίου, ο δείκτης γήρανσης είναι ελαφρώς μικρότερος από ότι στον Δήμο, ωστόσο στη Δ.Ε. Θραψανού ο δείκτης παίρνει την υψηλότερη τιμή του (290,82), δείχνοντας έναν πληθυσμό με ακόμα μεγαλύτερο αριθμό γηραιότερων ατόμων. Συγκριτικά με τις άλλες Δ.Ε., τον Δήμο, την Π.Ε. και την Περιφέρεια, η Δ.Ε. Θραψανού εμφανίζει, επίσης, τον υψηλότερο δείκτη εξάρτησης (92,40), υποδεικνύοντας έναν μεγάλο αριθμό εξαρτώμενων ατόμων, αλλά και τον χαμηλότερο δείκτη αντικατάστασης (54,46). Από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι η Δ.Ε. Θραψανού αντιμετωπίζει τις μεγαλύτερες δημογραφικές και οικονομικές προκλήσεις, ωστόσο θετικό είναι το γεγονός ότι εμφανίζει υψηλότερο δείκτη νεανικότητας (12,35) σε σύγκριση με τις άλλες Δημοτικές Ενοότητες αλλά και τον Δήμο.

2.1.3 Επίπεδο εκπαίδευσης

Αναφορικά με το επίπεδο εκπαίδευσης στον Δήμο Μινιά Πεδιάδας, περίπου το 1/3 του συνολικού πληθυσμού έχει ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση (33,59%), ποσοστό που είναι πάνω από 10 μονάδες υψηλότερο από τα αντίστοιχα στην Π.Ε. Ηρακλείου (20,45%) και την Περιφέρεια Κρήτης (20,98%). Στη δεύτερη θέση βρίσκονται οι απόφοιτοι Λυκείου με ποσοστό 22,09% και ακολουθούν οι απόφοιτοι

Γυμνασίου με 15,20% και όσοι εγκατέλειψαν το δημοτικό (10,80%). Οι απόφοιτοι Πανεπιστημιακής εκπαίδευσης αποτελούν το 10,57%, την ίδια στιγμή που τα ποσοστά σε Περιφερειακή Ενότητα και Περιφέρεια ανέρχονται σε 19,15% και 18,47%, αντίστοιχα. Τέλος, τη μικρότερη μερίδα καταλαμβάνουν οι πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (3,61%).

Γράφημα 8: Επίπεδο εκπαίδευσης Δήμου Μινώια Πεδιάδας (%) ατόμων γεννηθέντων έως 31/12/2015

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Αναφορικά με το επίπεδο εκπαίδευσης ανάμεσα στα δύο φύλα, παρατηρείται μεγαλύτερο ποσοστό αντρών που έχουν ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (24,25%) έναντι των γυναικών (20,02%). Αντιθέτως, ο γυναικείος πληθυσμός καταγράφει μεγαλύτερα ποσοστά στους απόφοιτους Δημοτικού (35,19%) αλλά και σε όσους δεν το ολοκλήρωσαν (12,97%), με τα αντίστοιχα ποσοστά στους άνδρες να ανέρχονται σε 32,01% και 8,63%.

Πίνακας 11: Επίπεδο εκπαίδευσης Δήμου Μινώια Πεδιάδας (%) ατόμων γεννηθέντων έως 31/12/2015

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου/ Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών	10,75%	10,43%	10,57%
Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολλέγια κλπ.)	2,82%	4,36%	3,61%

Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού κλπ.) και πτυχιούχοι Επαγγελματικού Λυκείου	24,25%	20,02%	22,09%
Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών	17,51%	12,91%	15,20%
Απόφοιτοι Δημοτικού	32,01%	35,19%	33,59%
Εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση/ Ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή/ Δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	8,63%	12,97%	10,80%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

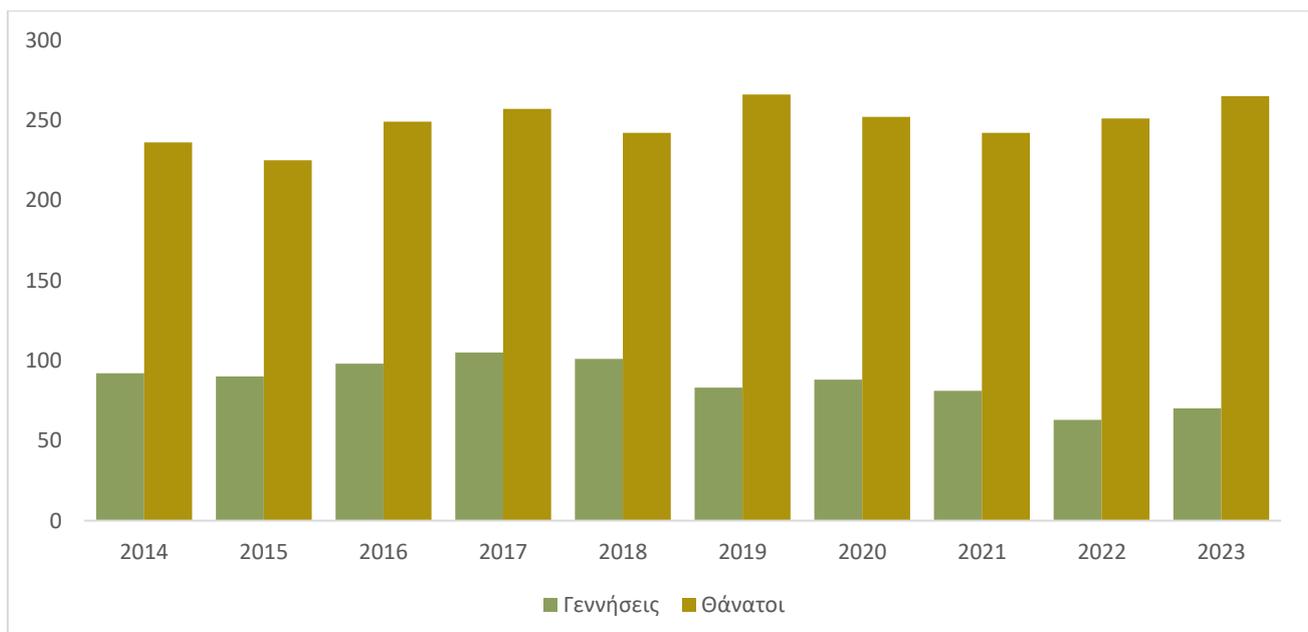
2.1.4 Λοιπά δημογραφικά χαρακτηριστικά

2.1.4.1 Φυσική μεταβολή πληθυσμού

Η φυσική μεταβολή του πληθυσμού (Natural Increase) ορίζεται ως η διαφορά ανάμεσα στις γεννήσεις και στους θανάτους. Ο συγκεκριμένος δείκτης αποτυπώνει την τάση για αύξηση ή συρρίκνωση του πληθυσμού μιας περιοχής, βασιζόμενος αποκλειστικά σε φυσικές διαδικασίες, όπως οι γεννήσεις και οι θάνατοι. Εάν το πρόσημο της μεταβολής είναι θετικό, τότε γίνεται λόγος για φυσική αύξηση του πληθυσμού, ενώ εάν είναι αρνητικό για φυσική μείωση.

Βάσει των διαθέσιμων στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ, στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας τα έτη 2014-2023 παρατηρείται φυσική μείωση του πληθυσμού, η οποία μάλιστα παρουσιάζει αυξητική τάση κατά την τελευταία τριετία, καθιστώντας σαφείς τις δημογραφικές προκλήσεις στην περιοχή.

Γράφημα 9: Γεννήσεις και θάνατοι στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας

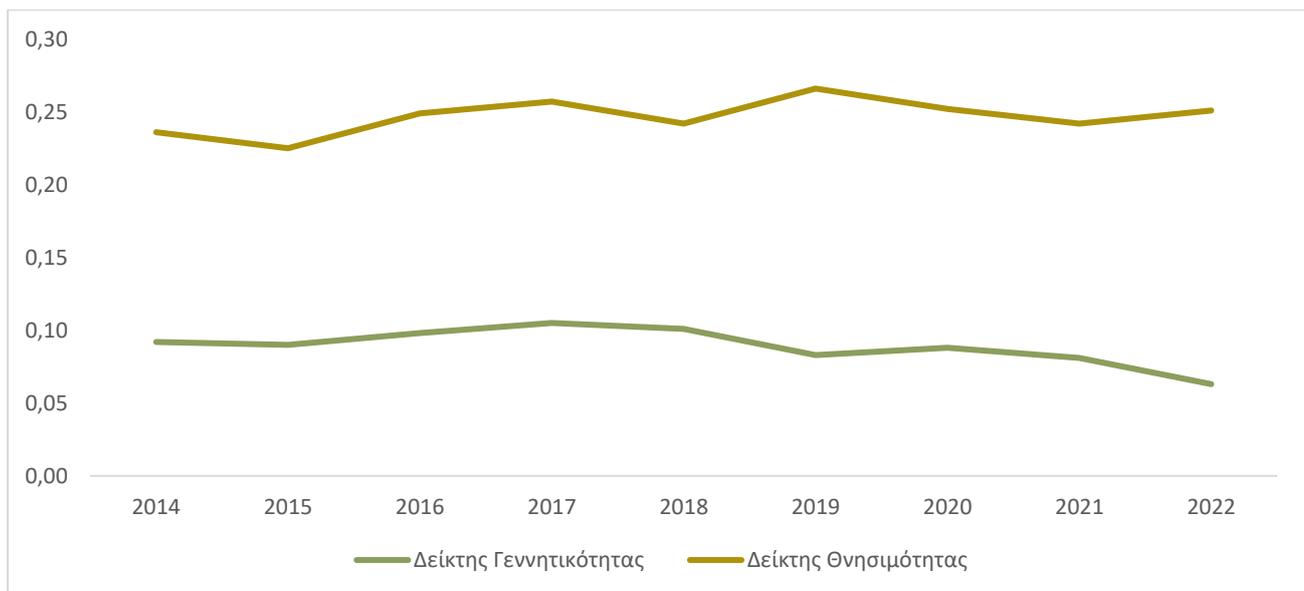
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Γεννήσεις κατά τόπο κατοικίας της μητέρας & Θάνατοι κατά τόπο κατοικίας των θανόντων (2014-2023)

2.1.4.2 Ρυθμός Γεννητικότητας και Ρυθμός Θνησιμότητας

Ο Ρυθμός Γεννητικότητας (Birth Rate) απεικονίζει την κατάσταση της γεννητικότητας σε μια περιοχή, δηλαδή τις γεννήσεις σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό και ορίζεται ως ο αριθμός των γεννήσεων ανά 1.000 άτομα του πληθυσμού ανά έτος. Εν αντιθέσει, ο Ρυθμός Θνησιμότητας (Death Rate) απεικονίζει τους θανάτους σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό της περιοχής και ορίζεται ως ο αριθμός των θανάτων ανά 1.000 άτομα του πληθυσμού ανά έτος.

Στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας, οι περισσότερες γεννήσεις σημειώθηκαν το 2017 (105) και οι λιγότερες το 2022 (63), διαμορφώνοντας τον δείκτη γεννητικότητας στο 0,11 και 0,06, αντίστοιχα. Όσον αφορά τον δείκτη θνησιμότητας, αυτός πήρε την υψηλότερη τιμή του το 2019 (0,27) που καταγράφηκαν οι περισσότεροι θάνατοι, και τη χαμηλότερη το 2015 (0,23), έτος κατά το οποίο σημειώθηκαν οι λιγότεροι θάνατοι. Όπως γίνεται εμφανές και από το γράφημα που ακολουθεί, ο Δείκτης Θνησιμότητας στον Δήμο κινείται σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με τον Δείκτη Γεννητικότητας.

Γράφημα 10: Δείκτες Γεννητικότητας και Θνησιμότητας στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας

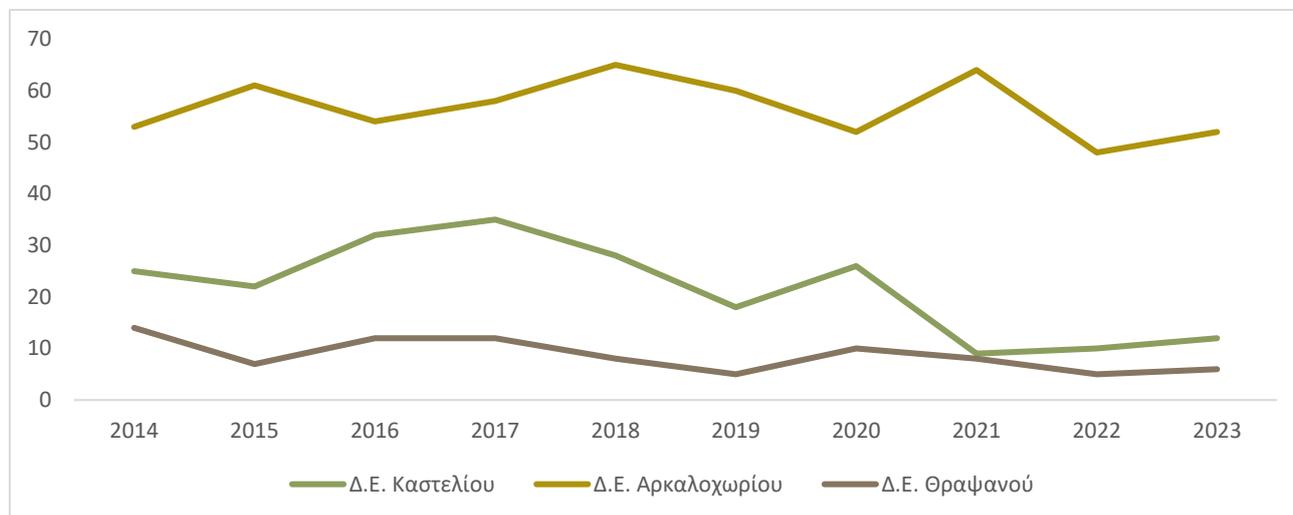
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Γεννήσεις κατά τόπο κατοικίας της μητέρας & Θάνατοι κατά τόπο κατοικίας των θανόντων (2014-2023)

Σε επίπεδο Δημοτικών Ενοτήτων, κατά τα έτη 2014-2023, οι περισσότερες γεννήσεις καταγράφονται στη Δ.Ε. Αρκαλοχωρίου με μέσο όρο 57 γεννήσεις/έτος. Το έτος με τον χαμηλότερο αριθμό γεννήσεων ήταν το 2022 (48), ενώ οι περισσότερες γεννήσεις σημειώθηκαν το 2018 (65), διαμορφώνοντας τον δείκτη γεννητικότητας σε 0,07.

Στη Δ.Ε. Καστελίου ο υψηλότερος αριθμός γεννήσεων καταγράφηκε το 2017, έτος από το οποίο και μετά οι γεννήσεις ακολούθησαν καθοδική πορεία μέχρι και το 2019. Το 2020 σημειώθηκε μια μικρή ανάκαμψη, ωστόσο η πτωτική τάση συνεχίστηκε και το 2021, που σημειώθηκαν οι λιγότερες γεννήσεις, διαμορφώνοντας τον δείκτη γεννητικότητας σε 0,01.

Τέλος, στη Δ.Ε. Θραψανού παρατηρείται σχετικά χαμηλός δείκτης γεννητικότητας, του οποίου η τιμή δεν ξεπερνάει το 0,01, αλλά και ο χαμηλότερος μέσος όρος γεννήσεων με 9 γεννήσεις/έτος.

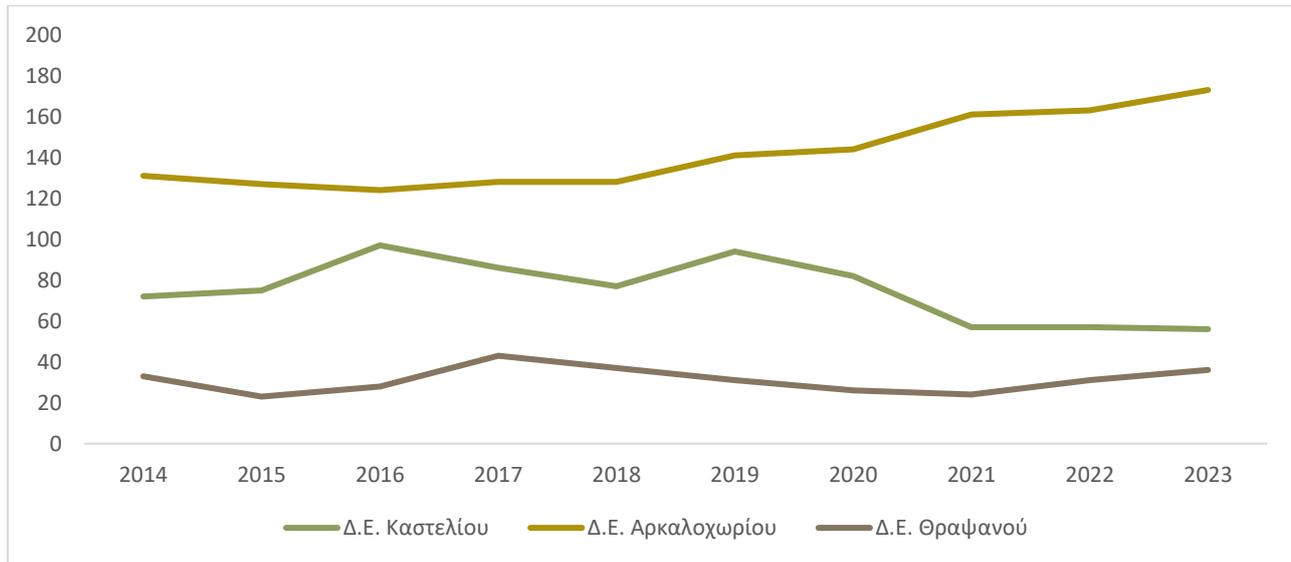
Γράφημα 11: Γεννήσεις Δήμου Μινώια Πεδιάδας ανά δημοτική ενότητα

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Γεννήσεις κατά τόπο κατοικίας της μητέρας (2014-2023)

Όσον αφορά τη θνησιμότητα, στη Δ.Ε. Αρκαλοχωρίου καταγράφονται οι περισσότεροι θάνατοι. Στην εν λόγω Δημοτική Ενότητα, ο αριθμός των θανάτων διέγραψε ανοδική πορεία από το 2016 έως και το 2023, έτος κατά το οποίο σημειώθηκε ο μεγαλύτερος αριθμός (173). Στη Δ.Ε. Καστελίου παρατηρούνται αυξομειώσεις στον αριθμό των θανάτων κατά τα έτη αναφοράς. Ξεκινώντας από 72 θανάτους το 2014, παρατηρείται αύξηση το 2015, με αποκορύφωμα τους 97 θανάτους το 2016. Την επόμενη διετία ακολούθησε μείωση, ώσπου το 2019 ο αριθμός των θανάτων κινήθηκε κοντά στα επίπεδα του 2016. Έκτοτε, η πορεία ήταν καθοδική με τους θανάτους να φτάνουν τους 56 το 2023. Τέλος, η Δ.Ε. Θραψανού διαγράφει μία σχετικά σταθερή πορεία αναφορικά με τους θανάτους. Οι μεγαλύτερες διακυμάνσεις παρατηρούνται τα έτη 2017 και 2021 κατά τα οποία σημειώθηκαν οι περισσότεροι και οι λιγότεροι θάνατοι, 43 και 24 αντίστοιχα.

Γράφημα 12: Θάνατοι Δήμου Μινώια Πεδιάδας ανά δημοτική ενότητα

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Θάνατοι κατά τόπο κατοικίας των θανόντων (2014-2023)

2.1.4.3 Νοικοκυριά

Κατά την απογραφή του 2021, στον Δήμο καταγράφηκαν συνολικά 5.794 νοικοκυριά. Η πλειονότητα αυτών αποτελείται από 2 μέλη (33,2%) και έπονται τα μονομελή νοικοκυριά σε ποσοστό 31,5%. Τα τριμελή και τετραμελή νοικοκυριά καταλαμβάνουν το 14,8% και 12,4%, αντίστοιχα, ενώ στα νοικοκυριά με πέντε και άνω άτομα αντιστοιχεί το 8,1%.

Συγκριτικά με την Περιφέρεια Κρήτης και την Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου, τα ποσοστά στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας εμφανίζοντας ελαφρώς υψηλότερα στα διμελή νοικοκυριά και ελαφρώς χαμηλότερα στα νοικοκυριά με τρία και τέσσερα μέλη.

Πίνακας 12: Νοικοκυριά του Δήμου Μινώια Πεδιάδας κατά αριθμό μελών

ΠΕΡΙΟΧΗ	1 μέλος	2 μέλη	3 μέλη	4 μέλη	5+ μέλη
Δ. Μινώια Πεδιάδας	1.828	1.924	855	720	472
Π.Ε. Ηρακλείου	36.645	33.810	22.018	20.040	8.940
Περιφέρεια Κρήτης	77.671	69.735	44.411	40.003	18.570
ΠΟΣΟΣΤΑ					
Δήμος Μινώια Πεδιάδας	31,5%	33,2%	14,8%	12,4%	8,1%
Π.Ε. Ηρακλείου	30,2%	27,8%	18,1%	16,5%	7,4%
Περιφέρεια Κρήτης	31,0%	27,9%	17,7%	16,0%	7,4%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.4.4 Οικογενειακή κατάσταση

Αναφορικά με την οικογενειακή κατάσταση του πληθυσμού του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, το μεγαλύτερο μέρος, σε ποσοστό 51,37%, είναι έγγαμοι ή με σύμφωνο συμβίωσης ή σε διάσταση. Το 33,41% είναι άγαμοι και το 11,18% χήροι, ενώ οι διαζευγμένοι αποτελούν το 3,98%.

Όσον αφορά τα δύο φύλα, η πλειονότητα τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών είναι έγγαμοι ή με σύμφωνο συμβίωσης ή σε διάσταση, με ποσοστά που κινούνται σε κοντινά επίπεδα, ενώ παραπλήσια είναι και τα ποσοστά των δύο φύλων στην κατηγορία «Διαζευγμένοι». Σημαντική διαφοροποίηση παρατηρείται στους άγαμους, με το ποσοστό των ανδρών (39,04%) να υπερτερεί έναντι των γυναικών (27,9%), αλλά και στους χήρους (3,84%), όπου το ποσοστό του γυναικείου πληθυσμού (18,45%) εμφανίζεται αυξημένο σε σύγκριση με αυτό του αντρικού, σε ποσοστό άνω του 14%.

Πίνακας 13: Πληθυσμός του Δήμου Μινώα Πεδιάδας κατά οικογενειακή κατάσταση

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
Άγαμοι	39,04%	27,90%	33,41%
Έγγαμοι ή με σύμφωνο συμβίωσης ή σε διάσταση	52,50%	50,33%	51,37%
Χήροι	3,84%	18,45%	11,18%
Διαζευγμένοι	4,65%	3,36%	3,98%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.4.5 Ιθαγένεια

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το ποσοστό των κατοίκων του Δήμου Μινώα Πεδιάδας που έχουν την ελληνική ιθαγένεια ανέρχεται σε 95,02%. Μόλις το 1,61% διαθέτει ιθαγένεια σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ το λοιπό 3,34% διαθέτει ιθαγένεια σε χώρες της Ευρώπης εκτός Ε.Ε. ή σε χώρες εκτός Ευρώπης.

Συγκριτικά με την Π.Ε. Ηρακλείου και την Περιφέρεια Κρήτης, ο Δήμος δεν εμφανίζει ιδιαίτερη διαφοροποίηση. Ωστόσο, συγκριτικά με την Περιφερειακή Ενότητα και την Περιφέρεια, τα ποσοστά που αφορούν την ελληνική ιθαγένεια εμφανίζονται ελαφρώς αυξημένα, ενώ τα ποσοστά που αφορούν την ιθαγένεια από «Λοιπές χώρες» εμφανίζονται ελαφρώς μειωμένα.

Πίνακας 14: Πληθυσμός του Δήμου Μινώα Πεδιάδας κατά ομάδες χωρών ιθαγένειας

ΤΟΠΟΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ	ΕΛΛΑΔΑ ⁴	ΧΩΡΕΣ ΕΕ	ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ ⁵	ΣΥΝΟΛΟ
Δ. Μινώα Πεδιάδας	13.462	228	473	14.168
Π.Ε. Ηρακλείου	285.806	4.765	14.454	305.016
Περιφέρεια Κρήτης	573.423	12.131	38.845	624.410
ΠΟΣΟΣΤΑ				
Δ. Μινώα Πεδιάδας	95,02%	1,61%	3,34%	-
Π.Ε. Ηρακλείου	93,70%	1,56%	4,74%	-
Περιφέρεια Κρήτης	91,83%	1,94%	6,22%	-

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.4.6 Τόπος γέννησης

Στην παρούσα ενότητα αποτυπώνεται ο πληθυσμός του Δήμου Μινώα Πεδιάδας κατά τόπο γέννησης. Περίπου τα 3/4 των κατοίκων έχουν γεννηθεί στον Δήμο, ποσοστό υψηλότερο συγκριτικά με την Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου και την Περιφέρεια Κρήτης (66,57% και 65,82% αντίστοιχα). Το 13,32% έχει να μεν ως τόπο γέννησης την Π.Ε. Ηρακλείου, αλλά διαφορετικό Δήμο. Τέλος, τα ποσοστά όσων έχουν γεννηθεί σε άλλη Περιφερειακή Ενότητα (5,94%) ή στο εξωτερικό (4,89%) φαίνεται να είναι χαμηλότερα από τα αντίστοιχα της Π.Ε. και της Περιφέρειας.

Πίνακας 15: Πληθυσμός του Δήμου Μινώα Πεδιάδας κατά τόπο γέννησης

ΤΟΠΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	Δ. ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	Π.Ε. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
Στον Δήμο της μόνιμης διαμονής	10.749	203.034	410.993
Σε άλλο Δήμο της ίδιας Π.Ε.	1.887	41.538	65.953
Σε άλλη Περιφερειακή Ενότητα	842	37.558	87.285
Στο εξωτερικό	693	22.887	60.171
ΠΟΣΟΣΤΑ			
Στον Δήμο της μόνιμης διαμονής	75,87%	66,57%	65,82%
Σε άλλο Δήμο της ίδιας Π.Ε.	13,32%	13,62%	10,56%

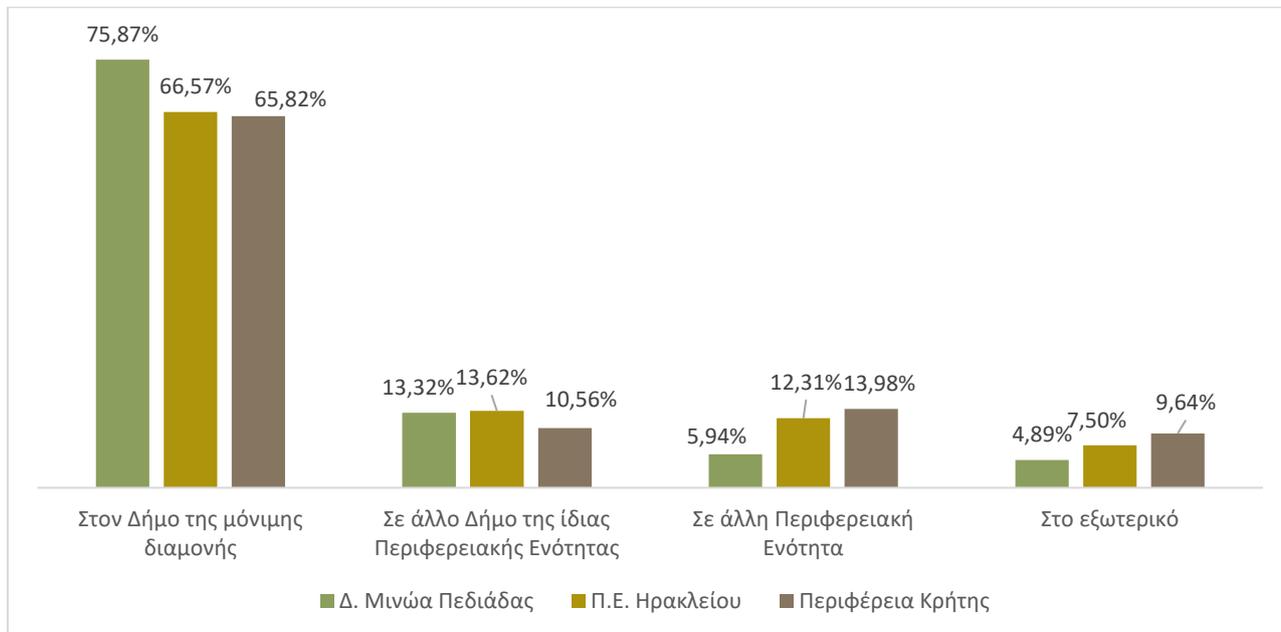
⁴ Περιλαμβάνεται και ο πληθυσμός με διτλή ιθαγένεια (Ελληνική και άλλη)

⁵ Περιλαμβάνεται και ο πληθυσμός χωρίς ιθαγένεια ή αδιευκρίνιστη ιθαγένεια

Σε άλλη Περιφερειακή Ενότητα	5,94%	12,31%	13,98%
Στο εξωτερικό	4,89%	7,50%	9,64%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Γράφημα 13: Πληθυσμός του Δήμου Μινώια Πεδιάδας κατά τόπο γέννησης

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.2 Περιβάλλον και Ποιότητα ζωής

2.2.1 Φυσικοί πόροι

2.2.1.1 Γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά⁶

Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας χαρακτηρίζεται από ποικίλες εναλλαγές φυσικών τοπίων. Φυσικοί σχηματισμοί, δάση, άλση, πετρώδη όρη, σπήλαια, φαράγγια, λίμνες και υδροβιότοποι διαμορφώνουν ένα μοναδικό φυσικό περιβάλλον.

2.2.1.1.1 Ορεινοί όγκοι

Οι κύριοι ορεινοί όγκοι στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας είναι η οροσειρά της Δίκτης στα ανατολικά σύνορα με τον Δήμο Οροπεδίου Λασιθίου και τα Αστερούσια όρη στα νότια.

Η οροσειρά της Δίκτης αποτελεί έναν από τους σπουδαιότερους ορεινούς όγκους της Κρήτης, αποτελώντας σημαντικό καταφύγιο για την πανίδα και τη χλωρίδα της περιοχής. Χαρακτηρίζεται από απότομους γκρεμούς, φαράγγια και σπηλιές. Σε γενικές γραμμές επικρατούν τα φρύγανα και η μακκία βλάστηση, αλλά και τα δάση πουρναριού, ενώ οι πλαγιές σε χαμηλά υψόμετρα είναι κατάφυτες από ελιές, χαρουπιές και πεύκα.

Η οροσειρά των Αστερουσίων εκτείνεται στο νότιο τμήμα του Δήμου. Κύριο χαρακτηριστικό των Αστερουσίων είναι οι υψηλές θερμοκρασίες, η ξηρασία και η εξαιρετικά περιορισμένη βλάστηση, η οποία απαρτίζεται κυρίως από φρύγανα. Το ανάγλυφο παρουσιάζει άγρια μορφολογία, με χωματόδρομους, φαράγγια και χαράδρες, ενώ γυμνά βουνά, κοφτερά βράχια και απότομοι γκρεμοί που καταλήγουν στη θάλασσα προσδίδουν έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα στο τοπίο. Δεδομένου ότι πάνω από το 55% των ειδών πανίδας και χλωρίδας που έχουν καταγραφεί στην Κρήτη συναντώνται στα Αστερούσια, η περιοχή χαρακτηρίζεται ως υψηλής οικολογικής αξίας.

2.2.1.1.2 Φαράγγια και σπήλαια

Τα κυριότερα φαράγγια και σπήλαια που εντοπίζονται στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας καταγράφονται στον πίνακα που ακολουθεί.

⁶ Δήμος Μινώα Πεδιάδας (2025), ανακτήθηκε 03/11/2025 από <http://discoverminoapediadas.gr>

Πίνακας 16: Φαράγγια και σπήλαια στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας

ΦΑΡΑΓΓΙΑ	
Φαράγγι Τσούτσουρα	Είναι ένα φαράγγι ιδιαίτερης ομορφιάς, με εντυπωσιακά πετρώματα και καταρράκτες. Το μήκος του δεν ξεπερνάει το 1,5 χιλιόμετρο, ωστόσο είναι δύσβατο και ο μόνος τρόπος προσπέλασής του είναι με canyoning.
Φαράγγι Δεματίου	Πρόκειται για ένα δύσβατο φαράγγι μήκους 4 – 5 χιλιομέτρων. Στη βλάστησή του κυριαρχούν πρίνοι, κέδροι, άγριες χαρουπιές και αγριελιές, συνθέτοντας ένα μαγευτικό, άγριο, φυσικό τοπίο.
Φαράγγι Τρούλλας	Παρουσιάζει αρκετές γεωμορφολογικές ομοιότητες με το φαράγγι του Τσούτσουρα και η κατάβασή του απαιτεί τεχνικό εξοπλισμό καταρρίχησης (Canyoning). Κατά την είσοδο στο φαράγγι ξεκινάει μια δύσβατη αλλά εντυπωσιακή διαδρομή, καθώς κατά μήκος της οποίας απαντώνται αρκετοί καταρράκτες, εκ των οποίων ο ψηλότερος φτάνει τα 15 μέτρα.
Φαράγγι Μίντρη	Αποτελεί ένα βατό φαράγγι ιδιαίτερης ομορφιάς, μήκους 6 χλμ., που καταλήγει στον Τσούτσουρα. Περνάει μέσα και δίπλα από την κοίτη του χειμάρρου Μίντρη, ενώ στην έξοδό του βρίσκονται τα ερείπια της αρχαίας Ινάτου.
Φαράγγι Αναποδάρη	Έχει μήκος 9-10 χλμ. και το διατρέχει ο ποταμός Αναποδάρης. Θεωρείται ένα από τα πιο όμορφα φαράγγια στην Π.Ε. Ηρακλείου, ενώ παράλληλα αποτελεί σημαντικό βιότοπο με πλούσια βλάστηση και σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας. Στην είσοδό του υπάρχει το διατηρητέο μνημείο ενός νερόμυλου ο οποίος λειτουργούσε έως και το 1950.
ΣΠΗΛΛΙΑ	
Σπήλαιο Ινατίας Ειλειθυίας	Αποτελεί σημαντικό ιερό σπήλαιο στην είσοδο του οικισμού Τσούτσουρα, με λατρευτική χρήση από την πρωτογεωμετρική περίοδο μέχρι και τα τέλη της ρωμαϊκής περιόδου. Ο χώρος ήταν αφιερωμένος στη θεά Ειλειθυία, η οποία θεωρούνταν προστάτιδα των επιτόκων γυναικών, της μητρότητας και των νεογνών. Από τις ανασκαφικές έρευνες που πραγματοποιήθηκαν στο σπήλαιο αποκαλύφθηκε σημαντικός αριθμός αξιόλογων ευρημάτων, όπως χρυσά και αργυρά αντικείμενα, πήλινα ειδώλια και πλακίδια, πήλινα αγγεία, νομίσματα, χρηστικά και λατρευτικά σκεύη, κοσμήματα, και άλλα αφιερώματα.
Σπήλαιο του Χριστού	Βρίσκεται Βορειοδυτικά του Καστελίου, στη θέση «Πετράδες» και σε υψόμετρο 360μ. Στο εσωτερικό υπάρχει παράσταση του Χριστού, ενώ διαμορφώνονται κόγχες και διακρίνονται σήραγγες προς τα πετρώδη τοιχώματα. Από τις

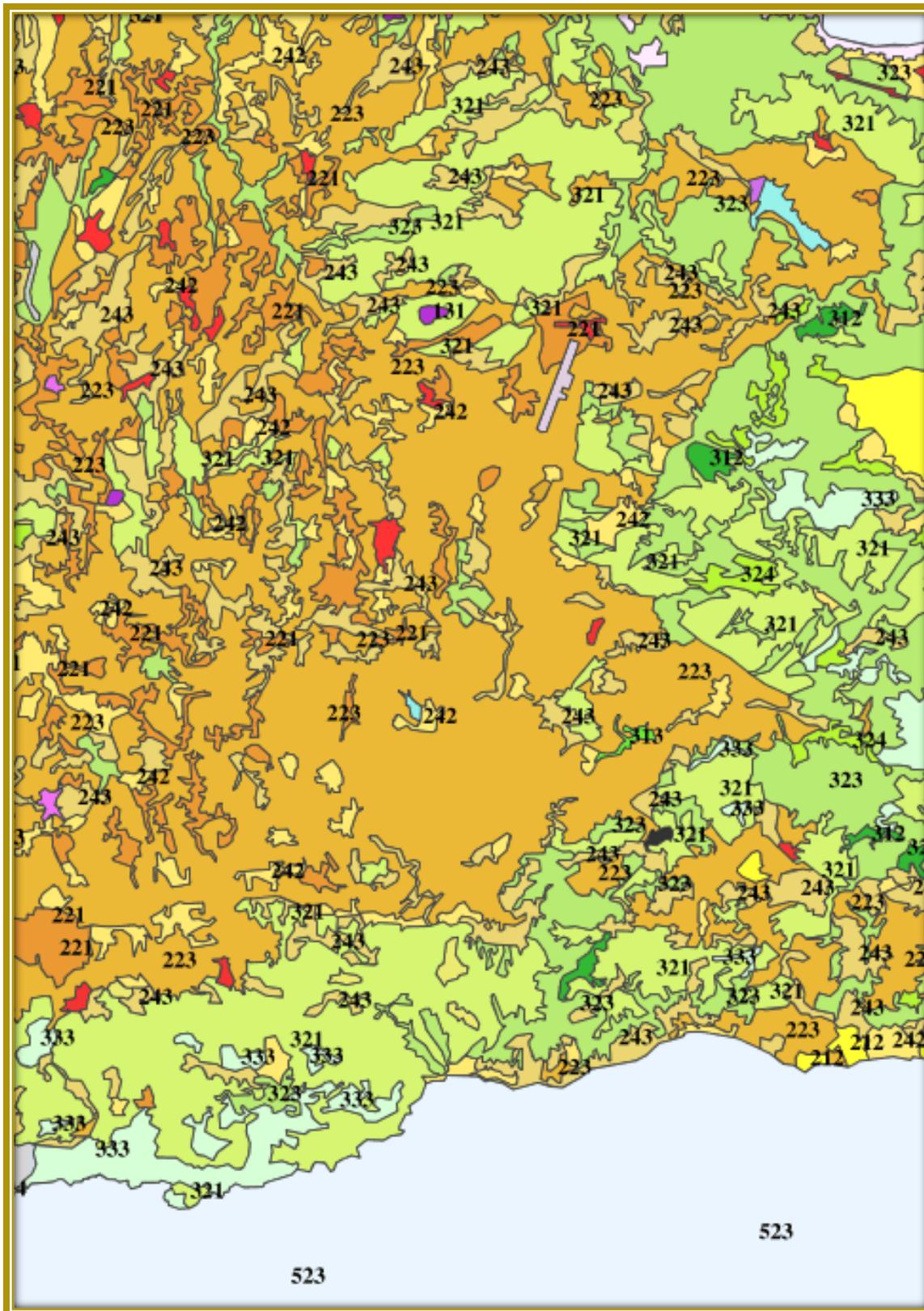
	ανασκαφές εντός του προέκυψαν προϊστορικά ευρήματα μινωικής περιόδου, καθώς και κατάλοιπα της ρωμαϊκής και βυζαντινής εποχής, επιβεβαιώνοντας τη λατρευτική χρήση του χώρου από την πρώιμη αρχαιότητα.
Σπήλαιο Αρκαλοχωρίου	Πρόκειται για σημαντικό προϊστορικό λατρευτικό σπήλαιο το οποίο βρίσκεται στη θέση Προφήτης Ηλίας. Από τις ανασκαφές σε αυτό προέκυψε ότι πιθανότατα ο χώρος αυτό χρησιμοποιήθηκε ως τόπος λατρείας, ενδεχομένως κάποιας πολεμικής θεότητας, καθώς τα σωζόμενα αφιερώματα είναι κυρίως όπλα, ενώ σύμφωνα και με ευρήματα από μάζες πηλού, είναι πιθανό να λειτούργησε στο σπήλαιο και εργαστήριο χαλκού.
Σπήλαια Σμαρίου	Στην ευρύτερη περιοχή της Ακρόπολης Σμαρίου και συγκεκριμένα στις θέσεις «Κούπος», «Πίθος», «Γερόλακκος» και «Σπηλιαρίδα» έχουν εντοπιστεί σπήλαια με ιδιαίτερο γεωλογικό ενδιαφέρον.

Πηγή: Δήμος Μινώια Πεδιάδας (2025), ανακτήθηκε 03/11/2025 από <http://discoverminoapediadas.gr>

2.2.1.1.3 Χρήσεις γης

Το μεγαλύτερο μέρος του Δήμου καλύπτεται από ελαιώνες, ενώ κατά τόπους εντοπίζονται μικρές εκτάσεις με αμπελώνες. Φυσικοί βοσκοτόποι εντοπίζονται κυρίως στα βόρεια, αλλά και στα βορειοανατολικά και νότια, ενώ εκτάσεις με σκληροφυλλική βλάστηση καλύπτουν το βορειοανατολικό και νοτιοανατολικό τμήμα του Δήμου. Διάσπαρτες σε όλο τον δήμο απαντώνται εκτάσεις γης που χρησιμοποιούνται για γεωργία με σημαντικά τμήματα φυσικής βλάστησης, καθώς και σύνθετες καλλιέργειες. Ο συνεχής αστικός ιστός καταγράφεται σε μικρά τμήματα κυρίως στα κεντρικά, ενώ στο βόρειο τμήμα εμφανίζεται μικρή έκταση με χώρο εξόρυξης ορυκτών. Στα βορειοανατολικά εμφανίζεται η έκταση που φιλοξενεί το υπό κατασκευή νέο αεροδρόμιο. Λιγοστά είναι τα λιβάδια που εντοπίζονται. Μεταβατικές δασώδεις και θαμνώδεις εκτάσεις συναντώνται στα δυτικά και εκτάσεις με αραιή βλάστηση στο νότιο τμήμα του Δήμου. Μικρές εκτάσεις που καλύπτονται από δάση κωνοφόρων βρίσκονται στα βορειοδυτικά και νοτιοδυτικά, ενώ μικτό δάσος καταγράφεται στο δυτικό σύνορο με τον Δ. Βιάννου. Τέλος στο κεντρικό τμήμα εντοπίζονται επιφάνεια με στάσιμο νερό.

Εικόνα 5: Κάλυψη γης στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας σύμφωνα με την κατανομή κατά CORINE 2018

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

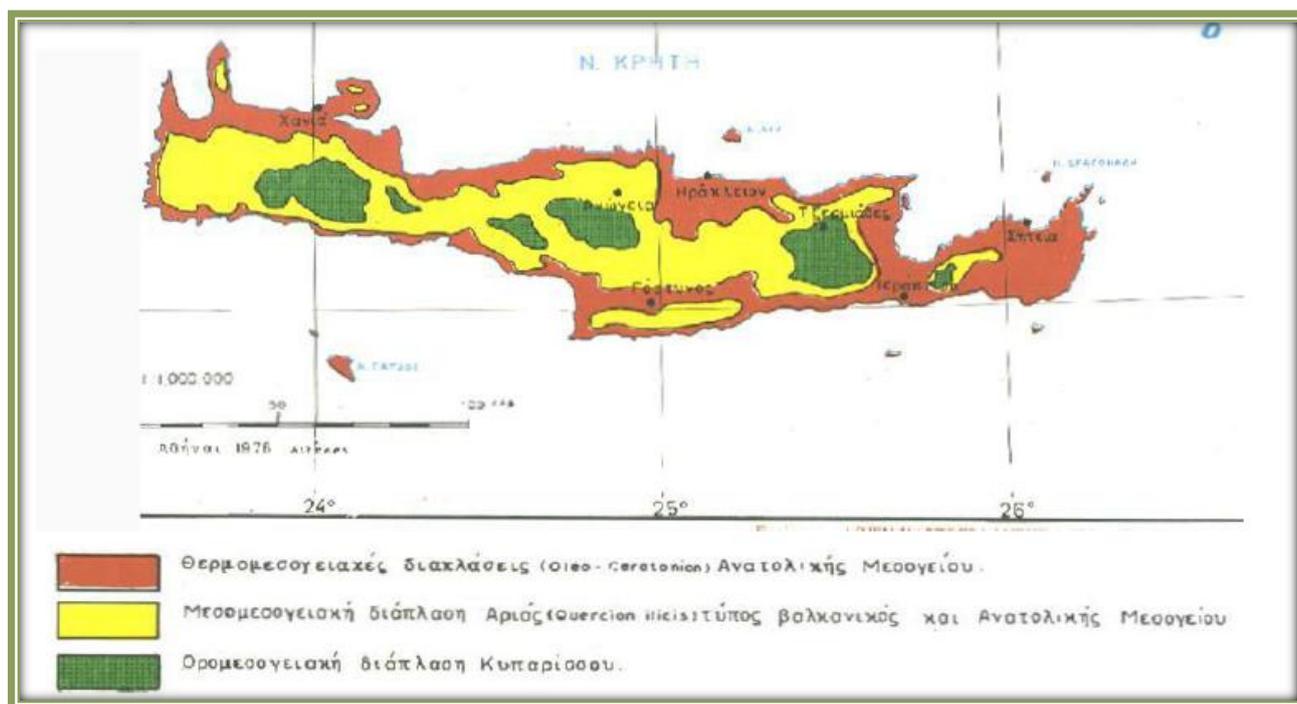
- 1.1 ΑΣΤΙΚΟΣ ΙΣΤΟΣ
 - 1.1.1 Συνεχής αστικός ιστός
 - 1.1.2 Ασυνεχής αστικός ιστός
- 1.2 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ - ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
 - 1.2.1 Βιομηχανικές και εμπορικές ζώνες
 - 1.2.2 Οδικά και σιδηροδρομικά δίκτυα
 - 1.2.3 Ζώνες λιμένων
 - 1.2.4 Αεροδρόμια
- 1.3 ΟΡΥΧΕΙΑ, ΧΩΡΟΙ ΑΠΟΡΡΙΨΕΩΣ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΟΙ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ
 - 1.3.1 Χώροι εξοριζέως ορυκτών
 - 1.3.2 Χώροι απορριψέως απορριμμάτων
 - 1.3.3 Χώροι οικοδόμησης
- 1.4 ΤΕΧΝΗΤΕΣ ΜΗ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
 - 1.4.1 Περιοχές αστικού πρασίνου
 - 1.4.2 Εγκαταστάσεις αθλητισμού και αναψυχής
- 2.1 ΑΡΟΣΙΜΗ ΓΗ
 - 2.1.1 Μη αρδευόμενη αρόσιμη γη
 - 2.1.2 Μόνιμα αρδευόμενη γη
 - 2.1.3 Ορυζώνες
- 2.2 ΜΟΝΙΜΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ
 - 2.2.1 Αμπελώνες
 - 2.2.2 Οπωροφόρα δένδρα και φυτείες με σαρκώδεις καρπούς
 - 2.2.3 Ελαιώνες
- 2.3 ΛΙΒΑΔΙΑ
 - 2.3.1 Λιβάδια
- 2.4 ΕΤΕΡΟΓΕΝΕΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
 - 2.4.1 Ετήσιες καλλιέργειες που σχετίζονται με μόνιμες καλλιέργειες
 - 2.4.2 Σύνθετες καλλιέργειες
 - 2.4.3 Γη που χρησιμοποιείται κυρίως για γεωργία μαζί με σημαντικά τμήματα φυσικής βλάστησης
 - 2.4.4 Γεωργο-δασικός περιοχός
- 3.1 ΔΑΣΗ
 - 3.1.1 Δάσος πλατύφυλλων
 - 3.1.2 Δάσος κωνοφόρων
 - 3.1.3 Μικτό δάσος
- 3.2 ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ ΘΑΜΝΩΔΟΥΣ Ή/ΚΑΙ ΠΟΩΔΟΥΣ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ
 - 3.2.1 Φυσικοί βοσκότοποι
 - 3.2.2 Θάμνοι και χερσότοποι
 - 3.2.3 Σκληροφυλλική βλάστηση
 - 3.2.4 Μεταβατικός δασώδεις και θαμνώδεις εκτάσεις
- 3.3 ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΧΩΡΟΙ ΜΕ ΛΙΓΗ Ή ΚΑΘΟΛΟΥ ΒΛΑΣΤΗΣΗ
 - 3.3.1 Παραλίες, αμμόλοφοι, αμμουδιές
 - 3.3.2 Απογυμνωμένοι βράχοι
 - 3.3.3 Εκτάσεις με αραιή βλάστηση
 - 3.3.4 Αποτεφρωμένες εκτάσεις
 - 3.3.5 Παγετώνες και αέριο χιόνι
- 4.1 ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ ΕΝΔΟΧΩΡΑΣ
 - 4.1.1 Βάλτοι στην ενδοχώρα
 - 4.1.2 Τυφλώνες
- 4.2 ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΟΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ
 - 4.2.1 Παραθαλάσσιοι βάλτοι
 - 4.2.2 Αλυκές
 - 4.2.3 Ζώνες που καλύπτονται από παλιρροιακά ύδατα
- 5.1 ΧΕΡΣΑΙΑ ΎΔΑΤΑ
 - 5.1.1 Υδατορεύματα
 - 5.1.2 Επιφανειακές στάσιμου ύδατος
- 5.2 ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΎΔΑΤΑ
 - 5.2.1 Παράκτιες λιμνοθάλασσες
 - 5.2.2 Εκβολές ποταμών
 - 5.2.3 Θάλασσες και ωκεανοί

Πηγή: Υ.Π.ΕΝ (2025), ανακτήθηκε 05/11/2025 από <https://mapsportal.ypen.gr>

2.2.1.2 Βιοποικιλότητα⁷

Στην Περιφέρεια Κρήτης απαντώνται οι διαπλάσεις βλάστησης που παρουσιάζονται στην παρακάτω εικόνα. Το σύνολο της Κρήτης υπάγεται στην Ευμεσογειακή ζώνη βλάστησης, η οποία αποτελεί τη θερμότερη και ξηρότερη ζώνη της Ελλάδας και ταυτίζεται με τα Μεσογειακού Τύπου Οικοσυστήματα.

Εικόνα 6: Οι ζώνες βλάστησης στην Κρήτη

Πηγή: Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων - Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης 2021-2027

Η Ευμεσογειακή ζώνη βλάστησης υποδιαιρείται σε δύο υποζώνες:

1. Την υποζώνη Oleo-Ceratonion (ζώνη ελιάς – χαρουπιάς, Θερμο-μεσογειακή ζώνη), στην οποία ανήκει το μεγαλύτερο τμήμα των παραλιακών περιοχών της Κρήτης. Η υποζώνη αυτή διαιρείται σε δύο αυξητικούς χώρους ή φυτοκοινωνικές ενώσεις: την Oleo-ceratonietum και την Oleo-lentiscetum. Στην Oleo-ceratonietum, η χαρακτηριστική φυσική βλάστηση αποτελείται κυρίως από θαμνώδη φρυγανικά είδη και πώδη βλάστηση, ενώ κυρίαρχα φυτικά είδη είναι οι λαδανιές, η αστοιβή, η γαλαστοιβή, το θυμάρι, το θρούμπι, η αφάνα, το ρέικι, η ασφάκα, το φασκόμηλο, η μηλοφασκιά, το λυχναράκι, το ασποροθύμαρο, ο ενδημικός έβενος της Κρήτης κ.ά. Εδώ υποστηρίζεται η θαμνώδης βλάστηση, η οποία, όμως, αποτελείται σε μεγάλο βαθμό από αείφυλλα σκληρόφυλλα με χαρακτηριστικά είδη είναι την αγριελιά, τον σχίνο, την κοκκορεβυθιά, το πουρνάρι, τον ασπάλαθο, το θαμνοκυπάρισσο, τον αρκουδόβατο, την ενδημική

⁷ Δήμος Μινώα Πεδιάδας (2025), ανακτήθηκε 05/11/2025 από <http://discoverminoapediadas.gr>

ασφάκα της Κρήτης κ.ά., ενώ άλλα είδη που εντοπίζονται είναι η χαρουπιά, το ενδημικό κυκλάμινο της Κρήτης, ο ενδημικός δίκταμος κ.ά.

2. Την υποζώνη Quercion ilicis (αριάς [δρυός], Μεσο-μεσογειακή ζώνη). Τα οικοσυστήματα που αναπτύσσονται στην υποζώνη αυτή είναι κυρίως αυτά των αείφυλλων σκληρόφυλλων θάμνων. Στην Κρήτη, η υποζώνη αυτή εντοπίζεται κυρίως στην ημιορεινή ζώνη. Σε αυτήν επικρατούν εκτάσεις με αείφυλλη – σκληρόφυλλη βλάστηση (μακκία βλάστηση), όπου κυριαρχούν ο σχίνος, η αγριελιά, το πουρνάρι, η χαρουπιά, η κουμαριά (*Arbutus unedo*), ο ασπάλαθος (*Calicotome villosa*), το σφενδάμι (*Acer sempervirens*) κ.ά. Στην υποζώνη της αριάς ανήκουν και τα δάση κωνοφόρων, τα οποία στην Κρήτη αφορούν σε δάση Τραχειάς πεύκης, δάση κυπαρισσιού και μικτά δάση των δύο ειδών.

Ο Δήμος Μινώια Πεδιάδας παρουσιάζει θερμομεσογειακές διαπλάσεις Ανατολικής Μεσογείου αλλά και μεσομεσογειακή διάπλαση Αριάς. Λόγω της γεωγραφικής του θέσης, της γεωμορφολογίας και των κλιματικών συνθηκών που επικρατούν, ο Δήμος χαρακτηρίζεται από μια ποικιλία φυσικών τοπίων. Διακρίνεται από κοιλάδες γεμάτες με ελαιώνες και αμπελώνες, σπήλαια και φαράγγια, καθώς και από υδροβιότοπους και τεχνητές λίμνες, όπου παρατηρείται πλούσια βλάστηση και μάλιστα ορισμένα ενδημικά είδη της Κρήτης. Τα ελαιόδεντρα αποτελούν το κυρίαρχο είδος στην περιοχή, ενώ στα ημιορεινά επικρατεί χαμηλή βλάστηση με φρύγανα και αρωματικά φυτά, αλλά και ενδημικά φυτά και λουλούδια. Οι ανεμώνες είναι σε αφθονία τον χειμώνα, ενώ στις ρεματιές εντοπίζονται πικροδάφνες και λυγαριές.

Σημαντική είναι η χλωρίδα που αναπτύσσεται στα φαράγγια, ιδίως αυτά που βρίσκονται στο νότιο τμήμα του Δήμου, με χαρακτηριστική τη χλωρίδα στις πλαγιές του Φαραγγιού του Αναποδάρη, όπου φύονται σκίνοι, ασπάλαθοι, σφάκες, σταμναγκάθια, αστιβίδες, αχινοπόδια, θύμοι, καθώς και πρίνοι, αργουλίδες, χαρουπιές και κέδροι, αλλά και μικρές άγριες ορχιδέες και άλλα αγριολούλουδα. Επίσης, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η βλάστηση γύρω από τα φράγματα και τις υδατοδεξαμενές, ιδίως του Ινίου, των Αμουργελλών, του Καραβάδου, του Σκινιά και των Παρτιρών, με τα κυριότερα είδη που παρατηρούνται στις περιοχές αυτές να είναι η αστοιβή, η αγριοκρεμμύδα, τα βάτα, το φασκόμηλο, ο ασπάλαθος, το θυμάρι, το κυπαρίσσι, το πεύκο, η δάφνη, ο πλάτανος, η πικροδάφνη, η μυρτιά, η ιτιά, το αχινοπόδι ή αφάνα, η χαρουπιά, ο σκίνος, τα ρείκια, κλπ.

Στον Δήμο Μινώια πεδιάδας εντοπίζονται αρκετά μικρά θηλαστικά όπως κουνέλια, λαγοί, ποντίκια και άλλα τρωκτικά, αλλά και ασβοί, σκαντζόχοιροι, μυγαλές, νυφίτσες και κουνάβια. Επιπλέον, υπάρχουν και κάποια ενδιαφέροντα ερπετά και αμφίβια, μεταξύ των οποίων είναι ο Κρητικός βάτραχος και η Κρητική σαύρα, καθώς και σπάνια θηλαστικά, όπως ο χαριτωμένος Κρητικός σκατζόχοιρος, το Κρητικό κουνάβι και η Κρητική αγριόγατα.

Στην орνιθοπανίδα της περιοχής συγκαταλέγονται ο Κρητικός χρυσαετός και ο γυπαετός, καθώς και οι γύπες Γκρίφον που απαντώνται στους λόφους, στα βουνά και στις καταπράσινες ρεματιές της περιοχής, ενώ άφθονα είναι τα αηδόνια και τα σμήνη των χελιδονιών. Τα φράγματα και οι υδατοδεξαμενές φιλοξενούν πολλά είδη ορνιθοπανίδας και συνολικά έχουν καταγραφεί περίπου 117 είδη πουλιών, ανάμεσα στα οποία είναι ο ερωδιός, το νανοβουτηχτάρι, η νερόκοτα, η πετροτριλίδα, η βαλτόπαπια κ.ά.

2.2.1.3 Υδατικά συστήματα

Η «Λεκάνη απορροής ποταμού» είναι η εδαφική έκταση από την οποία συγκεντρώνεται το σύνολο της απορροής μέσω διαδοχικών ρευμάτων, ποταμών και πιθανώς λιμνών και παροχετεύεται στη θάλασσα μέσω του ποταμού.

Στο υδατικό διαμέρισμα της Κρήτης με κωδικό EL13 απαντώνται τρεις (3) Λεκάνες Απορροής Ποταμών (ΛΑΠ) οι οποίες αποτυπώνονται στον πίνακα και τον χάρτη που ακολουθούν.

Πίνακας 17: Λεκάνες Απορροής Ποταμών ΥΔ Κρήτης (EL13)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΛΕΚΑΝΗΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΛΕΚΑΝΗΣ	ΕΚΤΑΣΗ (km ²)
EL1339	Ρεμάτων Βορείου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου	3.643,75
EL1340	Ρεμάτων Νότιου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου	2.798,03
EL1341	Ρεμάτων Ανατολικής Κρήτης	1.885,36
EL13	Σύνολο ΥΔ Κρήτης	8.327,10

Πηγή: ΥΠΕΝ – 2η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (EL 13)

Εικόνα 7: Οι Λεκάνες Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (EL 13)

Πηγή: ΥΠΕΝ – 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (EL 13)

Ο Δήμος Μινώια Πεδιάδας εντάσσεται στη Λεκάνη Απορροής Ρεμάτων Βορείου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου (EL1339) και στη Λεκάνη Απορροής Ρεμάτων Νότιου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου (EL1340). Ειδικότερα, οι Δημοτικές Ενότητες Αρκαλοχωρίου και Καστελίου εμπίπτουν τόσο στη ΛΑΠ Ρεμάτων Βορείου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου όσο και στη ΛΑΠ Ρεμάτων Νότιου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου, ενώ η Δημοτική Ενότητα Θραψανού εμπίπτει στη ΛΑΠ Ρεμάτων Βορείου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου.

2.2.1.3.1 Επιφανειακά Ύδατα

Ο χαρακτηρισμός και καθορισμός των επιφανειακών υδάτων, βάσει της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, στοχεύει αρχικά στην αναγνώριση των επιφανειακών υδατικών συστημάτων και την κατάταξή τους σε 4 κατηγορίες:

- Ποταμοί
- Λίμνες
- Μεταβατικά ύδατα
- Παράκτια

Επιπλέον, τα Συστήματα Επιφανειακών Υδάτων, ανάλογα με τον βαθμό επέμβασης των ανθρώπων σε αυτά, διακρίνονται σε:

- Φυσικά υδατικά συστήματα
- Τεχνητά υδατικά συστήματα (ΤΥΣ), που δημιουργούνται με ανθρώπινη δραστηριότητα
- Ιδιαιτέρως τροποποιημένα υδατικά συστήματα (ΙΤΥΣ), των οποίων ο χαρακτήρας έχει μεταβληθεί ουσιαστικά λόγω φυσικών αλλοιώσεων από τις ανθρώπινες δραστηριότητες

2.2.1.3.1.1 Ποτάμια Υδατικά Συστήματα

Δύο ποταμοί διαπερνούν τον Δήμο Μινώα Πεδιάδας, όπως διαφαίνεται και στον παρακάτω χάρτη, ο Αποσελέμης και ο Αναποδάρης. Ο ποταμός Αποσελέμης πηγάζει από την περιοχή της Κασταμονίτσας, όπου δέχεται τα νερά του Οροπεδίου. Ακολουθώντας πορεία προς βορειοανατολικά φθάνει στο χωριό Αβδού, όπου ενισχύεται με τα νερά διαφόρων μικρών χειμάρρων και στη συνέχεια στρέφεται προς τα βορειοδυτικά. Φθάνοντας στη θέση «Ξεροκαμάρες» ενώνεται με τον «μικρό Ποταμό», ο οποίος πηγάζει από την περιοχή Καρουζανό. Ο ενιαίος, πλέον, Αποσελέμης κατευθύνεται προς βορρά και διασχίζοντας το ομώνυμο φαράγγι, καταλήγει στο Κρητικό Πέλαγος. Βάσει της 2^{ης} Αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (ΕΛ 13) σύμφωνα με την οποία προσδιορίστηκαν οριστικά τα Ιδιαιτέρως Τροποποιημένα και Τεχνητά Υδατικά Συστήματα, το ποτάμιο ΥΣ Αποσελέμης (ΕΛ1339R001603048Η) προσδιορίζεται οριστικά ως ιδιαιτέρως τροποποιημένο υδατικό σύστημα.

Ο ποταμός Αναποδάρης βρίσκεται στις νοτιοκεντρικές περιοχές του Νομού Ηρακλείου και εκβάλλει ανάμεσα στους οικισμούς του Τσούτσουρα και του Κερατόκαμπου. Πιο συγκεκριμένα συγκεντρώνει όλα τα νερά του κεντροανατολικού Νομού Ηρακλείου και μεγάλο μέρος των νερών της νότιας Δίκτης, καθιστώντας τον, ως τον μακρύτερο ποταμό της Κρήτης, με μήκος μεγαλύτερο των 40 χιλιομέτρων. Πηγάζει βορειοανατολικά από τα Αστερούσια Όρη κοντά στο χωριό Παρθένι και από εκεί κατευθύνεται προς νότο, περνά από το χωριό Αρμανώγεια (όπου υπάρχει μικρό φράγμα του με λιμνοδεξαμενή σε υψόμετρο 345 μέτρα) και πολύ κοντά από τα χωριά Τεφέλι και Πλακιώτισσα, στην οποία υπάρχει το μεγαλύτερο φράγμα του, σε υψόμετρο 252 μέτρα. Κατόπιν, στην περιοχή των Πραιτωρίων, η πορεία του στρέφεται προς τα ανατολικά και διέρχεται νότια από τα χωριά Κεφαλάδος, Νεοχώρι και Καλύβια, και βόρεια από τα Καστελλιανά. Πολύ κοντά στο χωριό Δεμάτι, σε υψόμετρο 140 μέτρα, δέχεται τα νερά του σημαντικότερου παραποτάμου του, του Μπαρίτη, ο οποίος πηγάζει από το όρος Δίκη. Λίγα χιλιόμετρα παρακάτω στρέφεται και πάλι προς τα νότια εισερχόμενος σε στενή κοιλάδα-φαράγγι, στο τέλος του οποίου, στην περιοχή Άγιος Ιωάννης, χύνεται στο Λιβυκό Πέλαγος.

Περίπου το 60% του μήκους του ποταμού Αναποδάρη, έχει αναγνωριστεί ως ΙΤΥΣ. Στην παρακάτω εικόνα, φαίνονται τα τέσσερα (4) αναγνωρισμένα ΙΤΥΣ του π. Αναποδάρη σε σχέση με το μήκος του που αντιστοιχεί σε φυσικά ποτάμια ΥΣ.

Εικόνα 8: Ποτάμια Υδατικά Συστήματα στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας

Πηγή: ΥΠΕΝ (2025), ανακτήθηκε 05/11/2025 από <https://wfdgis.ypeka.gr/>

2.2.1.3.1.2 Παράκτια Υδατικά Συστήματα

Σύμφωνα με τη 2η Αναθεώρηση Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Κρήτης (ΕΙ13), το παράκτιο υδατικό σύστημα που αφορά τον Δήμο Μινώα Πεδιάδας είναι οι ακτές του Νότιου Κρητικού Πελάγους – Αστερούσια όπως αποτυπώνεται στην παρακάτω εικόνα.

Εικόνα 9: Παράκτια Υδατικά Συστήματα στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας

Πηγή: ΥΠΕΝ (2025), ανακτήθηκε 05/11/2025 από <https://wfdgis.ypeka.gr/>

2.2.1.3.1.3 Ιδιαίτερως Τροποποιημένα Υδατικά Συστήματα και Τεχνητά Υδατικά Συστήματα

Στα ΙΤΥΣ του Υδατικού Διαμερίσματος Κρήτης, οι χρήσεις που παρατηρούνται έχουν να κάνουν με τη χρήση νερού από φράγματα κυρίως για ύδρευση και άρδευση. Ως Ιδιαίτερως Τροποποιημένο Υδατικό Σύστημα⁸ ορίζεται ένα σύστημα επιφανειακών υδάτων του οποίου ο χαρακτήρας έχει μεταβληθεί ουσιαστικά λόγω φυσικών αλλοιώσεων από τις δραστηριότητες του ανθρώπου.

Τα Ιδιαίτερως Τροποποιημένα Ποτάμια ΥΣ του ΥΔ Κρήτης (ΕΛ13) που αφορούν τον Δήμο Μινώια Πεδιάδας εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 18: Ιδιαίτερως Τροποποιημένα Ποτάμια ΥΣ (ΙΤΥΣ) που αφορούν τον Δήμο Μινώια Πεδιάδας

ΚΩΔΙΚΟΣ ΙΤΥΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗ ΧΡΗΣΗ
ΛΑΠ Ρεμάτων Νοτίου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου (ΕΛ1340)		
ΕΛ1340R000104108Η	ΑΝΑΠΟΔΑΡΗΣ	Άρδευση (εκτροπή προς φράγμα Ινίου), αντιπλημμυρική προστασία
ΕΛ1340R000106210Η	ΑΝΑΠΟΔΑΡΗΣ	Άρδευση από ανάντη ταμειυτήρα Παρτίρων
ΕΛ1340R000106311Η	ΑΝΑΠΟΔΑΡΗΣ	Άρδευση από ανάντη ταμειυτήρα Αμουργελλών

Πηγή: ΥΠΕΝ –2η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (ΕΛ 13)

Από ανατολικά προς δυτικά, εν συντομία, τα 3 ΙΤΥΣ του π. Αναποδάρη που βρίσκονται στον Δήμο είναι τα εξής:

- Σε παραπόταμο του κλάδου του π. Αναποδάρη με κωδικό ΕΛ1340R000104108Η, με μήκος 7,89 χλμ βρίσκεται το Φράγμα Ινίου, ενώ στο ανάντη άκρο αυτού βρίσκεται το παλαιότερος ρουφράκτης Κεράς. Οι χρήσεις που αναγνωρίζονται είναι η άρδευση και η αντιπλημμυρική προστασία.
- Ο κλάδος π. Αναποδάρη με κωδικό ΙΤΥΣ ΕΛ1340R000106210Η, μήκους 4,73χλμ, βρίσκεται κατάντη του ταμειυτήρα Παρτίρων, με χρήση για άρδευση
- Το ΙΤΥΣ με κωδικό ΕΛ1340R000106311Η και μήκος 4,41 χλμ, βρίσκεται κατάντη του φράγματος Αμουργελλών . Η καθορισμένη χρήση του συγκεκριμένου ΙΤΥΣ είναι η άρδευση.

⁸ ΥΠΕΝ –2η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης

2.2.1.3.2 Συστήματα Υπόγειων Υδάτων

Τα Υπόγεια Υδατικά Συστήματα του ΥΔ Κρήτης (ΕΛ13) που αφορούν τον Δήμο Μινώα Πεδιάδας παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 19: Υπόγεια Υδατικά Συστήματα Δήμου Μινώα Πεδιάδας

ΟΝΟΜΑ ΥΥΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΥΣ
ΛΑΠ Ρεμάτων Βορείου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου (ΕΛ1339)	
Πορώδες Βόρειο Κεντρικής Λεκάνης Ηρακλείου	ΕΛ1300071
Πορώδες Καστελίου	ΕΛ1300101
Πορώδες Οροπεδίου Λασιθίου	ΕΛ1300231
Καρστικό Καινούργιου Χωριού - Σμαρίου	ΕΛ1300311
ΛΑΠ Ρεμάτων Τμήματος Ανατολικής Κρήτης (ΕΛ1340)	
Πορώδες Μεσοχωριού	ΕΛ1300085
Πορώδες Μεσαράς – Νοτίου Ηρακλείου	ΕΛ1300086
Καρστικό Παράκτιο Αστερουσίων	ΕΛ1300093
Πορώδες Ρουσοχωριών	ΕΛ1300102
Καρστικό Δυτικής Κρήτης	ΕΛ1300111
Ρωγμώδες Αστερουσίων	ΕΛ1300220
Πορώδες Εμπάρου - Παναγιάς	ΕΛ1300232
ΛΑΠ Ρεμάτων Ανατολικής Κρήτης (ΕΛ1341)	
Ρωγμώδες Δίκτης	ΕΛ1300240

Πηγή: ΥΠΕΝ –2^η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (ΕΛ 13)

2.2.1.3.3 Υγρότοποι⁹

Οι υγρότοποι θεωρούνται σε παγκόσμιο επίπεδο οικότοποι με ιδιαίτερη οικολογική αξία διότι φιλοξενούν πλούσια οικοσυστήματα που συμβάλλουν στη διατήρηση της άγριας ζωής. Επιπλέον, εκτός από τον κρίσιμο ρόλο τους στη βιοποικιλότητα, προσφέρουν σημαντικά οφέλη για ποικίλες παραγωγικές δραστηριότητες, όπως η γεωργία, η βοσκή κ.λπ., ενώ ταυτόχρονα παρέχουν προστασία απέναντι στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής (πλημμύρες, ξηρασίες, διάβρωση ακτών).

⁹WWF-Νησιωτικοί Υγρότοποι της Ελλάδας (2025), ανακτήθηκε 05/11/2025 από <https://www.vgrotopio.gr>

Στον Δήμο Μινιά Πεδιάδας απαντώνται είκοσι (20) υγράτοποι, οι οποίοι είναι στο σύνολό τους τεχνητοί.

Πίνακας 20: Τεχνητοί Υγράτοποι στον Δήμο Μινιά Πεδιάδας

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ
Λιμνοδεξαμενή Καραβάδου	GR431KRI096
Λιμνοδεξαμενή Σκινιά	GR431KRI097
Τεχνητή λίμνη Λιβιάδας Θραψανού	GR431KRI101
Φραγμολίμνη Παρτίρων	GR431KRI120
Φραγμολίμνη Αμουργελών	GR431KRI121
Φράγμα Θραψανού	GR431KRI233
Τεχνητό λιμνίο Κηπερά	GR431KRI234
Λιμνοδεξαμενή Αγίας Σεμνής 1	GR431KRI235
Βιγλί Καστελλίου	GR431KRI241
Λιμνοδεξαμενή Αγίας Σεμνής 2	GR431KRI242
Φραγμολίμνη Ινίου	GR431KRI243
Τεχνητό λιμνίο Αναποδάρη 4	GR431KRI245
Τεχνητά λιμνία Αναποδάρη 3	GR431KRI246
Τεχνητό λιμνίο Αναποδάρη 2	GR431KRI247
Τεχνητό λιμνίο Αναποδάρη 1	GR431KRI248
Λιμνοδεξαμενές Αμυγδαλοκέφαλου	GR431KRI249
Παλαιό Φράγμα Ινίου	GR431KRI250
Τεχνητό λιμνίο Αναποδάρη 5	GR431KRI273
Λιμνοδεξαμενή Κάστελλου 1	GR431KRI274
Λιμνοδεξαμενή Κάστελλου 2	GR431KRI275

Πηγή: WWF (2025), ανακτήθηκε 05/11/2025 από <https://www.vgrotopio.gr>

Από τους παραπάνω υγρατόπους, μεγάλης βιολογικής σημασίας είναι οι εξής:

Φραγμολίμνη Αμουργελών: Κατασκευάστηκε προκειμένου να καλύψει τις αρδευτικές ανάγκες της ευρύτερης περιοχής. Η είσοδος των υδάτων στη φραγμολίμνη πραγματοποιείται μέσω διαφόρων μικρών ρυακίων που συγκεντρώνουν το νερό από τη λεκάνη απορροής. Στην περιοχή έχει αναπτυχθεί περιμετρικά υγρατοπική βλάστηση αποτελούμενη κυρίως από ψαθιά και αρμυρίκια, ενώ όσον αφορά την πανίδα, εντοπίζονται νεροχελώνες.

Εικόνα 10: Φραγμολίμνη Αμουργελών

Εικόνα 11: Τεχνητό λιμνίο Κηπερά

Τεχνητό λιμνίο Κηπερά: Πιθανώς διαμορφώθηκε από απόληψη αργίλου, ωστόσο έχει αναπτύξει τα χαρακτηριστικά ενός εποχιακού λιμνίου. Το νερό εισέρχεται μέσω των κατακρημνισμάτων και κατά τους θερινούς μήνες διατηρεί ελάχιστο νερό στο κέντρο του. Αν και στις γύρω περιοχές καλλιεργούνται ελιές, αυτό δεν επηρεάζει τις υδροτοπικές λειτουργίες του, ωστόσο φαίνεται να απειλείται από την επέκταση του νέου αεροδρομίου στο Καστέλι. Όλη η επιφάνεια καλύπτεται από χαρακτηριστική υδροτοπική βλάστηση με κυρίαρχα είδη τα *Rotamogeton* sp., *Ranunculus* sp., *Eleocharis* sp. και *Typha* sp. Επιπρόσθετα, ο υγρότοπος φιλοξενεί έναν σημαντικό πληθυσμό του κρητικού ενδημικού βατράχου *Pelophylax cretensis*.

Τεχνητό λιμνίο Αναποδάρη 4: Πρόκειται για έναν υδατοσυλλέκτη ο οποίος δημιουργήθηκε από την απόληψη αργίλου για την κατασκευή του φράγματος Ινίου. Η είσοδος του νερού στον υγρότοπο γίνεται από τον ποταμό σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων, ενώ κατά τους ξηρούς μήνες ο υγρότοπος στεγνώνει. Συναντάται ο οικότοπος 92D0 - Παρόχθια δάση-στοές της θερμής Μεσογείου (*Nerio-Tamariceteae*) και της Νοτιο-Δυτικής Ιβηρικής χερσονήσου (*Securinegion tinctoriae*). Η βλάστηση είναι κυρίως δενδρώδης και κυριαρχούν τα αρμυρίκια που καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος του υγρότοπου.

Τεχνητό λιμνίο Αναποδάρη 3: Πρόκειται για ένα σύνολο από μικρές δεξαμενές οι οποίες δημιουργήθηκαν από την απόληψη αργίλου για την κατασκευή του φράγματος Ινίου. Η είσοδος του νερού στον υγρότοπο γίνεται από τον ποταμό σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων, ενώ κατά τους ξηρούς μήνες ο υγρότοπος στεγνώνει. Συναντάται ο οικότοπος 92D0 - Παρόχθια δάση-στοές της θερμής Μεσογείου (*Nerio-Tamariceteae*) και της Νοτιο-Δυτικής Ιβηρικής χερσονήσου (*Securinegion tinctoriae*). Η βλάστηση είναι κυρίως δενδρώδης και κυριαρχούν τα αρμυρίκια που καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος του υγρότοπου.

2.2.1.4 Θαλάσσιο περιβάλλον¹⁰

Το βόρειο τμήμα του Δήμου βρέχεται από το Νότιο Κρητικό πέλαγος, το οποίο εμφανίζει μεγάλο οικολογικό και αλιευτικό ενδιαφέρον. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από πλούσια θαλάσσια βιοποικιλότητα, καθαρά νερά και την παρουσία σημαντικών ειδών, όπως η μεσογειακή φώκια *Monachus monachus* και οι θαλάσσιες χελώνες *Caretta caretta*. Η καλή ποιότητα των νερών και η φυσική ομορφιά του θαλάσσιου περιβάλλοντος συμβάλλουν ουσιαστικά στη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας και στην ενίσχυση του φυσικού πλούτου της περιοχής.

2.2.1.5 Περιβαλλοντικές πιέσεις¹¹

Το φυσικό περιβάλλον του Δήμου Μινώια Πεδιάδας δέχεται ένα σύνολο πιέσεων που προκύπτουν κυρίως από τις ανθρώπινες δραστηριότητες και τις αλλαγές στις χρήσεις γης. Οι πιέσεις αυτές επηρεάζουν τη βιοποικιλότητα, τη φυσική βλάστηση, τα υδατικά οικοσυστήματα και τα ενδιαίτηματα της άγριας πανίδας, συμβάλλοντας στη γενικότερη υποβάθμιση του οικολογικού ισοζυγίου της περιοχής.

Η εκτεταμένη καλλιέργεια και η σταδιακή επέκταση των αγροτικών εκτάσεων ασκούν σημαντική πίεση στα φυσικά ενδιαίτηματα, μέσω εκχερσώσεων, αντικατάστασης φυσικής βλάστησης και γενικότερης μείωσης των διαθέσιμων οικοτόπων. Η αλλαγή χρήσεων γης, ιδιαίτερα όταν αφορά τη μετατροπή αγροτικής γης σε οικιστική ή τουριστική, οδηγεί σε κατακερματισμό του τοπίου και περιορίζει τη λειτουργικότητα των οικοσυστημάτων.

Η υπερβόσκηση αποτελεί μία από τις σημαντικότερες αιτίες υποβάθμισης της φυσικής βλάστησης, προκαλώντας διάβρωση του εδάφους, απώλεια φυτοκάλυψης και ερημοποίηση ευαίσθητων περιοχών. Η κατάσταση επιδεινώνεται από καύσεις για αναβλάστηση βοσκοτόπων, οι οποίες οδηγούν σε μόνιμη υποβάθμιση των οικοτόπων και απώλεια ζωτικών ενδιαιτημάτων για πολλά είδη πανίδας.

Οι αγροτικές και άλλες παραγωγικές δραστηριότητες συμβάλλουν στη διάχυτη ρύπανση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, ενώ η έντονη άντληση νερού για άρδευση μειώνει τη διαθεσιμότητα των υδατικών πόρων και αλλοιώνει τα τοπικά υδρολογικά συστήματα. Σε ορισμένες περιοχές παρατηρείται και υφαλμύριση, η οποία επιδεινώνει περαιτέρω την υποβάθμιση του εδάφους και της βλάστησης.

Σημαντική πίεση ασκούν επίσης τα υγρά και στερεά απόβλητα των ελαιουργείων, τα οποία όταν δεν διαχειρίζονται ορθά μπορούν να προκαλέσουν ρύπανση ρεμάτων και εδαφών, αυξημένα οργανικά φορτία, οσμές και υποβάθμιση των υδροτοπικών και παραποτάμιων οικοσυστημάτων.

Οι υφιστάμενες και νέες υποδομές μεταφορών και ενέργειας, όπως οδικά δίκτυα και εγκαταστάσεις ΑΠΕ, ενισχύουν τον κατακερματισμό του τοπίου και αυξάνουν την όχληση στο φυσικό περιβάλλον. Η παρουσία

¹⁰ Αναπτυξιακή Ηρακλείου - ΤΠ LEADER ΑΛΙΕΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2021-2027

¹¹ ΥΠ.ΕΝ. – Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) και Σχέδια Διαχείρισης για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Κρήτης

εκτεταμένων οδικών δικτύων διευκολύνει επίσης δραστηριότητες που επηρεάζουν αρνητικά την άγρια πανίδα, όπως η λαθροθηρία, ενώ οι αναπτυξιακές παρεμβάσεις συχνά επιφέρουν απώλεια οικοτόπων.

Η άγρια πανίδα, και ειδικότερα τα αρπακτικά και τα είδη προτεραιότητας της περιοχής, επηρεάζονται από πλήθος ανθρωπογενών δραστηριοτήτων. Η αναψυχή σε ευαίσθητες περιοχές, οι θορυβώδεις δραστηριότητες, η αύξηση επισκεψιμότητας και η όχληση σε θέσεις αναπαραγωγής μειώνουν τη δυνατότητα επιβίωσης κρίσιμων ειδών. Παράλληλα, πρακτικές όπως η λαθροθηρία και η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων εξακολουθούν να αποτελούν σοβαρή απειλή για σημαντικά είδη της ορνιθοπανίδας και της άγριας πανίδας γενικότερα.

Συμπληρωματικές πιέσεις, όπως η απόρριψη απορριμμάτων, η ανεξέλεγκτη εγκατάσταση μικρών υποδομών, οι φυτεύσεις και οι εμπλουτισμοί με είδη, ενισχύουν τη συνολική υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Η κλιματική αλλαγή δρα καταλυτικά, επιταχύνοντας διαδικασίες όπως η διάβρωση, η απώλεια εδαφών και η αλλοίωση των ενδιαιτημάτων.

2.2.2 Προστατευόμενες περιοχές

2.2.2.1 Περιοχές Natura – Οικότοποι¹²

Το δίκτυο Natura 2000 είναι ένα ευρωπαϊκό δίκτυο ζωνών προστασίας της φύσης που έχει ως στόχο να διασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη διατήρηση των πιο πολύτιμων και των πλέον απειλούμενων ειδών και ενδιαιτημάτων σε ικανοποιητικό επίπεδο. Οι περιοχές του Δικτύου Προστατευόμενων Περιοχών Natura 2000 που αφορούν τον Δήμο Μινώια Πεδιάδας είναι:

ΕΖΔ Δίκτη: Οροπέδιο Λασιθίου, Καθαρό, Σελένα, Κράσι, Σελάκανος, Χαλασμένη Κορυφή (GR4320002)

Περιλαμβάνει την οροσειρά Δίκτη. Η οικολογική σημασία της περιοχής οφείλεται στη μεγάλη ποικιλία οικοτόπων, στην πυκνή δασική βλάστηση και μακκία, ενώ φιλοξενούνται χαρακτηριστικά ενδημικά είδη χλωρίδας και πανίδας της Κρήτης και της Ελλάδας. Αρκετά από τα είδη χλωρίδας που καταγράφονται στη Δίκτη είναι στενοενδημικά και βρίσκονται αποκλειστικά στα βουνά της περιοχής. Επίσης, στην περιοχή απαντάται παρόχθια βλάστηση με κοινά πολυετή και μονοετή φυτά, πευκοδάση (*Pinus brutia*), δάση με πρίνους (*Quercus coccifera*), αλλά και δάσος με αριές (*Quercus ilex*), το οποίο είναι ένα από τα ελάχιστα μεγάλα δάση αριάς που απέμειναν στην Κρήτη. Η πανίδα της περιοχής περιλαμβάνει ενδημικά και σπάνια είδη, όπως το πολύ σπάνιο σαλιγκάρι *Helicodonta wilheminae*, τον δενδροβάτραχο (*Hyla arborea kretensis*) και τον ενδημικό κρητικό αγριόγατο (*Felis silvestris cretensis*). Τα ενδιαιτήματα της περιοχής θεωρούνται κεφαλαιώδους σημασίας για πλήθος προστατευόμενων αρπακτικών, που είτε φωλιάζουν στην περιοχή, όπως ο γυπαετός (*Gypaetus barbatus*), το όρνιο (*Gyps fulvus*), ο χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*), ο πετρίτης (*Falco peregrinus*), το χρυσογέρακο (*Falco biarmicus*) και η κοκκινοκαλιακούδα (*Pyrhocorax pyrrhocorax*), είτε έχουν σποραδική εμφάνιση. Παρουσία έχουν επίσης ο γερακαετός (*Hieraetus pennatus*) και ο σπιζαετός

¹² LIFE NATURA 2000, ανακτήθηκε 05/11/2025 από <http://www.ecovalue-crete.eu>

(*Aquila fasciata*), ενώ την ορνιθοπανίδα συμπληρώνουν κορυδαλλοί, κελάδες, κότσυφες, τσίχλες, κεφαλάδες, τσιροβάκοι και άλλα είδη των μεσογειακών θαμνώνων και των δασικών οικοσυστημάτων.

Εντός της προστατευόμενης περιοχής τοποθετείται το Δάσος των Αζιλάκων, το οποίο βρίσκεται στα βορειοανατολικά του χωριού Κράσι, στους πρόποδες του όρους Σελένα. Το δάσος απαρτίζεται από αζιλάκους – τις κοινώς ονομαζόμενες αριές – οι οποίοι θεωρούνται δυσεύρετοι και απαντώνται μόνο στα ορεινά της Κρήτης και κάποιων νησιών του Αιγαίου, αλλά και από σπάνιους πρίνους. Χαρακτηριστικό είναι το ύψος των αζιλάκων, το οποίο ξεπερνά τα 5 μέτρα, καθώς και η ανθεκτικότητά του σε ακραίες συνθήκες.

ΖΕΠ Αστερούσια Όρη – Κόφινας (GR4310013)

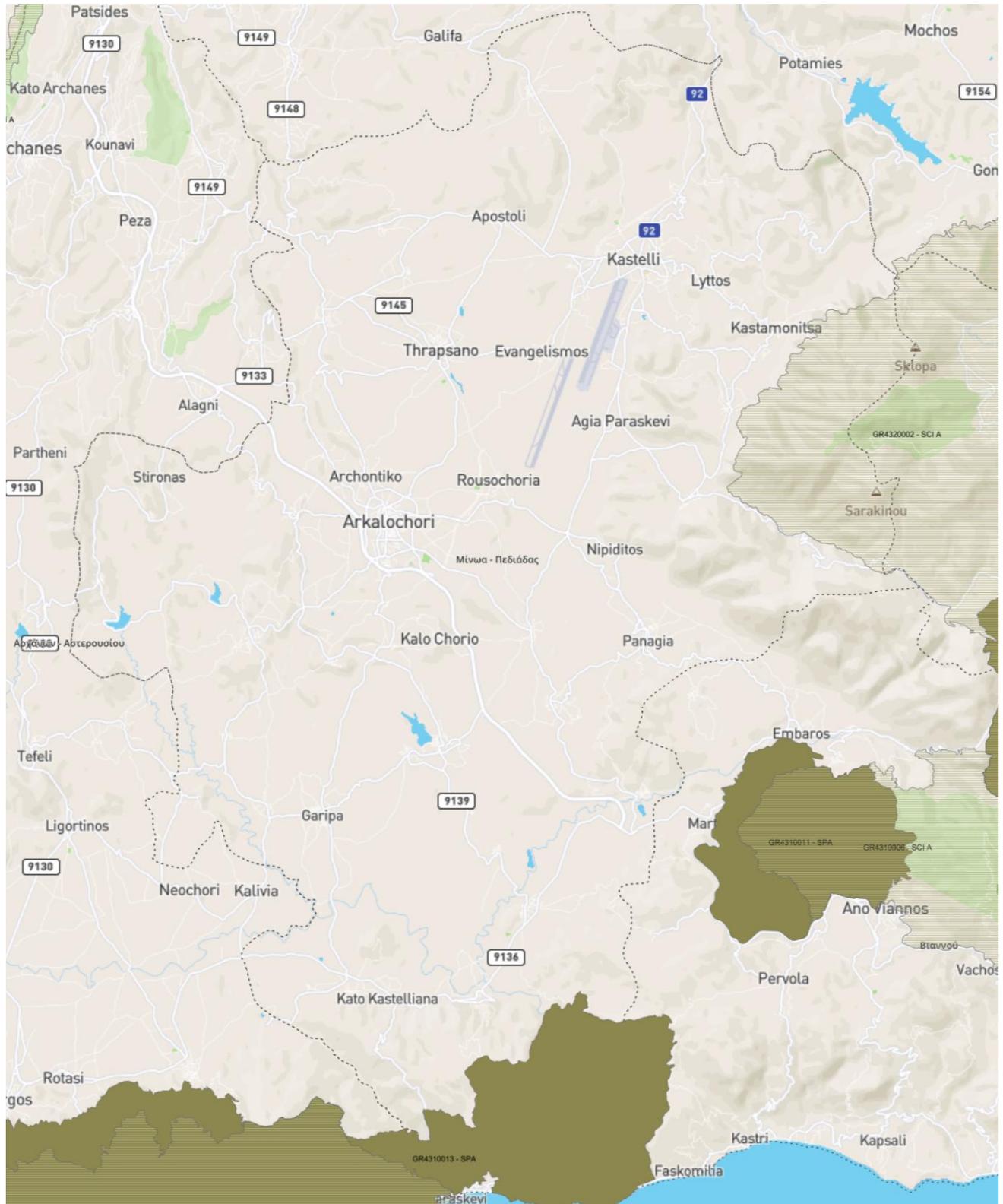
Η ΕΖΔ-Αστερούσια (Κόφινας) (GR4310005) περιλαμβάνει το ανατολικό τμήμα της οροσειράς των Αστερουσίων στα νότια της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου.

Το γεωλογικό υπόβαθρο της περιοχής αποτελείται κυρίως από δολομίτες, ενώ η πεδινή περιοχή στα ανατολικά καλύπτεται από νεογενή ιζήματα. Ο Κόφινας, η υψηλότερη κορυφή στο κεντρικό τμήμα του ορεινού όγκου των Αστερουσίων, είναι γυμνός με πρόδρομη βλάστηση και ορθοπλαγιές στα νότια. Η βλάστηση της περιοχής χαρακτηρίζεται από τη σχεδόν πλήρη επικράτηση των φρυγάνων και σε πολύ μικρότερο βαθμό από την παρουσία αείφυλλων - σκληρόφυλλων θάμνων και συστάδων τραχείας πεύκης (*Pinus brutia*) και κυπαρισσιού (*Cupressus sempervirens*) στις νότιες πλαγιές. Η ύπαρξη πολλών ενδημικών χασμόφυτων, με σημαντικότερη τη στενοενδημική του Κόφινας, λομελόσια των Αστερουσίων (*Lomelosia minoana* subsp. *asterusica*), καθώς και η εξάπλωση ενδημικών ειδών χερσαίων σαλιγκαριών, προσδίδουν μεγάλη σπουδαιότητα. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν επίσης το δάσος Χαρουπιάς (*Ceratonia siliqua*) στην περιοχή Τρεις Εκκλησιές, μοναδικό του είδους του στην Κρήτη, καθώς και δύο συστάδες με Φοίνικες του Θεόφραστου (*Phoenix theophrastii*) κοντά στις μονές του Αγ. Αντωνίου και του Αγ. Νικήτα.

Χείμαρροι και ρυάκια διαρρέουν τις νότιες πλαγιές και καταλήγουν στο Λιβικό Πέλαγος, όπου διανοίγονται πλήθος φαραγγιών αλλά και χερσαίων και ενάλιων σπηλαίων, αρκετά από τα οποία με ιδιαίτερη αρχαιολογική σημασία. Στη μικρή θαλάσσια έκταση της προστατευόμενης περιοχής έχουν καταγραφεί λιβάδια Ποσειδωνίας.

Πρόκειται για μια περιοχή με μεγάλη οικολογική σημασία, εξαιτίας: (i) της παρουσίας της μεσογειακής φώκιας στις θαλάσσιες σπηλιές, (ii) των ενδημικών ειδών χλωρίδας που φιλοξενεί, (iii) των ενδημικών, χερσαίων σαλιγκαριών που καταγράφονται σε αυτή, (iv) της αρχαιολογικής της σημασίας με πολύ ενδιαφέρουσες σπηλιές με προϊστορικά κατάλοιπα, λείψανα, ναούς, βυζαντινά μοναστήρια κ.ά. και (v) της αισθητικής της αξίας η οποία βασίζεται στην έντονη γεωμορφολογία της οροσειράς.

Εικόνα 12: Περιοχές Natura 2000 στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας

Πηγή: Οικοσκόπιο (2025), ανακτήθηκε 06/11/2025 από <http://www.oikoskopio.gr>

2.2.2.3 Σημαντικές Περιοχές για Πουλιά

Οι Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΣΠΠ) συνιστούν ένα παγκόσμιο δίκτυο τοποθεσιών που είναι καίριας σημασίας για την προστασία ειδών που απειλούνται διεθνώς, ενδημικών ειδών ή πουλιών που βασίζονται σε αυτούς τους βιοτόπους για την επιβίωσή τους.

GR187 Αστερούσια Όρη (Κόφινας) | Τα Αστερούσια είναι σημαντική περιοχή για αναπαραγόμενα αρπακτικά και είδη των ανοικτών, βραχωδών ορεινών περιοχών και αποτελούν το νοτιότερο άκρο της κατανομής πολλών ευρωπαϊκών ειδών. Φιλοξενούν μεγάλη ποικιλία αρπακτικών, όπως ο γυπαετός (*Gyraetus barbatus*), ο γύπας (*Gyps fulvus*), ο χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*), ο σπιζαετός (*Aquila fasciata*), ο πετρίτης (*Falco peregrinus*), η κοκκινοκαλιακούδα (*Pyrhoroax pyrrhoroax*), κ.ά., τα οποία βρίσκουν κατάλληλους χώρους για φώλιασμα στα απόκρημνα εσωτερικά ή παράκτια βράχια, καθώς και στα φαράγγια της περιοχής, ενώ ο κύριος βιότοπος τροφοληψίας τους βρίσκεται στις νότιες φρυγανικές εκτάσεις. Σημαντικές συγκεντρώσεις *Gyps fulvus* παρατηρούνται το καλοκαίρι, όταν η περιοχή δέχεται πουλιά από τις αποικίες του Ψηλορείτη, της Δίκτης και του Γιούχτα. Επιπλέον, μεταναστευτικά αναπαραγόμενα είδη όπως ο αιγαιοτσιροβάκος (*Sylvia rueppelli*) και το βλαχοσίχλονο (*Emberiza hortulana*) συναντώνται σε μεγάλους πληθυσμούς.

Όρος Δίκη (GR 190) | Η περιοχή χαρακτηρίζεται από απότομους κρημνούς, σάρες, φαράγγια και σπηλιές. Ως επί το πλείστον καλύπτεται από φρύγανα και μακκία βλάστηση, αλλά και δάση Πουρναριού (*Quercus coccifera*), Τραχείας Πεύκης (*Pinus brutia*) και το μοναδικό μεγάλης έκτασης δάσος Αριάς (*Quercus ilex*) στην Κρήτη. Η δασοκάλυψη έχει ελαττωθεί λόγω των πυρκαγιών. Αποτελεί σημαντική περιοχή για μεταναστευτικά και αναπαραγόμενα αρπακτικά και για χαρακτηριστικά είδη των ανοικτών ορεινών οικοτόπων. Στη Δίκη έχουν καταγραφεί τέσσερις επικράτειες *Gyraetus barbatus*.

Εικόνα 14: Σημαντικές περιοχές για πουλιά στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας

Πηγή: Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία (2025), ανακτήθηκε 06/11/2025 από <https://ornithologiki.gr>

2.2.2.4 Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους¹³

Τα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) αποτελούν θεσμοθετημένες περιοχές προστασίας και περιγράφονται ως είναι τόποι που διακρίνονται για την αισθητική τους αξία και παραμένουν σε αξιόλογο βαθμό φυσικοί, αν και συχνά είναι δομημένοι.

Οι περιοχές του Δήμου Μινώα Πεδιάδας που έχουν κηρυχθεί ως Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους και οι οποίες προέκυψαν από τον Ν.1465/1950, ο οποίος συμπληρώνει τον Ν.5351/1932 «Περί αρχαιοτήτων», είναι οι ακόλουθες:

¹³ Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠΕΣΠΚΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2022

- Η περιοχή Λύττος – (ΦΕΚ 666/Β/23-09-1970)
- Η περιοχή Ρόκκα – Κανλί – Καστέλλι (Προφήτης Ηλίας) – Λύκαστος – (ΦΕΚ 666/Β/23-09-1970)

2.2.3 Πολεοδομικός & χωροταξικός σχεδιασμός

Ο χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης διέπεται από το εθνικό σύστημα χωρικού σχεδιασμού, όπως αυτό διαμορφώνεται από τη σχετική πολεοδομική και χωροταξική νομοθεσία και τα υπερκείμενα επίπεδα σχεδιασμού (εθνικά και περιφερειακά χωροταξικά πλαίσια, ρυθμιστικά σχέδια και τοπικά πολεοδομικά εργαλεία). Στο πλαίσιο αυτό, οι Δήμοι καλούνται να διασφαλίζουν την ορθολογική διαχείριση του χώρου, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την προστασία των φυσικών και πολιτιστικών πόρων μέσω της εφαρμογής εγκεκριμένων σχεδίων και της εκπόνησης νέων εργαλείων χωρικής ρύθμισης.

Η υφιστάμενη κατάσταση στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας αποτυπώνει την ανομοιογένεια θεσμοθέτησης πολεοδομικού σχεδιασμού, η οποία απορρέει από τη διοικητική του συγκρότηση και τη διαφορετική ωρίμανση σχεδιαστικών διαδικασιών στις επιμέρους Δημοτικές Ενότητες. Η οικιστική οργάνωση βασίζεται κυρίως σε καθορισμένα όρια οικισμών, με περιορισμένες εκκρεμότητες, ενώ η περιοχή υπάγεται σε ευρύτερες χωρικές κατευθύνσεις που απορρέουν από το περιφερειακό επίπεδο σχεδιασμού.

Παράλληλα, η ανάπτυξη του νέου διεθνούς αερολιμένα στην περιοχή Καστελλίου και των συναφών μεταφορικών υποδομών δημιουργεί νέα δεδομένα χωρικής οργάνωσης, επιφέροντας ανάγκη προσαρμογής του σχεδιασμού σε ζητήματα διαχείρισης χρήσεων γης, προστασίας γεωργικής γης και περιβαλλοντικών όρων, καθώς και συντονισμού με τα υπερκείμενα χωρικά πλαίσια. Η κατάσταση αυτή αναδεικνύει τη σημασία ύπαρξης ολοκληρωμένων θεσμοθετημένων εργαλείων σχεδιασμού που να επιτρέπουν την ενιαία ρύθμιση του χώρου και την υποστήριξη του στρατηγικού προγραμματισμού του Δήμου.

2.2.3.1 Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Αρκαλοχωρίου

Στο επίπεδο εφαρμογής θεσμοθετημένων εργαλείων τοπικού πολεοδομικού σχεδιασμού, η μόνη ολοκληρωμένη ρύθμιση εντός του Δήμου εντοπίζεται στη Δημοτική Ενότητα Αρκαλοχωρίου. Το εγκεκριμένο σχέδιο πόλης και το μεταγενέστερο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, το οποίο εγκρίθηκε με διοικητική πράξη δημοσιευμένη σε ΦΕΚ, αποτελούν εργαλεία εφαρμογής της τότε ισχύουσας πολεοδομικής νομοθεσίας για τη ρύθμιση της ανάπτυξης του οικιστικού χώρου.

Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο καθορίζει τις βασικές κατευθύνσεις χωρικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της οργάνωσης χρήσεων γης, της οριοθέτησης πολεοδομικών ενοτήτων, των όρων δόμησης και της προστασίας του περιβάλλοντος. Η πρόβλεψη πληθυσμιακού μεγέθους σχεδιασμού, η ένταξη υφιστάμενων πυκνοδομημένων περιοχών και η επέκταση του σχεδίου πόλης σε νέες εκτάσεις συγκροτούν ένα θεσμικό πλαίσιο ελέγχου της οικιστικής ανάπτυξης.

Παρά την κανονιστική του ισχύ, η χωρική εμβέλεια του σχεδίου περιορίζεται γεωγραφικά, γεγονός που αναδεικνύει την ανάγκη επικαιροποίησης και ενοποίησης των εργαλείων σχεδιασμού σε επίπεδο συνόλου Δήμου, σύμφωνα με τη σύγχρονη δομή του συστήματος χωρικού σχεδιασμού.

2.2.3.2 Ειδικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Μινώα Πεδιάδας

Στο πλαίσιο του ισχύοντος θεσμικού συστήματος χωρικού σχεδιασμού, το υπό εκπόνηση Ειδικό Πολεοδομικό Σχέδιο για τον Δήμο Μινώα Πεδιάδας εντάσσεται στη διαδικασία κατάρτισης εργαλείων που προβλέπονται για τη ρύθμιση περιοχών με ιδιαίτερες αναπτυξιακές πιέσεις ή ανάγκη συνολικής χωρικής αναδιάρθρωσης. Το Ειδικό Πολεοδομικό Σχέδιο αποτελεί κανονιστικό εργαλείο πολεοδομικού σχεδιασμού, το οποίο, μετά τη θεσμοθέτησή του, αποκτά δεσμευτική ισχύ ως προς τον καθορισμό χρήσεων γης, όρων και περιορισμών δόμησης, καθώς και κατευθύνσεων χωρικής ανάπτυξης.

Η εκπόνησή του στον Δήμο αποσκοπεί στη θεσμική ενοποίηση των χωρικών ρυθμίσεων, στη συμπλήρωση υφιστάμενων κενών σχεδιασμού και στην εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις των υπερκείμενων χωροταξικών πλαισίων. Στο αντικείμενό του περιλαμβάνεται η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, η αξιολόγηση χωρικών δυνατοτήτων και περιορισμών και η διατύπωση ρυθμιστικών κατευθύνσεων που θα καθορίζουν το πλαίσιο ανάπτυξης δραστηριοτήτων και υποδομών.

Η σημασία του σχεδίου είναι ιδιαίτερα αυξημένη λόγω της χωροθέτησης μεγάλων υποδομών μεταφορών εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου, γεγονός που δημιουργεί ανάγκη για χωρικό συντονισμό επενδύσεων, προστασία παραγωγικών πόρων και διασφάλιση περιβαλλοντικής συμβατότητας. Μέσω της θεσμοθέτησης του Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου αναμένεται να διαμορφωθεί ένα ενιαίο κανονιστικό πλαίσιο που θα επιτρέψει την άσκηση συνεκτικής χωρικής πολιτικής, ενισχύοντας τη διοικητική ικανότητα σχεδιασμού και την αποτελεσματική υποστήριξη του στρατηγικού προγραμματισμού του Δήμου.

Η ολοκλήρωση και εφαρμογή του σχεδίου συνιστά βασική προϋπόθεση για τη διασφάλιση χωρικής συνοχής, την ορθολογική αξιοποίηση γης και υποδομών και την ενίσχυση της συμβατότητας των τοπικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών με το ευρύτερο θεσμικό πλαίσιο χωρικού σχεδιασμού.

2.2.4 Υποδομές - Δίκτυα

2.2.4.1 Μεταφορικές υποδομές

2.2.4.1.1 Οδικό Δίκτυο¹⁴

Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας εξυπηρετείται κυρίως από το Πρωτεύον Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο της Π.Ε. Ηρακλείου, στο οποίο κατατάσσονται τα παρακάτω τμήματα:

- Επαρχιακός Δρόμος με αριθμό 33: 'Καλλονή (από Επαρχ. Οδό 30) Μελέσες – Χουμέρι – Αρκαλοχώρι – Παναγιά – Έμπαρος – Βιάννος – Αμιράς – Κεφαλοβρύσι – Πεύκος προς Γδόχεια (όρια Νομού)'.
- Επαρχιακός Δρόμος με αριθμό 36: 'Χάρακας – Πύργος – Μεσοχώρι – Καστελλιανά – Σκινιάς – Βιάννος (συν. Με Επαρχ. Οδό 33)'.

¹⁴ Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠΕΣΠΚΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2022

- Επαρχιακός Δρόμος με αριθμό 38: 'Διακλάδωση όρμου Τσούτσουρα από Επαρχ. Οδό 36 (μεταξύ Μεσοχωρίου και Καστελλιανών)'.
- Επαρχιακός Δρόμος με αριθμό 39: 'Αγία Σεμνή (από Επαρχ. Οδό 35) – Πουλιά – Ίνι – Βακιώτες – Σχινιάς (συν. Με Επαρχ. Οδό 36)'.
- Επαρχιακός Δρόμος με αριθμό 44: 'Άγιες Παρασκιές (από Επαρχ. Οδό 33) – Απόστολοι – Καστέλι Πεδιάδος – Ξιδάς – Κασταμονίτσα – προς Τζερμιάδες (όρια Νομού)'.
- Επαρχιακός Δρόμος με αριθμό 47: 'Καστέλι Πεδιάδας (από Επαρχ. Οδό 44) – Λιλιανά – Νυτιδητός (συν. Με Επαρχ. Οδό 33)'.
- Επαρχιακός Δρόμος με αριθμό 48: 'Καρτερός (από χ.θ. 8000 Εθν. Οδού Ηρακλείου – Αγίου Νικολάου) – Σταμνοί – Επισκοπή – Σγουροκεφάλι – Μονή Αγκαράθου (συν με Επαρχ. Οδό 44)'.

Η κατάσταση του δημοτικού και επαρχιακού οδικού δικτύου χαρακτηρίζεται ως μη ικανοποιητική, ενώ όσον αφορά την προσπελασιμότητα, τόσο το δημοτικό όσο και το αγροτικό οδικό δίκτυο κρίνονται ικανοποιητικά. Η διασύνδεση του Δήμου με τις γειτονικές περιοχές θεωρείται καλή, παρόλο που οι δρόμοι που διέρχονται μέσω των οικισμών της ενδοχώρας εμφανίζουν στενότητα.

Στο πλαίσιο της κατασκευής του νέου Διεθνούς Αερολιμένα Ηρακλείου στο Καστέλι, γίνεται αποκατάσταση της υφιστάμενης Εθνικής Οδού Χερσονήσος – Καστέλι στα σημεία επιρροής από την νέα οδό σύνδεσης ΒΟΑΚ – Αεροδρομίου. Επιπλέον, κατασκευάζεται οδός σύνδεσης Αεροδρομίου με την Οδό Αρκαλοχωρίου-Βιάννος μήκους περίπου 6 χλμ., με 1 λωρίδα κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση και παράπλευρο δίκτυο σε όλο το μήκος, καθώς επίσης κατασκευάζεται περιμετρική οδός στο Καστέλι, μήκους 1,5 χλμ, και εξωτερικό περιμετρικό δίκτυο Αεροδρομίου με την αναβάθμιση των χαρακτηριστικών των υφιστάμενων οδών που επηρεάζονται, εκτιμώμενου συνολικού μήκους 20 χλμ.

2.2.4.1.2 Αεροπορικές υποδομές

2.2.4.1.2.1 Αερολιμένας Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης»

Για τις αεροπορικές μετακινήσεις (επιβατών και προϊόντων), ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας εξυπηρετείται από τον Αερολιμένα Ηρακλείου «Ν. Καζαντζάκης», ο οποίος αποτελεί τη μεγαλύτερη αεροπορική υποδομή της Κρήτης και μία από τις μεγαλύτερες της χώρας εξυπηρετώντας περίπου 4 εκατ. επιβάτες ετησίως. Το αεροδρόμιο έχει κορεστεί παρουσιάζοντας σημαντικά προβλήματα στην εξυπηρέτηση των επιβατών.

2.2.4.1.2.2 Νέος Διεθνής Αερολιμένας Ηρακλείου

Ο Νέος Διεθνής Αερολιμένας Ηρακλείου στο Καστέλι αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα έργα υποδομής που υλοποιούνται στην χώρα και αναμένεται να αναβαθμίσει ουσιαστικά τον αεροπορικό χάρτη της Κρήτης. Με στόχο να αντικαταστήσει το υφιστάμενο αεροδρόμιο "Ν. Καζαντζάκης", το οποίο λειτουργεί πλέον στα όριά του, το νέο αεροδρόμιο σχεδιάζεται ώστε να εξυπηρετεί με άνεση τις συνεχώς αυξανόμενες ροές επιβατών και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες μιας σύγχρονης τουριστικής μητρόπολης.

Το νέο αεροδρόμιο θα φιλοξενεί έως και 18 εκατ. επισκέπτες ετησίως, κατατάσσοντάς το δεύτερο σε όρους κυκλοφορίας, ανάμεσα στα αεροδρόμια της χώρας. Η συνολική έκταση του οικοπέδου στο οποίο χωροθετείται το νέο αεροδρόμιο είναι ίση με 6,03 km². Επιπλέον, για την άρση των εμποδίων, προκειμένου

να διασφαλιστεί η ασφάλεια των προσγειώσεων και απογειώσεων των αεροσκαφών, απαιτούνται μορφολογικές παρεμβάσεις σε μία έκταση της τάξεως των 1,45 km².

Η χωροθέτηση στο Καστέλι επιτρέπει τη δημιουργία υποδομών μεγάλης κλίμακας, με δυνατότητα μελλοντικών επεκτάσεων. Ο νέος διάδρομος απογείωσης και προσγείωσης, μήκους περίπου 3,2 χιλιομέτρων, θα μπορεί να φιλοξενεί όλα τα σύγχρονα αεροσκάφη, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που εκτελούν πτήσεις μεγάλων αποστάσεων. Με αυτόν τον τρόπο, η Κρήτη αποκτά μια πύλη διεθνούς εμβέλειας, ικανή να υποστηρίξει απευθείας συνδέσεις με νέες αγορές και να ενισχύσει ακόμη περισσότερο την παγκόσμια παρουσία της.

Ο τερματικός σταθμός του νέου αεροδρομίου, σύγχρονος και λειτουργικός, θα ενσωματώνει προηγμένα συστήματα διαχείρισης επιβατών και αποσκευών, αναβαθμισμένους χώρους αναμονής, εμπορικές χρήσεις και υποδομές υψηλής αισθητικής. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην άνεση, στην ασφάλεια και στην ταχεία εξυπηρέτηση των επιβατών, με τεχνολογίες που ευθυγραμμίζονται με τα διεθνή πρότυπα των μεγάλων ευρωπαϊκών αερολιμένων.

Σημαντικό στοιχείο του έργου είναι και η εφαρμογή σύγχρονων ενεργειακών και λειτουργικών πρακτικών. Το νέο αεροδρόμιο αξιοποιεί συστήματα μειωμένης κατανάλωσης, τεχνολογίες εξοικονόμησης ενέργειας και σύγχρονες υποδομές αεροναυτιλίας που βελτιώνουν την απόδοση και τη συνολική εμπειρία πτήσης. Όλα αυτά συμβάλλουν στη δημιουργία μιας υποδομής που δεν στοχεύει μόνο στην αύξηση της χωρητικότητας, αλλά και στη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών.

Η κατασκευή και η μελλοντική λειτουργία του αεροδρομίου ενισχύουν καθοριστικά τον αναπτυξιακό ρόλο της Κρήτης, δημιουργώντας νέες δυνατότητες για την τουριστική και επιχειρηματική δραστηριότητα. Το Καστέλι αναμένεται να εξελιχθεί σε κομβικό αεροπορικό κέντρο της Ανατολικής Μεσογείου, προσφέροντας μια τελείως νέα εμπειρία ταξιδιού και ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα του νησιού σε διεθνές επίπεδο.

Με την ολοκλήρωσή του, ο Νέος Διεθνής Αερολιμένας Ηρακλείου θα αποτελέσει μια υποδομή-ορόσημο για την Κρήτη, σχεδιασμένη να εξυπηρετεί το σήμερα αλλά και να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των επόμενων δεκαετιών.

2.2.4.1.3 Λιμενικές υποδομές

Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας διαθέτει περιορισμένη ακτογραμμή και κατ' επέκταση λιγιστές λιμενικές υποδομές μικρής κλίμακας. Για τις ακτοπλοϊκές μετακινήσεις (επιβατών και προϊόντων), ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας εξυπηρετείται από τον Λιμένα Ηρακλείου, ο οποίος αποτελεί τη μεγαλύτερη λιμενική υποδομή της Κρήτης εξυπηρετώντας 1,5 εκατ. επιβάτες ετησίως.

Στον Δήμο υπάρχει η τουριστική μαρίνα στον Τσούτσουρα η οποία αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα υποδομών. Η μαρίνα αξιοποιείται κυρίως από κατοίκους της περιοχής και επιχειρηματίες του τουρισμού.

2.2.4.1.4 Συγκοινωνίες

Όσον αφορά τις χερσαίες μεταφορές, ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας εξυπηρετείται από τα δρομολόγια του ΚΤΕΛ Ηρακλείου - Λασιθίου, τα οποία συνδέουν τους οικισμούς της ενδοχώρας με το Ηράκλειο και το Λασιθί.

Παράλληλα, για τις θαλάσσιες μετακινήσεις, το βασικό λιμάνι εξυπηρέτησης είναι ο Λιμένας Ηρακλείου, ενώ για τις εναέριες ο Δήμος εξυπηρετείται από τον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Ν. Καζαντζάκης», μέχρις ότου τεθεί σε λειτουργία το υπό κατασκευή νέο διεθνές αεροδρόμιο Ηρακλείου στο Καστέλι Πεδιάδας.

2.2.4.2 Υποδομές δικτύων νέων τεχνολογιών & τηλεπικοινωνιών

Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας διαθέτει σημεία 32 δωρεάν ασύρματης διαδικτυακής πρόσβασης (Wi-Fi) υψηλής ποιότητας σε δημόσιους/ κοινόχρηστους χώρους για δημότες και επισκέπτες σε 22 οικισμούς. Πιο συγκεκριμένα, οι περιοχές ασύρματης πρόσβασης αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα:

Α/Α	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΣΗΜΕΙΟ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑΣ
1	Καστελίου	Καστέλι	Κέντρο Υγείας Καστελίου
2	Καστελίου	Καστέλι	Γυμνάσιο Καστελίου (εσωτερικά)
3	Καστελίου	Σμάρι	Λαογραφική Στέγη
4	Καστελίου	Αγία Παρασκευή	Έξω από Εκκλησία
5	Καστελίου	Λύττος	Έξω από Εκκλησία
6	Καστελίου	Αποστόλοι	Πλατεία
7	Καστελίου	Κασταμονίτσα	Πλατεία
8	Καστελίου	Αμαριανό	Πλατεία
9	Καστελίου	Πολυθέα	Πλατεία
10	Καστελίου	Ζωοφόροι	Ιατρείο
11	Αρκαλοχωρίου	Αρκαλοχώρι	Εκθεσιακό Κέντρο Αρκαλοχωρίου (Συνεδριακό Κέντρο)
12	Αρκαλοχωρίου	Αρκαλοχώρι	Ιερός Καθεδρικός Ναός Μεταμορφώσεως του Σωτήρος
13	Αρκαλοχωρίου	Αρκαλοχώρι	1 ^ο ΔΣ Αρκαλοχωρίου (κολυμβητήριο - οικίσκοι)
14	Αρκαλοχωρίου	Αρκαλοχώρι	Κλειστό Γυμναστήριο Αρκαλοχωρίου - εσωτερικά
15	Αρκαλοχωρίου	Αρκαλοχώρι	Ανοιχτό Γήπεδο Μπάσκετ Αρκαλοχωρίου
16	Αρκαλοχωρίου	Αρκαλοχώρι	Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Αρκαλοχωρίου (νέο στάδιο)
17	Αρκαλοχωρίου	Αρκαλοχώρι	Πλατεία Δημαρχείου
18	Αρκαλοχωρίου	Παναγιά	Ιατρείο
19	Αρκαλοχωρίου	Σκινιάς	Κοινοτικό κατάστημα
20	Αρκαλοχωρίου	Γαρίπα	Κοινοτικό κατάστημα
21	Αρκαλοχωρίου	Πάρτιρα	Ιερός Ναός Πέτρου & Παύλου - εξωτερικά
22	Αρκαλοχωρίου	Αυλής	Ιατρείο Αυλής

Α/Α	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΣΗΜΕΙΟ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑΣ
23	Αρκαλοχωρίου	Τσούτσουρας	Λιμάνι
24	Αρκαλοχωρίου	Τσούτσουρας	Παραλία (Περιοχή Λαρνάκι)
25	Αρκαλοχωρίου	Τσούτσουρας	Παραλία (Μώλος)
26	Αρκαλοχωρίου	Αρχοντικό	Πλατεία
27	Αρκαλοχωρίου	Ζήντα	Πλατεία
28	Αρκαλοχωρίου	Τουρλωτή	Πλατεία
29	Θραψανού	Θραψανό	Κλειστό Γυμναστήριο Θραψανού (Μπάσκετ)
30	Θραψανού	Θραψανό	Πλατεία Θραψανού
31	Θραψανού	Βόνη	Σημείο συνάθροισης
32	Θραψανού	Γαλατά	Δημοτικό σχολείο

2.2.4.3 Υποδομές διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων

2.2.4.3.1 Διαχείριση στερεών αποβλήτων^{15,16}

Στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας, έως πρόσφατα αρμόδιος Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων ήταν ο ΦΟΔΙΣΑ Βόρειας Πεδιάδος Α.Ε. ΟΤΑ, που ιδρύθηκε το 2009. Βασική αποστολή του ήταν η ορθολογική διαχείριση των απορριμμάτων, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Απορριμμάτων Κρήτης (ΠΕΣΔΑ) και του Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΕΣΔΑ). Σήμερα έχει συναφθεί σχετικό μνημόνιο συνεργασίας με τον ΕΣΔΑΚ.

Ο Δήμος δεν διαθέτει δικές του εγκαταστάσεις διαχείρισης στερεών αποβλήτων και εξυπηρετείται από τον Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων Χερσονήσου, στη θέση Πυργία, ο οποίος λειτουργεί από το 2003 και δέχεται περίπου 35.134 τόνους αποβλήτων ετησίως. Στο πλαίσιο του σχεδιασμού διαχείρισης, ολοκληρώθηκε η επέκταση του ΧΥΤΑ, ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη η κατασκευή μονάδας μηχανικής διαλογής και κομποστοποίησης προδιαλεγμένου οργανικού κλάσματος, με δυναμικότητα 72.000 τόνων τον χρόνο.

Η νέα μονάδα προβλέπεται να καλύψει ουσιαστικά τις ανάγκες της Ανατολικής Κρήτης, καθώς θα επεξεργάζεται 10.000 τόνους ανακυκλώσιμων υλικών ετησίως από τον Δήμο Χερσονήσου, 26.900 τόνους προδιαλεγμένων οργανικών αποβλήτων από τους Δήμους Ηρακλείου, Βιάννου, Μινώα Πεδιάδας, Χερσονήσου, Αγίου Νικολάου και Οροπεδίου Λασιθίου, καθώς και 35.500 τόνους σύμμεικτων αστικών

¹⁵ ΥΠΕΝ –1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (ΕΛ 13)

¹⁶ Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Βόρειας Πεδιάδας, ανακτήθηκε 06/11/2025 από <https://www.fodsabp.gr/>

στερεών αποβλήτων από τους Δήμους Βιάννου, Μινώα Πεδιάδας, Χερσονήσου, Αγίου Νικολάου και Οροπεδίου Λασιθίου.

Τα υπολείμματα που θα προκύπτουν από την επεξεργασία θα συγκεντρώνονται στη μονάδα και θα οδηγούνται προς ταφή στον ΧΥΤΑ Χερσονήσου. Η υλοποίηση του έργου αναμένεται να σηματοδοτήσει τη μετάβαση προς την κυκλική οικονομία, επιφέροντας ουσιαστική αλλαγή στον τρόπο διαχείρισης των απορριμμάτων.

Στον Δήμο, επιπλέον λειτουργούν σημεία ανακύκλωσης στους οικισμούς Καστέλι, Αρκαλοχώρι και Θραψανό.

2.2.4.3.2 Διαχείριση Υγρών Αποβλήτων

Η ΕΕΛ με την μεγαλύτερη δυναμικότητα στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας είναι η ΕΕΛ Αρκαλοχωρίου, με δυναμικότητα 7.500 ΙΚ, στην οποία γίνεται τριτοβάθμια επεξεργασία με χρήση Εμβαπτιζόμενων Μεμβρανών MBR και απομάκρυνση N & P. Στον Δήμο υπάρχουν ακόμα οι ΕΕΛ Καστελίου, Θραψανού, Σμαρίου, Κασταμονίτσας – Αμαριανού και Γερακίου – Αρμάχας. Οι ΕΕΛ Καστελίου και Θραψανού προβλέπεται να συγχωνευτούν στην ΕΕΛ του Νέου Διεθνή Αερολιμένα Ηρακλείου που κατασκευάζεται στο Καστέλι.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται αναλυτικά οι Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων του Δήμου:

Πίνακας 21: Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΕΛ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ (Ι.Κ.)	ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ
Αρκαλοχώρι	7.500	Αρκαλοχώρι
Καστελίου	5.500	Καστέλλι
Θραψανού	3.000	Θραψανό
Σμάρι	500	Σμάρι
Κασταμονίτσα - Αμαριανό	1.000	Κασταμονίτσα - Αμαριανό
Γεράκι - Αρμάχα	800	Γεράκι - Αρμάχα

2.2.4.4 Προγράμματα/ δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας

Σύμφωνα με το Σχέδιο Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων (Σ.Φ.Η.Ο.) του Δήμου, επιλέχθηκαν τα σημεία στα οποία θα δίνεται η δυνατότητα επαναφόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων με σκοπό την εξυπηρετούνται οι μόνιμοι κάτοικοι αλλά και οι κεντρικές λειτουργίες του Δήμου. Η προτεινόμενη χωροθέτηση των σταθμών φόρτισης αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 22: Προτεινόμενη Χωροθέτηση Σημείων Επαναφόρτισης Η/Ο

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
Καστέλι	<ul style="list-style-type: none"> • Δημαρχείο Καστελίου (χώρος πίσω από το σχολείο) • Πλατεία κοντά στα ΚΑΠΗ (είναι και στάση ΚΤΕΛ) • Πάρκινγκ Δήμου • Κέντρο υγείας

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
	<ul style="list-style-type: none"> Εκκλησία Αγίου Αντωνίου
Αρκαλοχώρι	<ul style="list-style-type: none"> Εκθεσιακό κέντρο Πλατεία Δασκαλογιάννη (είναι και στάση ΚΤΕΛ) Πλατεία δίπλα από το Δημαρχείο Είσοδος Αρκαλοχωρίου στο κτίριο της Μητρόπολης Στάδιο Αρκαλοχωρίου Είσοδος Αρκαλοχωρίου από τη Βιάννο Μπροστά από τον ναό της Μεταμόρφωσης Πλατεία Ελευθερίας
Θραψανό	<ul style="list-style-type: none"> Έξω από την τεχνική υπηρεσία Είσοδος Θραψανού από τη Βόνη Παιδική χαρά κοντά στη Βόνη
Ασκούς	<ul style="list-style-type: none"> Παιδική χαρά στην είσοδο του χωριού

Πηγή: Σ.Φ.Η.Ο. Δήμου Μινώια Πεδιάδας

Επιπλέον, αναμένεται η απόφαση σημείων επαναφόρτωσης ηλεκτρικών οχημάτων για τους οικισμούς Τσουτσουρά, Σκινιά, Γαρίπας, Ευαγγελισμού, Αποστόλων καθώς και της περιοχής του ΒΙΟΠΑ.

2.2.4.5 Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας και συγκεκριμένα στο Αρκαλοχώρι εδρεύει η Μινώια Ενεργειακή η οποία αποτελεί την πρώτη ενεργειακή κοινότητα στην Κρήτη. Η Μινώια Ενεργειακή, ιδρύθηκε το 2019, ως αστικός συνεταιρισμός της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, ξεκίνησε την λειτουργία του το 2019, με αποκλειστικό σκοπό την παραγωγή, την αποθήκευση, την διανομή, και την πώληση πράσινης ενέργειας στα μέλη της. Η Κοινότητα αριθμεί πάνω από 1.600 μέλη και ανάμεσά τους υπάρχουν δημόσιοι φορείς όπως η Ιερά Μητρόπολη Αρκαλοχωρίου Καστελίου και Βιάννου, η Περιφέρεια Κρήτης και περισσότεροι από δέκα δήμοι συμπεριλαμβανομένου του Δήμου Μινώια Πεδιάδας. Ήδη η Μινώια Ενεργειακή έχει υλοποιήσει δύο έργα ενεργειακού συμψηφισμού τα οποία αφορούν φωτοβολταϊκά πάρκα ισχύος 405kWp και 1MW αντίστοιχα. Τα πάρκα έχουν κατασκευαστεί στην περιοχή του Δήμου Μινώια Πεδιάδας και είναι ικανά να καλύψουν τις ανάγκες περισσότερων από 350 νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Σε πορεία ολοκλήρωσης βρίσκεται και το 3^ο έργο ενεργειακού συμψηφισμού της κοινότητας το οποίο υλοποιείται στον Δήμο Ανδραβίδας Κυλλήνης της Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας.

2.2.4.6 Παιδικές χαρές

Στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας συγκεντρώνονται 39 παιδικές χαρές εκ των οποίων οι 12 βρίσκονται στην Δημοτική Ενότητα Καστελλίου, οι 23 στην Δημοτική Ενότητα Αρκαλοχωρίου και οι 4 στην Δημοτική Ενότητα Θραψανού. Αναφορικά με την κατάστασή τους, στις 6 ο εξοπλισμός τους συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις των προτύπων, ενώ, οι 30 έχουν ελεγχθεί και με βάση τον αρχικό έλεγχο και ο εξοπλισμός τους δεν συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις των προτύπων. Στις 5 από τις προαναφερθείσες παιδικές χαρές έχουν

πραγματοποιηθεί εργασίες συντήρησης μετά τον έλεγχο, χωρίς να έχει γίνει 2ος έλεγχος. Για τις 3 δεν υπάρχουν δεδομένα καθώς έχουν κατασκευαστεί από την Περιφέρεια Κρήτης και είναι υπό τον έλεγχό τους.

Στον παρακάτω πίνακα καταγράφονται αναλυτικά οι παιδικές χαρές του Δήμου, η κατάσταση στην οποία βρίσκονται, καθώς και εάν διαθέτουν πιστοποίηση.

Πίνακας 23: Παιδικές χαρές του Δήμου Μινώια Πεδιάδας

Α/Α	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
1	Καστέλλιου	Σμάρι	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
2		Μάθια	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
3		Αμαριανό	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
4		Ευαγγελισμός	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
5		Αρχάγγελος	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
6		Λύτος	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
7		Ασκοί	Όχι	Συμμόρφωση εξοπλισμού
8		Γαλεριανό	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
9		Αποστόλοι	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
10		Δημαρχείο	Όχι	Συμμόρφωση εξοπλισμού
11		Πλατεία Σάλα	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
12		Καρδουλιανό	Όχι	Συμμόρφωση εξοπλισμού
13	Αρκαλοχωρίου	Κλειστό Γυμναστήριο	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
14		Κολυμβητήριο	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
15		Αγ. Νεκτάριος	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
16		Ανοιχτό Μπάσκετ	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
17		Νιτιδιτός	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
18		Παναγιά	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
19		Αυλή	Όχι	Συμμόρφωση εξοπλισμού
20		Κασσάνοι	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
21		Μαχειρά	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
22		Μπαδιάς	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
23		Λευκοχώρι	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
24		Άνω Πουλιές	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού

25	Θραψανού	Κάτω Πουλιές	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
26		Καλό Χωριό	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
27		Ρουσοχώρια	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
28		Πανόραμα	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
29		Πατσιδέρος	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
30		Καραβάδω	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
31		Σκινιάς	Όχι	Συμμόρφωση εξοπλισμού
32		Μοναστηράκι	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
33		Ίνι	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
34		Πλατεία Δημαρχείου	Όχι	Συμμόρφωση εξοπλισμού
35		Γαρίπα	Όχι	Δεν υπάρχει καταγραφή. Έχουν δημιουργηθεί από την Περιφέρεια
36		Ζωφόροι	Όχι	
37		Βόνη	Όχι	
38		Γαλατάς	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού
39		Θραψανού	Όχι	Μη συμμόρφωση εξοπλισμού

2.2.4.7 Εκθεσιακό Κέντρο Αρκαλοχωρίου

Το Εκθεσιακό Κέντρο Αρκαλοχωρίου αποτελεί έναν σημαντικό πολυχώρο της ενδοχώρας της Κρήτης, φιλοξενώντας εκθέσεις, εμπορικές διοργανώσεις, πολιτιστικές εκδηλώσεις και συνέδρια. Με σύγχρονες υποδομές και ευρύχωρες εγκαταστάσεις, προσφέρει τη δυνατότητα ανάπτυξης επιχειρηματικών συνεργασιών και προώθησης τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών. Λειτουργεί ως σημείο αναφοράς για την οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα της περιοχής, ενισχύοντας τον ρόλο του Αρκαλοχωρίου ως κέντρου δημιουργικότητας και ανταλλαγής ιδεών. Παράλληλα, προσελκύει επισκέπτες από όλη την Κρήτη, συμβάλλοντας στη διασύνδεση της τοπικής αγοράς με ευρύτερα δίκτυα.

Η σημαντικότερη εκδήλωση που λαμβάνει χώρα στο Εκθεσιακό Κέντρο Αρκαλοχωρίου είναι η Παγκρήτια Γεωργική Έκθεση Αρκαλοχωρίου στην οποία επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να παρουσιάσουν μηχανήματα, νέες τεχνολογίες και εκθέματα που αφορούν αποκλειστικά γεωργούς, μελισσοκόμους και κτηνοτρόφους. Σε αυτή τη διοργάνωση πανελληνίας εμβέλειας, ο αριθμός των συμμετεχόντων, όπως και η επισκεψιμότητα, αυξάνονται με ιδιαίτερα ταχείς ρυθμούς.

2.3 Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός

2.3.1 Κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη

2.3.1.1 Φτώχεια

Το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας δεν εμφανίζει σημαντική διαφοροποίηση σε σχέση με τα ποσοστά της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου, σύμφωνα με την έρευνα «Έκθεση για την Ανεργία και τη Μακροχρόνια Ανεργία ανά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο στην Περιφέρεια Κρήτης 2021-2024» του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης. Σύμφωνα με την έρευνα, στην ΠΕ Ηρακλείου υπάρχει ένας σταθερός πυρήνας μακροχρόνιας ανεργίας ο οποίος δεν επηρεάζεται από την εποχικότητα της βραχυχρόνιας ανεργίας και της απασχόλησης στον τουρισμό, δεδομένου ότι παρατηρούνται μικρές διακυμάνσεις μεταξύ των περιόδων. Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας ακολουθεί την εν λόγω τάση και παρατηρείται ότι, τόσο σε επίπεδο Δήμου όσο και σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, επικρατεί μία σταδιακή τάση αποκλιμάκωσης της μακροχρόνιας ανεργίας καθώς οι αριθμοί μειώνονται χρόνο με τον χρόνο.

Εικόνα 15: Ποσοστό μακροχρόνια ανέργων στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου

Δήμος	Ιαν-21	Μάι-21	Αύγ-21	Ιαν-22	Μάι-22	Αύγ-22	Ιαν-23	Μάι-23	Αύγ-23	Ιαν-24	Μάι-24	Αύγ-24
Αρχανών-Αστερουσίων	978	670	537	923	424	451	965	411	480	957	393	463
Βιάννος	137	93	88	115	83	86	131	74	81	135	61	59
Γόρτυνας	757	516	436	670	340	380	742	355	383	721	325	359
Ηρακλείου	16618	10386	8358	15128	6843	7729	15851	6524	7620	15776	6200	7220
Μαλεβιζίου	4490	2717	1742	4052	1589	1682	4304	1478	1585	4131	1473	1649
Μινώα Πεδιάδας	1146	707	426	1035	372	355	1051	316	351	1069	331	322
Φαιστού	1367	960	916	1352	866	854	1423	739	812	1414	679	755
Χερσονήσου	5366	3256	859	5161	1089	660	5360	934	557	5144	825	583

Πηγή: Έκθεση για την Ανεργία και τη Μακροχρόνια Ανεργία ανά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο στην Περιφέρεια Κρήτης 2021-2024 του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης

Στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας, μεταξύ των ετών 2021 και 2024, παρατηρείται μείωση κατά 1% του αριθμού των ατόμων που λαμβάνουν το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα, ενώ, σε επίπεδο Περιφέρειας ο αντίστοιχος αριθμός μειώθηκε κατά 3%, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 24: Αριθμός ωφελουμένων που λαμβάνουν Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα και ποσοστό μεταβολής ανά Δήμο της ΠΕ Ηρακλείου για τα έτη 2021 και 2024.

ΔΗΜΟΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ 2021	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ 2024	ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2021-2024
Αρχανών - Αστερουσίων	338	364	8%
Βιάννου	96	74	-23%
Γόρτυνας	436	411	-6%

Ηρακλείου	4.367	4.337	-1%
Μαλεβιζίου	530	497	-6%
Μινώα Πεδιάδας	280	277	-1%
Φαιστού	758	837	10%
Χερσονήσου	327	262	-20%
Περιφέρεια Κρήτης	11.357	11.025	-3%

Πηγή: Στοιχεία για την «ακραία φτώχεια» στην Κρήτη για την περίοδο 2021-2024 (Ιούλιος 2025) - Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης

Αξίζει να αναφερθεί ότι, στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας, η αντίστοιχη μεταβολή των αλλοδαπών ωφελούμενων Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος αυξήθηκε κατά 6% το 2024 σε σχέση με το 2021, ενώ, σε επίπεδο Περιφέρειας το ποσοστό αυτό αυξήθηκε κατά 25%.

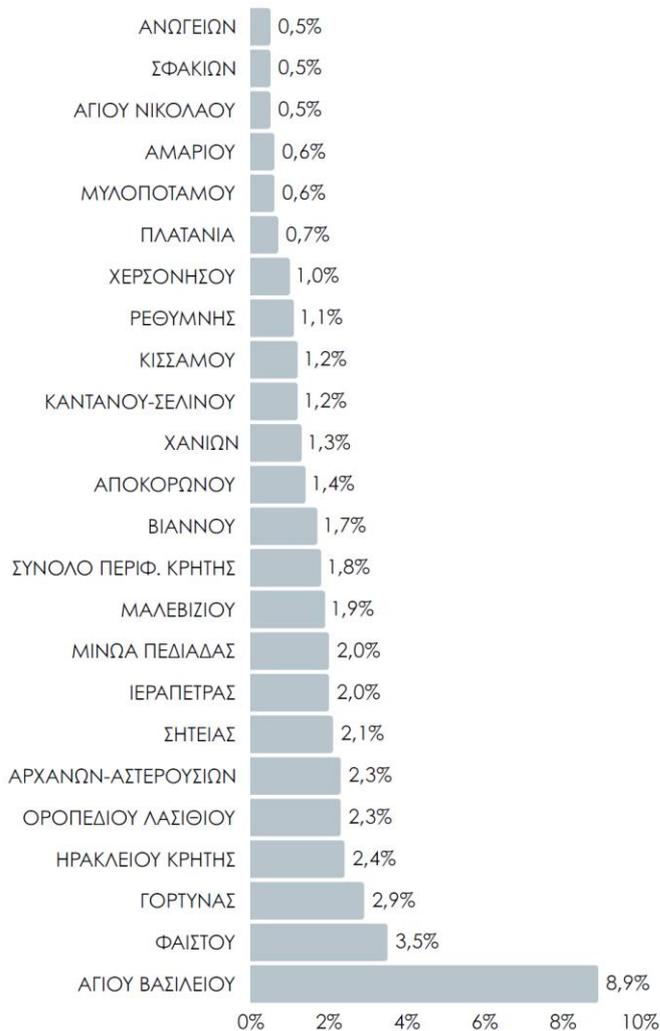
Πίνακας 25: Αριθμός αλλοδαπών ωφελούμενων που λαμβάνουν Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα και ποσοστό μεταβολής ανά Δήμο της ΠΕ Ηρακλείου για τα έτη 2021 και 2024.

ΔΗΜΟΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ 2021	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ 2024	ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2021-2024
Αρχανών - Αστερουσίων	9	11	22%
Βιάννου	8	4	-50%
Γόρτυνας	21	14	-33%
Ηρακλείου	424	680	60%
Μαλεβιζίου	24	27	13%
Μινώα Πεδιάδας	16	17	6%
Φαιστού	65	77	18%
Χερσονήσου	29	20	-31%
Περιφέρεια Κρήτης	1.008	1.261	25%

Πηγή: Στοιχεία για την «ακραία φτώχεια» στην Κρήτη για την περίοδο 2021-2024 (Ιούλιος 2025) - Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης

Αναφορικά με την αναλογία δικαιούχων του ΕΕΕ με τον πληθυσμό των Δήμων της Περιφέρειας Κρήτης για το έτος 2024, παρατηρείται ότι ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας βρίσκεται περίπου στο μέσο της πυραμίδας με ποσοστό 2% τη στιγμή που οι μικρότερες τιμές σημειώνονται στους Δήμους Ανωγείων, Σφακίων και Αγίου Νικολάου (0,5%), και η μεγαλύτερη τιμή σημειώνεται στον Δήμο Αγίου Βασιλείου (8,9%). Σύμφωνα με το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης, το ποσοστό των ατόμων σε ακραία φτώχεια δεν υποδηλώνει ότι ο Δήμος που σημειώνει τα υψηλότερα ποσοστά βρίσκεται σε χειρότερη κατάσταση από τους υπόλοιπους ή αντιμετωπίζει μεγαλύτερο πρόβλημα από αυτούς. Αντιθέτως, υποδεικνύει ότι οι περιοχές με τη μεγαλύτερη αναλογία χρήζουν ανάπτυξης ενός πλέγματος κοινωνικής προστασίας και παροχών.

Εικόνα 16: Αναλογία πληθυσμού και δικαιούχων ΕΕΕ 2024 ανά Δήμο της Περιφέρειας Κρήτης.

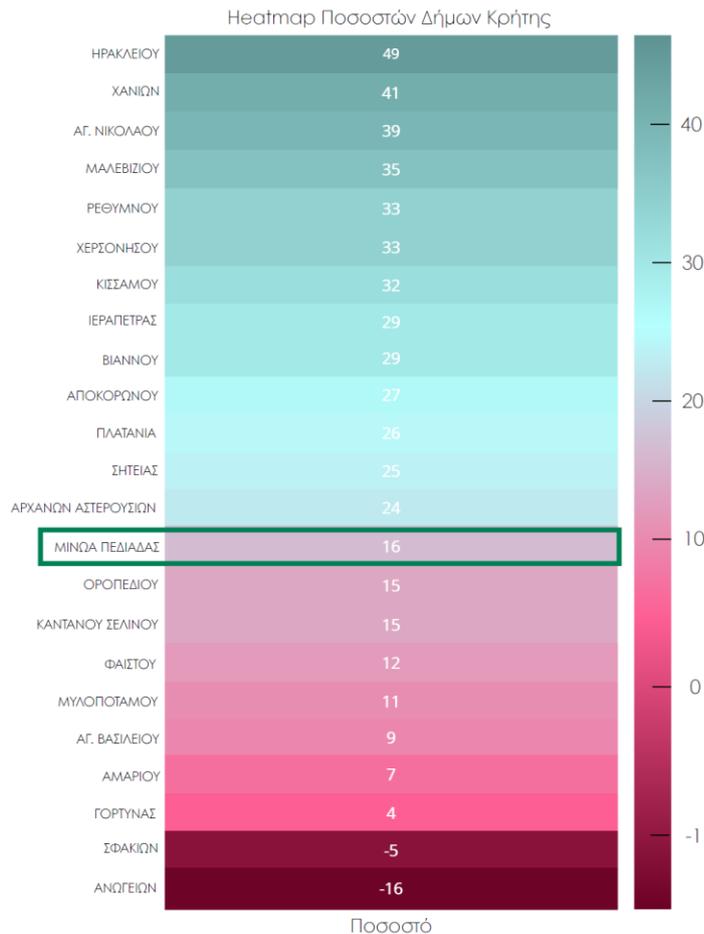

Πηγή: Στοιχεία για την «ακραία φτώχεια» στην Κρήτη για την περίοδο 2021-2024 (Ιούλιος 2025) - Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης

Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας σημειώνει μεταβολή 30% στο μέσο οικογενειακό δηλωθέν εισόδημα μεταξύ της περιόδου 2021-2023, γεγονός που τον κατατάσσει στους Δήμους με μέση μεταβολή σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης, καθώς η μικρότερη μεταβολή σημειώνεται στον Δήμο Ανωγείων (20%), ενώ η μέγιστη, στον Δήμο Χερσονήσου (53%) - (Χωρική Ανάλυση των Εισοδηματικών Ανισοτήτων και της Φτώχειας ανά Δήμο στην Περιφέρεια Κρήτης για την περίοδο 2021-2023, Νοέμβριος 2025, Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης).

Σύμφωνα με την ίδια έρευνα, το μέσο οικογενειακό εισόδημα στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας αποκλίνει κατά 16% από το εθνικό όριο φτώχειας¹⁷ για το φορολογικό έτος 2023, γεγονός που υποδηλώνει ότι τα μέσα εισοδήματα των νοικοκυριών του Δήμου βρίσκονται σχετικά κοντά στο όριο της φτώχειας επιβεβαιώνοντας το γεγονός ότι υπάρχουν έντονες διαφοροποιήσεις στην εισοδηματική φτώχεια μεταξύ αστικών/ τουριστικών και αγροτικών/ορεινών περιοχών της Κρήτης.

Εικόνα 17: Απόκλιση μέσου οικογενειακού εισοδήματος από το εθνικό όριο φτώχειας για το έτος 2023, ανά Δήμο της Περιφέρειας Κρήτης.

Πηγή: Χωρική Ανάλυση των Εισοδηματικών Ανισοτήτων και της Φτώχειας ανά Δήμο στην Περιφέρεια Κρήτης για την περίοδο 2021-2023 (Νοέμβριος 2025), Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης.

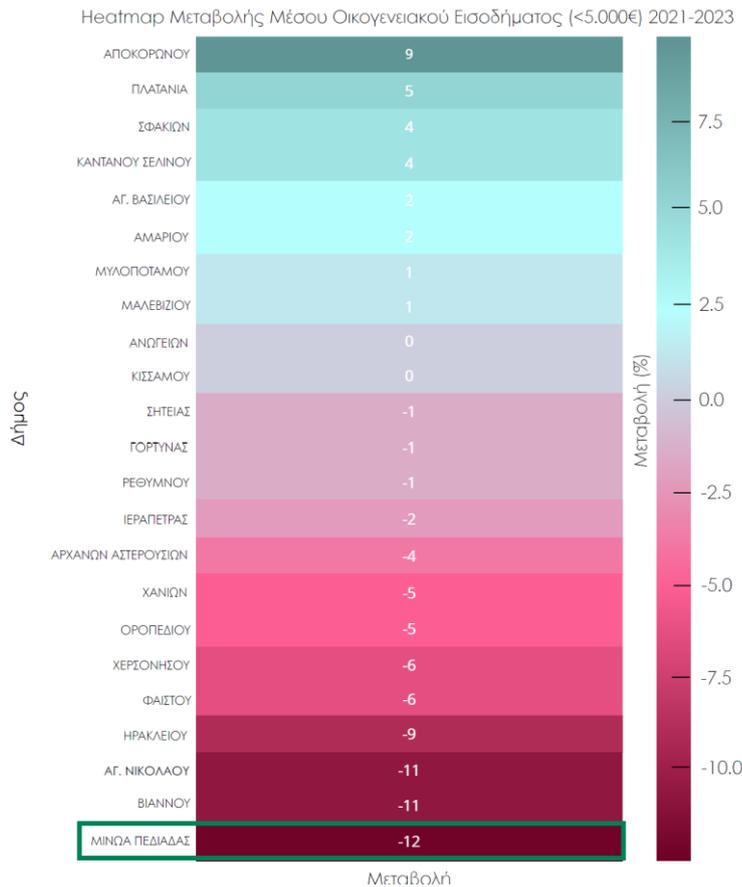
Η οικονομική κατάσταση των φτωχών νοικοκυριών¹⁸ του Δήμου Μινώια Πεδιάδας για την περίοδο 2021-2023, επιδεινώθηκε εμφανίζοντας μείωση εισοδήματος νοικοκυριών της τάξεως του 12%, με αποτέλεσμα ο Δήμος

¹⁷ Το εθνικό όριο φτώχειας για το 2023 ανέρχεται στο ποσό των 6.030 ευρώ ετησίως για μονοπρόσωπα νοικοκυριά και σε 12.663 ευρώ για νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα τέκνα ηλικίας κάτω των 14 ετών.

¹⁸ Νοικοκυριά με φορολογική δήλωση κάτω από 5.000 ευρώ.

να συγκαταλέγεται στους Δήμους της Κρήτης με τις μεγαλύτερες μειώσεις εισοδημάτων, ήτοι Δήμος Μινώα Πεδιάδας (-12%), Δήμος Αγίου Νικολάου (-11%), Δήμος Βιάννου (-11%) και Δήμος Ηρακλείου (-9%).

Εικόνα 18: Μεταβολή του μέσου οικογενειακού εισοδήματος δηλώσεων κάτω των 5.000€, 2021-2023 ανά Δήμο της Περιφέρειας Κρήτης.

Πηγή: Χωρική Ανάλυση των Εισοδηματικών Ανισοτήτων και της Φτώχειας ανά Δήμο στην Περιφέρεια Κρήτης για την περίοδο 2021-2023 (Νοέμβριος 2025), Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης.

2.3.1.2 Κοινωνική μέριμνα

2.3.1.2.1 Κέντρα Κοινότητας

Στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας και συγκεκριμένα στο Θραψανό, λειτουργεί το Κέντρο Κοινότητας Μινώα Πεδιάδας, το οποίο αποτελεί κοινωνική δομή, η οποία προσφέρει υπηρεσίες διασύνδεσης και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης στον τοπικό πληθυσμό. Συνεργάζεται με υπηρεσίες και φορείς πολιτών, προκειμένου να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Μέσω του Κέντρου, οι δημότες ενημερώνονται για την ένταξή τους σε προγράμματα κοινωνικής μέριμνας (π.χ. Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης) και τη λήψη προνοιακών επιδομάτων που δικαιούνται, ενώ διευκολύνονται ως προς τη διασύνδεσή τους με υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής φροντίδας. Επιπλέον, το Κέντρο Κοινότητας παρέχει συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη σε παιδιά, εφήβους και ενήλικες, καθώς και υποστήριξη σε ανέργους για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας, σε νέους για την πρόληψη και αντιμετώπιση ζητημάτων

που τους απασχολούν και σε πολίτες που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες για την κάλυψη επισιτιστικών και άλλων αναγκών.

2.3.1.2.2 Δομές υποστήριξης ηλικιωμένων

Στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας λειτουργούν τα Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.) Αρκαλοχωρίου και Καστελλίου προκειμένου να παρέχουν συμβουλευτική, ψυχοσυναισθηματική στήριξη και κοινωνική φροντίδα σε ηλικιωμένους και στις οικογένειές τους, όπως επίσης νοσηλευτική φροντίδα, φυσιοθεραπευτική αποκατάσταση, οργανωμένη ψυχαγωγία, κατ' οίκον εξυπηρέτηση, συμμετοχή σε προγράμματα θερινών κατασκηνώσεων, επιμόρφωση, διαλέξεις για διάφορα θέματα, επισκέψεις, συνεργασία με Φορείς και Εθελοντές. Στόχος είναι να παραμείνουν οι ηλικιωμένοι ενεργά, αυτόνομα και ισότιμα μέλη στην κοινωνία.

Επιπλέον, στη Γαρίπα της Δ.Ε. Αρκαλοχωρίου στεγάζεται και το Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.) του Δήμου, το οποίο αποτελεί μονάδα ημερήσιας φιλοξενίας ηλικιωμένων δημοτών, οι οποίοι δεν δύνανται να αυτοεξυπηρετηθούν απόλυτα (κινητικές δυσκολίες, άνοια κλπ.) και των οποίων τα μέλη του οικογενειακού περιβάλλοντος αδυνατούν να ανταποκριθούν στη φροντίδα που έχουν αναλάβει. Σκοπός του Κ.Η.Φ.Η. είναι η παροχή νοσηλευτικής φροντίδας, η ικανοποίηση βασικών αναγκών των ηλικιωμένων, η ατομική υγιεινή, η συντροφιά, η δυνατότητα ανάπαυσης σε κλίνες κατά την παραμονή των ηλικιωμένων στο χώρο, καθώς και προγράμματα δημιουργικής απασχόλησης και ανάπτυξης κοινωνικών δεξιοτήτων.

Παράλληλα, το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» Μινώια Πεδιάδας λειτουργεί και στις τρεις δημοτικές ενότητες του Δήμου και αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων της τρίτης ηλικίας καθώς και ατόμων με κινητικά ή άλλα ειδικά προβλήματα (ΑμεΑ), στην υποβοήθηση της αυτόνομης και αξιοπρεπούς διαβίωσης και την υποστήριξη του οικογενειακού περιβάλλοντος των ωφελούμενων. Οι υπηρεσίες που παρέχονται από το προσωπικό των μονάδων είναι η συμβουλευτική και ψυχοσυναισθηματική στήριξη, η διασύνδεση με υπηρεσίες, δίκτυα και προγράμματα παροχών προς όφελος των εξυπηρετούμενων, η νοσηλευτική μέριμνα, η αγωγή υγείας και η πρόληψη, η περιποίηση κατακλίσεων, ο έλεγχος λήψης φαρμάκων, η συνταγογράφηση και η προμήθεια φαρμάκων, η συνοδεία στο γιατρό, η φροντίδα του νοικοκυριού, η συντροφιά, οι μικροαγορές, η πληρωμή λογαριασμών, η βοήθεια στην ατομική υγιεινή, καθώς και άλλες υπηρεσίες που κρίνονται αναγκαίες, όπως η διανομή τροφίμων και ένδυσης. Οι μονάδες «Βοήθεια στο σπίτι», που εδρεύουν στο Αρκαλοχώρι, στο Καστέλλι και στο Θραψανό, έχουν στενή συνεργασία με τα Περιφερειακά Ιατρεία του Δήμου καθώς και με τα Νοσοκομεία της περιφερειακής ενότητας Ηρακλείου, ενώ πέρα των εγγεγραμμένων ηλικιωμένων και ΑμεΑ εξυπηρετούνται και περιπτώσεις ατόμων ή οικογενειών που χρήζουν έκτακτης βοήθειας.

2.3.1.2.3 Προσχολική αγωγή

Στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας καταγράφονται συνολικά πέντε (5) δημόσιες δομές προσχολικής αγωγής:

1. Βρεφικός Σταθμός Η ΑΓΚΑΛΙΤΣΑ
2. Βρεφονηπιακός Σταθμός Αρκαλοχωρίου
3. Βρεφονηπιακός Σταθμός Καστελλίου

4. Παιδικός Σταθμός Θραψανού
5. Παιδικός Σταθμός Καστελλίου

2.3.1.2.4 Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών

Τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) είναι παιδαγωγικοί χώροι δημιουργικής απασχόλησης για παιδιά 5-12 ετών. Σκοπός τους είναι να παρέχουν παιδαγωγικές δραστηριότητες, ατομικές ή ομαδικές, να γεμίσουν τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών, αλλά και να βοηθήσουν συγχρόνως και τους γονείς που εργάζονται. Μέσα από τις δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν, τα παιδιά κοινωνικοποιούνται και εξελίσσουν τα ταλέντα και τις δεξιότητες τους.

Στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας λειτουργεί το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) Αρκαλοχωρίου.

2.3.1.2.5 Δικαίωμα στη Ζωή

Το «Δικαίωμα στη Ζωή» είναι μη κερδοσκοπικός φορέας. Ιδρύθηκε το 2005 από γονείς, κηδεμόνες και φίλους παιδιών και ενηλίκων με αναπηρία, με σκοπό την πραγματοποίηση ενεργειών που εξυπηρετούν τις ανάγκες ΑμεΑ. και των οικογενειών τους. Είναι πιστοποιημένος φορέας παροχής υπηρεσιών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας κοινωνικής φροντίδας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, μέλος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Σωματείων Γονέων Κηδεμόνων Ατόμων με Αναπηρία και της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία. Εποπτεύεται από τις Διευθύνσεις Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης και το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής. Το σωματείο «Δικαίωμα στη Ζωή» διαθέτει δύο κέντρα ημερήσιας φροντίδας εκ των οποίων το ένα είναι στο Θραψανό του Δ. Μινώα Πεδιάδας.

2.3.1.2.6 Εθελοντικές ομάδες

Στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας δεν εδρεύουν εθελοντικές οργανώσεις, ωστόσο σύμφωνα με το Μητρώο Εθελοντικών Οργανώσεων Πολιτικής Προστασίας (Μ.Ε.Ο.Π.Π.) του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, στην Π.Ε. Ηρακλείου δραστηριοποιούνται οι παρακάτω εθελοντικές ομάδες:

- Χαμόγελο του παιδιού (Παράρτημα) | Παρέχει υπηρεσίες για όλα τα παιδιά ανεξάρτητα από εθνικότητα και θρήσκευμα. Υλοποιεί δράσεις πρόληψης για την αποφυγή των φαινομένων βίας, των περιστατικών εξαφάνισης καθώς και την παροχή ιατρικών προληπτικών εξετάσεων, καθώς και δράσεις παρέμβασης για παιδιά θύματα κάθε μορφής βίας, παιδιά που εξαφανίζονται, παιδιά με προβλήματα Υγείας, παιδιά που ζουν ή απειλούνται να βρεθούν σε κατάσταση φτώχειας
- Εθελοντική Ομάδα ΠΡΟ.Τ.Ε.Κ.Τ.Α. Δήμου Αρχανών-Αστερουσίων "Φίλιος Ζευσ" | Πρόκειται για ένα μη κερδοσκοπικό σωματείο εθελοντών που δραστηριοποιείται σε θέματα πολιτικής προστασίας, τόσο στον Δήμο Αρχανών-Αστερουσίων όσο και στην ευρύτερη περιοχή. Οι δράσεις της ομάδας περιλαμβάνουν την παροχή πρώτων βοηθειών, την προστασία από πυρκαγιές και τη διαχείριση φυσικών καταστροφών. Βασικός στόχος είναι η ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των πολιτών γύρω από τον εθελοντισμό, την πολιτική προστασία, την κοινωνική προσφορά και την αλληλεγγύη, με έμφαση στην οικολογία και το περιβάλλον. Παράλληλα, η ομάδα συνεργάζεται με άλλες εθελοντικές

οργανώσεις σε κοινωνικές δράσεις και παρέχει στήριξη σε ευάλωτες ομάδες, όπως αναξιοπαθόντες και ΑμεΑ.

- ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ - Ομάδα διαχείρισης ανθρωπιστικών κρίσεων | Συστάθηκε για την απόκτηση γνώσεων και εμπειρίας, με στόχο την ουσιαστική συμμετοχή στα καθημερινά και έκτακτα ανθρωπιστικά ζητήματα της κοινωνίας και με όραμα την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος δράσεων πρόληψης και αντιμετώπισης που θα απαντά σε διαχρονικές παθογένειες αλλά και σε έκτακτες ανάγκες, με βασικό άξονα τη συμπερίληψη.
- Ελληνική Ομάδα Διάσωσης - Παράρτημα Νομού Ηρακλείου | Αποστολή της είναι η παροχή βοήθειας σε συνανθρώπους που αντιμετωπίζουν κινδύνους για τη ζωή τους, κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες, σε όλα τα φυσικά ή μη πεδία.

Επιπλέον, στον Δήμο εδρεύει ο σύλλογος «Φίλοι των ζώων Μινώα Πεδιάδας – Η Κιβωτός του Μίνωα», το οποίο είναι σε διαδικασία ολοκλήρωσης των απαραίτητων διαδικασιών για την ένταξή τους στο μητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων του ΕΜΖΣ. Προτεραιότητες της φιλοζωικής οργάνωσης είναι η αντιμετώπιση καθημερινών φαινομένων εγκατάλειψης και κακοποίησης ζώων και η αποτροπή αυτών, καθώς και η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για τον σεβασμό και την ευθύνη απέναντι στα ζώα.

Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας, στην προσπάθειά του να ευαισθητοποιήσει και να ενεργοποιήσει την τοπική κοινωνία για την ανάπτυξη της αλληλεγγύης και του εθελοντισμού, δύναται να αναπτύξει συνεργασία με τις εν λόγω εθελοντικές οργανώσεις, στοχεύοντας στη δημιουργία δικτύων εθελοντισμού και με απώτερο σκοπό την υποστήριξη των δράσεων κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης.

2.3.2 Υγεία

Στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας λειτουργούν δύο (2) Κέντρα Υγείας και τέσσερα (4) Περιφερειακά Ιατρεία, τα οποία υπάγονται παραπάνω κέντρα υγείας και αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί. Στον Δήμο δε λειτουργεί Τοπική Μονάδα Υγείας ή Νοσοκομείο. Εξαιτίας της έλλειψης Νοσοκομείου εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου, οι κάτοικοι επισκέπτονται το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ηρακλείου (ΠΑΓΝΗ) και το Βενιζέλειο Νοσοκομείο Ηρακλείου σε περιπτώσεις σοβαρών περιστατικών.

Πίνακας 26: Δομές υγείας στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΔΟΜΗ ΥΓΕΙΑΣ
Καστελλίου	Καστέλλι	Κέντρο Υγείας Καστελλίου Πεδιάδος
	Αμαριανό	Π.Ι. Αμαριανού
Αρκαλοχωρίου	Επισκοπή	Κέντρο Υγείας Αρκαλοχωρίου
	Παναγιά	Π.Ι. Παναγιάς
	Σκινιάς	Π.Ι. Σκινιά
Θραψανού	Θραψανό	Π.Ι. Θραψανού

Πηγή: 7^η ΥΠΕ (2025), ανάκτηση 20/10/2025 από <https://www.hc-crete.gr/>

Όσον αφορά την ψυχική υγεία, η κινητή μονάδα ψυχικής υγείας ενηλίκων με ιατροπαιδαγωγικές υπηρεσίες Ηρακλείου επισκέπτονται σε περιοδική βάση τον Δήμο, μεριμνώντας για τη θεραπεία και την πρόληψη των προβλημάτων ψυχικής υγείας.

2.3.3 Εκπαίδευση

2.3.3.1 Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας διαθέτει συνολικά δεκατέσσερις (14) μονάδες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης – οκτώ (8) Νηπιαγωγεία και έξι (6) Δημοτικά – οι περισσότερες εκ των οποίων συγκεντρώνονται στην Δημοτική Ενότητα Αρκαλοχωρίου, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών μονάδων.

Πίνακας 27: Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ	ΔΗΜΟΤΙΚΑ
Καστελλίου	Καστέλλι	Νηπιαγωγείο Καστελλίου	Δημοτικό Καστελλίου
Αρκαλοχωρίου	Αρκαλοχώρι	Νηπιαγωγείο Αρκαλοχωρίου 1ο	Δημοτικό Αρκαλοχωρίου 1ο
		Νηπιαγωγείο Αρκαλοχωρίου 2ο	Δημοτικό Αρκαλοχωρίου 2ο
		Νηπιαγωγείο Αρκαλοχωρίου 3ο	-
		Νηπιαγωγείο Ειδικό Αρκαλοχωρίου	Δημοτικό Ειδικό Αρκαλοχωρίου
	Δεμάτι	Νηπιαγωγείο Δεματίου	-
	Αμουργελοί	Νηπιαγωγείο Αμουργελών	-
	Σκινιάς	-	Δημοτικό Σκινιά
Θραψανού	Θραψανό	Νηπιαγωγείο Θραψανού	Δημοτικό Θραψανού
ΣΥΝΟΛΟ		8	6

Πηγή: Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ηρακλείου (2025), ανάκτηση 20/10/2025 από <https://dipeira.gov.gr/>

2.3.3.2 Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Αναφορικά με τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας, καταγράφονται συνολικά έξι (6) σχολικές μονάδες, τρία (3) Γυμνάσια και τρία (3) Λύκεια εκ των οποίων το ένα είναι επαγγελματικό. Οι εν λόγω υποδομές στην πλειονότητά τους ανήκουν στη Δημοτική Ενότητα Αρκαλοχωρίου.

Πίνακας 28: Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΓΥΜΝΑΣΙΑ	ΛΥΚΕΙΑ
Καστελλίου	Καστέλλι	Γυμνάσιο Καστελλίου	Γενικό Λύκειο Καστελλίου
Αρκαλοχωρίου	Αρκαλοχώρι	Γυμνάσιο Αρκαλοχωρίου	Γενικό Λύκειο Αρκαλοχωρίου
		-	Επαγγελματικό Λύκειο Αρκαλοχωρίου
Θραψανού	Θραψανό	Γυμνάσιο Θραψανού	-
ΣΥΝΟΛΟ		3	3

Πηγή: Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ηρακλείου (2025), ανάκτηση 20/10/2025 από <https://dide.ira.sch.gr/>

Αξίζει να σημειωθεί ότι στην πλειονότητά τους, οι πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες υποδομές εκπαίδευσης χρήζουν αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού.

2.3.3.3 Δομές Δια Βίου Μάθησης

Στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας λειτουργεί από το 2019 Κέντρο Δια Βίου Μάθησης (ΚΔΒΜ) το οποίο υλοποιεί εκπαιδευτικά – επιμορφωτικά προγράμματα, τα οποία απευθύνονται σε όλους τους ενήλικες, ανέργους και εργαζομένους, νέους, φοιτητές, κ.λπ., ανεξάρτητα από φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο, χώρα καταγωγής, θρησκεία και τόπο διαμονής και τα οποία παρέχονται δωρεάν από τον Δήμο στο πλαίσιο των αρχών της ισότητας των ευκαιριών και της μη διάκρισης.

Επιπλέον, το 2025 εγκαινιάστηκε η Σχολή Κεραμικής Τέχνης στο Κέντρο Μινωική Αγγειοπλαστικής στο Θραψανό η οποία είναι μία από της 19 δομές κατάρτισης στο πλαίσιο των Κέντρων Δια Βίου Μάθησης (ΚεΔιΒιΜ) των πανεπιστημίων σε οκτώ Περιφέρειες της χώρας. Οι 19 δομές κατάρτισης ανήκουν στο συνολικότερο έργο του Υπουργείου Πολιτισμού για την αναβίωση, μετεξέλιξη και ανάδειξη της ελληνικής χειροτεχνίας και χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0». Η σχολή έχει στόχο να συμβάλλει στην περαιτέρω αξιοποίηση της πολιτισμικής ταυτότητας του Θραψανού με την τόσο μεγάλη προοπτική και στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας με βιώσιμο τρόπο, με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

2.3.4 Πολιτισμός

Ο Δήμος Μινώια Πεδιάδας διαθέτει ένα σημαντικό πολιτιστικό απόθεμα το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του τόπου, αντικατοπτρίζοντας την κουλτούρα και τη φυσιογνωμία της κοινωνίας. Με την ιστορία του τόπου να ξεκινά από την προμινωική εποχή, η περιοχή περιλαμβάνει σημαντικό αριθμό μνημείων τα οποία συμπληρώνονται με σύγχρονες πολιτιστικές υποδομές, συνθέτοντας ένα ολοκληρωμένο δίκτυο πολιτιστικών πόρων.

2.3.4.1 Αρχαιολογικοί χώροι – μνημεία

Ο Δήμος Μινώια Πεδιάδας εμφανίζει πληθώρα αρχαιολογικών χώρων, οι οποίοι εντοπίζονται σε όλο το εύρος του Δήμου. Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι κηρυγμένοι από το Υπουργείο Πολιτισμού αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία.

Πίνακας 29: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία του Δήμου Μινώια Πεδιάδας

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΚΗΡΥΞΗ
Καστελλίου	Κοινοτική κρήνη, Αμαριανό, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 663/Β/1988-09-09
	Κτίριο Παλαιού Γυμνασίου, Καστέλλι, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 626/Β/1994-08-16
	Κτίριο Παλαιού Ειρηνοδικείου, Καστέλλι, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 788/Β/1997-09-01
	Κτίριο, Απόστολοι, Πεδιάδα, Ηράκλειο, φερομένης ιδιοκτησίας Ζ. Πετρομιχελάκη	ΦΕΚ: 2118/Β/1999-12-06
	Σπηλιαρίδα Σμαρίου, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 130/Β/1983-03-28
	Γερολάκκος Σμαρίου, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 130/Β/1983-03-28
	Λειβαδίτσα Σμαρίου, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 130/Β/1983-03-28
	Σπιτάκια Σμαρίου, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 130/Β/1983-03-28
	Λενικά Σμαρίου, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 130/Β/1983-03-28
	Πίθος Σμαρίου, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 130/Β/1983-03-28
	Ρίζα Σμαρίου, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 130/Β/1983-03-28
	Αγκάραθος Σμαρίου, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 130/Β/1983-03-28
	Κορυφή Προφήτη Ηλία Σμαρίου, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 130/Β/1983-03-28
Περιοχή Μονής Καλλέργη Σμαρίου, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 130/Β/1983-03-28	
Αρκαλοχωρίου	Γέφυρα (Παλιοκαμάρα), ποταμός Αναποδάρης, Δεμάτι, Αρκαλοχώρι, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 1617/Β/2001-12-06
	Προφήτης Ηλίας Αρκαλοχωρίου, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 748/Β/1994-10-05 ΦΕΚ: 926/Β/1997-10-21
	Σπήλαιο Αρκαλοχωρίου, Προφήτης Ηλίας, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 748/Β/1994-10-05 ΦΕΚ: 926/Β/1997-10-21
	Γαλατιανή Κεφάλια Αρκαλοχωρίου, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 16/Β/1993-01-22
	Βασιλική, Τσούτσουρος, Ηράκλειο	
	Σπήλαιο Ειλειθυίας, Τσούτσουρος, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 412/Β/1983-07-15

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΚΗΡΥΞΗ
	Τσούτσουρος, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 666/Β/1970-09-23 ΦΕΚ: 412/Β/1983-07-15
	Βασιλική, Ελληνικά Κεφάλας Ινίου, Ηράκλειο	
	Κτίριο Ελαιοτριβείου, Παναγιά, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 67/Β/1988-02-04
	Κοινοτική βρύση, Παναγιά, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 67/Β/1988-02-04
	Κτίριο Δημοτικού Σχολείου, Καραβάδο, Πεδιάδα, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 158/Β/1991-03-21
	Κτίριο παλαιού Ειρηνοδικείου, Καλό Χωριό, Πεδιάδα, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 554/Β/2005-04-25
	Παλαιό δημοτικό σχολείο με Εκκλησία και περίβολο, Πατσιδερός, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 1072/Β/1997-12-04
	Μύλος Γαζέπη, Νυτηδητός, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 629/Β/1994-08-22
	Φρούριο Βιτσιλιάς, Ηράκλειο	
Θραψανού	Φρούριο, λόφος Κάστελλος, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 90/Β/2002-01-31
	Κτίριο Δημοτικού Σχολείου, Θραψανό, Ηράκλειο	ΦΕΚ: 34/Β/1989-01-20

Πηγή: Υπουργείο Πολιτισμού – Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων (2025), ανακτήθηκε 29/10/2025 από <https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/>

Επιπλέον αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας είναι:

Αρχαιολογικός Χώρος Καστελλίου: Σωστικές ανασκαφές σε διάφορα σημεία του Καστελλίου, έχουν φέρει στο φως τμήματα ενός διευρυμένου μινωικού οικισμού, πάνω στον οποίο έχει οικοδομηθεί η σύγχρονη Κωμόπολη. Η έκτασή του υπολογίζεται σε 100 στρέμματα και καταλαμβάνει το χαμηλό λόφο του Καστελλίου και τις πλαγιές του. Η πρώτη ένδειξη κατοίκησης στη θέση χρονολογείται από τη νεολιθική περίοδο, πράγμα που επιβεβαιώνουν η κεραμική και λίθινα εργαλεία. Ωστόσο, τα αρχαιότερα αρχιτεκτονικά λείψανα που εντοπίστηκαν χρονολογούνται πολύ αργότερα στην παλαιοανακτορική περίοδο (2000 – 1800π.Χ.), κατά την οποία το Καστέλλι γνώρισε μεγάλη ακμή, όπως μαρτυρεί και ομάδα αξιόλογων αγγείων που βρέθηκαν σε λαξευμένη στο βράχο κρύπτη στο χώρο του γυμνασίου. Το τέλος αυτής της εποχής σηματοδοτείται από πυρκαγιά που κατέστρεψε τον οικισμό, όπως συνέβη σε όλη την κεντρική Κρήτη. Από αυτή την αρχαία φάση του Καστελλίου, ορατό σήμερα είναι μόνο ένα τμήμα, το οποίο βρίσκεται σε κοντινή απόσταση βόρεια του κοιμητηριακού ναού, Αγίου Γεωργίου, στο βορειοανατολικό τμήμα του Καστελλίου. Στην αρχή της νεοανακτορικής περιόδου (1700 – 1650π.Χ.), ισοπεδώθηκαν τα αρχαιότερα κτίρια για την οικοδόμηση νεότερων. Στην κορυφή του λόφου ανεγέρθηκε ένα εντυπωσιακό οικοδόμημα επιμελημένης κατασκευής, πιθανόν με λατρευτική χρήση, το οποίο συνδεόταν άμεσα με το ανατολικό τμήμα του οικισμού, μέσω μιας ευρείας οδού. Στο τέλος της περιόδου αυτής (1520π.Χ.), διαπιστώνεται η πλήρης καταστροφή και εγκατάλειψη του οικισμού. Αργότερα κατά τη Μετανακτορική περίοδο (1420 -1050π.Χ), κατοικήθηκε μόνο

ένα μέρος του, στο τέλος της οποίας εγκαταλείφθηκε κι αυτό. Η καταστροφή των τελευταίων μινωικών κτιρίων του Καστελλίου έγινε κατά την επανακατοίκηση του χώρου στα ελληνιστικά χρόνια και κυρίως κατά την Υστεροβυζαντινή και την Ενετική περίοδο, με την ανέγερση οχυρωματικών κτηρίων και άλλων οικοδομημάτων.

Ηλεκτρική Αρχαγγέλου: Κοντά στον οικισμό Αρχάγγελο, βρίσκεται, η παλιά μονάδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, γνωστή και ως «Παλιά Ηλεκτρική». Κατασκευάστηκε την περίοδο της Γερμανικής Κατοχής, για λογαριασμό του Ναζιστικού στρατού, με σκοπό να τροφοδοτεί το πολεμικό αεροδρόμιο στο Καστέλλι, όπως και τα ηλεκτροφόρα συρματοπλέγματα που το περιέβαλαν. Μετά την αποχώρηση των κατοχικών δυνάμεων, η μονάδα χρησιμοποιήθηκε για την κάλυψη των αναγκών της περιοχής σε ηλεκτρισμό. Αν και δεν λειτουργεί πια, αποτελεί σήμερα ένα μνημείο του β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Αρχαιολογικός χώρος Κάστελλου: Στο εσωτερικό του φρουρίου Belvedere, πάνω στο λόφο Κάστελλο, σώζονται ανάμεσα στα ερείπια της καστροπολιτείας, οι τρεις παρακάτω μικρές μονόχωρες εκκλησούλες σε σχετικά καλή κατάσταση. Με βάση τις αποσπασματικά διατηρημένες τοιχογραφίες τους, χρονολογούνται από το 14ο έως το 15ο αιώνα. Κοντά λοιπόν, στην είσοδο του κάστρου βρίσκεται ο ναός Εισοδίων της Θεοτόκου με δύο οικοδομικές φάσεις. Ο τοιχογραφικός του διάκοσμος, σώζεται καλύτερα στο νεότερο, δυτικό τμήμα του και χρονολογείται στο β' μισό του 14^{ου} αιώνα. Στην ίδια περίοδο, ανήκουν και τα σπαράγματα τοιχογραφιών από το μικρό εκκλησάκι της Αγίας Αναστασίας στο ΝΔ τμήμα του φρουρίου, το οποίο οικοδομήθηκε πάνω στα ερείπια δυο αρχαίων δεξαμενών. Το εικονογραφικό του πρόγραμμα περιλαμβάνει σκηνές από το Χριστολογικό κύκλο, όπως επίσης και πέντε σπάνιες από το βίο της τιμώμενης Αγίας. Επίσης, πολύ κατεστραμμένο εικονογραφικό διάκοσμο φέρει και ο ναός της Κοίμησης της Θεοτόκου στο βορειοδυτικό τμήμα του Belvedere, ο οποίος, σύμφωνα με διατηρημένη κτητορική επιγραφή, φιλοτεχνήθηκε το 1467 από το ζωγράφο Γεώργιο Πέλεγρη. Εντός του κάστρου σώζονται ακόμα, λείψανα μιας παλαιοχριστιανικής βασιλικής με ψηφιδωτό δάπεδο, καθώς και τρεις ερειπωμένες εκκλησίες, μεταξύ των οποίων και ο περίοπτος, τοιχογραφημένος τρουλλαίος ναός του Αγίου Γεωργίου, στην κορυφή του λόφου.

Αρχαιολογική θέση Νυτιδιτού: Στην ευρύτερη περιοχή του οικισμού Νυτιδιτός, κοντά στη θέση «Ξερόκαμπος» ανακαλύφθηκε το 1983 μέρος αξιόλογης αγροτικής εγκατάστασης, η οποία χρονολογείται στη Νεοανακτορική περίοδο. Η προνομιακή της θέση, είναι ενδεικτική της σημασίας της, καθώς βρισκόταν σε έφορο κάμπο που της εξασφάλιζε πλούσια παραγωγή, ενώ ταυτόχρονα, είχε άμεση ορατότητα και επικοινωνία με τα βόρεια παραλία, το οροπέδιο Λασιθίου αλλά και νοτιότερες περιοχές. Οι ανασκαφές εδώ, δεν έχουν αποκαλύψει μέχρι τώρα, τη μινωική εγκατάσταση στο σύνολό της και έτσι, δεν είναι ακόμα γνωστό το μέγεθος της έκτασης που καταλάμβανε.

Νερόμυλοι Καταβάδου: Ανατολικά του οικισμού Καραβάδου, κατά μήκος του ποταμού Μπαρίτη, σώζονται πέντε εγκαταλελειμμένοι νερόμυλοι στη σειρά, σε απόσταση 500 μ., ο ένας από τον άλλον. Πρόκειται για καλοχτισμένες και στιβαρές κατασκευές του 19ου και των αρχών του 20ου αιώνα, εξοπλισμένες με κατάλληλους μηχανισμούς, οι οποίοι λειτουργούσαν εκμεταλλευόμενοι τη δύναμη του νερού. Οι τρεις από αυτούς, διατηρούνται σήμερα σε καλή κατάσταση και είναι γνωστοί με τα ονόματα: πάνω, μέσα και κάτω Μύλος. Μάλιστα, ο τελευταίος, ο οποίος βρίσκεται κοντά στον παλιό οικισμό Οξώστη, έπαψε να λειτουργεί μόλις το 1960-70. Ο σημαντικός αριθμός των προβιομηχανικών αυτών κτιρίων, υποδεικνύει έντονη

δραστηριότητα και κινητικότητα στην περιοχή, κυρίως όμως μαρτυρεί μια οικονομία που δεν βασίζεται αποκλειστικά στη γεωργία και στην κτηνοτροφία, αλλά που επεκτείνεται δυναμικά και στο δευτερογενή τομέα παραγωγής.

Κρήνη Χουμερίου: Στη δυτική πλευρά του μικρού, παραδοσιακού οικισμού Χουμέρι, στη ρίζα της ομώνυμης Κεφάλας, υπάρχει μια αναστηλωμένη κρήνη ενετικής περιόδου. Το νερό της, δροσερό και καθαρό έρχεται κατευθείαν από πηγή. Γύρω από τη βρύση, έχει διαμορφωθεί χώρος αναψυχής, όπου δέντρα με παχιές φυλλωσιές δημιουργούν ιδανικό περιβάλλον για όποιον θέλει να ξεκουραστεί στη δροσιά τους, ή να απολαύσει ένα υπαίθριο γεύμα στα διαθέσιμα τραπεζάκια.

Παραδοσιακές Οικίες: Μέσα στο σύγχρονο οικισμό του Θραψανού επιβιώνουν ακόμα σπίτια του προηγούμενου αιώνα, απομεινάρια μιας άλλης εποχής, που ξεχωρίζουν για τη λιτότητα και τον ασκητικό τους χαρακτήρα. Χωρίς να ξεφεύγουν από τις γενικότερες αρχιτεκτονικές τάσεις του νησιού, οι παραδοσιακές οικίες του Θραψανού μονώροφες ή διώροφες, είναι λιθοκτιστες, κατασκευασμένες με πρώτες ύλες από τη γύρω περιοχή. Έχουν μικρά ανοίγματα και στεγάζονται με χωμάτινα δώματα ή κεραμοσκεπές, ενώ όπου υπάρχουν αυλές, είναι συχνά περιφραγμένες με ψηλούς μαντρότοιχους, για να προφυλάσσονται από τα αδιάκριτα μάτια. Η κύρια είσοδος των σπιτιών, πλαισιωμένη με πετρόχιστο καμαρωτό ή ευθύγραμμο ανώφλι, οδηγεί στο πόρτεγο, στο χώρο όπου πραγματοποιούνταν οι καθημερινές δραστηριότητες του σπιτιού. Το μπουτουπάκι, ο χώρος παρασκευής γευμάτων, με την παρασιά (τζάκι), βρισκόταν είτε μέσα στο πόρτεγο είτε αποτελούσε ξεχωριστό δωμάτιο. Στα μονώροφα σπίτια ο σοφάς, ένα ξύλινο πατάρι κατασκευασμένο στο μέσον περίπου του τοίχου, προοριζόταν κυρίως για τον ύπνο, ενώ ταυτόχρονα αποτελούσε μια άριστη λύση εξοικονόμησης χώρου, καθώς κάτω από αυτόν διαμορφωνόταν χώρος για αποθήκευση ή ακόμα για το σταυλισμό των ζώων. Στα μεγαλύτερα διώροφα σπίτια, η οικογένεια διέμενε τον όροφο, όπου σε αντίθεση με τα πρώτα, υπήρχε και σάλα, ξεχωριστό δηλαδή δωμάτιο για την υποδοχή των καλεσμένων. Το ισόγειό τους προοριζόταν για να στεγάσει το αχύρι (σταύλος) τις αποθήκες, καθώς και το φούρνο αλλά και το πατητήρι αν υπήρχαν.

Μνημείο Πεσόντων στο Θραψανό: Σε περίοπτη θέση μέσα στο Θραψανό έχει στηθεί το μνημείο «Πεσόντων Ηρώων», προς τιμήν όλων των κατοίκων του οικισμού που έπεσαν ηρωικά στους αγώνες υπέρ της πατρίδας, από τους Βαλκανικούς πολέμους μέχρι και τον εμφύλιο. Τα ονόματά τους χαραγμένα σε όρθιες μαρμάρινες πλάκες διατηρούν πάντα ζωντανή τη μνήμη όσων θυσιάστηκαν για το υπέρτατο αγαθό, την ελευθερία

2.3.4.2 Μουσεία και αξιοθέατα

Λαογραφικό Μουσείο Λαγούτας: Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Λαγούτας, έχοντας ως στόχο τη συμβολή στην πολιτιστική αναβάθμιση του τόπου και πιστεύοντας ότι η παράδοση είναι ένας ισχυρός εθνικός σύνδεσμος, δημιούργησε και εγκαινίασε στις 14 Σεπτεμβρίου 2008, το Λαογραφικό Μουσείο Λαγούτας. Το Λαογραφικό Μουσείο στεγάζεται σε κτίριο που παραχωρήθηκε στο Σύλλογο από τον τότε Δήμο Αρκαλοχωρίου. Το συγκεκριμένο κτίριο κτίστηκε κατά την μετά Νικηφόρο Φωκά εποχή. Η παράδοση αναφέρει ότι το νότιο χτίσμα του κτιρίου, ήταν Ναός του Εσταυρωμένου και το Βόρειο χτίσμα ήταν το «Ελληνικόν», όπου ο όρος ταυτίζεται με το όρο «Σχολείον». Ο επισκέπτης στο χώρο του Λαογραφικού Μουσείου, μπορεί να θαυμάσει πολύτιμα εκθέματα που αναφέρονται σε δύσκολες εποχές αλλά και στην τοπική παράδοση.

Εκκλησιαστικό Μουσείο Ιεράς Μονής Αγκαράθου: Οι θολωτοί «Κισλάδες» (αποθηκευτικοί χώροι) και το ελαιοτριβείο της Ιεράς Μονής Αγκαράθου, μετατράπηκαν σε εκκλησιαστικό μουσείο, στο οποίο εκτίθενται τα κειμήλια της μονής, άρρηκτα συνδεδεμένα με την τοπική και τη γενικότερη ιστορία της Κρήτης. Το μουσείο κατασκευάστηκε με σύγχρονες τεχνικές ελέγχου ακτινοβολίας, υγρασίας, θερμοκρασίας και στάθμης θορύβου, ενώ η διαχείριση των εκθεμάτων γίνεται μέσω ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων. Στην ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα προβολής ο επισκέπτης μπορεί να δει διάφορες όψεις του παρελθόντος της μονής αλλά και της σύγχρονης μοναστικής ζωής, καθώς επίσης και το φυσικό περιβάλλον της μονής και της ευρύτερης περιοχής.

Φάμπρικα Παναγιάς: Πρόκειται για ένα παλιό ελαιουργείο που βρίσκεται στον οικισμό της Παναγιάς και έχει μετατραπεί σήμερα σε επισκέψιμο μουσείο. Στους εκθεσιακούς του χώρους, διατηρούνται ο μηχανισμός άλεσης με τέσσερις κάθετες μολόπετρες, καθώς και το μεγάλο μεταλλικό, χειροκίνητο πιεστήριο με ένα κοχλία. Εκτίθενται ακόμη, σκεύη και εργαλεία, απαραίτητα για τον εξοπλισμό του παραδοσιακού ελαιοτριβείου. Η Φάμπρικα έχει αγοραστεί από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Παναγιάς, το διοικητικό συμβούλιο του οποίου, ενέργησε ώστε να αναπαλαιωθεί με πρόγραμμα των ΟΠΑΑΧ. Η είσοδος στο χώρο είναι ελεύθερη.

Μουσείο Αγροτικής Βιοτεχνίας Παρτίρων: Στεγάζεται σε μια παλιά οικογενειακή φάμπρικα, η οποία αναπαλαιώθηκε από τον πρώην Δήμο Αρκαλοχωρίου με τη χρηματοδότηση του προγράμματος Leader+. Το οίκημα του εργοστασίου καθώς και το περιεχόμενό του αποτέλεσε δωρεά των τέκνων του Εμμανουήλ Βεριγάκη, ενώ σημαντική ήταν και η συμβολή των κατοίκων των Παρτίρων, χάρις στις δωρεές των οποίων διαμορφώθηκε ο περιβάλλον χώρος του μουσείου. Στον εκθεσιακό του χώρο υπάρχει παλιό ελαιοτριβείο, αλευρόμυλος και παραδοσιακό ρακοκάζανο. Οι επισκέπτες κατά την περιήγησή τους, έχουν τη δυνατότητα να παρατηρήσουν από κοντά και ανακαλύψουν τον τρόπο λειτουργίας των προβιομηχανικών αυτών κατασκευών, τη λειτουργία των οποίων σταμάτησε απότομα και οριστικά η εμφάνιση των σύγχρονων εργοστασίων. Στόχος του μουσείου, είναι να φέρει σε επαφή τον κόσμο με την πρώιμη φάση της αγροτικής βιοτεχνίας στην κρητική ύπαιθρο..

Λαογραφικό Μουσείο Ινίου: Στεγάζεται σε παραδοσιακή οικία στο κέντρο του οικισμού του Ινίου, όπου λειτουργεί το μουσείο από το 2010. Αποτελεί δωρεά του ποιητή Χριστόφορου Λιοντάκη και είναι αφιερωμένο στη μνήμη των γονιών του, Ιωάννη και Αριστέας Λιοντάκη. Η ίδρυσή του, προέκυψε μέσα από τη συνεργασία του Πολιτιστικού Συλλόγου του χωριού και του Δήμου Αρκαλοχωρίου. Οι εκθεσιακοί χώροι του Μουσείου εκτείνονται σε δύο αίθουσες και περιλαμβάνουν κυρίως αντικείμενα της καθημερινής ζωής και της λαϊκής τέχνης. Στο ισόγειο, εκτίθενται οικιακά σκεύη, γεωργικά και υφαντικά εργαλεία, καθώς και ένας αργαλειός πλήρως λειτουργικός. Επίσης, παρουσιάζονται υφαντά και τοπικές ενδυμασίες. Στη δεύτερη αίθουσα που καταλαμβάνει τον ονά, έχει στηθεί η κρεβατοκάμαρα του αγροτικού σπιτιού, με το παραδοσιακό κρεβάτι, την κασέλα, τα στρωσίδια και την παιδική κούνια. Στόχος του μουσείου είναι να συνεχίσει να συγκεντρώνει και να διαφυλάττει τα υλικά κατάλοιπα του λαϊκού πολιτισμού της περιοχής. Παράλληλα, φιλοξενώντας εκδηλώσεις και εικαστικά δρώμενα που εμπνέονται από τη λαογραφία, δεν περιορίζεται στην απλή προβολή της παράδοσης, αλλά προχωράει στην ανάδειξη της διαχρονικότητας της, αλλά και της δυνατοτήτάς της να εξελίσσεται στο χρόνο.

2.3.4.3 Ιεροί Ναοί & Μονές

Στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας εντοπίζεται πλήθος θρησκευτικών χώρων, με τους πιο σημαντικούς να είναι:

Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Αγκαράθου (Σαμπάς): Η ιστορική Μονή της Αγκαράθου βρίσκεται 23 χλμ. περίπου νοτιοανατολικά του Ηρακλείου. Είναι αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου και εορτάζει στις 15 Αυγούστου, οπότε και γίνεται μεγάλο πανηγύρι με την προσέλευση πλήθους κόσμου. Σύμφωνα με την παράδοση οφείλει την ονομασία της στο γεγονός ότι μια εικόνα της Παναγίας βρέθηκε κάτω από μία αγκαραθιά, στο σημείο που αργότερα για χάρη της κτίστηκε το μοναστήρι.

Αν και δεν έχει προσδιοριστεί με ακρίβεια η χρονολογία της ίδρυσής της, η μονή της Αγκαράθου θεωρείται μία από τις παλαιότερες στην Κρήτη, ενώ μη επιβεβαιωμένες μαρτυρίες ανάγουν την ανέγερσή της στο 10ο αιώνα από το Νικηφόρο Φωκά. Ωστόσο, οι αρχαιότερες γνωστές αναφορές σχετικά με αυτήν εντοπίζονται σε έγγραφα του 16ου αιώνα. Μεγάλο μέρος του παλιού κτιριακού συγκροτήματος σώζεται γύρω από τη νεόδμητη εκκλησία της μονής, η οποία είναι ένα οικοδόμημα του 1940, που χτίστηκε στη θέση του αρχαιότερου δίκλιτου ναού. Το εσωτερικό της είναι διακοσμημένο με σύγχρονες τοιχογραφίες.

Το μοναστήρι αποτέλεσε κατά το παρελθόν πνευματικό κέντρο για την περιοχή, αφού διέθετε πλούσια βιβλιοθήκη, καθώς επίσης σημαντικές προσωπικότητες υπήρξαν μέλη της αδελφότητας, μεταξύ των οποίων και οι: Μελέτιος Πηγάς, Πατριάρχης Αλεξανδρείας, Κύριλλος Λούκαρις, οικουμενικός Πατριάρχης, Γρηγόριος Παλαιοκάπας, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Πάντοβας. Ακόμα, την περίοδο της Τουρκοκρατίας ίδρυσε και διατηρούσε ελληνικό σχολείο, ενώ σημαντική ήταν και η συνδρομή της στον απελευθερωτικό αγώνα, αφού παρείχε προστασία στους επαναστάτες. Μάλιστα, αποτέλεσε στρατηγείο του Αντωνίου Τρυφίτσου, αρχηγού της Πεδιάδας, στην Κρητική Επανάσταση του 1897-1898.

Στη μονή λειτουργεί σήμερα εκκλησιαστικό μουσείο, ανοικτό για το κοινό, στο οποίο εκτίθενται ιερά σκεύη, εικόνες και εκκλησιαστικά κειμήλια, καθώς επίσης επισκέψιμη είναι και η βιβλιοθήκη της. Ακόμα, υπάρχουν διαθέσιμοι ξενώνες, για όσους επιθυμούν να διανυκτερεύσουν και να απολαύσουν την ιδιαίτερα δημοφιλή, παραδοσιακή φιλοξενία των μοναχών.

Μονή Αγίας Μαρίας (Βόνη): Νότια του οικισμού της Βόνης και σε απόσταση σε απόσταση 500μ. από αυτόν, βρίσκεται η μονή της Αγίας Μαρίας, η οποία αποτελεί το μεγαλύτερο προσκύνημα στην Κρήτη. Το γυναικείο αυτό μοναστήρι οικοδομήθηκε το 1901 από τον Ιωάννη Καπαρουνάκη, πάνω στα ερείπια ενός αρχαιότερου μονόχωρου ναού του 14ου - 15ου αιώνα, στο σημείο όπου σύμφωνα με την παράδοση, ο ίδιος διαπίστωσε ότι ανάβλυζε θαυματουργό αγίασμα. Από το παλαιό εκείνο κτίριο είναι εμφανής σήμερα η αψίδα του ιερού, η οποία ενσωματώθηκε στη νεότερη μεγαλόπρεπη εκκλησία.

Η Αγία Μαρίνα είναι ιδιαίτερα δημοφιλής, καθώς θεωρείται προστάτιδα των άρρωστων παιδιών, ενώ δεν είναι λίγες οι μαρτυρίες για τη θαυματουργή της παρέμβαση σε ασθενή παιδιά. Η πίστη αυτή, αντικατοπτρίζεται με τον πιο ευρηματικό τρόπο στο εκθετήριο αφιερωμάτων της μονής, όπου εκτίθενται αντικείμενα – πειστήρια ίασης, ασθενών που θεραπεύτηκαν επικαλούμενοι την Αγία. Επίσης κάθε χρόνο την ημέρα που τιμάται η μνήμη της, στις 17 Ιουλίου, συρρέει στη μονή πολύ μεγάλο πλήθος πιστών, έξω από την οποία διεξάγεται και μεγάλη εμποροπανήγυρη.

Ναός Αφέντη Χριστού (Καστέλλι): Εντός του Καστελλίου, δίπλα από το κτίριο του Δημαρχείου, ανάμεσα στο παλιό και στο νέο Γυμνάσιο της κωμόπολης, βρίσκεται ο μονόκλιτος, καμαροσκέπαστος ναός του Αφέντη Χριστού.

Στη δυτική του πρόσοψη, διακρίνεται διπλό βαθμιδωτό πλίνθινο θύρωμα, χαρακτηριστικό της ενετικής περιόδου, ενώ στο αέτωμα έχουν εντοιχιστεί πέντε εφυσωμένα πινάκια, με σταυρωτή διάταξη. Στο εσωτερικό του, διατηρούνται σε αποσπασματική κατάσταση τοιχογραφίες του 14ου αιώνα. Το τοιχογραφικό πρόγραμμα του ναού, περιλαμβάνει σκηνές του Ευαγγελικού κύκλου στο χώρο του ιερού και στην καμάρα, στην οποία αξιοπρόσεκτες είναι οι παραστάσεις από τα δύο ημιχόρια της Πεντηκοστής, με την Ετοιμασία του Θρόνου ανάμεσά τους. Στους πλευρικούς τοίχους αναπτύσσεται ζώνη με μετωπικούς ολόσωμους Αγίους, μεταξύ των οποίων, δεσπόζει η σκηνή της Δέησης στο νότιο τοίχο, ενώ στο βόρειο η μορφή του έφιππου Αγίου Γεωργίου. Ενδιαφέρον ακόμα, παρουσιάζει και η τοιχογραφία στο δυτικό τοίχο νότια της θύρας, στην οποία εικονίζεται ο Αρχάγγελος Μιχαήλ με στρατιωτική ενδυμασία και ξίφος, ως φρουρός του ναού.

Επιπλέον αξιοσημείωτοι ναοί και μονές του Δήμου αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 30: Ναοί και Μονές στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας

Δ.Ε. ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ
<ul style="list-style-type: none"> • Βυζαντινή εκκλησία Αγίου Γεωργίου στους Αποστόλους • Ξωκλήσι του Σωτήρος Χριστού στο Σμάρι • Ξωκλήσι του Αγίου Γεωργίου στο Σμάρι • Ναός Τιμίου Σταυρού στην αρχαία Λύττο • Ναός Μεταμόρφωσης του Σωτήρος Χριστού στη Μαθιά • Ναός Παναγίας Κεράς στο Καρδουλιανό • Ναός Παναγίας και Αγίου Ιωάννη στη Μαθιά • Ναός Αφέντη Χριστού στο Καστέλλι • Ναός Αγίου Παντελεήμονα στο Μπιτζαριανό • Ναός Αγίου Νικολάου στη Λύττο (Ξιδάς) • Ναός Αγίου Γεωργίου Σφακιώτη στο Διαβαϊδέ • Ναός Αγίου Γεωργίου στη Λύττο (Ξιδάς) • Ναός Αγίας Φωτεινής και Αγίου Σπυρίδωνα στο Καστέλλι • Μονή Καλλέργη • Εισόδια της Θεοτόκου στο Σκλαβεροχώρι • Κοίμηση της Θεοτόκου στη Κασταμονίτσα • Βασιλική του Αγίου Ιωάννη στο Λιλιανό • Άγιος Γεώργιος στην αρχαία Λύττο • Άγιος Γεώργιος στη Μαθιά

Δ.Ε. ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ

- Σωτήρας Χριστός στη Μικρή Επισκοπή
- Ναός του Σωτήρος Χριστού στους Κασσάνους
- Ναός του Ευαγγελισμού στους Κασσάνους
- Ναός Παναγίας στο Πατσίδερο
- Ναός Παναγίας στο Χουμέρι
- Ναός Παναγίας στο Αρχοντικό
- Βυζαντινός Ναός Μιχαήλ Αρχαγγέλου
- Βυζαντινό Μοναστήρι Αγίας Παρασκευής στο Δεμάτι

Δ.Ε. ΘΡΑΨΑΝΟΥ

- Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Αγκαράθου
- Παναγία η Μεσοχωρήτισσα
- Ναός του Τιμίου Σταυρού
- Ναός Παναγίας στο Σαμπά
- Ναός Αγίου Ιωάννη Θεολόγου στο Γαλατά
- Ναός της Παναγίας της Πηγαδιώτισσας
- Μονή Αγίας Μαρίνας Βόνης

Πηγή: Δήμος Μινώια Πεδιάδας (2025), ανακτήθηκε 29/10/2025 από <http://www.discoverminoapediadas.gr/>

2.3.4.4 Πολιτιστικές εκδηλώσεις

Στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας λαμβάνει χώρα πλήθος πολιτιστικών εκδηλώσεων και γιορτών που στοχεύουν στη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας της περιοχής, καθώς και στη διαφύλαξη, ανάδειξη και μετάδοση της παράδοσης στις νέες γενιές, τη διατήρηση της μνήμης, την τόνωση της εξωστρέφειας της περιοχής τους και την πολιτιστική και κοινωνική διασύνδεση με άλλες περιοχές. Από τις σημαντικότερες πολιτιστικές εκδηλώσεις της περιοχής είναι η γιορτή της Αγίας Μαρίνας στη Βόνη που λαμβάνει χώρα τη 17^η Ιουλίου και διαρκεί τρεις μέρες, με την προσέλευση χιλιάδων επισκεπτών κάθε χρόνο, καθιστώντας τη μία από της μεγαλύτερες γιορτές του νησιού. Πολλοί προσκυνητές επιλέγουν να επισκεφθούν την μονή πεζοί πραγματοποιώντας διαδρομές ακόμη και 22 χιλιομέτρων, από τη πόλη του Ηρακλείου ως την Ιερά Μονή Αγίας Μαρίνας Βόνης. Η κορύφωση των εορτασμών γίνεται τη 17^η Ιουλίου με τη λιτάνευση της εικόνας και του Ιερού Λειψάνου, ενώ, γύρω από την μονή διοργανώνεται πανηγύρι με παραδοσιακά εδέσματα, μουσική, χορούς και πάγκους μικροπωλητών. Ταυτόχρονα, τη 17^η Ιουλίου διοργανώνεται η «Γιορτή Θραψανιώτη Αγγειοπλάστη» προς τιμή των ντόπιων αγγειοπλαστών, που δραστηριοποιούνται γύρω από το Θραψανό, συνεχίζοντας με εξαιρετική δυναμική τη μακρά παράδοση της κεραμικής. Οι εκδηλώσεις είναι τριήμερες και περιλαμβάνουν εκθέσεις έργων κεραμικής και γλέντι στο προαύλιο χώρο του Δημοτικού Σχολείου.

Εξίσου σημαντική πολιτιστική εκδήλωση είναι η «Γιορτή του Ξενιτεμένου» η οποία πραγματοποιείται κάθε χρόνο στους οικισμούς τη Δ.Ε. Καστελλίου με τη συμμετοχή απανταχού Καστελλιανών. Η γιορτή ξεκίνησε το 1978 και από τότε κάθε χρόνο οι Καστελλιανοί παραμένουν πιστοί στην ετήσια συνάντησή τους στην αυλή του Γυμνασίου Καστελλίου. Τέλος, κάθε χρόνο διοργανώνονται συναυλίες στο Εκθεσιακό Κέντρο

Αρκαλοχωρίου με τη συμμετοχή καλλιτεχνών από την Κρήτη και την υπόλοιπη Ελλάδα, καθώς επίσης, στο πλαίσιο της αποκριάς διοργανώνονται καρναβάλια στο Αρκαλοχώρι, στο Θραψανό και στον Σκινιά.

2.3.4.5 Άυλη πολιτιστική κληρονομιά

Ως άυλα πολιτιστικά αγαθά¹⁹ νοούνται εκφράσεις, δραστηριότητες, γνώσεις και πληροφορίες, όπως μύθοι, έθιμα, προφορικές παραδόσεις, χοροί, δρώμενα, μουσική, τραγούδια, δεξιότητες ή τεχνικές που αποτελούν μαρτυρίες του παραδοσιακού, λαϊκού και λόγιου πολιτισμού.

Η άυλη πολιτιστική κληρονομιά του Δήμου Μινώα Πεδιάδας έγκειται στη σύνθεση των μέσων έκφρασης του λαϊκού πολιτισμού, όπως των πανηγυριών, της λαϊκής τέχνης, των προφορικών παραδόσεων κλπ.

Η αγγειοπλαστική παράδοση του Θραψανού αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς του Δήμου Μινώα Πεδιάδας και της Κρήτης γενικότερα. Από τα μινωικά ακόμη χρόνια, οι Θραψανιώτες τεχνίτες διακρίνονται για την τέχνη τους στο πηλό, δημιουργώντας τα περίφημα “λαϊνά” – μεγάλα πιθάρια που χρησιμοποιούνταν για την αποθήκευση λαδιού, κρασιού και σιτηρών. Η γνώση και οι τεχνικές της αγγειοπλαστικής μεταδίδονται προφορικά και βιωματικά από γενιά σε γενιά, διατηρώντας ζωντανή την παραδοσιακή δεξιοτεχνία και τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του τόπου. Σήμερα, το Θραψανό συνεχίζει να αποτελεί ζωντανό κέντρο αγγειοπλαστικής δημιουργίας, συνδυάζοντας την παράδοση με τη σύγχρονη αισθητική, και συμβάλλοντας ουσιαστικά στη διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας του Δήμου.

Οι πολιτιστικοί σύλλογοι του Δήμου Μινώα Πεδιάδας είναι ιδιαίτερα δραστήριοι και ενεργοποιούν ένα μεγάλο τμήμα του πληθυσμού του στις δραστηριότητες που οργανώνουν. Οι δραστηριότητες των συλλόγων είναι ποικίλες και στοχεύουν στη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας της περιοχής που εκπροσωπούν, καθώς και τη διαφύλαξη, ανάδειξη και μετάδοση της παράδοσης στις νέες γενιές, τη διατήρηση της μνήμης, την τόνωση της εξωστρέφειας της περιοχής τους και την πολιτιστική και κοινωνική διασύνδεση με άλλες περιοχές. Οι πολιτιστικοί σύλλογοι του Δήμου περιγράφονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 31: Πολιτιστικοί σύλλογοι Δήμου Μινώα Πεδιάδας

Δ.Ε. ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ	
<ul style="list-style-type: none"> • Πολιτιστικός Σύλλογος Αγίας Παρασκευής • Πολιτιστικός Σύλλογος Αμαριανού • Πολιτιστικός Σύλλογος Αποστολιανών • Πολιτιστικός Σύλλογος Αρμάχας • Πολιτιστικός Σύλλογος Αρχαγγέλου • Πολιτιστικός Σύλλογος Γερακίου «Το Αργαστήρι» 	<ul style="list-style-type: none"> • Πολιτιστικός Σύλλογος Καστελλίου • Πολιτιστικός Σύλλογος Λαγού • Πολιτιστικός Σύλλογος Λιλιανού • Πολιτιστικός Σύλλογος Λύττου • Πολιτιστικός Σύλλογος Μαθιάς «Οι Ανεμόμυλοι» • Πολιτιστικός Σύλλογος Πολυθέας

¹⁹ Υπουργείο Πολιτισμού (2024), ανακτήθηκε 05/11/2025 από <https://ayla.culture.gr/>

<ul style="list-style-type: none"> • Πολιτιστικός Σύλλογος Διαβαϊδέ «Άγιος Γεώργιος ο Σφακιώτης» • Πολιτιστικός Σύλλογος Ευαγγελισμού • Πολιτιστικός Σύλλογος Καρουζανών • Πολιτιστικός Σύλλογος Κασταμονίτσας 	<ul style="list-style-type: none"> • Πολιτιστικός-Εξωραϊστικός Σύλλογος Σκλαβεροχωρίου-Γαλεριανού • Πολιτιστικός Σύλλογος Σμαρίου • Σύλλογος Μικρασιατών και Φίλων Καρδουλιανού
Δ.Ε. ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ	
<ul style="list-style-type: none"> • Πολιτιστικός Σύλλογος Αμουργελλών • Πολιτιστικός Σύλλογος Άνω Καστελλιανών «Άγιος Γεώργιος» • Πολιτιστικός Σύλλογος Άνω Πουλιών • Πολιτιστικός Σύλλογος Αρκαλοχωρίου • Πολιτιστικός Σύλλογος Αρχοντικού • Πολιτιστικός Σύλλογος Αυλής • Πολιτιστικός Σύλλογος Γαρίπας • Πολιτιστικός Σύλλογος Γασίου • Πολιτιστικός Σύλλογος Δεματίου • Πολιτιστικός Σύλλογος Δραπετίου • Πολιτιστικός Σύλλογος Ζήντας • Πολιτιστικός Σύλλογος Ίνι-Μοναστηράκι • Πολιτιστικός Σύλλογος Καλού Χωριού Μονοφατίου • Πολιτιστικός Σύλλογος Καραβάδου • Πολιτιστικός Σύλλογος Κασσάνων • Πολιτιστικός Σύλλογος Κάτω Καστελλιανών «Ριζόκαστρο» • Πολιτιστικός Σύλλογος Κάτω Πουλιών • Πολιτιστικός Σύλλογος Λαγούτας-Βακιώτες 	<ul style="list-style-type: none"> • Πολιτιστικός Σύλλογος Λευκοχωρίου «Οι Λεύκες» • Πολιτιστικός Σύλλογος Μαχαιράς • Πολιτιστικός Σύλλογος Μουσουτάς • Πολιτιστικός Σύλλογος Μπαδιά • Πολιτιστικός Σύλλογος Νιτιδιτού • Πολιτιστικός Σύλλογος Παναγιάς • Πολιτιστικός Σύλλογος Πανοράματος • Πολιτιστικός Σύλλογος Παρτίρων • Πολιτιστικός Σύλλογος Πατσιδέρου • Πολιτιστικός Σύλλογος Σκινιά • Πολιτιστικός Σύλλογος Στείρωνα • Πολιτιστικός Σύλλογος Τουρλωτής • Πολιτιστικός Σύλλογος Τσουτσούρου • Πολιτιστικός Σύλλογος «Τα Φαβριανά» • Πολιτιστικός Σύλλογος Φιλίππων «Άγιος Φίλιππος» • Πολιτιστικός Σύλλογος Χανδρού • Πολιτιστικός Σύλλογος Χουμερίου • Σύλλογος Ενεργών Πολιτών «Μοναστηράκι»
Δ.Ε. ΘΡΑΨΑΝΟΥ	
<ul style="list-style-type: none"> • Πολιτιστικός Σύλλογος Βόνης • Πολιτιστικός Σύλλογος Γαλατά • Πολιτιστικός Σύλλογος Ζωφόρων 	<ul style="list-style-type: none"> • Πολιτιστικός Σύλλογος Θραψανού • Σύλλογος Ενεργών Πολιτών Σαμπά

2.3.5 Αθλητισμός

Ο αθλητισμός αποτελεί κοινωνικό αγαθό και ως τέτοιο πρέπει να διατίθεται σε όλους τους πολίτες. Στο πλαίσιο αυτό, κάθε ενέργεια για την ανάπτυξη και την προώθηση του αθλητισμού θεωρείται επένδυση για το μέλλον, όχι μόνο για τη νεολαία, αλλά για όλους τους κατοίκους, ανεξαρτήτως ηλικίας.

Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας διαθέτει ένα δίκτυο σύγχρονων και καλά οργανωμένων αθλητικών υποδομών, που μπορεί να ικανοποιήσει τις ανάγκες σωματικής άσκησης και αναψυχής των κατοίκων. Το δίκτυο αυτό,

περιλαμβάνει γήπεδα ποδοσφαίρου, μπάσκετ και βόλεϊ, καθώς και κλειστά γυμναστήρια και κολυμβητήρια. Ο Δήμος απαριθμεί συνολικά δέκα (10) αθλητικές εγκαταστάσεις, εκ των οποίων πέντε (5) βρίσκονται στη Δ.Ε. Αρκαλοχωρίου, τρεις (3) στη Δ.Ε. Θραψανού και μόλις δύο (2) στη Δ.Ε. Καστελλίου. Όπως φαίνεται και από τον παρακάτω πίνακα, η κατάσταση των περισσότερων αθλητικών εγκαταστάσεων χαρακτηρίζεται ως καλή, ωστόσο όλες πληρούν τις προδιαγραφές για την προσβασιμότητα ΑΜΕΑ.

Πίνακας 32: Αθλητικές υποδομές Δήμου Μινώα Πεδιάδας

A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΑΜΕΑ
1	Καστελλίου	Γήπεδο Ποδοσφαίρου	Καλή	Ναι
2	Καστελλίου	Γήπεδο Ποδοσφαίρου 5/5	Καλή	Ναι
3	Αρκαλοχωρίου	Στάδιο Αρκαλοχωρίου (στίβος – ποδόσφαιρο)	Καλή	Ναι
4	Αρκαλοχωρίου	Κολυμβητήριο	Σε διαδικασία συντήρησης	Ναι
5	Αρκαλοχωρίου	Κλειστό γυμναστήριο (μπάσκετ – βόλεϊ)	Καλή	Ναι
6	Αρκαλοχωρίου	Ανοιχτό Γήπεδο Μπάσκετ	Καλή	Ναι
7	Αρκαλοχωρίου	Γήπεδο Ποδοσφαίρου 8x8	Καλή	Ναι
8	Θραψανού	Γήπεδο Ποδοσφαίρου	Καλή	Ναι
9	Θραψανού	Γήπεδο Ποδοσφαίρου 5/5	Καλή	Ναι
10	Θραψανού	Κλειστό γυμναστήριο (μπάσκετ – βόλεϊ)	Καλή	Ναι

Ποικίλες είναι και οι αθλητικές διοργανώσεις που λαμβάνουν χώρα στον Δήμο. Από τις πιο δημοφιλείς είναι ο «Ημιμαραθώνιος Κρήτης», ο οποίος αφορά αγώνες τρεξίματος 21,1χλμ, 10χλμ, 5χλμ, 1 χλμ για παιδιά και 200 μέτρων για ΑμεΑ και διοργανώνονται τα τελευταία έτη με τη συμμετοχή αθλητών από όλη την Ελλάδα. Ο Ημιμαραθώνιος Κρήτης διοργανώνεται κάθε Οκτώβρη στο Αρκαλοχώρι.

Επιπλέον, κάθε καλοκαίρι στο Αρκαλοχώρι διοργανώνεται στο Εκθεσιακό Κέντρο Αρκαλοχωρίου το Χρώμα Run μία εκδήλωση στην οποία οι συμμετέχοντες τρέχουν σε μία διαδρομή 5 χιλιομέτρων πετώντας χρώμα, ενώ, μετά τον αγώνα δρόμου ακολουθούν εορτασμοί με μουσική και χορό. Το 2024 το Χρώμα Run μετονομάστηκε σε Χρώμα Fest και αντί για τον αγώνα δρόμου διοργανώθηκε φεστιβάλ μουσικής με τη συμμετοχή πλήθους καλλιτεχνών και DJs.

Κάθε πρώτη Κυριακή του Μαΐου διοργανώνεται ο Ποδηλατικός γύρος Πεδιάδας με τη συνδιοργάνωση πολιτιστικών συλλόγων της περιοχής. Η αφετηρία είναι στο χωριό Αποστόλοι και οι ποδηλάτες ακολουθούν την διαδρομή που περνάει διαδοχικά από τα χωριά με τερματισμό τη λίμνη Λιβάδες.

Τα εγγεγραμμένα στο Μητρώο της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού αθλητικά σωματεία για το έτος 2025, τα οποία δραστηριοποιούνται στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 33: Αθλητικά σωματεία Δήμου Μινώα Πεδιάδας

ΣΩΜΑΤΕΙΟ	ΑΘΛΗΜΑ
Αθλητικός Σύλλογος Υγείας	Κλασικός αθλητισμός, αντισφαίριση, τρίαθλο
Αθλητικός Σύλλογος Αρκαλοχωρίου Η Αναγέννηση	Καλαθοσφαίριση
Σκοπευτικός Όμιλος Αρκαλοχωρίου	Σκοποβολή
Αθλητικός Σύλλογος Ηρακλής Νιπιδιτού	Ποδόσφαιρο
Αθλητικός Σύλλογος Πυγμή	Παγκράτιο
Όμιλος Φιλιάθλων Αρκαλοχωρίου (Ο.Φ.Α.)	Ποδόσφαιρο
Δωριεύς Καστελλίου	Ποδόσφαιρο
Αθλητικός Όμιλος Θραψανού Ο Ανθεστίων	Ποδόσφαιρο

Πηγή: Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (2025) , ανακτήθηκε 29/10/2025 από <https://somateia.minsports.gov.gr/>

2.4 Τοπική οικονομία και απασχόληση

2.4.1 Διάρθρωση οικονομίας

Η παρούσα ενότητα περιλαμβάνει την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης αναφορικά με την τοπική οικονομία και την απασχόληση στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας.

Βάσει των διαθέσιμων στοιχείων της απογραφής του 2021, οι απασχολούμενοι στον Δήμο ανέρχονται σε 4.868 άτομα. Η κατανομή των απασχολούμενων ανά τομέα οικονομίας (Πρωτογενής, Δευτερογενής, Τριτογενής) εμφανίζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 34: Κατανομή απασχολούμενων ανά τομέα απασχόλησης στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας

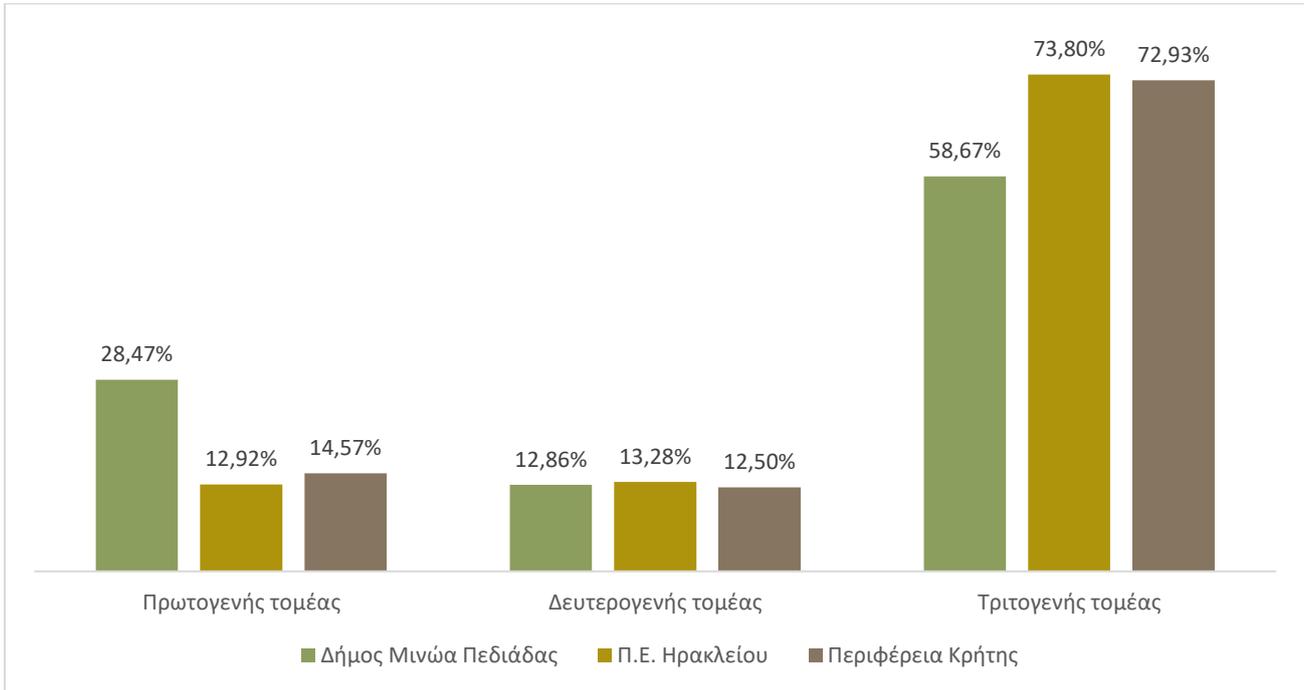
ΠΕΡΙΟΧΗ	1-ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	2-ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	3-ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΑΠΑΣΧ/ΝΟΙ
Δήμος Μινώια Πεδιάδας	1.386	626	2.856	4.868
Π.Ε. Ηρακλείου	16.025	16.470	91.541	124.040
Περιφέρεια Κρήτης	37.446	32.115	187.420	256.982
ΠΟΣΟΣΤΑ				
Δήμος Μινώια Πεδιάδας	28,47%	12,86%	58,67%	-
Π.Ε. Ηρακλείου	12,92%	13,28%	73,80%	-
Περιφέρεια Κρήτης	14,57%	12,50%	72,93%	-

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Όπως γίνεται εμφανές, ο τριτογενής τομέας απασχολεί το μεγαλύτερο μέρος των εργαζομένων, με ποσοστό 58,67%, που υποδεικνύει τη στήριξη της οικονομίας του Δήμου στο εμπόριο, τις υπηρεσίες και τον τουρισμό. Στον πρωτογενή τομέα (γεωργία, κτηνοτροφία) εργάζεται το 28,47% των απασχολούμενων, που αποτελεί ένα σημαντικό ποσοστό, ενώ τελευταίος, με το μικρότερο ποσοστό απασχολούμενων (12,86%), βρίσκεται ο δευτερογενής τομέας (μεταποίηση – κατασκευές).

Συγκρίνοντας την απασχόληση ανά παραγωγικό τομέα στον Δήμο, την Περιφερειακή Ενότητα και την Περιφέρεια, διαπιστώνεται ότι τα ποσοστά στον δευτερογενή τομέα είναι πανομοιότυπα. Ο πρωτογενής τομέας διαφοροποιείται εμφανίζοντας υψηλότερο ποσοστό εργαζομένων στο Δήμο Μινώια Πεδιάδας σε σχέση με την Π.Ε. Ηρακλείου (12,92%) και την Περιφέρεια Κρήτης (14,57%), ενώ διαφορά καταγράφεται και στον τριτογενή τομέα, με τα ποσοστά των απασχολούμενων σε Π.Ε. και Περιφέρεια (73,80% και 72,93% αντίστοιχα) να είναι μεγαλύτερα από του Δήμου.

Γράφημα 14: Απασχόληση ανά παραγωγικό τομέα στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Το μεγαλύτερο ποσοστό εργαζομένων απασχολείται στη γεωργία, δασοκομία και αλιεία (28,41%) και ακολουθούν οι δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης (17,44%) και το χονδρικό και λιανικό εμπόριο – επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών (12,94%). Οι κλάδοι της μεταποίησης, της δημόσιας διοίκησης και των κατασκευών συγκεντρώνουν αντίστοιχα το 6,43%, 6,00% και 5,28% των απασχολούμενων. Χαμηλότερα είναι τα ποσοστά των εργαζομένων σε μεταφορά και αποθήκευση (4,40%), σε δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μεριμνά (3,99%) και στην εκπαίδευση (3,68%), ενώ οι λοιποί κλάδοι, οι οποίοι απασχολούν ποσοστό μικρότερο του 3% έκαστος, καταλαμβάνουν το 11,32%.

Πίνακας 35: Απασχολούμενοι ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας

ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	%
Α. Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	1.383	28,41%
Γ. Μεταποίηση	313	6,43%
ΣΤ. Κατασκευές	257	5,28%
Ζ. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο - επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	630	12,94%
Η. Μεταφορά και αποθήκευση	214	4,40%
Θ. Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης	849	17,44%

ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	%
Ξ. Δημόσια διοίκηση και άμυνα - υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	292	6,00%
Ο. Εκπαίδευση	179	3,68%
Π. Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μεριμνά	194	3,99%
Λοιποί κλάδοι	551	11,32%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.4.1.1 Ο πρωτογενής τομέας

Ο πρωτογενής τομέας αποτελεί συμπληρωματική δραστηριότητα για τους κατοίκους του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, καθώς οι περισσότεροι διατηρούν αγροτικές εκμεταλλεύσεις που τους αποφέρουν προϊόντα και εισόδημα.

Ο πρωτογενής τομέας στον Δήμο βασίζεται κυρίως στη γεωργία, με τις κυριότερες καλλιέργειες να είναι η ελιά στο μεγαλύτερο ποσοστό και το αμπέλι. Όσον αφορά τις εκτάσεις με αμπέλια, οι περισσότερες εκμεταλλεύσεις της κατηγορίας αυτής αφορούν την παραγωγή οίνου – εκτός των άλλων και ΠΟΠ και ΠΓΕ – και ακολουθούν οι εκμεταλλεύσεις που αφορούν τη σταφίδα και, σε μικρότερο ποσοστό, τα επιτραπέζια σταφύλια.

Με βάση την ετήσια γεωργική έρευνα του 2022 από την ΕΛΣΤΑΤ, η συνολική έκταση των καλλιεργήσιμων εδαφών στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου ανέρχεται σε 1.185.892 στρέμματα. Οι δενδρώδεις καλλιέργειες κυριαρχούν, καλύπτοντας το 80,9% αυτής της έκτασης, ενώ οι αμπελώνες αντιπροσωπεύουν το 7,7%.

Σε επίπεδο Δήμου, τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ αφορούν το έτος 2020 και περιλαμβάνουν τις κατηγορίες χρήσης των εκτάσεων στον Δήμο. Όπως γίνεται εμφανές και από τον πίνακα που ακολουθεί, οι δενδρώδεις καλλιέργειες κυριαρχούν σε ποσοστό 51,5% και ακολουθούν τα μόνιμα λιβάδια και οι βοσκότοποι σε ποσοστό 39,2%, ενώ τα αμπέλια και τα σταφιδάμπελα αποτελούν μόλις το 3,4%.

Πίνακας 36: Εκτάσεις κατά βασικές κατηγορίες χρήσης του εδάφους στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΚΤΑΣΕΩΝ	ΕΚΤΑΣΗ (ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ)
Αροτραίες	4.047,6
Πολυετείς (Δενδρώδεις)	93.410,9
Αμπέλια και σταφιδάμπελα	6.228,3
Καλλιέργειες σε θερμοκήπια	167,9
Μόνιμα λιβάδια και βοσκότοποι	70.972,5
Αγροναπαύσεις	5.325,4

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΚΤΑΣΕΩΝ	ΕΚΤΑΣΗ (ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ)
Οικογενειακοί Λαχανόκηποι	952,4
Φυτώρια υπαίθρια και άλλες πολυετείς φυτείες	110,2
Σύνολο	181.215,2

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Εκμεταλλεύσεις και εκτάσεις 2020

Από τις συνολικές δενδρώδεις καλλιέργειες στον Δήμο, η Δ.Ε. Αρκαλοχωρίου συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό (64,1%) και ακολουθεί η Δ.Ε. Καστελίου (26,8%), ενώ η Δ.Ε. Θραψανού εμφανίζει το μικρότερο ποσοστό (9,2%).

Στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας, οι δενδρώδεις καλλιέργειες σχεδόν στο σύνολό τους αφορούν ελαιώνες (99,05%) και το 0,6% της συνολικής καλλιεργούμενης έκτασης περιλαμβάνει εσπεριδοειδή, ενώ σε επίπεδο δημοτικών ενοτήτων, η κατανομή ανά κατηγορία δένδρων ακολουθεί πανομοιότυπη πορεία, με τα ελαιόδεντρα να αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία σε όλες τις Δ.Ε. Αξίζει να αναφερθεί ότι στη Δ.Ε. Αρκαλοχωρίου καταγράφεται το 64,2% της συνολικής έκτασης του Δήμου σε ελαιόδεντρα, στη Δ.Ε. Καστελίου το 26,7% και στη Δ.Ε. Θραψανού λιγότερο από το 10%.

Πίνακας 37: Εκτάσεις με δενδρώδεις καλλιέργειες κατά κατηγορία δένδρων στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας

ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	Δ. ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	Δ.Ε. ΚΑΣΤΕΛΙΟΥ	Δ.Ε. ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ	Δ.Ε. ΘΡΑΨΑΝΟΥ
Ελαιώνες	92.633,0	24.689,9	59.480,5	8.462,6
Οπωροφόρα δένδρα εύκρατων καλλιεργειών (πυρηνόκαρπα και μηλοειδή)	168,8	64,2	89,8	14,8
Οπωροφόρα δένδρα υποτροπικής και τροπικής προέλευσης (ακτινίδια κ.λπ.)	12,8	_* ²⁰	_*	_*
Δένδρα για καρπούς με κέλυφος (αμυγδαλιές κ.λπ.)	32,7	19,4	10,9	2,4
Εσπεριδοειδή	562,5	161,8	315,6	85,1
Λοιπές δενδρώδεις καλλιέργειες και μόνιμες καλλιέργειες σε θερμοκήπια	111,3	_*	_*	_*
Σύνολο	93.521,1	25.047,0	59.901,9	8.572,2

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Εκμεταλλεύσεις και εκτάσεις 2020

²⁰ * Δε διευκρινίζεται

Οι εκτάσεις που καλλιεργούνται σε ετήσια βάση περιλαμβάνουν κυρίως πατάτες, σε μικρότερο ποσοστό σιτηρά για την παραγωγή καρπού και καλλιέργειες κτηνοτροφικών φυτών, αλλά και νωπά λαχανικά, πεπονοειδή, φράουλες κ.ά.

Οι κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής ευνοούν και την ανάπτυξη αυτοφυών αρωματικών φυτών, όπως θυμάρι, φασκόμηλο, βάτο, ρίγανη, πεύκο, ακακίες, κουμαριά, ευκάλυπτο, τα οποία συνιστούν τροφή για τα μελίσσια, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της μελισσοκομίας.

Όσον αφορά την κτηνοτροφία στον Δήμο, το 55,7% των ζώων ανήκουν στα προβατοειδή, 19% είναι αίγες, 14,8% πουλερικά, 6,3% κουνέλια και το υπόλοιπο 2,4% συγκεντρώνουν οι κυψέλες μελισσών.

Πίνακας 38: Αριθμός ζώων κατά είδος στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας

ΕΙΔΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ
Προβατοειδή	59.836
Αίγες	20.376
Πουλερικά	15.919
Κουνέλια	6.775
Κυψέλες μελισσών	2.566
Σύνολο	107.371

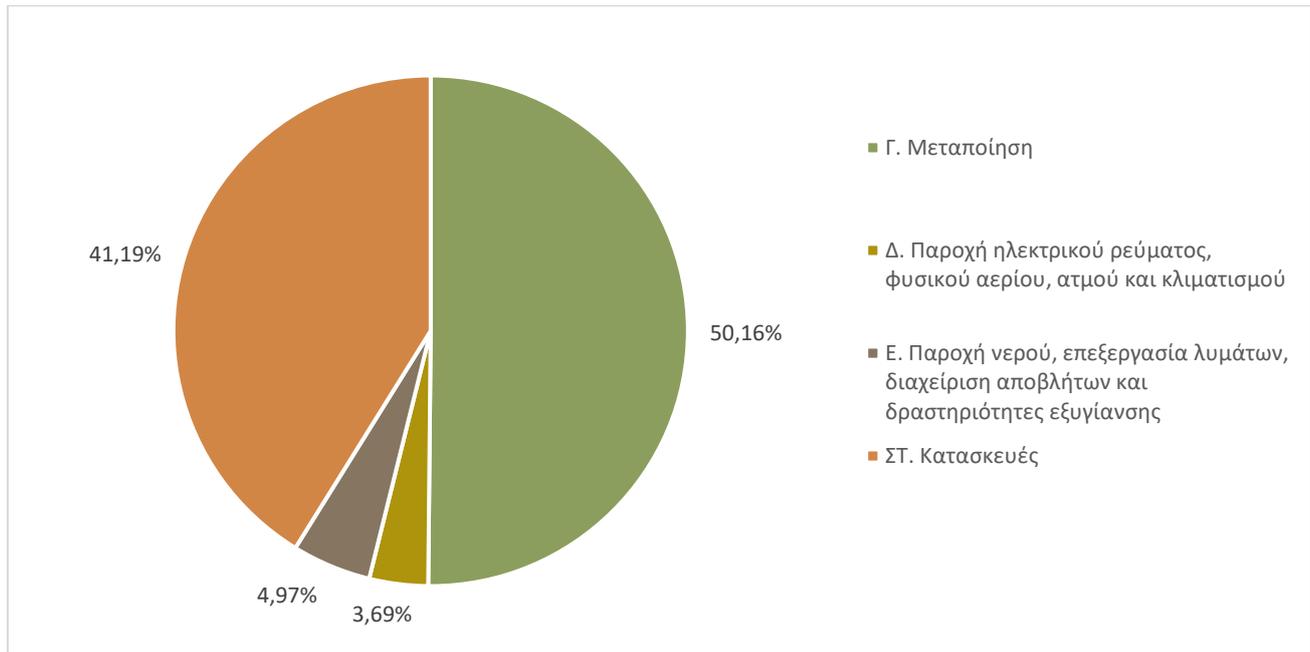
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Εκμεταλλεύσεις και αριθμός ζώων, 2020

2.4.1.2 Ο δευτερογενής τομέας

Ο δευτερογενής τομέας στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας είναι περιορισμένος καθώς απασχολεί το μικρότερο ποσοστό απασχολούμενων (12,86%). Η παρουσία του τομέα γίνεται εμφανής κυρίως μέσω των μεταποιητικών μονάδων που σχετίζονται με τη γεωργία και την κτηνοτροφία. Στην περιοχή εντοπίζονται ελαιουργεία και διάφορες μονάδες επεξεργασίας και τυποποίησης προϊόντων. Μάλιστα, ο Δήμος φημίζεται για τη μεγάλη τυροκομική του παράδοση, παρουσιάζοντας αξιόλογη παραγωγική δραστηριότητα στον τομέα αυτό και αποτελώντας έδρα για πολλές γαλακτοκομικές και τυροκομικές μονάδες.

Ως εκ τούτου, το 50,16% των απασχολούμενων του τομέα, εργάζεται στη μεταποίηση, ενώ μεγάλη μερίδα εργαζομένων απασχολεί και ο τομέας των κατασκευών, ο οποίος συγκεντρώνει το 41,19%.

Πίνακας 39: Απασχολούμενοι του δευτερογενή τομέα του Δήμου Μινώα Πεδιάδας

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.4.1.3 Ο τριτογενής τομέας

Ο τριτογενής αποτελεί τον τομέα που στηρίζει στον μεγαλύτερο βαθμό την οικονομία του Δήμου. Οι κλάδοι του τριτογενή τομέα που συγκεντρώνουν τα υψηλότερα ποσοστά απασχολούμενων είναι αυτός των υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης (29,87%) και του εμπορίου (22,17%). Σημαντικός αριθμός εργαζόμενων απασχολείται στον κλάδο της δημόσιας διοίκησης (10,27%), ενώ ο κλάδος της μεταφοράς και αποθήκευσης συγκεντρώνει το 7,53% του τομέα. Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με την υγεία και την κοινωνική μέριμνα και η εκπαίδευση συγκεντρώνουν το 6,83% και 6,30% αντίστοιχα, ενώ στους υπόλοιπους κλάδους, ο αριθμός των εργαζόμενων δεν ξεπερνάει το 5% ανά κλάδο.

Πίνακας 40: Απασχολούμενοι του τριτογενή τομέα του Δήμου Μινώα Πεδιάδας

ΚΛΑΔΟΣ	Δ. ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	%
Ζ. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο - επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	630	22,17%
Η. Μεταφορά και αποθήκευση	214	7,53%
Θ. Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης	849	29,87%
Ι. Ενημέρωση και επικοινωνία	24	0,84%
Κ. Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	26	0,91%
Λ. Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	6	0,21%

ΚΛΑΔΟΣ	Δ. ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	%
Μ. Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	141	4,96%
Ν. Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	92	3,24%
Ξ. Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	292	10,27%
Ο. Εκπαίδευση	179	6,30%
Π. Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα	194	6,83%
Ρ. Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	59	2,08%
Σ. Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	136	4,79%
Λοιποί κλάδοι	13	0,46%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.4.2 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός μιας περιοχής περιλαμβάνει το σύνολο των απασχολούμενων και των ατόμων που αναζητούν εργασία. Βάσει της απογραφής του 2021, το ποσοστό του οικονομικά ενεργών στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας ανερχόταν σε 39,06% στο σύνολο του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου. Το ποσοστό αυτό εμφανίζεται χαμηλότερο από τα αντίστοιχα σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας (46,40%) και Περιφέρειας (46,36%).

Πίνακας 41: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου Μινώα Πεδιάδας

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	% ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΩΝ
Δήμος Μινώα Πεδιάδας	14.168	5.534	8.631	39,06%
Π.Ε. Ηρακλείου	305.490	141.531	163.487	46,40%
Περιφέρεια Κρήτης	624.410	289.466	334.948	46,36%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Εξετάζοντας το επίπεδο εκπαίδευσης του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό διαθέτει απολυτήριο Λυκείου (35,45%), ενώ το 18,38% έχει ολοκληρώσει κάποιο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα. Όσον αφορά τους οικονομικά μη ενεργούς, η πλειονότητα αυτών είναι απόφοιτοι Δημοτικού (42,41%), ενώ σημαντικό ποσοστό δεν έχει ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση (16,87%).

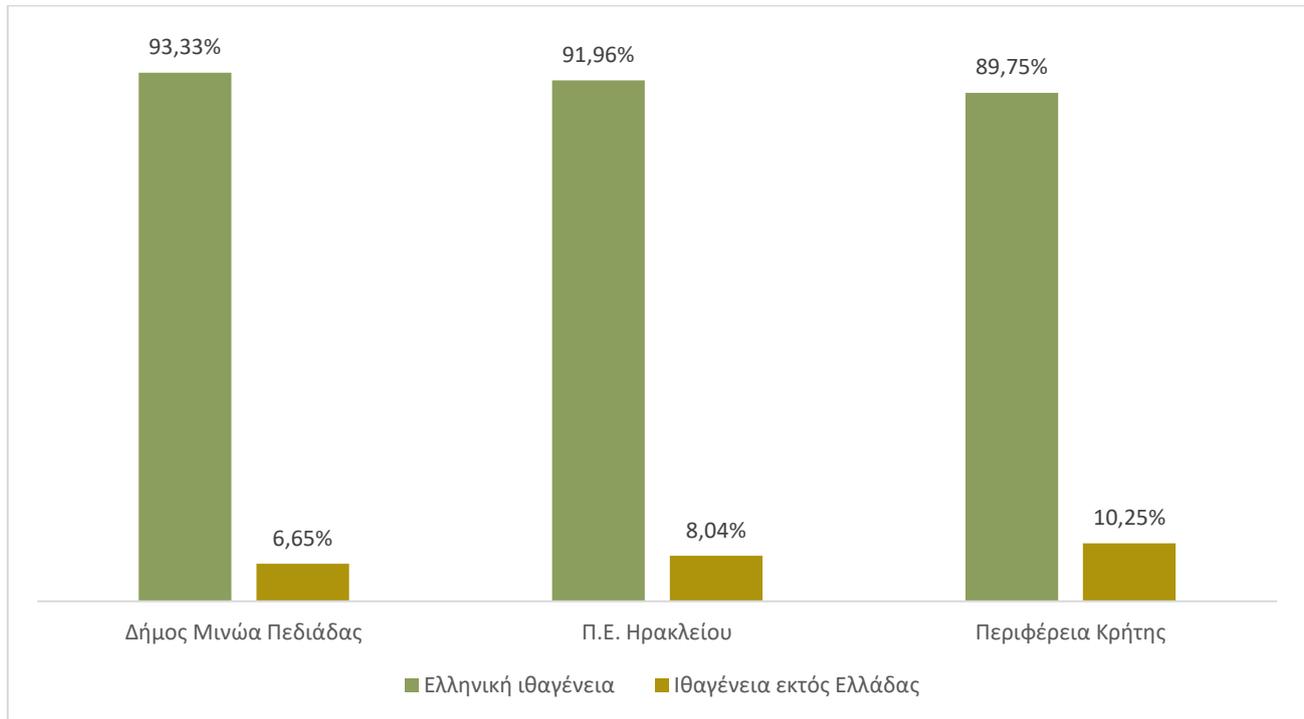
Πίνακας 42: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Μινιά Πεδιάδας

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ		ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	
	ΠΛΗΘΟΣ	%	ΠΛΗΘΟΣ	%
Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου-Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	1.017	18,38%	483	5,60%
Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)	376	6,79%	133	1,54%
Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	1.962	35,45%	1.171	13,57%
Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξiou Γυμνασίου	1.005	18,16%	1.147	13,29%
Απολυτήριο Δημοτικού	1.101	19,90%	3.660	42,41%
Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	76	1,37%	1.456	16,87%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Όσον αφορά την ιθαγένεια του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, πάνω από το 93% διαθέτει ελληνική ιθαγένεια (συμπεριλαμβανομένου και του πληθυσμού με διπλή ιθαγένεια), ενώ σε επίπεδο Περιφερειακής ενότητας και Περιφέρειας, τα αντίστοιχα ποσοστά είναι ελαφρώς χαμηλότερα (91,96% και 89,75%).

Γράφημα 15: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά ιθαγένεια του Δήμου Μινώια Πεδιάδας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.4.3 Απασχόληση

Στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας, το ποσοστό των απασχολούμενων στο σύνολο των οικονομικά ενεργών ανέρχεται σε 87,97%, το οποίο είναι σχεδόν το ίδιο με το αντίστοιχο στην Π.Ε. Ηρακλείου (87,64%) και χαμηλότερο από το αντίστοιχο της Περιφέρειας Κρήτης (88,78%).

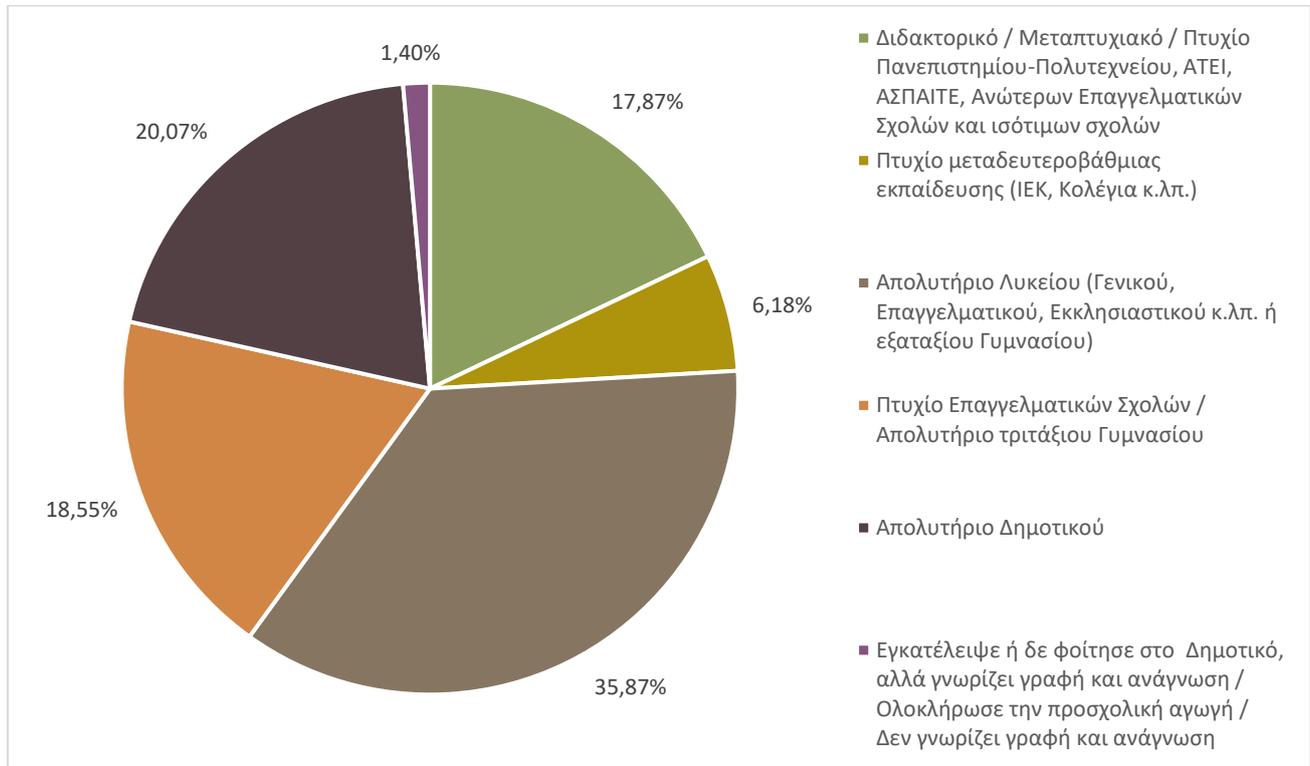
Πίνακας 43: Απασχολούμενοι του Δήμου Μινώια Πεδιάδας

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΩΝ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
Δ. Μινώια Πεδιάδας	5.534	4.868	87,97%
Π.Ε. Ηρακλείου	141.531	124.040	87,64%
Περιφέρεια Κρήτης	289.466	256.982	88,78%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Η πλειονότητα των απασχολούμενων αποτελείται από απόφοιτους Λυκείου (35,87%). Ακολουθούν οι απόφοιτοι Δημοτικού (20,07%) και οι απόφοιτοι Γυμνασίου/ πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών (18,55%). Το 17,87% των απασχολούμενων διαθέτει πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης, ενώ το 6,18% πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το μικρότερο ποσοστό διατηρούν όσοι δεν έχουν αποφοιτήσει από το Δημοτικό, το οποίο ανέρχεται στο 1,40 % των απασχολούμενων του Δήμου.

Γράφημα 16: Απασχολούμενοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Μινώα Πεδιάδας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολούμενων καταγράφεται στη γεωργία, κτηνοτροφία, δασοκομία και αλιεία (25,74%), ενώ εξίσου υψηλό ποσοστό κατέχουν οι εργαζόμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές (22,31%). Ακολουθούν, με μεγάλη απόκλιση, οι ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνάκτες και μικροεπαγγελματίες (14,13%), οι ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (8,55%) και οι επαγγελματίες (8,40%). Το χαμηλότερο ποσοστό απασχολούμενων παρατηρείται στην κατηγορία των ανώτερων διευθυντικών και διοικητικών στελεχών, το οποίο ανέρχεται σε 3,23%.

Πίνακας 44: Απασχολούμενοι κατά επάγγελμα του Δήμου Μινώα Πεδιάδας

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	Δ. ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	%
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	157	3,23%
Επαγγελματίες	409	8,40%
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	249	5,12%
Υπάλληλοι γραφείου	290	5,96%
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	1.086	22,31%
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	1.253	25,74%
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	416	8,55%

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	Δ. ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	%
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι)	322	6,61%
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνακτες και μικροεπαγγελματίες	688	14,13%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.4.4 Ανεργία

Το ποσοστό των ανέργων στο σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας, κατά την απογραφή του 2021, ανερχόταν στο 12,09%. Το ποσοστό αυτό εμφανίζεται στα ίδια επίπεδα με το αντίστοιχο ποσοστό της Π.Ε. Ηρακλείου (12,36%) και ελαφρώς αυξημένο σε σχέση με το αντίστοιχο της Περιφέρεια Κρήτης (11,22%).

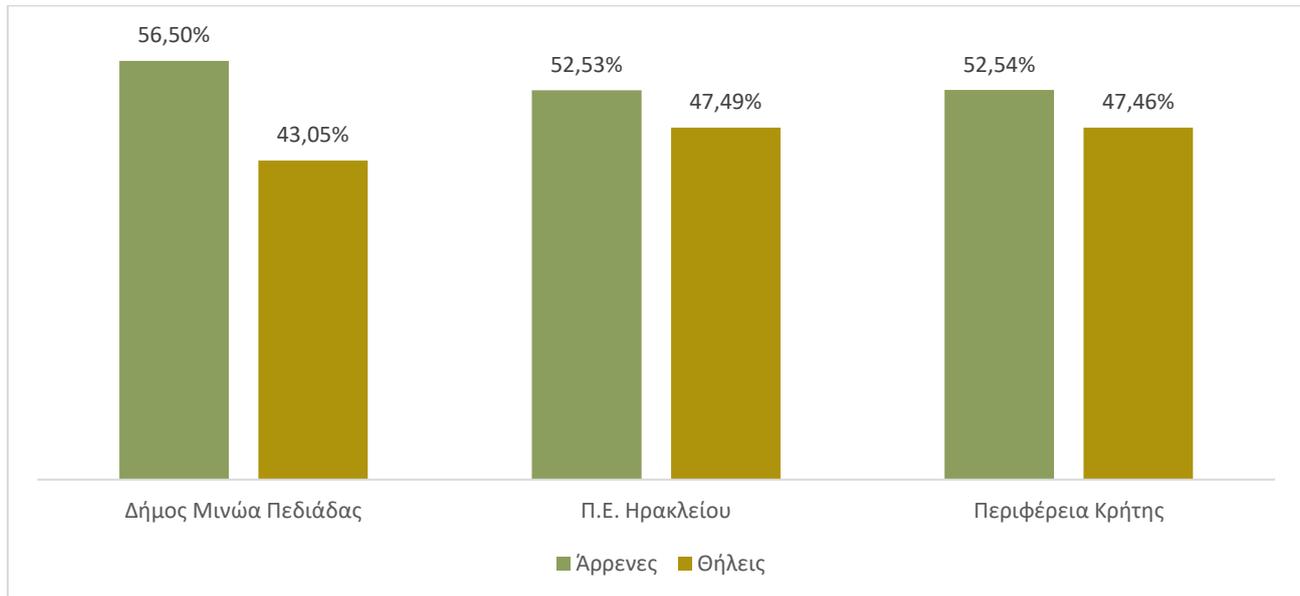
Πίνακας 45: Άνεργοι του Δήμου Μινώα Πεδιάδας

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ	% ΑΝΕΡΓΩΝ
Δήμος Μινώα Πεδιάδας	5.534	669	12,09%
Π.Ε. Ηρακλείου	141.531	17.493	12,36%
Περιφέρεια Κρήτης	289.466	32.482	11,22%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Στο σύνολο των ανέργων του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, η ποσόστωση μεταξύ ανδρών και γυναικών εμφανίζεται λιγότερο ισόρροπη σε σύγκριση με την Περιφερειακή Ενότητα και την Περιφέρεια. Στον Δήμο η πλειονότητα των ανέργων είναι άνδρες σε ποσοστό 56,50%, που είναι ελαφρώς υψηλότερο από το αντίστοιχο της Π.Ε. Ηρακλείου (52,53%) και της Περιφέρειας Κρήτης (52,54%).

Γράφημα 17: Άνεργοι κατά φύλο του Δήμου Μινώα Πεδιάδας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης των ανέργων, το μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνουν οι απόφοιτοι Λυκείου (32,59%) και έπονται οι πτυχιούχοι ΑΕΙ (21,52%). Ακολουθούν οι απόφοιτοι Δημοτικού με ποσοστό 18,24%, οι απόφοιτοι Γυμνασίου με 14,65% και οι πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με 10,91%. Το μικρότερο ποσοστό, το οποίο ανέρχεται σε 1,64%, αντιστοιχεί σε όσους δεν ολοκλήρωσαν την πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Πίνακας 46: Άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Μινώα Πεδιάδας

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	%
Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου- Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	144	21,52%
Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)	73	10,91%
Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	218	32,59%
Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	98	14,65%
Απολυτήριο Δημοτικού	122	18,24%
Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	11	1,64%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Σε επίπεδο Περιφέρειας, εντοπίζονται σημαντικά προβλήματα όσον αφορά την εύρεση εργασίας, ενώ παρατηρούνται έντονες διακυμάνσεις στα ποσοστά των ανέργων μεταξύ της καλοκαιρινής και της χειμερινής περιόδου, υποδεικνύοντας την εποχικότητα της ανεργίας. Οι γυναίκες τείνουν να είναι πιο ευάλωτες στην ανεργία σε σχέση με τους άντρες, εμφανίζοντας υψηλότερα ποσοστά, καθώς φαίνεται να επηρεάζονται εντονότερα από τις αλλαγές στις οικονομικές και τις κοινωνικές συνθήκες.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία ανεργίας της ΔΥΠΑ, οι άνεργοι που καταγράφηκαν στην Περιφέρεια Κρήτης τον Οκτώβριο του 2025 έφτασαν τους 36.816, παρουσιάζοντας μία μικρή μείωση σε σχέση με τον Ιανουάριο του προηγούμενου έτους. Ωστόσο, συγκριτικά με τον Οκτώβριο του 2017, ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε κατά 30%, ενώ σε γενικές γραμμές, όσον αφορά την εξέλιξη της ανεργίας, παρατηρούνται αυξητικές τάσεις.

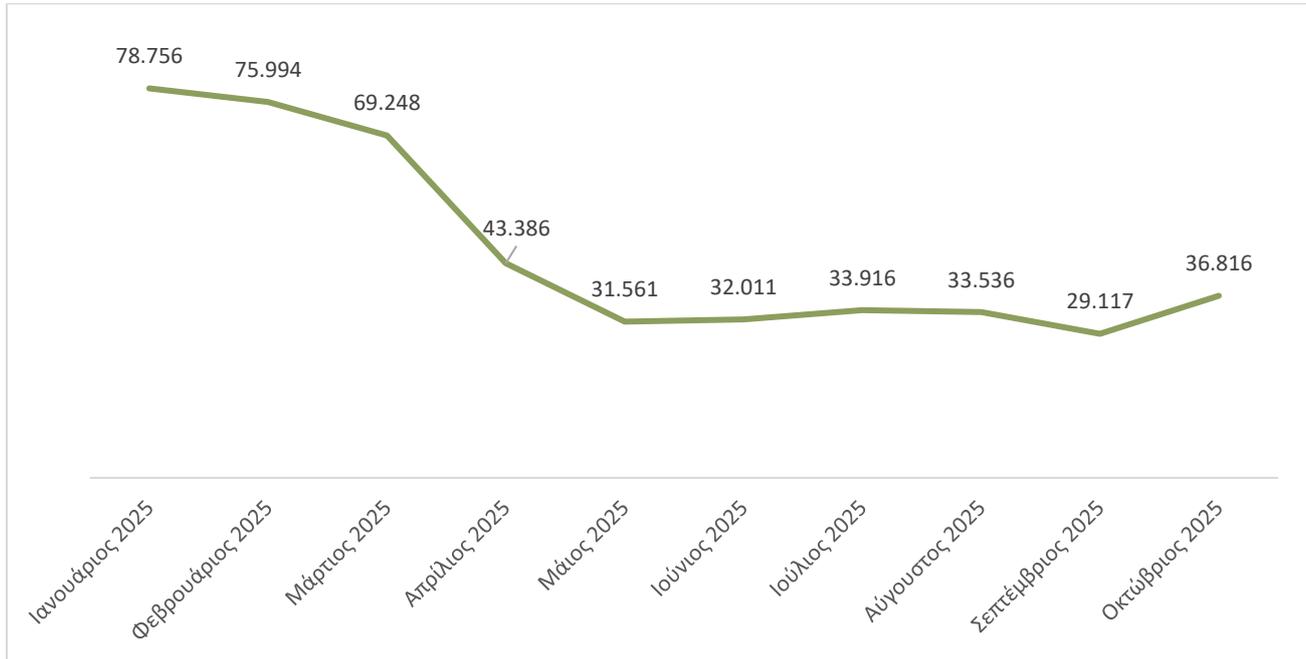
Πίνακας 47: Στοιχεία ανεργίας της Περιφέρειας Κρήτης για τα έτη 2017-2025

ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ
Οκτώβριος 2017	28.303
Οκτώβριος 2018	27.851
Οκτώβριος 2019	43.031
Οκτώβριος 2020	47.641
Οκτώβριος 2021	47.629
Οκτώβριος 2022	45.328
Οκτώβριος 2023	43.666
Οκτώβριος 2024	39.925
Οκτώβριος 2025	36.816

Πηγή: ΔΥΠΑ, Στοιχεία ανέργων και επιδοτούμενων

Βάσει των τελευταίων διαθέσιμων στοιχείων της ΔΥΠΑ, στο γράφημα που ακολουθεί αποτυπώνεται η διακύμανση της ανεργίας στην Περιφέρεια Κρήτης κατά το έτος 2025. Τα υψηλότερα επίπεδα ανεργίας καταγράφηκαν τους χειμερινούς μήνες, ενώ από τον Μάρτιο και μετά παρατηρείται σταδιακή ύφεση. Σε σχέση με τον Ιούνιο, ο αριθμός των ανέργων τον Ιούλιο και τον Αύγουστο είναι ελαφρώς αυξημένος, ωστόσο τον Σεπτέμβριο καταγράφεται ο μικρότερος αριθμός ανέργων.

Γράφημα 18: Διακύμανση ανεργίας της Περιφέρειας Κρήτης για το έτος 2025

Πηγή: ΔΥΠΑ, Στοιχεία ανέργων και επιδοτούμενων

2.5 Βελτίωση διοικητικής ικανότητας του Δήμου

2.5.1 Όργανα διοίκησης

2.5.1.1 Διοικητική Δομή Δήμου Μινώα Πεδιάδας

Σύμφωνα με το άρθρο 65 του ν. 3852/2010, το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν το δήμο, εκτός από εκείνα που ανήκουν εκ του νόμου στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή άλλου οργάνου του δήμου ή το ίδιο το δημοτικό συμβούλιο μεταβίβασε σε επιτροπή του.

Το δημοτικό συμβούλιο εκφράζει τις θέσεις του σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και γνωμοδοτεί όποτε δημόσιες Αρχές ή αρμόδια όργανα ζητούν τη γνώμη του.

Ορίζει τους φόρους, τα τέλη, τα δικαιώματα και τις εισφορές.

Καταρτίζει με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του τον κανονισμό λειτουργίας του, με βάση τον πρότυπο κανονισμό του άρθρου 67 του ν. 3852/2010. Αν δεν έχει θεσπισθεί κανονισμός λειτουργίας από το δημοτικό συμβούλιο, τότε ισχύει ο εν λόγω πρότυπος κανονισμός.

Ένα (1) μήνα πριν από τη διενέργεια των εκλογών και μέχρι την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών, το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει μόνο για θέματα που αναφέρονται σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης, καθώς και για θέματα που αφορούν στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων.

Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να μεταβιβάζει στην Δημοτική Επιτροπή αρμοδιότητές του σχετικές με το αντικείμενό της.

2.5.1.1.1 Δήμαρχος

Σύμφωνα με το άρθρο 58 του ν. 3852/2010, ο Δήμαρχος υπηρετεί τα τοπικά συμφέροντα, κατευθύνει τις δράσεις του Δήμου για την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης, διασφαλίζει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας.

Ειδικότερα, ο Δήμαρχος:

- Εκπροσωπεί το δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή.
- Εκτελεί τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, της Δημοτικής Επιτροπής. Η μη εκτέλεση των αποφάσεων αυτών συνιστά σοβαρή πειθαρχική παράβαση καθήκοντος.
- Ορίζει τους αντιδημάρχους, συγκαλεί και προεδρεύει της εκτελεστικής επιτροπής και συντονίζει την υλοποίηση των αποφάσεών της.
- Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του Δήμου. Ως προϊστάμενος όλου του προσωπικού του Δήμου εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για τον διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου.
- Αποφασίζει για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση όλων των εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό πιστώσεων, συμπεριλαμβανομένων των πιστώσεων που εγγράφονται σε αυτόν με αναμόρφωση, με την έκδοση της σχετικής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης. Για την άσκηση της

αρμοδιότητας αυτής δεν απαιτείται προηγούμενη απόφαση συλλογικού οργάνου, εκτός αν αυτή είναι απαραίτητη, προκειμένου να επιτευχθεί η απαιτούμενη εξειδίκευση της πίστωσης. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, πριν από την απόφαση του Δημάρχου, προηγείται απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής για μέρος ή το σύνολο των πιστώσεων που χρήζουν εξειδίκευσης. Εξειδικευμένη θεωρείται η πίστωση, όταν κατονομάζεται ρητά η συγκεκριμένη δαπάνη για την οποία προορίζεται και προσδιορίζεται στο αναλυτικότερο δυνατό επίπεδο κωδικοποίησης του προϋπολογισμού.

- Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο Δήμος.
- Εκδίδει τις άδειες που προβλέπονται από τις διατάξεις που διέπουν τις αρμοδιότητες του Δήμου.
- Εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των δημοτών, καθώς και τις βεβαιώσεις μόνιμης κατοικίας.
- Συνιστά ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου από μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου, υπαλλήλους του Δήμου, υπαλλήλους του δημόσιου τομέα ή ιδιώτες για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων του Δήμου, καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους.
- Μπορεί να αναθέτει, χωρίς αμοιβή, την εποπτεία και το συντονισμό συγκεκριμένων δράσεων του Δήμου σε μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου.

2.5.1.1.2 Αντιδήμαρχοι και Εντεταλμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι

Σύμφωνα με το άρθρο 59 του ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 68 του ν. 4555/2018 (Πρόγραμμα «Κλεισθένης Ι») και το άρθρο 3 του ν. 5056/2023, τον Δήμαρχο επικουρούν οι Αντιδήμαρχοι που ορίζει ο Δήμαρχος και στους οποίους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων καθ' ύλην. Στους αντιδημάρχους, εκτός των καθ' ύλην αρμοδιοτήτων, ο Δήμαρχος δύναται να μεταβιβάζει και κατά τόπο αρμοδιότητες που αφορούν και ασκούνται στα όρια συγκεκριμένης δημοτικής ενότητας και ιδίως:

- την ευθύνη της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη δημοτική ενότητα,
- την παρακολούθηση της εξέλιξης των έργων και των εργασιών που εκτελούνται στη δημοτική ενότητα,
- τη μέριμνα για τη διατήρηση του εξοπλισμού, που βρίσκεται στη δημοτική ενότητα, σε κατάσταση καλής λειτουργίας,
- την υπογραφή, με εξουσιοδότηση του δημάρχου, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και λοιπών διοικητικών εγγράφων, που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια της δημοτικής ενότητας και
- τη συνεργασία με τους προέδρους των συμβουλίων των δημοτικών κοινοτήτων και τους προέδρους των δημοτικών κοινοτήτων για την επίλυση των προβλημάτων τους.

Στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας με βάση την υπ. αριθμό 3018/2025 απόφαση Δημάρχου έχουν οριστεί επτά (7) Αντιδήμαρχοι με θητεία έως 31/10/2026, ως εξής:

1. Αντιδήμαρχος Πολιτισμού με αντιμισθία και τις καθ' ύλην αρμοδιότητες α) από τις υπηρεσίες του τμήματος Παιδείας, Αθλητισμού και Πολιτισμού της Διεύθυνσης Κοινωνικών και Μορφωτικών

- Υπηρεσιών το σύνολο των θεμάτων που αφορούν τον Πολιτισμό και την λειτουργία Βιβλιοθηκών, β) της ευθύνης για όλες τις δημοτικές και δημόσιες εκδηλώσεις, εκτός όσων είναι στην αρμοδιότητα άλλων, γ) της ευθύνης σχεδιασμού, συντονισμού, προώθησης και ανάπτυξης των δράσεων εθελοντισμού στον πολιτιστικό τομέα, δ) της ευθύνης παρακολούθησης και στήριξης των ανασκαφικών εργασιών την ανάπτυξη προγραμμάτων προστασίας και αξιοποίησης των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, καθώς επίσης και τις κατά τόπον αρμοδιότητες της Δημοτικής Ενότητας Καστελλίου
2. Αντιδήμαρχος Κοινωνικής Πολιτικής και Οικιστικής Ανασυγκρότησης με αντιμισθία και τις καθ' ύλην αρμοδιότητες α) από τις υπηρεσίες της Διεύθυνσης Κοινωνικών και Μορφωτικών Υπηρεσιών το σύνολο των αρμοδιοτήτων που αφορούν τα τμήματα Κοινωνικής Προστασίας, Προαγωγής Δημόσιας Υγείας και Ισότητας των Φύλων, Μέριμνας Τρίτης Ηλικίας και Προσχολικής Αγωγής και Δημιουργικής Απασχόλησης όπως αυτά περιγράφονται στο ΦΕΚ 6243/12-11-2024 τ. Β' «Τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Μινωία Πεδιάδας», β) της ευθύνης για την διαχείριση των οικισμών προσωρινής διαβίωσης των σεισμόπληκτων, τον συντονισμό των ενεργειών και δράσεων που απαιτούνται για την οικιστική ανασυγκρότηση, την προώθηση των αδειοδοτήσεων, επισκευών και ανοικοδόμησης συμπεριλαμβανομένης και της παρακολούθησης του προγράμματος κατεδαφίσεων σε συνεργασία με την Τεχνική Υπηρεσία, γ) της ευθύνης για τον συντονισμό και την λειτουργία της ΟΔΕ για την αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας, καθώς και τις κατά τόπον αρμοδιότητες της Δημοτικής Ενότητας Αρκαλοχωρίου
 3. Αντιδήμαρχος Οικονομικών, Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης και Παραλιακού Μετώπου με αντιμισθία και τις καθ' ύλην αρμοδιότητες α) της οργάνωσης, διοίκησης, παρακολούθησης, συντονισμού και ελέγχου όλων των λειτουργιών και αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων όλων των αρμοδιοτήτων των Τμημάτων: Προϋπολογισμού, Λογιστηρίου, Προμηθειών και Αποθήκης, Εσόδων και Περιουσίας και Ταμείου, β) του συντονισμού των υπηρεσιών και συνεργασία με τους καθ' ύλην αρμόδιους αντιδημάρχους και την ΔΕΥΑΜΠ για όλα τα θέματα που αφορούν στον οικισμό του Τσουτσουρα, γ) του συνόλου των αρμοδιοτήτων του Αυτοτελούς Τμήματος Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης που περιγράφονται στο Άρθρο 10 του ΦΕΚ 721/29-03-2013 τ.Β' Τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών εξαιρουμένων όσων έχουν ανατεθεί στην Εντεταλμένο Σύμβουλο Τοπικής Επιχειρηματικότητας, Βιώσιμης Ανάπτυξης, και Τουριστικής Προβολής, δ) της ευθύνης για την αποτελεσματική οργάνωση και υλοποίηση του επιχειρησιακού προγράμματος διαχείρισης και προστασίας αδέσποτων ζώων συντροφιάς, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, ε) της ευθύνης για τον εκσυγχρονισμό, την επαναλειτουργία και τη διαχείριση των Δημοτικών Σφαγείων, στ) της ευθύνης για την αποτελεσματική οργάνωση και εύρυθμη λειτουργία των υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων (λαϊκές αγορές και εμποροπανηγύρεις) του Δήμου.
 4. Αντιδήμαρχος Άρδευσης και Ηλεκτροφωτισμού με αντιμισθία και τις καθ' ύλην αρμοδιότητες α) από το Τμήμα Άρδευσης της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών την ευθύνη, παρακολούθησης, ελέγχου, συντονισμού και εφαρμογής του σχετικού κανονισμού Άρδευσης καθώς και των συντηρήσεων, επεκτάσεων και τις αντιμετωπίσεις βλαβών με αυτεπιστασία, τη σωστή και ασφαλή λειτουργία των

έργων, την συνεργασία με τους Πρόεδρους και τα Τοπικά Συμβούλια των Διαμερισμάτων στα οποία λειτουργούν αρδευτικά έργα του Δήμου, την λήψη μέτρων για την καλύτερη εξυπηρέτηση των παραγωγών που κάνουν χρήση νερού για άρδευση, την λήψη μέτρων που πρέπει να εφαρμοσθούν για τη σωστή διαχείριση του διαθέσιμου νερού σε περίπτωση λειψυδρίας, β) από το τμήμα ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών την ευθύνη παρακολούθησης, ελέγχου και συντονισμού των υπηρεσιών ηλεκτροφωτισμού, καθώς και της συντήρησης και επέκτασης του δικτύου, γ) της ευθύνης για την διασφάλιση των Δημοτικών συμφερόντων που αφορούν κοινόχρηστους χώρους, πλατείες, οδούς και εν γένει τη δημοτική περιουσία κατόπιν καταγγελίας ή αυτεπάγγελτα, δ) της συνεργασίας με την ΟΔΕ και τον αρμόδιο Αντιδήμαρχο για την αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας, ε) της υπογραφής όλων των αποφάσεων, εγγράφων, βεβαιώσεων, δικαιολογητικών, αδειών και πιστοποιητικών - πλην οικονομικών συμβάσεων - που εκδίδονται στο πλαίσιο των παραπάνω καθ' ύλην ανατιθέμενων αρμοδιοτήτων και οι οποίες περιγράφονται αναλυτικά στον Ο.Ε.Υ. του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, καθώς και τις κατά τόπον αρμοδιότητες της Δημοτικής Ενότητας Θραψανού.

5. Αντιδήμαρχος Πολιτικής Προστασίας και Αγροτικής Οδοποιίας με αντιμισθία και τις καθ' ύλην αρμοδιότητες α) της Πολιτικής Προστασίας, εκπόνηση και επικαιροποίηση σχεδίων πολιτικής προστασίας, της λειτουργίας του Τοπικού Συντονιστικού Οργάνου (Σ.Τ.Ο.) Πολιτικής Προστασίας, καθώς και τον προγραμματισμό ενεργειών, για την πρόληψη και αντιμετώπιση φαινομένων φυσικών καταστροφών, την οργάνωση προσωπικού και τη διάταξη τεχνολογικού εξοπλισμού και οχημάτων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα σχέδια, τις αποφάσεις του Σ.Τ.Ο. του Περιφερειακού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας και τις οδηγίες του κεντρικού συντονιστικού οργάνου του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, β) της διαχείρισης και συντήρησης οχημάτων και μηχανημάτων έργου του Δήμου, της λειτουργίας του γραφείου κίνησης οχημάτων, και της αποθήκης ανταλλακτικών και λοιπών υλικών που είναι αναγκαία για τη συντήρηση και την αποκατάσταση βλαβών των οχημάτων και κινητών μηχανημάτων του Δήμου μεριμνώντας για την τήρηση «βιβλίου συντήρησης», τη στελέχωσή τους, την ασφάλισή τους και τον εφοδιασμό με όλα τα σχετικά με την κίνηση έγγραφα, όπως αυτά αναλυτικά περιγράφονται στο άρθρο 11 περιπτ. 18 του ΦΕΚ 721/29-03-2013 τ.Β' «Τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών», γ) της συντήρησης δημοτικής και αγροτικής οδοποιίας με ίδια ή μισθωμένα μέσα. δ) των μικροεπισκευών και μικροσυντηρήσεων Δημοτικών κτιρίων και Υποδομών, ε) της υπογραφής των κτηνοτροφικών δηλώσεων και λοιπών βεβαιώσεων για τους κτηνοτρόφους, στ) της υπογραφής όλων των αποφάσεων, εγγράφων, βεβαιώσεων, αδειών, δικαιολογητικών, - πλην των οικονομικών συμβάσεων - που εκδίδονται στο πλαίσιο των παραπάνω καθ' ύλην ανατιθέμενων αρμοδιοτήτων και οι οποίες περιγράφονται αναλυτικά στον Ο.Ε.Υ. του Δήμου Μινώα Πεδιάδας.
6. Αντιδήμαρχος Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Θεμάτων Αεροδρομίου χωρίς αντιμισθία και με τις καθ' ύλην αρμοδιότητες α) της οργάνωσης, διοίκησης, παρακολούθησης, συντονισμού και ελέγχου όλων των λειτουργιών και αρμοδιοτήτων του Αυτοτελούς Τμήματος Υπηρεσιών Δόμησης και πιο συγκεκριμένα την εφαρμογή του πολεοδομικού σχεδιασμού, την έκδοση και έλεγχο εφαρμογής των αδειών δόμησης, τον έλεγχο των αυθαίρετων κατασκευών κτλ., β) της παρακολούθησης του Ειδικού

Πολοδομικού Σχεδίου, γ) της οδοσήμανσης και της εφαρμογής κυκλοφοριακών μελετών και ρυθμίσεων δ) της εποπτείας και διαχείρισης των ηλεκτρικών ποδηλάτων, ε) της συνεργασίας με την ΟΔΕ και την αρμόδια Αντιδήμαρχο για την αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας, στ) της διαχείρισης θεμάτων του υπό κατασκευή Αεροδρομίου Καστελλίου, σε συνεργασία με την αρμόδια επιτροπή, ζ) της ευθύνης λειτουργίας της ΟΔΕ υποστήριξης των Δημοτικών Κοινοτήτων, η) της υπογραφής όλων των αποφάσεων, εγγράφων, βεβαιώσεων, αδειών, δικαιολογητικών, - πλην των οικονομικών συμβάσεων - που εκδίδονται στο πλαίσιο των παραπάνω καθ' ύλην ανατιθέμενων αρμοδιοτήτων και οι οποίες περιγράφονται αναλυτικά στον Ο.Ε.Υ. του Δήμου Μινώια Πεδιάδας.

7. Αντιδήμαρχος Περιβάλλοντος χωρίς αντιμισθία και με τις αρμοδιότητες α) της Εποπτείας, Συντονισμού, Οργάνωσης, διοίκησης, παρακολούθησης, και ελέγχου των παρακάτω λειτουργιών και αρμοδιοτήτων του Αυτοτελούς Τμήματος Περιβάλλοντος πλην των θεμάτων πολιτικής προστασίας, και συγκεκριμένα την αναβάθμιση του τοπικού φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, την εξασφάλιση της αποκομιδής και της μεταφοράς των απορριμμάτων, την χωριστή αποκομιδή και μεταφορά των ανακυκλώσιμων υλικών, την διαχείριση των βιοαποβλήτων, την εξασφάλιση της καθαριότητας των κοινοχρήστων χώρων και την ευθύνη εφαρμογής των σχετικών κανονισμών, β) της ευθύνης για τη συντήρηση, βελτίωση και επέκταση των χώρων πρασίνου, γ) της συντήρησης και λειτουργίας των Κοιμητηρίων, τη φροντίδα για τον ευπρεπισμό και την επέκταση τους καθώς και την ευθύνη εφαρμογής του κανονισμού κοιμητηρίων, δ) της περισυλλογής εγκαταλελειμμένων οχημάτων, ε) της υπογραφής όλων των αποφάσεων, εγγράφων, βεβαιώσεων, αδειών, δικαιολογητικών και πιστοποιητικών - πλην οικονομικών συμβάσεων - που εκδίδονται στο πλαίσιο των παραπάνω καθ' ύλην ανατιθέμενων αρμοδιοτήτων.

Επιπλέον, με απόφαση του Δημάρχου έχουν οριστεί δύο (2) εντεταλμένοι Σύμβουλοι με τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

1. Εντεταλμένος Δημοτικός Σύμβουλος Τοπικής Επιχειρηματικότητας, Βιώσιμης Ανάπτυξης, και Τουριστικής Προβολής.
2. Εντεταλμένος Δημοτικός Σύμβουλος Παιδείας και Αθλητισμού.

2.5.1.1.3 Λοιπές επιτροπές και συμβούλια

2.5.1.1.3.1 Δημοτική Επιτροπή

Σύμφωνα με τα άρθρα 63, 72 και 73 του ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκαν με τα άρθρα 31 του ν. 5013/2023 και 9 του ν. 5056/2023, καταργούνται η εκτελεστική και η οικονομική επιτροπή και συγκροτείται η Δημοτική Επιτροπή στην οποία μετατίθενται όλες οι αρμοδιότητες των δύο αυτών επιτροπών. Η Δημοτική Επιτροπή του Δήμου Μινώια Πεδιάδας αποτελείται από τον πρόεδρο και 6 μέλη εκ των οποίων τα 2 εκλέγονται από τις δημοτικές παρατάξεις της μειοψηφίας. Ως πρόεδρος ορίζεται ο Δήμαρχος ή αντιδήμαρχος που έχει οριστεί από αυτόν. Τα μέλη της Δημοτικής Επιτροπής εκλέγονται από Δημοτικό Συμβούλιο με μυστική ψηφοφορία καθώς επίσης δεν επιτρέπεται να εκλεγεί μέλος της Δημοτικής Επιτροπής ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου.

Πιο συγκεκριμένα, η Δημοτική Επιτροπή σύμφωνα με το άρ. 9 του ν. 5056/2023 αποφασίζει για τα εξής:

- την υποβολή αιτημάτων πρόσληψης του πάσης φύσεως προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των δικηγόρων και νομικών συμβούλων με σχέση έμμισθης εντολής και των συμβασιούχων μίσθωσης έργου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, καθώς και για την αναγκαιότητα πρόσληψης του προσωπικού των άρθρων 206, 209, 211 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων [ν. 3584/2007 (Α' 143)] και 36 του ν. 4765/2021 (Α' 6),
- την τροποποίηση του φυσικού ή οικονομικού αντικειμένου συμβάσεων, σύμφωνα με την εφαρμοζόμενη σε κάθε περίπτωση νομοθεσία, και την έγκριση του πρωτοκόλλου παραλαβής με αιτιολογημένη απόφασή της,
- την έγκριση των όρων και τη σύναψη κάθε είδους προγραμματικών συμβάσεων και συμβάσεων του άρθρου 12 του ν. 4412/2016 (Α' 147),
- τη διαγραφή χρεών και την απαλλαγή από προσαυξήσεις μέχρι του ποσού των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, κατά το άρθρο 174 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων [ν. 3463/2006 (Α' 114)],
- την επιστροφή από τον Δήμο αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών,
- τη σύναψη χρηματοδοτικών μισθώσεων (leasing) μηχανολογικού εξοπλισμού και οχημάτων του Δήμου,
- τις δωρεές εξοπλισμού, ειδών και οχημάτων σε άλλους δήμους ή κοινωφελείς οργανισμούς.

Οι αρμοδιότητες της Δημοτικής Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 5013/2023 ορίζονται ως ακολούθως:

- Καταρτίζει και δημοσιεύει με πράξη του Προέδρου της, τον κανονισμό λειτουργίας της.
- Συντάσσει και εισηγείται το σχέδιο του προϋπολογισμού και ελέγχει την πρόοδο υλοποίησής του. Έχει την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού και υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση προς το Δημοτικό Συμβούλιο, στην οποία παρουσιάζεται η κατάσταση των εσόδων και εξόδων του Δήμου. Η έκθεση αυτή, στην οποία καταχωρούνται και τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας, δημοσιεύεται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του Δήμου.
- Εγκρίνει τον απολογισμό του Δήμου.
- Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το πολυετές σχέδιο αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δήμου και έχει την ευθύνη και την αποφασιστική αρμοδιότητα για την υλοποίησή του. Για την ετήσια πρόοδο υλοποίησης του σχεδίου, ο Πρόεδρος της Δημοτικής Επιτροπής ενημερώνει το δημοτικό συμβούλιο, σε ειδική συνεδρίαση, κατά τον μήνα Δεκέμβριο κάθε έτους.
- Αποφασίζει για την κατάρτιση των όρων, τη σύνταξη των διακηρύξεων, τη διεξαγωγή και κατακύρωση κάθε μορφής δημοπρασιών και διαγωνισμών, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αφορούν σε έργα, μελέτες, προμήθειες και υπηρεσίες, καθώς και τη συγκρότηση των ειδικών επιτροπών διεξαγωγής και αξιολόγησης από μέλη της ή ειδικούς επιστήμονες, υπαλλήλους του Δήμου ή δημόσιους υπαλλήλους.
- Ασκεί τα καθήκοντα αναθέτουσας αρχής κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης των συμβάσεων έργων, μελετών, υπηρεσιών και προμηθειών, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού, πλην των περιπτώσεων της απευθείας ανάθεσης, που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Δημάρχου και

αποφασίζει για την έγκριση και παραλαβή των πάσης φύσεως μελετών του Δήμου, σύμφωνα με το άρθρο 189 του ν. 4412/2016 (Α' 147). Ειδικά για τις συμβάσεις που υλοποιούνται με σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα του ν. 3389/2005 (Α' 232) ασκεί τα καθήκοντα αναθέτουσας αρχής και κατά το στάδιο εκτέλεσης αυτών και αποφασίζει για την τροποποίηση του φυσικού ή/και οικονομικού αντικειμένου τους, κατά τους όρους της σύμβασης σύμπραξης και της, κατά περίπτωση, εφαρμοζόμενης νομοθεσίας.

- Αποφασίζει για την υποβολή προτάσεων εκ μέρους του Δήμου για τη χρηματοδότηση ή επιχορήγηση δράσεων, προγραμμάτων και αντίστοιχων έργων από εθνικούς πόρους, πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή οποιουδήποτε άλλου φορέα και αποφασίζει, όπου απαιτείται, για την αποδοχή χρηματοδότησης ή επιδότησης ή επιχορήγησης πράξεων που εντάσσονται στα πάσης φύσεως αναπτυξιακά προγράμματα ή προγράμματα επιχορήγησης.
- Αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές και αποφασίζει για την άσκηση ή μη όλων των ένδικων βοηθημάτων και των ένδικων μέσων, καθώς και για την παραίτηση από αυτά, πλην των περιπτώσεων δικών που αφορούν στον προσδιορισμό ή τη μετατροπή της εργασιακής σχέσης μεταξύ εργαζομένων και του Δήμου, στις οποίες η άσκηση ενδίκων μέσων είναι υποχρεωτική. Επίσης, αποφασίζει τον συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχει αντικείμενο ποσό έως εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, πλέον ΦΠΑ. Όταν το αντικείμενο της δίκης είναι άνω του ποσού αυτού, τότε εισηγείται τη λήψη απόφασης από το Δημοτικό Συμβούλιο. Δεν επιτρέπεται συμβιβασμός ή κατάργηση δίκης για απαιτήσεις μισθών, επιδομάτων, αποζημιώσεων, εξόδων παράστασης, εξόδων κίνησης και γενικά μισθολογικών παροχών οποιασδήποτε μορφής, εξαιρουμένων εκείνων για τις οποίες το νομικό ζήτημα έχει επιλυθεί με απόφαση ανώτατου δικαστηρίου. Η απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής για τις περιπτώσεις των προηγούμενων εδαφίων, πλην αυτών που αφορούν στον προσδιορισμό ή τη μετατροπή της εργασιακής σχέσης κατά τα προβλεπόμενα στο πρώτο εδάφιο, λαμβάνεται ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου, η έλλειψη της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα της σχετικής απόφασης. Η παρούσα ρύθμιση ισχύει και όταν η αρμοδιότητα ασκείται από το Δημοτικό Συμβούλιο.
- Αποφασίζει για:
 - Τη μετακίνηση και την έγκριση της αποζημίωσης των δαπανών μετακίνησης του Δημάρχου, των αντιδημάρχων και των δημοτικών συμβούλων, εκτός της έδρας του Δήμου για εκτέλεση υπηρεσίας. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις επιτρέπεται να μετακινηθεί εκτός έδρας ο Δήμαρχος, ο Αντιδήμαρχος ή μέλος του δημοτικού συμβουλίου χωρίς προηγούμενη απόφαση της οικονομικής επιτροπής. Στις περιπτώσεις αυτές, η επιτροπή αποφασίζει στην αμέσως επόμενη συνεδρίασή της, αν η μετακίνηση ήταν επιβεβλημένη ή όχι.
 - Την καταβολή εξόδων κίνησης και ημερήσιας αποζημίωσης σε ιδιώτες μέλη επιτροπών ή ομάδων εργασίας ή ομάδων διοίκησης έργου, που συγκροτούνται από την Δημοτική Επιτροπή ή τον Δήμαρχο, για μετακινήσεις στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, οι οποίες γίνονται για εκτέλεση υπηρεσίας, σχετικής με το έργο τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υποπαρ. Δ.9 του ν. 4336/2015 (Α' 94).

- Αξιολογεί και μελετά την ανάγκη σύναψης δανείων με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, διαπραγματεύεται με αυτά τον καθορισμό των όρων δανειοδότησης και υποβάλλει σχετική εισήγηση προς το Δημοτικό Συμβούλιο.
- Εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο τα σχέδια κανονιστικών αποφάσεων του Δήμου, με την επιφύλαξη της περ. βε΄ της παρ. 1B του άρθρου 73, αξιολογεί την υλοποίησή τους και εισηγείται τροποποιήσεις, όπου απαιτούνται. Οι κανονιστικές αποφάσεις αξιολογούνται υποχρεωτικά από την Δημοτική Επιτροπή κάθε δύο (2) χρόνια, από την έναρξη ισχύος τους.
- Αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, σε όσους δήμους είτε δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι με μηνιαία αντιμισθία είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε ανώτατα δικαστήρια. Μπορεί, επίσης, να αναθέτει την παροχή γνωμοδοτήσεων, μόνο εφόσον δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία. Με απόφασή της, είναι δυνατή, κατ' εξαίρεση, η ανάθεση σε δικηγόρο, εξώδικου ή δικαστικού χειρισμού, ανά υπόθεση, ζητημάτων τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα συμφέροντα του Δήμου και απαιτούν εξειδικευμένη γνώση ή εμπειρία. Στις περιπτώσεις αυτές η αμοιβή του δικηγόρου ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 281 του ν. 3463/2006 (Α΄ 114).
- Αποφασίζει για:
 - τη διευκόλυνση οφειλετών για ποσά άνω των εκατό πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, κατά το άρθρο 170 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων,
 - την παραχώρηση εγκαταστάσεων, εξοπλισμού και μέσων προς τις κοινωφελείς επιχειρήσεις, κατά την παρ. 4 του άρθρου 259 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.
- Αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών προς τον Δήμο.
- Αποφασίζει για την αποδοχή πάσης φύσεως χρηματοδοτήσεων, επιχορηγήσεων, συμπεριλαμβανομένων κατανομών Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων, επιδοτήσεων, δωρεών προς τον Δήμο και αποφάσεων ένταξης πράξεων του σε αναπτυξιακά προγράμματα, καθώς και για την παροχή δεσμευτικής εισήγησης αναμόρφωσης του προϋπολογισμού, κατά τη διαδικασία της παρ. 1 του άρθρου έκτου της από 22.8.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 161), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4722/2020 (Α΄ 177).
- Αποφασίζει για το σύνολο των αρμοδιοτήτων του Δήμου που έχουν ανατεθεί με τον ν. 4375/2016 (Α΄ 51) και την παρ. 10 του άρθρου 14 του ν. 4332/2015 (Α΄ 76).
- Αποφασίζει την αποδοχή των πάσης φύσεως μελετών που αφορούν σε έργα και παροχές τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οποίες συντάσσονται από την τεχνική υπηρεσία του Δήμου.

Σημειώνεται ότι η Δημοτική Επιτροπή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας έχει συσταθεί με την υπ' αριθμό 2/2024 (ΑΔΑ: 67ΝΞΩΚ6-3ΕΞ) απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

2.5.1.1.3.2 Δημοτική επιτροπή ισότητας

Σύμφωνα με το άρθρο 70Α του ν. 3852/2010 όπως προστέθηκε με το άρθρο 6 του ν. 4604/2019, σε κάθε δήμο συνιστάται Δημοτική Επιτροπή Ισότητας, η οποία είναι συμβουλευτικό, προς το δημοτικό συμβούλιο, όργανο με τις εξής αρμοδιότητες:

- σε συνεργασία με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου, συμμετέχει και υποστηρίζει την ένταξη της ισότητας των φύλων στις πολιτικές του δήμου, εισηγείται και συμμετέχει στην εκπόνηση σχεδίων δράσης για την ισότητα των φύλων σε τοπικό επίπεδο,
- διατυπώνει προτάσεις και εισηγείται προς τα αρμόδια όργανα του δήμου, τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ζωής,
- συνεργάζεται με την Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων, τις αρμόδιες, κατά περίπτωση, υπηρεσιακές μονάδες του δήμου και με δομές και συλλογικότητες που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της προώθησης θεμάτων ισότητας των φύλων και δικαιωμάτων των γυναικών σε τοπικό επίπεδο,
- συνεργάζεται με τις δομές του Δικτύου της ΓΓΙΦ για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, καθώς και με φορείς της κοινωνίας των πολιτών.

Η Δημοτική Επιτροπή Ισότητας συγκροτείται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και αποτελείται από τα εξής μέλη:

- Έναν (1) Αντιδήμαρχο ή εντεταλμένο ή δημοτικό/ή σύμβουλο ως Πρόεδρο.
- Έναν (1) δημοτικό/ή σύμβουλο των λοιπών παρατάξεων του δημοτικού συμβουλίου.
- Έναν (1) υπάλληλο της Κοινωνικής Υπηρεσίας ή της Υπηρεσιακής Μονάδας Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων του δήμου.
- Έναν (1) εκπρόσωπο της Ένωσης Συλλόγων Γονέων του δήμου.
- Έναν (1) εκπρόσωπο τοπικού επαγγελματικού/εμπορικού συλλόγου ή συνεταιριστικής οργάνωσης.
- Έναν (1) εκπρόσωπο τοπικού γυναικείου/φεμινιστικού συλλόγου/φεμινιστικής οργάνωσης ή μη κυβερνητικής οργάνωσης με δράση στα θέματα της ισότητας των φύλων.
- Δύο (2) εμπειρογνώμονες δημότες με ισότιμη εκπροσώπηση των φύλων.

Σημειώνεται ότι η Δημοτική Επιτροπή Ισότητας του Δήμου Μινώια Πεδιάδας συστάθηκε με την υπ. αριθμό 21/2024 (ΑΔΑ: 9ΤΜΒΩΚ6-3ΛΗ) απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

2.5.1.1.3.3 Συμβούλιο ένταξης μεταναστών & προσφύγων

Σύμφωνα με το άρθρο 78 του ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 79 του ν. 4555/2018 (Πρόγραμμα «Κλεισθένης Ι»), σε κάθε δήμο συγκροτείται και λειτουργεί με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων, ως συμβουλευτικό όργανο του δήμου για την ενίσχυση της ένταξης των μεταναστών και των προσφύγων στην τοπική κοινωνία. Το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων αποτελείται από έντεκα (11) μέλη, τα οποία ορίζονται από το δημοτικό συμβούλιο. Ως μέλη ορίζονται έξι (6) δημοτικοί σύμβουλοι και πέντε (5) εκπρόσωποι αναγνωρισμένων φορέων συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών και προσφύγων, που ορίζονται ως ακολούθως.

Αν υπάρχουν αναγνωρισμένοι φορείς συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών ή/και προσφύγων, που, σύμφωνα με το καταστατικό τους, δραστηριοποιούνται στο επίπεδο του δήμου, το δημοτικό συμβούλιο καλεί πέντε (5) από τους φορείς αυτούς να ορίσουν από έναν (1) εκπρόσωπο. Σε περίπτωση που ελλείπουν οι εν λόγω φορείς στο επίπεδο του δήμου ή αυτοί είναι λιγότεροι από πέντε, το δημοτικό συμβούλιο καλεί

επιπλέον και έναν από τους αναγνωρισμένους φορείς συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών ή/και προσφύγων, που δραστηριοποιούνται, σύμφωνα με το καταστατικό τους, στην οικεία περιφέρεια, να ορίσει έναν (1) εκπρόσωπό του. Σε περίπτωση που ελλείπουν τέτοιοι φορείς στην οικεία περιφέρεια ή αν και μετά τον ορισμό του εκπροσώπου τους, δεν συμπληρώνεται ο συνολικός αριθμός των πέντε (5) εκπροσώπων φορέων, το δημοτικό συμβούλιο καλεί επιπλέον την αντιπροσωπευτικότερη δευτεροβάθμια ή ομοσπονδιακού χαρακτήρα οργάνωση συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών ή/και προσφύγων, που δραστηριοποιείται, κατά το καταστατικό της, σε εθνικό επίπεδο, να ορίσει τους υπολειπόμενους εκπροσώπους, μέχρι τη συμπλήρωση του συνολικού αριθμού των πέντε (5) εκπροσώπων. Με την ίδια διαδικασία γίνεται η τυχόν αντικατάσταση ή η αναπλήρωση των μελών του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων, οι οποίοι προέρχονται από τους αναγνωρισμένους φορείς συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών και προσφύγων.

Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων είναι:

- η καταγραφή και η διερεύνηση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες και οι πρόσφυγες, που κατοικούν μόνιμα στην περιφέρεια του οικείου δήμου, ως προς την ένταξή τους στην τοπική κοινωνία, την επαφή τους με δημόσιες αρχές ή τη δημοτική αρχή,
- η υποβολή εισηγήσεων προς το δημοτικό συμβούλιο για την ανάπτυξη τοπικών δράσεων προώθησης της ομαλής κοινωνικής ένταξης των μεταναστών και προσφύγων και, εν γένει, την επίλυση των προβλημάτων που αυτοί αντιμετωπίζουν, ιδίως μέσω της οργάνωσης συμβουλευτικών υπηρεσιών από τις δημοτικές υπηρεσίες και
- η διοργάνωση, σε συνεργασία με τον οικείο δήμο, εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής του τοπικού πληθυσμού.

Σημειώνεται ότι στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας δεν έχει συσταθεί Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων.

Επιπλέον, στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας λειτουργούν οι ακόλουθες επιτροπές:

- Δημοτική Επιτροπή Παιδείας, με ημερομηνία σύστασης 10/07/2024 (ΑΔΑ: 962ΠΩΚ6-ΠΒ5)
- Επιτροπή εκτίμησης εκποίησης, εκμίσθωσης και αγοράς ακινήτων και κινητών πραγμάτων, με ημερομηνία σύστασης 07/02/2024 (ΑΔΑ: ΨΝ4ΞΩΚ6-9ΧΡ)
- Επιτροπή διενέργειας δημοπρασιών εκποίησης, εκμίσθωσης και μίσθωσης πραγμάτων, με ημερομηνία σύστασης 07/02/2024 (ΑΔΑ: ΨΝ4ΞΩΚ6-9ΧΡ)

2.5.1.2 Οργάνωση Υπηρεσιών Δήμου Μινώα Πεδιάδας

2.5.1.2.1 Κεντρικές υπηρεσίες

Σύμφωνα με το ΦΕΚ 1663/Β'/27-7-2011, όπως τροποποιήθηκε με τα ΦΕΚ 721/Β'/29-3-2013, 2940/Β'/29-8-2017, 1668/Β'/14-5-2019 και 6243/Β' /12-11-2024 που αφορούν στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, καθώς και την υπ' αριθμό 116/2025 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, οι κεντρικές υπηρεσίες του Δήμου διαρθρώνονται από τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου:

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ

- Α.1. Γενικός Γραμματέας
- Α.2. Γραφείο Δημάρχου, Διοικητικής Βοήθειας & Επικοινωνίας
- Α.3. Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Άμυνας
- Α.4. Αυτοτελές Λιμενικό Γραφείο Δήμου Μινώα Πεδιάδας
- Α.5. Αυτοτελές Τμήμα Νομικής Υπηρεσίας
- Α.6. Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου
- Α.7. Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας
- Α.8. Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, ΤΠΕ & Διαφάνειας
- Α.9. Αυτοτελές Τμήμα Υπηρεσίας Δόμησης
- Α.10. Αυτοτελές Τμήμα Ελέγχων
- Α.11. Αυτοτελές Τμήμα Περιβάλλοντος
- Α.12. Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομίας
- Α.13. Αυτοτελές Τμήμα Περιουσίας

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

- Β.1. Διεύθυνση Κοινωνικών & Μορφωτικών Υπηρεσιών
 - Β.1.1. Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Προαγωγής Δημόσιας Υγείας & Ισότητας των Φύλων
 - Β.1.2. Τμήμα Μέριμνας Τρίτης Ηλικίας
 - Β.1.3. Τμήμα Προσχολικής Αγωγής
 - Β.1.4. Τμήμα Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού & Νέας Γενιάς

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

- Γ.1. Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών
 - Γ.1.1. Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού & Εργασιακών Συνθηκών
 - Γ.1.2. Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης & Ληξιαρχείου
 - Γ.1.3. Τμήμα Κ.Ε.Π.
 - Γ.1.4. Τμήμα Υποστήριξης Αιρετών Οργάνων
- Γ.2. Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών
 - Γ.2.1. Τμήμα Προϋπολογισμού, Λογιστηρίου, Προμηθειών & Αποθήκης
 - Γ.2.2. Τμήμα Εσόδων
 - Γ.2.3. Τμήμα Ταμείου
- Γ.3. Διεύθυνση Τεχνικών Έργων
 - Γ.3.1. Τμήμα Τεχνικών Έργων
 - Γ.3.2. Τμήμα Η/Μ Έργων και Βιώσιμης Κινητικότητας
 - Γ.3.3. Τμήμα Άρδευσης

Οι Κεντρικές Υπηρεσίες είναι εγκατεστημένες στην έδρα του Δήμου και περιλαμβάνουν τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου:

- Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στο Δήμαρχο (Γενικός Γραμματέας, Γραφείο Δημάρχου, Διοικητικής Βοήθειας & Επικοινωνίας, Αυτοτελή Τμήματα και Γραφεία)
- Υπηρεσίες Κοινωνικής Προστασίας (Δ/νση Κοινωνικών & Μορφωτικών Υπηρεσιών)
- Υπηρεσίες Υποστήριξης (Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών, Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών, Δ/νση Τεχνικών Έργων).

2.5.1.2.2 Αποκεντρωμένες υπηρεσίες

Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του Δήμου είναι εγκατεστημένες στην έδρα δημοτικών ενοτήτων, εξυπηρετούν τις δημοτικές κοινότητες της ενότητας και περιλαμβάνουν υπηρεσίες οι οποίες υπάγονται διοικητικά σε αντίστοιχες Διευθύνσεις ή Τμήματα των Κεντρικών Υπηρεσιών του Δήμου.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙ

- Υπηρεσία ΚΕΠ
- Υπηρεσία Διοικητικών Θεμάτων
- Υπηρεσία Οικονομικών Θεμάτων

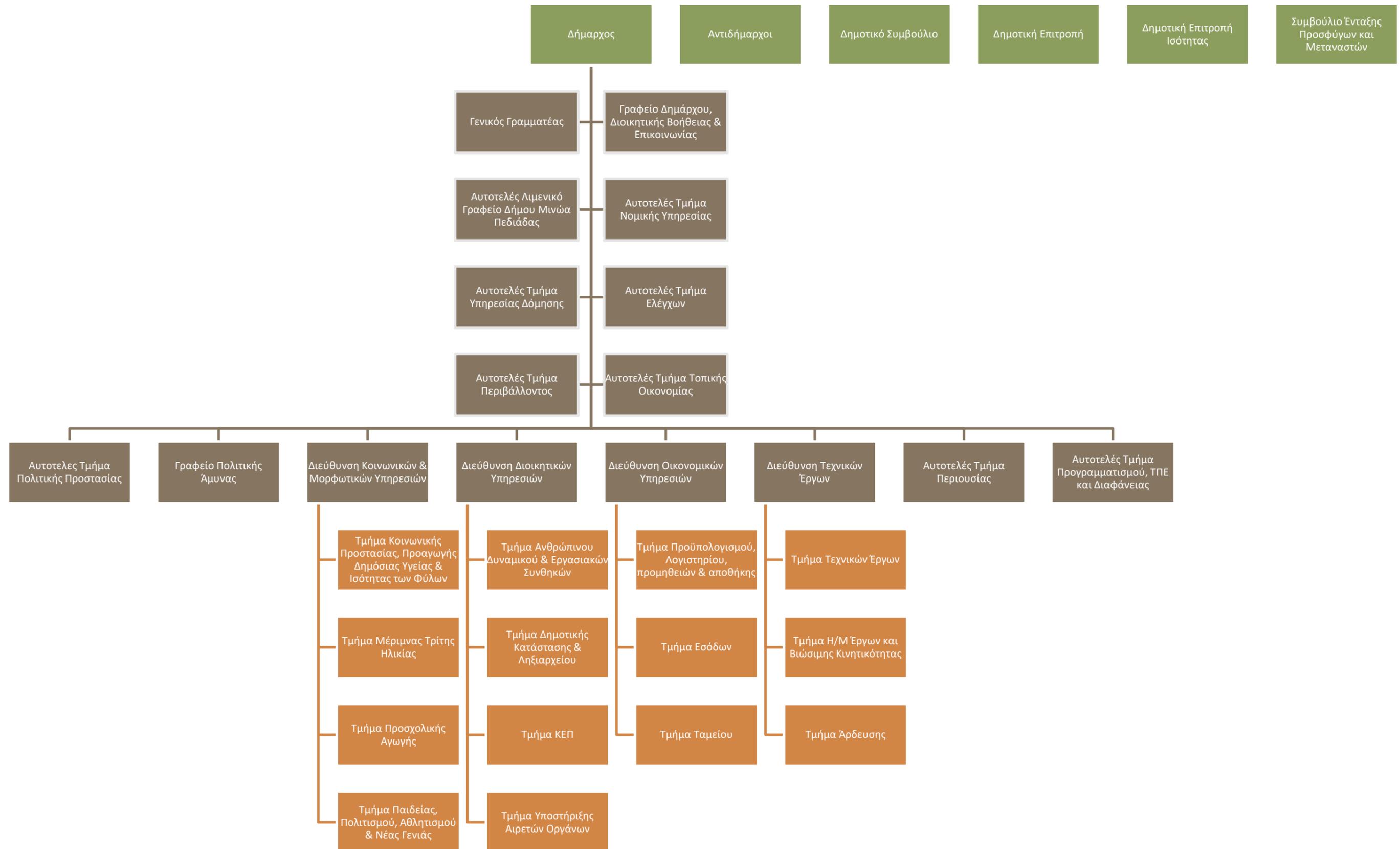
ΕΝΟΤΗΤΑ Β: ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟ ΚΑΣΤΕΛΛΙ

- Υπηρεσία ΚΕΠ
- Υπηρεσία Διοικητικών Θεμάτων
- Υπηρεσία Οικονομικών Θεμάτων

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟ ΘΡΑΨΑΝΟ

- Υπηρεσία ΚΕΠ
- Υπηρεσία Διοικητικών Θεμάτων
- Υπηρεσία Οικονομικών Θεμάτων

Η διοικητική οργάνωση των κεντρικών υπηρεσιών του Δήμου Μινώια Πεδιάδας αποτυπώνεται στο ακόλουθο οργανόγραμμα.

2.5.1.2.3 Γενικός Γραμματέας

Ο Γενικός Γραμματέας υποστηρίζει το Δήμαρχο στα διοικητικά του καθήκοντα, υλοποιώντας τις αρμοδιότητες που πηγάζουν από την κείμενη νομοθεσία και αυτές που του εκχωρεί ο Δήμαρχος με απόφασή του. Οι αρμοδιότητες αυτές αφορούν κυρίως στο συντονισμό των δημοτικών υπηρεσιών, σε συνεργασία με τους προϊσταμένους αυτών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται με αποδοτικό τρόπο η αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των περιοδικών στόχων και προγραμμάτων που αποφασίζονται από τα πολιτικά όργανα του Δήμου.

Ειδικότερα, ο Γενικός Γραμματέας του Δήμου ασκεί τις εξής αρμοδιότητες:

- Μεριμνά για τη βέλτιστη οργάνωση, διοίκηση, συντονισμό, εποπτεία και έλεγχο της λειτουργίας των υπηρεσιών του Δήμου, σε συνεργασία με το Δήμαρχο και τους καθ' ύλην αρμόδιους Αντιδημάρχους.
- Παρέχει οδηγίες, δίνει κατευθύνσεις και γενικότερα, συντονίζει τις υπηρεσίες του Δήμου κατά την άσκηση του έργου τους, σε συνεργασία με τους αντίστοιχους προϊσταμένους αυτών. Στο πλαίσιο αυτό δύναται να προβαίνει στη σύνταξη και έκδοση εσωτερικών εγκυκλίων, κανονισμών ή εγχειριδίων για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία αυτών.
- Μεριμνά για την επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των θεμάτων που είναι προς συζήτηση ενώπιον των αιρετών συλλογικών οργάνων του Δήμου (Δημοτικό Συμβούλιο, Δημοτική Επιτροπή, κ.α.) σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη ή έχουν ήδη συζητηθεί σε αυτά, καθώς και να τα υποστηρίζει ενώπιον των ανωτέρω οργάνων, εφόσον κρίνεται απαραίτητο από τον Πρόεδρο τους.
- Παρακολουθεί και συντονίζει τη διαδικασία εφαρμογής των αποφάσεων των αιρετών συλλογικών οργάνων του Δήμου (Δημοτικό Συμβούλιο, Δημοτική Επιτροπή, κ.α.) από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου, σε συνεργασία με τον Δήμαρχο.
- Συμμετέχει και συντονίζει τις διαδικασίες κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και των Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης του Δήμου και παρακολουθεί την επίτευξη των περιοδικών στόχων και την υλοποίηση των αντίστοιχων προγραμμάτων που αποφασίζονται από τα πολιτικά όργανα του Δήμου.
- Μεριμνά για την έγκαιρη προετοιμασία των περιοδικών απολογισμών δράσης του Δήμου σύμφωνα προς τα αντίστοιχα προγράμματα ή τις συγκεκριμένες αποφάσεις και ενημερώνει σχετικά το Δήμαρχο.
- Οργανώνει κάθε νέα υπηρεσία που δημιουργείται στο Δήμο σε συνεργασία με το Δήμαρχο και μεριμνά για τη συνεχή βελτίωση της αποτελεσματικής δράσης των υπηρεσιών του Δήμου, την προσαρμογή της λειτουργίας τους στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και τη βελτίωση της απόδοσης του στελεχιακού δυναμικού και των τεχνικών μέσων του Δήμου.
- Δύναται να συγκαλεί περιοδικά ή κατά περίπτωση Συντονιστικά Συμβούλια στα οποία μετέχουν με εκπροσώπους τους το σύνολο ή μέρος (ανάλογα με ομοιογενή θεματικά αντικείμενα) των υπηρεσιών του Δήμου.
- Παρακολουθεί τις δραστηριότητες των νομικών προσώπων που εποπτεύει ή συμμετέχει ο Δήμος και συνεργάζεται με τις διοικήσεις τους, ώστε να εξασφαλίζεται η εναρμόνιση των αποτελεσμάτων από την δραστηριοποίησή τους προς τους στόχους και τις πολιτικές του Δήμου.

- Μεριμνά για τη συλλογή και αποστολή των απαραίτητων προς δημοσιοποίηση στοιχείων του Δήμου στο διαδικτυακό κόμβο παρακολούθησης επιδόσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης - deiktesOTA.gov.gr (άρθρο 33 του Ν. 5056/2023).
- Υπογράφει έγγραφα σύμφωνα με τις δικαιοδοσίες που του εκχωρεί ο Δήμαρχος και εκτελεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που του ανατίθεται, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, με απόφαση Δημάρχου.
- Υπογράφει τις αποφάσεις χορήγησης αδειών με ή χωρίς αποδοχές και μετακίνησης εκτός έδρας στο εσωτερικό και στο εξωτερικό των υπαλλήλων του Δήμου.

2.5.1.2.4 Διεύθυνση Κοινωνικών & Μορφωτικών Υπηρεσιών

Η Διεύθυνση Κοινωνικών και Μορφωτικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής, των πολιτικών ισότητας των φύλων καθώς και για την προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας στην περιοχή του Δήμου, με τη λήψη των καταλλήλων μέτρων και τη ρύθμιση των σχετικών δραστηριοτήτων. Συγχρόνως, η Διεύθυνση είναι αρμόδια για θέματα προσχολικής αγωγής και δημιουργικής απασχόλησης, για την προώθηση και ρύθμιση ζητημάτων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και την προώθηση της Δια Βίου Μάθησης καθώς και για το σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νέας Γενιάς. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις νόμων, διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων.

Η Διεύθυνση αποτελείται από τις παρακάτω οργανικές μονάδες:

- Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Προαγωγής Δημόσιας Υγείας και Ισότητας των Φύλων
- Τμήμα Μέριμνας Τρίτης Ηλικίας
- Τμήμα Προσχολικής Αγωγής και Δημιουργικής Απασχόλησης
- Τμήμα Παιδείας, Αθλητισμού, Πολιτισμού και Νέας Γενιάς

2.5.1.2.5 Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών

Η Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών έχει ως αποστολή σε τοπικό επίπεδο τον σχεδιασμό και συντονισμό εφαρμογής των πολιτικών, συστημάτων και διαδικασιών που αποσκοπούν στην ορθολογική διοίκηση και διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου. Επιπλέον, στοχεύει στην υλοποίηση των διαδικασιών και την τήρηση των αρχείων που αφορούν στη δημοτική κατάσταση και καταγραφή των ληξιαρχικών γεγονότων στην περιοχή του Δήμου, στην εξυπηρέτηση των πολιτών μέσω των οικείων Κ.Ε.Π., καθώς και στη διοικητική υποστήριξη όλων των αιρετών οργάνων του Δήμου.

Η Διεύθυνση αποτελείται από τις παρακάτω οργανικές μονάδες:

- Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού και Εργασιακών Συνθηκών
- Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης και Ληξιαρχείου
- Τμήμα Κ.Ε.Π.
- Τμήμα Υποστήριξης Αιρετών Οργάνων

2.5.1.2.6 Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

Η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών έχει ως αποστολή σε τοπικό επίπεδο τη χρηματοοικονομική διοίκηση του Δήμου, την αποτελεσματική τήρηση των οικονομικών προγραμμάτων λειτουργίας του, τη σωστή απεικόνιση των οικονομικών πράξεων και την διαχείριση των εσόδων και δαπανών του καθώς και την διασφάλιση και αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας. Επιπλέον, στοχεύει στην αποτελεσματική διενέργεια όλων των νόμιμων διαδικασιών που απαιτούνται για την προμήθεια, υλικών και εξοπλισμού και υπηρεσιών του Δήμου, καθώς και στην απρόσκοπτη ταμειακή διαχείριση του Δήμου.

Η Διεύθυνση αποτελείται από τις παρακάτω οργανικές μονάδες:

- Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστηρίου
- Τμήμα Εσόδων
- Τμήμα Ταμείου

2.5.1.2.7 Διεύθυνση Τεχνικών Έργων

Η Διεύθυνση Τεχνικών Έργων έχει ως αποστολή σε τοπικό επίπεδο τον σχεδιασμό, προγραμματισμό, συντονισμό καθώς και τη μελέτη, δημοπράτηση, κατασκευή και επίβλεψη όλων των τεχνικών έργων του Δήμου, σύμφωνα με το εκάστοτε εγκεκριμένο Τεχνικό Πρόγραμμα, με στόχο την έγκαιρη, οικονομική και άριστη από επιστημονικής απόψεως πραγματοποίησή τους. Επιπλέον, στοχεύει στη συντήρηση και τεχνολογική υποστήριξη των πάσης φύσεως υποδομών, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού του Δήμου, στον σχεδιασμό και την υλοποίηση έργων αναβάθμισης των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων και προώθησης έργων βιώσιμης κινητικότητας και εξοικονόμησης ενέργειας, στη ρύθμιση επί θεμάτων συγκοινωνιών και κυκλοφορίας, καθώς και στη ρύθμιση και διαχείριση του τομέα άρδευσης.

Η Διεύθυνση αποτελείται από τις παρακάτω οργανικές μονάδες:

- Τμήμα Τεχνικών Έργων
- Τμήμα Η/Μ Έργων και Βιώσιμης Κινητικότητας
- Τμήμα Άρδευσης

2.5.2 Στελέχωση υπηρεσιών και ανθρώπινο δυναμικό

Οι κεντρικές υπηρεσίες του Δ. Μινώια Πεδιάδας στελεχώνονται από 112 άτομα, εκ των οποίων 1 ανήκει σε υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στον Δήμαρχο, 1 στις επιτελικές υπηρεσίες, 1 στις υπηρεσίες τοπικής οικονομικής ανάπτυξης, 29 στις υπηρεσίες περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής, 38 στη Δ/νση Κοινωνικών και Μορφωτικών Υπηρεσιών, 9 στη Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών, 10 στη Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών, 2 στη Δ/νση Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών και 15 στη Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών. Επιπλέον, οι αποκεντρωμένες υπηρεσίες στελεχώνονται από 6 άτομα, εκ των οποίων τα 3 έχουν έδρα το Αρκαλοχώρι, τα 1 το Καστέλλι και 2 το Θραψανό. Η κατανομή θέσεων στις οργανικές μονάδες του Δήμου έχει γίνει σύμφωνα με τον Ο.Ε.Υ. του Δήμου, όπως ισχύει (ΦΕΚ 1663/Β'/27-7-2011, 721/Β'/29-3-2013, 2940/Β'/29-8-2017, 1668/Β'/14-5-2019, 6243/Β'/12-11-2024).

Σημειώνεται ότι στον Δήμο απασχολείται ένας γενικός γραμματέας, ένας δικηγόρος και ένας ειδικός συνεργάτης - Δημοσιογράφος. Στους παρακάτω πίνακες αποτυπώνεται το ανθρώπινο δυναμικό του Δήμου και των αποκεντρωμένων υπηρεσιών ανά κατηγορία εκπαίδευσης και τμήμα στο οποίο απασχολούνται. Αξίζει να σημειωθεί ότι ορισμένοι υπάλληλοι έχουν αναλάβει παράλληλα καθήκοντα με στόχο την υποστήριξη άλλων τμημάτων και την μείωση της υποστελέχωσης του Δήμου.

Πίνακας 48: Ανθρώπινο δυναμικό του Δ. Μινώια Πεδιάδας ανά επίπεδο εκπαίδευσης

ΜΟΝΑΔΑ	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	ΣΥΝΟΛΟ
Γενικός Γραμματέας					0
Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου					0
Αυτοτελές Γραφείο Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων					0
Νομική Υπηρεσία	1				1
Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας					0
Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης, Πληροφορικής και Διαφάνειας		1			1
Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης	1				1
Αυτοτελές Τμήμα Περιβάλλοντος	1		10	16	27
Αυτοτελές Τμήμα Υπηρεσίας Δόμησης		1	1		2
Διεύθυνση Κοινωνικών και Μορφωτικών Υπηρεσιών	4	11	10	13	38
Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Προαγωγής Δημόσιας Υγείας και Ισότητας των Φύλων		1			1
Τμήμα Μέριμνας Τρίτης Ηλικίας	1	4	5	7	17
Τμήμα Προσχολικής Αγωγής και Δημιουργικής Απασχόλησης	1	5	4	1	11
Τμήμα Παιδείας, Αθλητισμού και Πολιτισμού	2	1	1	5	9
Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών	3	2	3	1	9
Τμήμα Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων του Δήμου		1	1		2
Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης, Ληξιαρχείου και Αλλοδαπών		1	1		2
Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού και Διοικητικής Μέριμνας	2		1	1	4

Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών	2	5	3	0	10
Τμήμα Προϋπολογισμού, Λογιστηρίου, Προμηθειών και Αποθήκης	1	3	2		6
Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας		2	1		3
Τμήμα Ταμείου					0
Διεύθυνση Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.)	0	0	2	0	2
Τμήμα Διοικητικών Θεμάτων και εξυπηρέτησης του πολίτη			1		1
Τμήμα Εσωτερικής ανταπόκρισης			1		1
Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	2	4	7	2	15
Τμήμα Τεχνικών Έργων		3	1		4
Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Συγκοινωνιών		1	3		4
Τμήμα Άρδευσης	1		3	2	6
ΣΥΝΟΛΟ	14	24	36	32	106

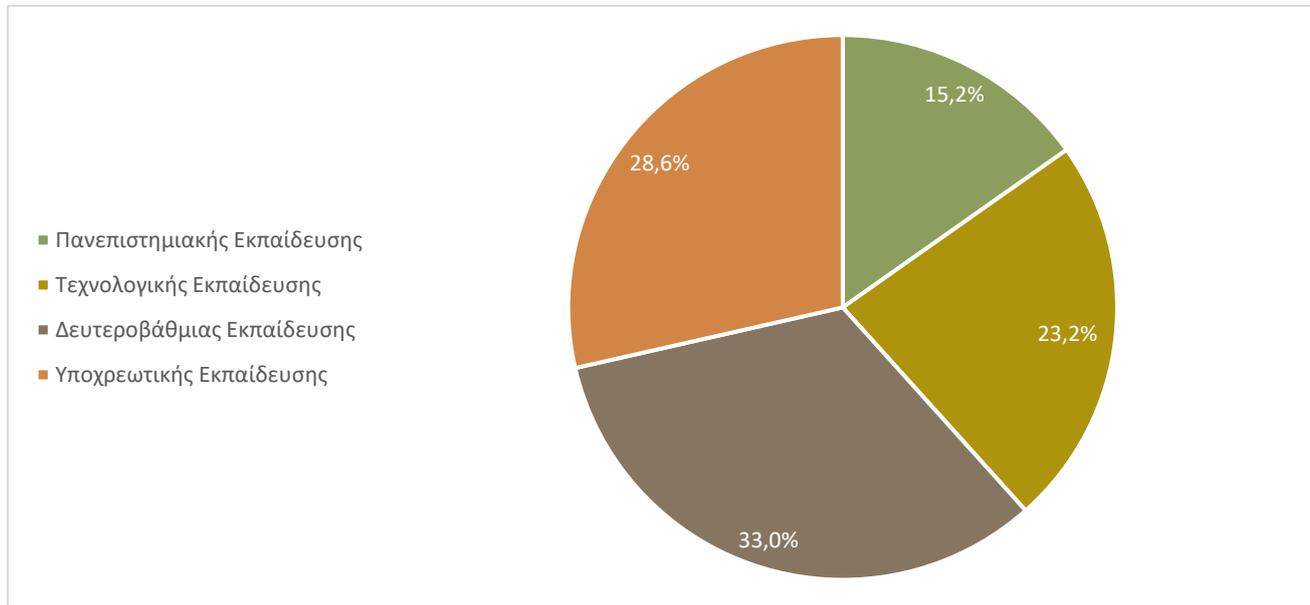
Πίνακας 49: Ανθρώπινο δυναμικό του Δ. Μινώια Πεδιάδας ανά επίπεδο εκπαίδ. (Αποκεντρωμένες υπηρ.)

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙ	2	1	0	0	3
Υπηρεσία ΚΕΠ	2				2
Υπηρεσία Διοικητικών Θεμάτων		1			1
Υπηρεσία Οικονομικών Θεμάτων					0
ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟ ΚΑΣΤΕΛΛΙ	0	0	1	0	1
Υπηρεσία ΚΕΠ					0
Υπηρεσία Διοικητικών Θεμάτων					0
Υπηρεσία Οικονομικών Θεμάτων			1		1
ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟ ΘΡΑΨΑΝΟ	1	1	0	0	2
Υπηρεσία ΚΕΠ	1				1
Υπηρεσία Διοικητικών Θεμάτων					0
Υπηρεσία Οικονομικών Θεμάτων		1			1
ΣΥΝΟΛΟ	3	2	1	0	6

Η πλειονότητα του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου είναι δευτεροβάθμιας και υποχρεωτικής εκπαίδευσης (28,1%), ενώ, το αμέσως μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζει η κατηγορία τεχνολογικής εκπαίδευσης με 26,3%.

Το μικρότερο ποσοστό καταλαμβάνουν τα στελέχη της κατηγορίας πανεπιστημιακής εκπαίδευσης τα οποία συγκεντρώνουν ποσοστό ύψους περίπου 17,5%.

Γράφημα 19: Κατανομή στελεχών ανά επίπεδο εκπαίδευσης

Τέλος, παρακάτω παρουσιάζονται οι απασχολούμενοι του Δήμου ανά κλάδο απασχόλησης.

Πίνακας 50: Ανθρώπινο δυναμικό ανά κλάδο απασχόλησης

ΚΛΑΔΟΣ	Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στον Δήμαρχο	Δ/νση Κοινωνικών και Μορφωτικών Υπηρεσιών	Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών	Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών	Δ/νση ΚΕΠ	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών	Αποκεντρωμένες υπηρεσίες	ΣΥΝΟΛΟ
Ειδική Συνεργάτης - Δημοσιογράφος	1							1
ΠΕ Γεωπόνων	1					1		2
ΠΕ Γυμναστών		3						3
ΠΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών							3	3
ΠΕ Δικηγόρων	1							1
ΠΕ Διοικητικού Λογιστικού				1				1
ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού				2				2
ΠΕ Διοικητικού			2					2
ΠΕ Κοινωνικών Επιστήμων/ Κοινωνιολόγων		1						1
ΠΕ Μηχανικών	2							2
ΠΕ Πληροφορικής	1							1
ΠΕ Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης			1					1
ΠΕ Πολιτικών Μηχανικών						1		1
ΤΕ Βιβλιοθηκονομίας		1						1
ΤΕ Διεκπεραίωση Υποθέσεων Πολιτών							1	1

ΤΕ Διοίκησης Μονάδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης			2	1				3
ΤΕ Διοικητικού				1			1	2
ΤΕ Διοικητικού Λογιστικού				4			1	5
ΤΕ Κοινωνικής Εργασίας/ Κοινωνικών Λειτουργιών		3						3
ΤΕ Κοινωνικών Λειτουργιών		1						1
ΤΕ Μηχανικών Πληροφορικής	1							1
ΤΕ Μουσικών		1						1
ΤΕ Παιδαγωγών Πρώτης Παιδικής Ηλικίας		4					3	7
ΤΕ Πολιτικών Μηχανικών						1		1
ΤΕ Πολιτικών Μηχανικών (Δομικών Έργων)	1							1
ΤΕ Πολιτικών Μηχανικών (Έργων Υποδομής)						1		1
ΤΕ Τεχνολόγος Πολιτικός Μηχ/κος						1		1
ΤΕ Τεχνολόγων Τοπογράφων Μηχανικών						1		1
ΔΕ Βοηθών Βρεφοκόμων		3						3
ΔΕ Βοηθών Νοσηλευτών		3						3
ΔΕ Διοικητικού		1	2	2	2		1	8
ΔΕ Διοικητικού Λογιστικού	1			1				2
ΔΕ Ηλεκτρολόγων						1		1
ΔΕ Μαγείρων		1						1
ΔΕ Νοσηλευτριών			1					1
ΔΕ Οδηγών	5					1		6
ΔΕ Οικογενειακών Βοηθών		1						1
ΔΕ Τεχνιτών	1							1
ΔΕ Χειριστών Μηχανημάτων Έργου	4					1		5
ΥΕ Επιμελητών Κλητήρων	1							1
ΥΕ Κλητήρων			1					1
ΥΕ Οικογενειακών Βοηθών		5						5
ΥΕ Προσωπικό Καθαριότητας	1	1						2
ΥΕ Προσωπικό Καθαριότητας Εξωτερικών Χώρων	16							16
ΥΕ Προσωπικό Καθαριότητας Εσωτερικών Χώρων	7							7
ΣΥΝΟΛΟ	44	29	9	12	2	9	10	115

2.5.3 Υλικοτεχνική υποδομή

2.5.3.1 Κινητή και ακίνητη περιουσία

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται η κινητή και ακίνητη περιουσία του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, βάσει του ισολογισμού του Δήμου για το έτος 2023.

Πίνακας 51: Κινητή και ακίνητη περιουσία Δ. Μινώα Πεδιάδας (σε €)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΕΩΣ	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	ΑΝΑΠ/ΣΤΗ ΑΞΙΑ
Γήπεδα - οικόπεδα	4.439.652,39	0,00	4.439.652,39
Πλατείες - πάγια - παιδότοποι κοινής χρήσεως	2.305.648,27	1.820.071,73	485.576,54
Οδοί - οδοστρώματα - κοινής χρήσεως	21.285.012,16	19.078.428,26	2.206.583,90
Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως	65.879,35	64.573,92	1.305,43
Ορυχεία – μεταλλεία – λατομεία – αγροί – φυτείες- δάση	2.964.228,54	0,00	2.964.228,54
Κτίρια και τεχνικά έργα	31.036.740,79	24.428.753,15	6.607.987,64
Εγκαταστάσεις ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως	384.340,47	328.225,79	56.114,68
Λοιπές μόνιμες εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	11.935.000,43	8.613.122,02	3.321.878,41
Μηχανήματα τεχνικές εγκαταστάσεις και λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός	1.422.303,34	925.095,38	497.207,96
Μεταφορικά μέσα	1.478.772,69	1.416.773,27	61.999,42
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	3.839.693,37	2.385.449,98	1.454.243,39
Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	5.276.094,60	0,00	5.276.094,60
ΣΥΝΟΛΟ	86.433.366,40	59.060.493,50	27.372.872,90

2.5.3.2 Οχήματα

Ο στόλος οχημάτων του Δήμου Μινώα Πεδιάδας απαρτίζεται από 44 ενεργά οχήματα διαφόρων ειδών εκ των οποίων τα 2 ανήκουν στην Υπηρεσία Οικονομικών – Διοικητικών (4,5%), τα 6 ανήκουν στην Υπηρεσία Πολιτισμού – Αθλητισμού – Κοινωνικής Πολιτικής (13,6%), τα 34 στην Υπηρεσία Τεχνικών Έργων (77,3%) και τα 2 στην Υπηρεσία Ύδρευσης – Άρδευσης – Αποχέτευσης (4,5%).

Από τα 44 οχήματα που βρίσκονται στην διάθεση του Δήμου, τα 10 είναι επιβατικά, τα 3 λεωφορεία, τα 9 απορριμματοφόρα, 10 ημιφορτηγά, 11 φορτηγά και ένα όχημα SUV.

Τα οχήματα που έχει στη διάθεσή του ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας αποτυπώνονται αναλυτικά στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 52: Οχήματα Δήμου Μινώα Πεδιάδας

ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΕΙΔΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ
Υπηρεσία Οικονομικών Διοικητικών	Επιβατικό	2
Υπηρεσία Πολιτισμού – Αθλητισμού – Κοινωνικής Πολιτικής	Επιβατικό	3
	Λεωφορείο ²¹	3
Υπηρεσία Τεχνικών Έργων	Επιβατικό	5
	Απορριμματοφόρο ²²	9
	Φορτηγό ²³	1
	Ημιφορτηγό	7
	Επιβατικό SUV	1
	Ημιφορτηγό πυροσβεστικό	1
	Φορτηγό	5
	Φορτηγάκι ανατρεπόμενο	5
Υπηρεσία Ύδρευσης – Άρδευσης - Αποχέτευσης	Ημιφορτηγό	2
ΣΥΝΟΛΟ		44

2.5.3.3 Συστήματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας έχει δημιουργήσει τη δημοτική διαδικτυακή πύλη <https://minoapediadas.gr/>, στην οποία οι δημότες και επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να αναζητήσουν πληροφορίες για τη δημοτική αρχή, την οργάνωση και διοίκηση του Δήμου, καθώς και να ενημερωθούν για τα νέα, τις υπηρεσίες και τις πολιτικές του Δήμου. Επιπλέον, μέσα από την ιστοσελίδα του Δήμου, οι δημότες έχουν τη δυνατότητα για υποβολή αιτημάτων, για την πληρωμή οφειλών, για τη συμμετοχή σε διαβουλεύσεις, καθώς επίσης μπορούν να ενημερώνονται για τις προκηρύξεις διαγωνισμών, τις προσλήψεις προσωπικού και τις αποφάσεις των δημοτικών αρχών.

Μία ακόμη σημαντική υπηρεσία που προσφέρεται μέσα από την ιστοσελίδα του Δήμου είναι οι «e-Υπηρεσίες», η οποία έχει ως στόχο την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών του και την καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών και των επιχειρήσεων του Δήμου. Η εφαρμογή συνιστά μία ηλεκτρονική υπηρεσία που προσφέρει έναν ευέλικτο διάλογο επικοινωνίας μεταξύ των υπηρεσιών του Δήμου και των δημοτών,

²¹ Αφορά λεωφορεία 37, 34 και 13 θέσεων

²² Εκ των οποίων τα 2 αφορούν βιοαπόβλητα

²³ Παραχώρηση από ΦοΔΣΑ

καθώς επιτρέπει στους δημότες να ενημερώνονται, να αναφέρουν προβλήματα, να επικοινωνούν, να λαμβάνουν υπηρεσίες και να αιτούνται έκδοση πιστοποιητικών. Πιο συγκεκριμένα, οι υπηρεσίες που παρέχονται είναι οι ακόλουθες:

- Πλατφόρμα διαβουλεύσεων
- Ηλεκτρονικές πληρωμές
- Ηλεκτρονικά αιτήματα & πιστοποιητικά
- Προσκλήσεις συνεδριάσεων ΔΣ & επιτροπών
- Αποφάσεις συλλογικών οργάνων
- Αποθετήριο μελετών
- e-Προϋπολογισμός
- Διαύγεια
- WifiSpots
- Live Webcams

Παράλληλα, υπάρχει ο ιστότοπος <https://www.discoverminioapediadas.gr/> που δημιουργήθηκε προκειμένου να ενισχύσει την τουριστική προβολή του Δήμου, παρέχοντας πληροφορίες πολιτιστικού, θρησκευτικού, περιβαλλοντικού και αθλητικού περιεχομένου, για το σύνολο του Δήμου, στους ενδιαφερόμενους. Πιο συγκεκριμένα, μέσα από την εν λόγω ιστοσελίδα παρέχονται χρήσιμες πληροφορίες για τον Δήμο (υποδομές, πρόσβαση, επαγγελματικός οδηγός, κ.α.), πληροφορίες διαμονής και εστίασης, καθώς και θεματική περιήγηση η οποία αφορά σε αρχαιολογικούς χώρους, εκκλησίες/ μοναστήρια, μνημεία, μουσεία, περιβάλλον, πολιτισμός & λαογραφία και θεματικές διαδρομές.

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ψηφιακός Μετασχηματισμός των ΟΤΑ», ο Δήμος Μινώια Πεδιάδας υπέβαλε αίτημα χρηματοδότησης προκειμένου να προβεί στην προμήθεια νέων εφαρμογών και τεχνολογικών μέσων που θα βελτιώσουν τη διαχείριση και τη λειτουργικότητα του αστικού περιβάλλοντός του, αποσκοπώντας στον ολοκληρωμένο ψηφιακό μετασχηματισμό του.

Ανάμεσα στους στόχους της Ψηφιακής Στρατηγικής του Δήμου Μινώια Πεδιάδας είναι η δημιουργία μιας Έξυπνης Πόλης, με επίκεντρο τον άνθρωπο και το περιβάλλον, στην οποία επιτυγχάνονται βιώσιμες μετακινήσεις των κατοίκων και επισκεπτών του Δήμου και κυρίως η εύκολη και ανεμπόδιστη προσβασιμότητα των ΑμΕΑ, καθώς, επίσης, η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου για την εξοικονόμηση ενέργειας και τη βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του Δήμου, τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών και των επιχειρήσεων, την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας.

Ειδικότερα, οι δράσεις που έχουν υποβληθεί προς χρηματοδότηση είναι:

- Προμήθεια και εγκατάσταση έξυπνων διαβάσεων πεζών και φιλικές προς ΑΜΕΑ
- Έξυπνος Οδηγός πόλης/ δήμου με καταγραφή τοπικών επιχειρήσεων,
- Ψηφιοποίηση καταλόγων δημοτικών βιβλιοθηκών – Δημιουργία έξυπνης δημοτικής βιβλιοθήκης
- Υλοποίηση δεικτών μέτρησης απόδοσης σύμφωνα με το ISO 37122, προσαρμοσμένο στις ελληνικές συνθήκες

2.5.4 Οικονομικά στοιχεία

Η αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου Μινώια Πεδιάδας βασίστηκε στα διαθέσιμα στοιχεία των ετών 2021-2023. Πιο συγκεκριμένα, τα επεξεργασμένα στοιχεία βασίστηκαν στον ταμειακό απολογισμό εσόδων – εξόδων του Δήμου για την εν λόγω περίοδο.

2.5.4.1 Έσοδα

Τα έσοδα των ταμειακών απολογισμών του Δήμου Μινώια Πεδιάδας, διακρίνονται στις ακόλουθες ομάδες:

- Τακτικά έσοδα
- Έκτακτα έσοδα
- Έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε.) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά
- Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.
- Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων
- Χρηματικό υπόλοιπο

Η εξέλιξη των εσόδων που εισπράχθηκαν από το Δήμο Μινώια Πεδιάδας την περίοδο 2021-2023, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία των ταμειακών απολογισμών, παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

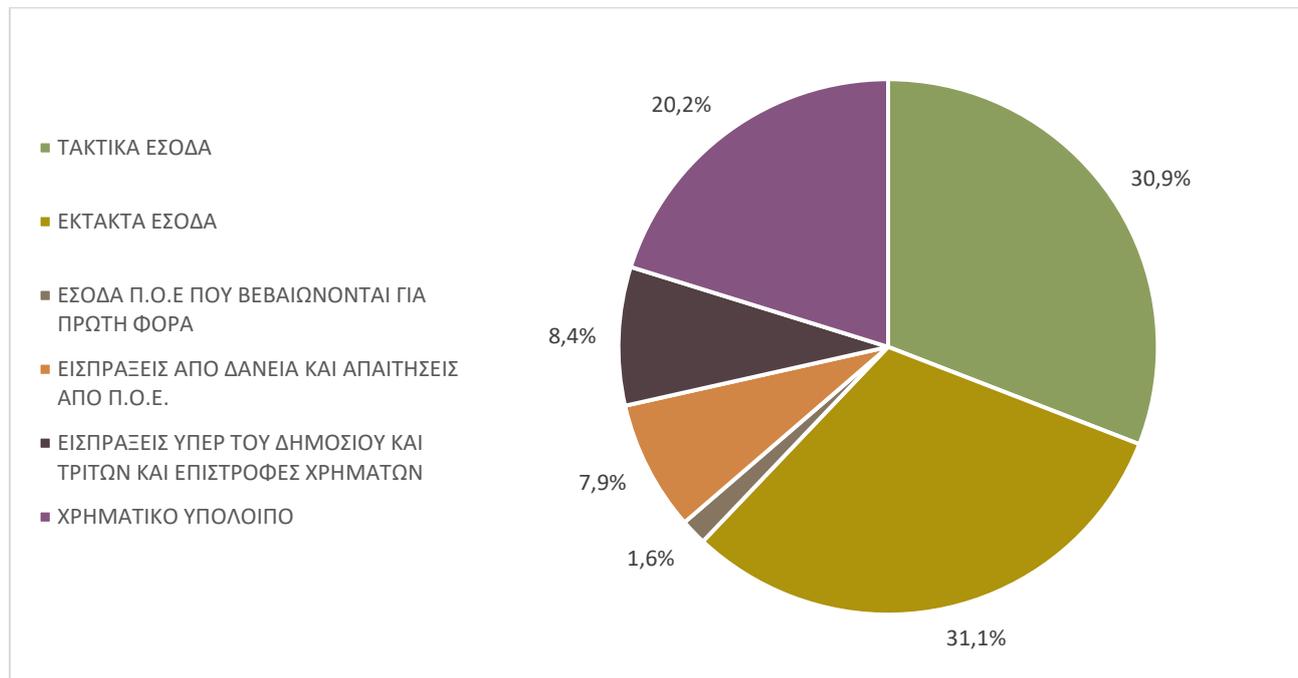
Πίνακας 53: Ταμειακοί απολογισμοί εσόδων για τα έτη 2021-2023 (σε €)

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΟΥ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	4.877.122,16	4.590.381,59	6.416.058,70
01	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	31.157,51	33.107,85	35.652,25
02	Έσοδα από κινητή περιουσία	47.158,75	50.960,10	90.791,10
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	1.632.540,44	1.298.810,73	1.777.580,90
04	Έσοδα από λοιπά τέλη δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	280.297,04	247.873,23	300.440,60
05	Φόροι και εισφορές	13.824,00	21.030,00	23.950,00
06	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	2.793.737,41	2.881.327,84	4.120.948,48
07	Λοιπά τακτικά έσοδα	78.407,01	57.271,84	66.695,37
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	3.571.052,45	4.661.090,38	6.458.183,32
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	762.231,45	495.625,30	152.350,00
13	Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	2.715.623,52	4.033.952,25	6.125.514,71
14	Δωρεές - κληρονομίες - κληροδοσίες	32.760,00	35.939,40	12.400,00

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΟΥ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - παράβολα	60.437,48	95.573,43	165.564,70
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	0,00	0,00	2.353,91
2	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε ΠΟΥ ΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ	274.637,62	418.994,85	325.470,55
21	Έσοδα ΠΟΕ τακτικά	274.637,62	418.994,85	325.470,55
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.	410.623,67	725.294,17	1.629.037,15
31	Εισπράξεις από δάνεια	0,00	298.407,62	1.195.096,45
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	410.623,67	426.886,55	433.940,70
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	1.260.186,37	1.654.570,50	1.734.168,61
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων	1.108.028,87	1.342.147,51	1.345.919,33
42	Επιστροφές χρημάτων	4.000,00	0,00	9.930,26
43	Έσοδα προς απόδοση σε τρίτους (νομικά ή φυσικά πρόσωπα)	148.157,50	312.422,99	378.319,02
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	3.257.344,93	4.447.493,06	4.185.486,86
51	Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης	3.257.344,93	4.447.493,06	4.185.486,86
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		13.650.967,20	16.497.824,55	20.748.405,19

Στο γράφημα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή των εσόδων ανά κατηγορία εσόδου, για το έτος 2023, προκειμένου να διευκολυνθεί η κατανόηση των οικονομικών δεδομένων του Δήμου.

Γράφημα 20: Ποσοστιαία κατανομή εσόδων έτους 2023

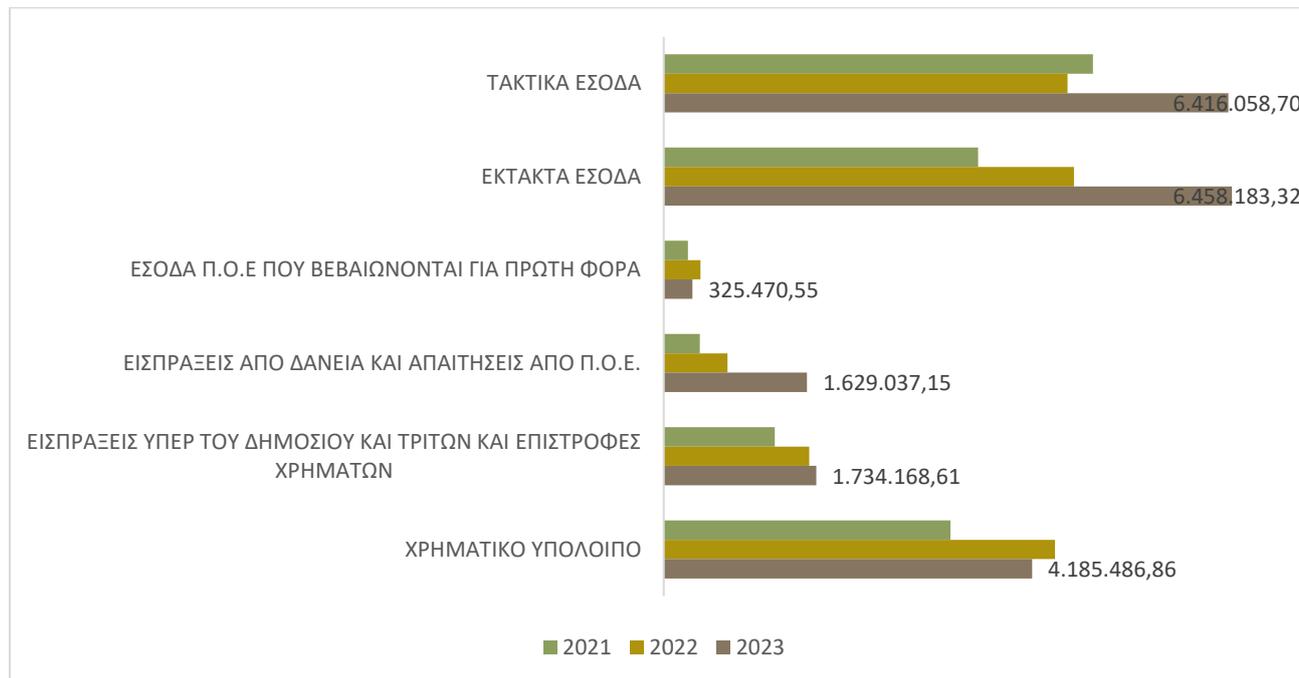
Το σύνολο των εσόδων του Δήμου Μινώια Πεδιάδας για το έτος 2023 ανήλθε σε 20,7 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν έκτακτα έσοδα (6,5 εκατ. €) και τα τακτικά έσοδα (6,4 εκατ. €). Ο Δήμος, επίσης, είχε έσοδα περίπου 4,2 εκατ. € από χρηματικό υπόλοιπο του προηγούμενου έτους, καθώς και περίπου 1,7 εκατ. € από εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων. Σημειώνεται ότι οι εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις από Π.Ο.Ε. προέκυψαν περίπου 1,6 εκατ. €, ενώ, τα έσοδα ΠΟΕ που βεβαιώθηκαν για πρώτη φορά ανήλθαν στις 325 χιλιάδες €.

Αναφορικά με το 2022, τα έσοδα του Δήμου Μινώια Πεδιάδας ανήλθαν σε 16,5 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν ξανά τα έκτακτα έσοδα (4,7 εκατ. €), ενώ, ακολουθούν τα τακτικά έσοδα (4,6 εκατ. €) και το χρηματικό υπόλοιπο από την προηγούμενη χρήση (4,4 εκατ. €). Επιπλέον, ο Δήμος εισέπραξε περίπου 1,7 εκατ. € υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων και 725 χιλιάδες € από δάνεια και απαιτήσεις από Π.Ο.Ε. Αξιοσημείωτο είναι ότι τα έσοδα Π.Ο.Ε. που βεβαιώθηκαν για πρώτη φορά ανήλθαν σε μόλις 419 χιλιάδες €.

Το 2021, το σύνολο των εσόδων του Δήμου ανήλθε σε περίπου 13,7 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν τα τακτικά έσοδα (4,8 εκατ. €) και τα έκτακτα έσοδα (3,6 εκατ. €). Επιπλέον, ο Δήμος εισέπραξε περίπου 1,3 εκατ. € υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων, 410 χιλιάδες € από δάνεια και απαιτήσεις από Π.Ο.Ε., καθώς επίσης είχε 275 χιλιάδες € από έσοδα Π.Ο.Ε. που βεβαιώθηκαν για πρώτη φορά. Σημειώνεται ότι το χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης ανήλθε σε 3,3 εκατ. €.

Στο γράφημα που ακολουθεί αποτυπώνεται η μεταβολή των εσόδων των τελευταίων τριών οικονομικών ετών.

Γράφημα 21: Μεταβολή εσόδων για τα έτη 2021-2023

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή των τελικά βεβαιωθέντων και εισπραχθέντων εσόδων του Δήμου Μινώια Πεδιάδας για τα έτη 2021-2023.

Πίνακας 54: Ποσοστιαία κατανομή εσόδων για τα έτη 2021-2023

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΟΥ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	35,7%	27,8%	30,9%
01	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	0,2%	0,2%	0,2%
02	Έσοδα από κινητή περιουσία	0,3%	0,3%	0,4%
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	12,0%	7,9%	8,6%
04	Έσοδα από λοιπά τέλη δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	2,1%	1,5%	1,4%
05	Φόροι και εισφορές	0,1%	0,1%	0,1%
06	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	20,5%	17,5%	19,9%
07	Λοιπά τακτικά έσοδα	0,6%	0,3%	0,3%

1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	26,2%	28,3%	31,1%
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	5,6%	3,0%	0,7%
13	Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	19,9%	24,5%	29,5%
14	Δωρεές - κληρονομίες - κληροδοσίες	0,2%	0,2%	0,1%
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - παράβολα	0,4%	0,6%	0,8%
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	0,0%	0,0%	0,0%
2	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε ΠΟΥ ΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ	2,0%	2,5%	1,6%
21	Έσοδα ΠΟΕ τακτικά	2,0%	2,5%	1,6%
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.	3,0%	4,4%	7,9%
31	Εισπράξεις από δάνεια	0,0%	1,8%	5,8%
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	3,0%	2,6%	2,1%
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	9,2%	10,0%	8,4%
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων	8,1%	8,1%	6,5%
42	Επιστροφές χρημάτων	0,0%	0,0%	0,0%
43	Έσοδα προς απόδοση σε τρίτους (νομικά ή φυσικά πρόσωπα)	1,1%	1,9%	1,8%
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	23,9%	27,0%	20,2%
51	Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης	23,9%	27,0%	20,2%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		100,0%	100,0%	100,0%

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, κατά κύριο λόγο οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις και το χρηματικό υπόλοιπο από προηγούμενη χρήση αποτελούν την κύρια πηγή χρηματοδότησης του Δήμου αποτελώντας περίπου το 20-24% και το 20-30% των εσόδων αντίστοιχα. Σημαντική πηγή εσόδων αποτελούν και τα έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες (17-21%). Τα έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα (8-12%) και οι εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων (7-8%) αποτελούν μικρές, αλλά, εξίσου σημαντικές πηγές εσόδων.

2.5.4.2 Έξοδα

Τα έξοδα επιμερίζονται στις επιμέρους υπηρεσίες ως εξής:

- Δαπάνες Γενικές Υπηρεσίες
- Δαπάνες Οικονομικών Διοικητικών Υπηρεσιών
- Δαπάνες Υπηρεσιών Πολιτισμού Αθλητισμού Κοινωνικής Πολιτικής
- Δαπάνες Υπηρεσιών Καθαριότητας και Ηλεκτροφωτισμού
- Δαπάνες Υπηρεσιών Άρδευσης
- Δαπάνες Υπηρεσιών Τεχνικών Έργων
- Δαπάνες Υπηρεσιών Πρασίνου
- Δαπάνες Υπηρεσιών Πολεοδομίας
- Δαπάνες Υπηρεσιών Νεκροταφείων
- Δαπάνες λοιπών υπηρεσιών

Τα έξοδα της κάθε επιμέρους υπηρεσίας διακρίνονται στις ακόλουθες ομάδες:

- Έξοδα χρήσης (λειτουργικές δαπάνες χρήσης)
- Επενδύσεις
- Πληρωμές Π.Ο.Ε., οι λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις
- Αποθεματικό

Η εξέλιξη των πληρωθέντων εξόδων του Δήμου Μινώια Πεδιάδας για την περίοδο 2021-2023 παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα, σύμφωνα με τα επίσημα απολογιστικά στοιχεία.

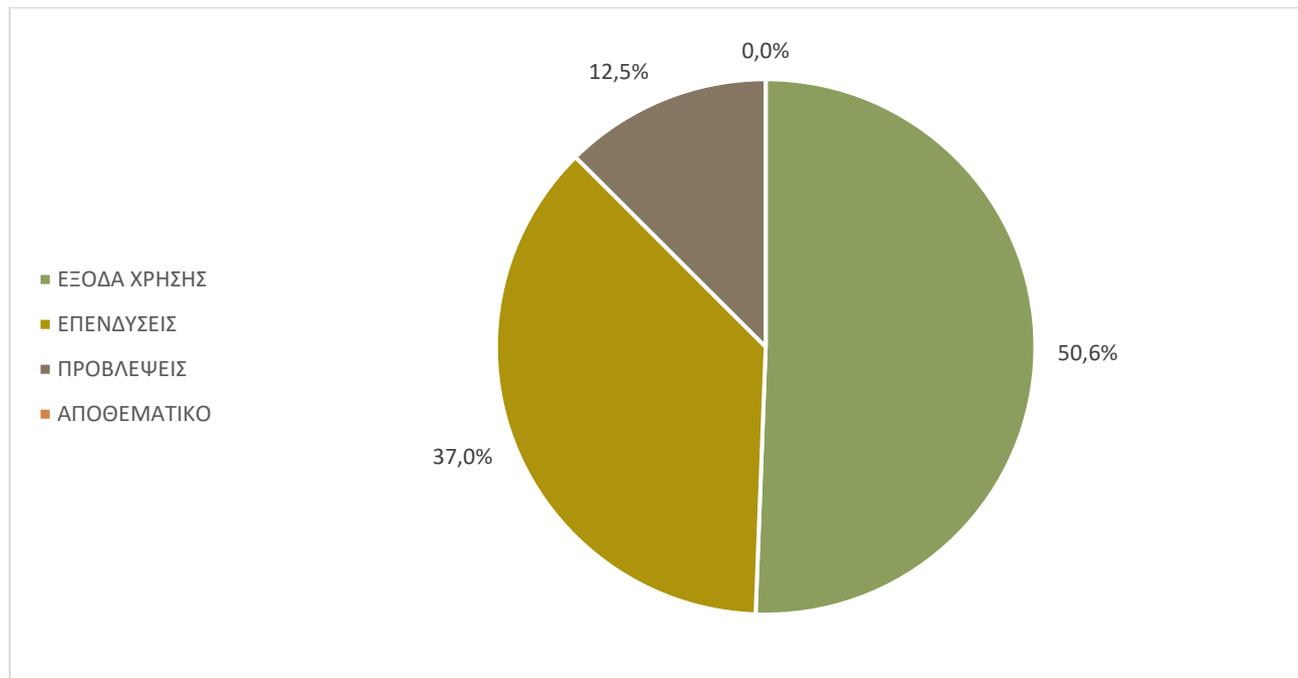
Πίνακας 55: Ταμειακός απολογισμός εξόδων για τα έτη 2021-2023 (σε €)

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΟΥ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ	5.908.671,84	7.719.587,56	7.827.768,11
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	3.009.658,44	3.162.931,67	3.326.961,86
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	307.613,38	990.516,69	652.137,87
62	Παροχές τρίτων	1.654.990,24	2.031.086,23	2.669.577,03
63	Φόροι - Τέλη	31.424,44	34.505,43	28.830,58
64	Λοιπά γενικά έξοδα	204.768,94	358.944,30	165.605,11
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημοσίας πίστης	28.323,16	270,87	36.620,30
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	296.408,58	531.738,27	477.509,34
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους (Παραχωρήσεις - Παροχές - Επιχορηγήσεις - Επιδότησεις - Δωρεές)	375.484,66	609.594,10	470.526,02

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΟΥ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	1.641.417,24	2.816.013,33	5.717.055,65
71	Αγορές κτιρίων τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων	667.264,72	417.400,06	1.099.780,62
73	Έργα	963.652,52	2.388.113,27	4.399.503,98
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες	0,00	0,00	208.771,05
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)	10.500,00	10.500,00	9.000,00
8	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	1.653.385,06	1.776.736,80	1.926.913,78
81	Πληρωμές υποχρεώσεων (Π.Ο.Ε.)	563.739,51	525.771,02	584.837,19
82	Λοιπές αποδόσεις	1.089.645,55	1.250.965,78	1.342.076,59
85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωμένων κατά τα Π.Ο.Ε.	0,00	0,00	0,00
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	0,00	0,00	0,00
91	Ποσό διαθέσιμο για αναπλήρωση των ανεπαρκών πιστώσεων για τη δημιουργία νέων μη προβλεπόμενων στον προϋπολογισμό	0,00	0,00	0,00
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		9.203.474,14	12.312.337,69	15.471.737,54

Στο γράφημα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή των εξόδων ανά κατηγορία εξόδου, για το έτος 2023, προκειμένου να διευκολυνθεί η κατανόηση των οικονομικών δεδομένων του Δήμου.

Γράφημα 22: Ποσοστιαία κατανομή εξόδων έτους 2023

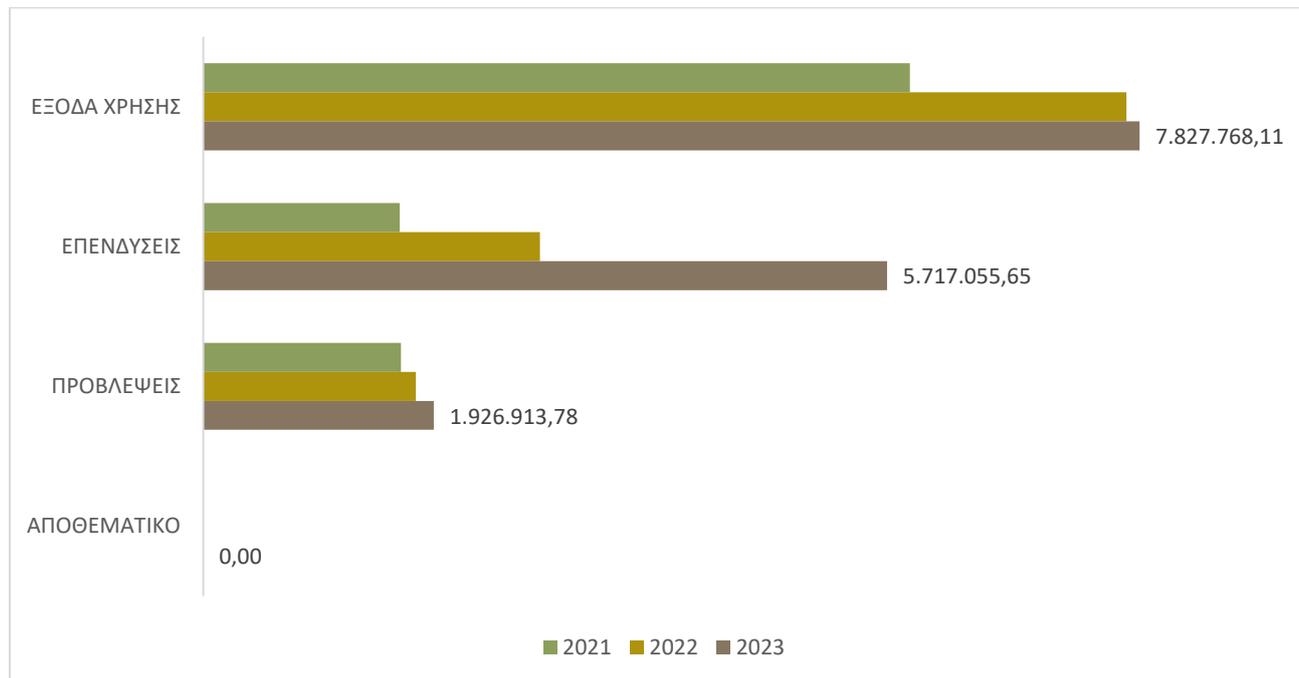
Το σύνολο των εξόδων του Δήμου Μινώια Πεδιάδας για το έτος 2023 ανήλθε σε 15,5 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν έξοδα χρήσης (7,8 εκατ. €) και επενδύσεις (5,7 εκατ. €). Σημειώνεται ότι ο Δήμος δαπάνησε περίπου 1,9 εκατ. € σε προβλέψεις.

Αναφορικά με το 2022, τα έξοδα του Δήμου Μινώια Πεδιάδας ανήλθαν σε 12,3 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν ξανά τα έξοδα χρήσης (7,7 εκατ. €), ενώ ακολουθούν οι επενδύσεις (2,8 εκατ. €) και οι προβλέψεις (1,7 εκατ. €).

Το 2021, το σύνολο των εξόδων του Δήμου ανήλθε σε σχεδόν 9,2 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν έξοδα χρήσης (5,9 εκατ. €) και προβλέψεις (1,7 εκατ. €). Ο Δήμος δαπάνησε περίπου 1,6 εκατ. € σε επενδύσεις.

Στο γράφημα που ακολουθεί αποτυπώνεται η μεταβολή των εξόδων των τελευταίων τριών οικονομικών ετών.

Γράφημα 23: Μεταβολή εξόδων για τα έτη 2021-2023

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή των τελικά πληρωθέντων εξόδων του Δήμου Μινώια Πεδιάδας για τα έτη 2021-2023.

Πίνακας 56: Ποσοστιαία κατανομή εξόδων για τα έτη 2021-2023

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΟΥ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ	64,2%	62,7%	50,6%
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	32,7%	25,7%	21,5%
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	3,3%	8,0%	4,2%
62	Παροχές τρίτων	18,0%	16,5%	17,3%
63	Φόροι - Τέλη	0,3%	0,3%	0,2%
64	Λοιπά γενικά έξοδα	2,2%	2,9%	1,1%
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημοσίας πίστης	0,3%	0,0%	0,2%
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	3,2%	4,3%	3,1%
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους (Παραχωρήσεις - Παροχές - Επιχορηγήσεις - Επιδότησεις - Δωρεές)	4,1%	5,0%	3,0%
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	17,8%	22,9%	37,0%
71	Αγορές κτιρίων τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων	7,3%	3,4%	7,1%

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΟΥ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
73	Έργα	10,5%	19,4%	28,4%
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες	0,0%	0,0%	1,3%
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)	0,1%	0,1%	0,1%
8	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	18,0%	14,4%	12,5%
81	Πληρωμές υποχρεώσεων (Π.Ο.Ε.)	6,1%	4,3%	3,8%
82	Λοιπές αποδόσεις	11,8%	10,2%	8,7%
85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωμένων κατά τα Π.Ο.Ε.	0,0%	0,0%	0,0%
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	0,0%	0,0%	0,0%
91	Ποσό διαθέσιμο για αναπλήρωση των ανεπαρκών πιστώσεων για τη δημιουργία νέων μη προβλεπόμενων στον προϋπολογισμό	0,0%	0,0%	0,0%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		100,0%	100,0%	100,0%

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, οι αμοιβές προσωπικού (21-33%), τα έργα (10-28%), καθώς και οι παροχές τρίτων (15-17%) αποτελούν τις κύριες πηγές εξόδων του Δήμου. Οι λοιπές αποδόσεις (9-12%) και οι αμοιβές αιρετών και τρίτων (3-8%) συμπληρώνουν την ομάδα των κυριότερων εξόδων του Δήμου.

2.5.4.3 Αποτέλεσμα

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται ο συνολικός ταμειακός απολογισμός του Δήμου Μινώα Πεδιάδας για τα έτη 2021-2023. Όπως προκύπτει, ο Δήμος παρουσιάζει θετικά αποτελέσματα και τα 3 έτη ύψους περίπου 4,4 εκατ. € για το 2021, 4,1 εκατ. € για το 2022 και 5,2 εκατ. € για το 2023.

Πίνακας 57: Ταμειακός απολογισμός για τα έτη 2021-2023 (σε €)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΟΣΟ		
	2021	2022	2023
Έσοδα	13.650.967,20	16.497.824,55	20.748.405,19
Έξοδα	9.203.474,14	12.312.337,69	15.471.737,54
Αποτέλεσμα	4.447.493,06	4.185.486,86	5.276.667,65

2.5.5

2.5.6 Πολιτική προστασία

Στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας υπάρχει το Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας το οποίο είναι αρμόδιο για την εξασφάλιση της αναγκαίας οργάνωσης και υποδομής για λήψη μέτρων Πολιτικής Προστασίας, προς αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών από καταστροφές ή για τον έλεγχο και περιορισμό των δυσμενών επιπτώσεων που σχετίζονται με τους αντίστοιχους κινδύνους. Ως οριζόντια, επιτελική και συντονιστική υπηρεσιακή μονάδα, το Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας συνεργάζεται άμεσα με όλες τις οργανικές μονάδες του Δήμου, με σκοπό την εξυπηρέτηση της αποστολής του κατά τον πλέον αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο, αξιοποιώντας τις υπάρχουσες πληροφορίες, το ανθρώπινο δυναμικό, τα πληροφοριακά συστήματα και λοιπά μέσα και πόρους του Δήμου. Παρέχει την αναγκαία διοικητική υποστήριξη και συνδρομή προς τα αρμόδια όργανα Πολιτικής Προστασίας του Δήμου, μονομελή ή συλλογικά, τηρεί τα αναγκαία αρχεία και προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των υπαλλήλων και οργανικών μονάδων του Δήμου για την πρόληψη και αντιμετώπιση εκτάκτων συμβάντων. Επιπλέον, στον Δήμο υπάρχει το Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Άμυνας το οποίο είναι αρμόδιο για την οργάνωση της τοπικής άμυνας και για την αντιμετώπιση των αναγκών της πολιτικής άμυνας σε επίπεδο Δήμου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του Ν.Δ. 17/1974 (Α' 236) και του Ν. 2641/1998 (Α' 211), όπως ισχύουν. Παράλληλα, σύμφωνα με την υπ' αριθμό 701/21-03-2025 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου (ΑΔΑ: ΕΚΚ9ΩΚ6-ΠΧ8), συγκροτήθηκε Τοπικό Επιχειρησιακό Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας το οποίο απαρτίζεται από 11 μέλη και επικεφαλής του είναι ο Δήμαρχος.

Επιπλέον, στον Δήμο Μινώια Πεδιάδας έχουν εκπονηθεί και είναι σε ισχύ τα παρακάτω Σχέδια Πολιτικής Προστασίας:

- Σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών και άμεσης/βραχείας διαχείρισης των συνεπειών από την εκδήλωση σεισμών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας, με την κωδική ονομασία «ΕΓΚΕΛΑΔΟΣ».
- Σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών και άμεσης/βραχείας διαχείρισης των συνεπειών από την εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας, με την κωδική ονομασία «ΔΑΡΔΑΝΟΣ».
- Σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών και άμεσης/βραχείας διαχείρισης των συνεπειών από την εκδήλωση χιονοπτώσεων και παγετού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας, με την κωδική ονομασία «ΒΟΡΕΑΣ».
- Σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών εξ αιτίας δασικών πυρκαγιών, με την κωδική ονομασία «ΙΟΛΑΟΣ».

Με τα εν λόγω σχέδια επιδιώκεται η άμεση και συντονισμένη απόκριση των εμπλεκόμενων Φορέων σε Τοπικό επίπεδο για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών που προκύπτουν από την εκδήλωση στον Δήμο δασικών πυρκαγιών, πλημμυρικών φαινομένων και σεισμών, αντίστοιχα.

2.5.7 Νομικά πρόσωπα

2.5.7.1 ΔΕΥΑ Μινώα Πεδιάδας

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης Μινώα Πεδιάδας αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και Ειδικού Σκοπού και εδρεύει στο Αρκαλοχώρι. Πρόκειται για μια αμιγώς δημοτική επιχείρηση, κοινωφελούς χαρακτήρα, που λειτουργεί με κριτήρια ιδιωτικής οικονομίας και σύμφωνα με την αρχή της ανταποδοτικότητας. Η λειτουργία της Δ.Ε.Υ.Α.Μ.Π. διέπεται κυρίως από τον ιδρυτικό Νόμο 1069/80 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, από τις διατάξεις του Ν.4483/2017 και από τις διατάξεις του Ν.5037/2023.

Η ΔΕΥΑ με την υπ' αριθμόν 8/2000 ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του πρώην Δήμου Αρκαλοχωρίου (ΦΕΚ 1638/29-12-2000/Τεύχος Β'). Με τη διοικητική μεταρρύθμιση και την εφαρμογή του προγράμματος “Καλλικράτης”, το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Μινώα Πεδιάδας με την υπ' αριθμόν 14/31-01-2011 τροποποίησε τη συστατική πράξη της Δ.Ε.Υ.Α. Αρκαλοχωρίου, επεκτείνοντας τη δραστηριότητά της στις Δημοτικές Ενότητες Καστελλίου και Θραψανού, και μετονομάζοντας την επωνυμία σε Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης Μινώα Πεδιάδας. Η απόφαση αυτή εγκρίθηκε από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης με το υπ' αριθμόν 1673/22-03-2011 έγγραφο και δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ. (No 759/06-05-2011/Τεύχος Β').

Κύριος σκοπός της επιχείρησης είναι η παροχή υπηρεσιών ύδρευσης-αποχέτευσης, δηλαδή η μελέτη, κατασκευή, εγκατάσταση, λειτουργία, εκμετάλλευση, διαχείριση, συντήρηση, επέκταση και ανανέωση του υδρευτικού και αποχετευτικού συστήματος της γεωγραφικής περιοχής του Δήμου Μινώα Πεδιάδας.

Πιο συγκεκριμένα, η Δ.Ε.Υ.Α. Μινώα Πεδιάδας:

- Εξασφαλίζει την ομαλή υδροδότηση 72 οικισμών και 17.500 καταναλωτών που κατοικούν σε συνολική έκταση 400 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Αντλεί καθημερινά 3.000 m³ πόσιμο νερό και το διοχετεύει σε 74 δεξαμενές συνολικής χωρητικότητας 6.000 m³. Συντηρεί προληπτικά και κατασταλτικά 460.000 μέτρα δικτύου διανομής και τροφοδοσίας νερού που περιλαμβάνει 12.036 ενεργές παροχές. Κατασκευάζει νέα δίκτυα και εγκαταστάσεις νερού, επεκτείνοντας το υδρευτικό σύστημα.
- Προστατεύει το περιβάλλον και θωρακίζει τη δημόσια υγεία. Με την κατασκευή και διαχείριση σημαντικών υποδομών αποχέτευσης που εξασφαλίζουν την απρόσκοπτη διοχέτευση και επεξεργασία των λυμάτων στις Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας και τους Βιολογικούς Καθαρισμούς.
- Αποτελεί το μεγαλύτερο επενδυτικό φορέα της περιοχής. Αξιοποιεί το ΕΣΠΑ και επενδύει € 19.600.000,00 σε νέα έργα υποδομής.
- Έχει συνεισφέρει μέχρι σήμερα € 7.500.000,00 στο Κοινωνικό Κράτος (από φόρους, εισφορές και τέλη).
- Συνεργάζεται με 635 επιχειρήσεις και επαγγελματίες. Με υψηλή πιστοληπτική ικανότητα στηρίζει έμπρακτα την τοπική οικονομία.
- Επενδύει συνεχώς σε νέες τεχνολογίες με σκοπό τόσο την αποτελεσματικότερη διαχείριση του νερού, όσο και την αναβάθμιση του επιπέδου εξυπηρέτησης των κατοίκων και των επιχειρήσεων της περιοχής του Δήμου Μινώα Πεδιάδας.

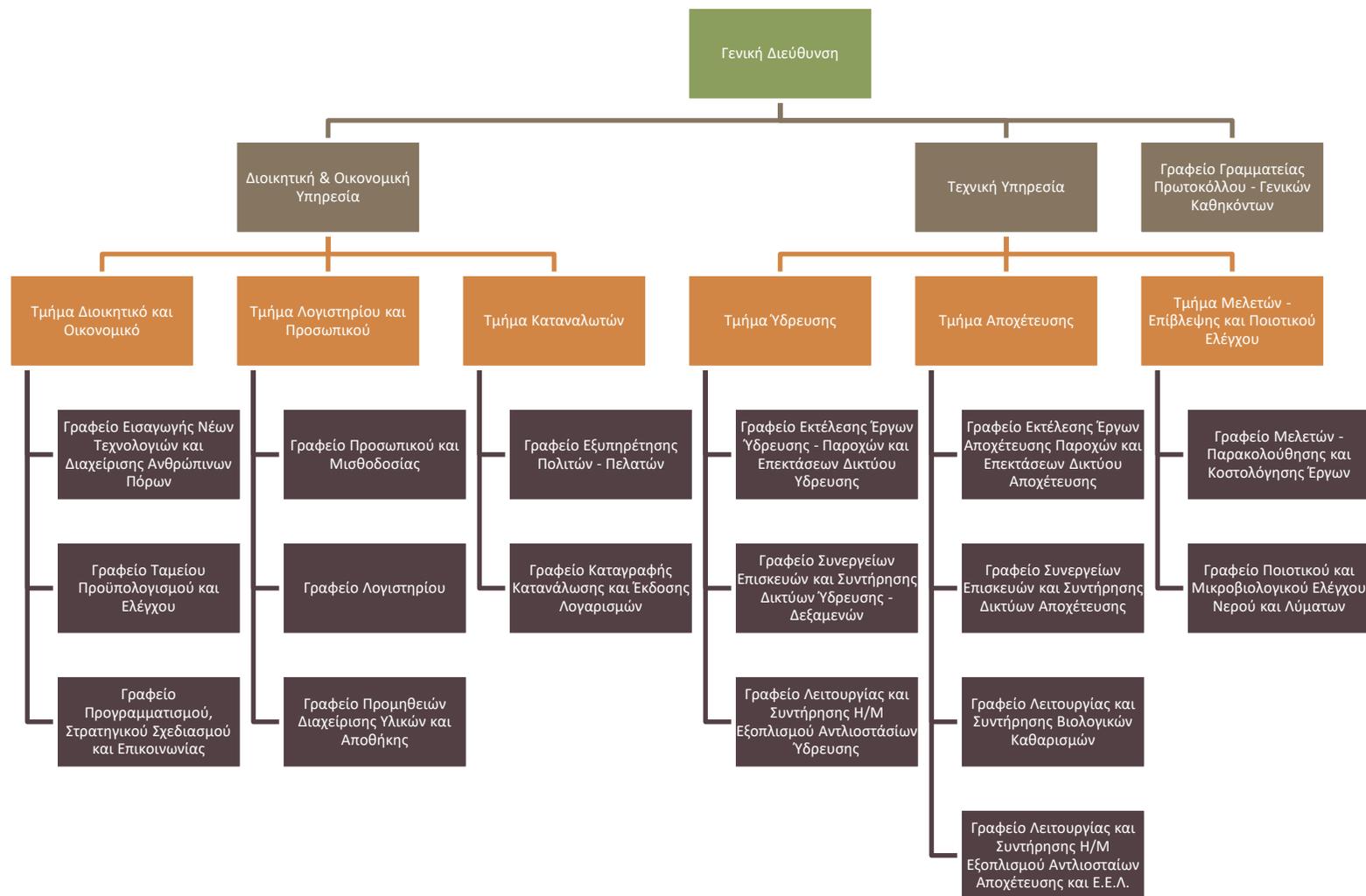
Σημειώνεται ότι η Δημοτικής Επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης Μινώα Πεδιάδας εκπονεί δικό της Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δράσης το οποίο έχει εγκριθεί με την υπ' αριθμό 115/2025 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δ. Μινώα Πεδιάδας.α

2.5.7.1.1 Διοίκηση

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Δ.Ε.Υ.Α.Μ.Π. ορίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Μινώα Πεδιάδας σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.1069/80 και του Ν. 3852/2010. Το Δημοτικό Συμβούλιο με την υπ' αριθμόν 10/2024 (ΑΔΑ:98Θ2ΩΚ6-1Β9) απόφασή του, όρισε τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Υ.Α.Μ.Π. το οποίο απαρτίζεται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και εννέα (9) μέλη.

2.5.7.1.2 Διοικητική Δομή

Η Διοικητική διάρθρωση της Δ.Ε.Υ.Α.Μ.Π. αποτυπώνεται στο ακόλουθο οργανόγραμμα.

2.5.7.1.3 Προσωπικό

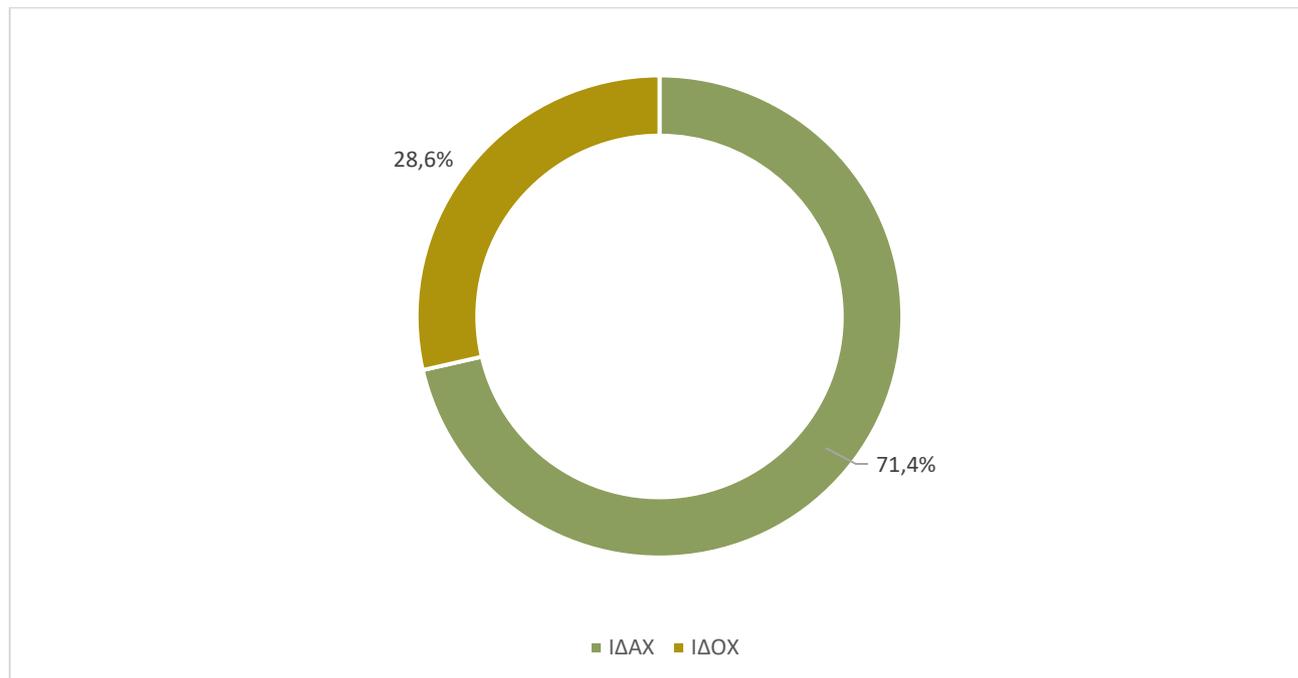
Η επιχείρηση σήμερα απασχολεί ως τακτικό προσωπικό 15 εργαζομένους, εκ των οποίων οι 9 είναι εργατοτεχνίτες. Η διάρθρωση της Δ.Ε.Υ.Α.Μ.Π. βασίζεται σε 2 κεντρικές υπηρεσίες, τη Διοικητική & Οικονομική και την Τεχνική Υπηρεσία. Στην επιχείρηση απασχολούνται 4 άτομα πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, 2 τεχνολογικής, 5 δευτεροβάθμιας και 3 υποχρεωτικής.

Πίνακας 58: Κατανομή προσωπικού ΔΕΥΑ Μινώα Πεδιάδας ανά κλάδο/ ειδικότητα

ΚΑΤ. ΕΚΠ.	ΚΛΑΔΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΠΛΗΘΟΣ
ΠΕ	Διοικητικού - Οικονομικού	Διοικητικού - Οικονομικού	1
ΠΕ	Διοικητικού - Οικονομικού	Οικονομικού	1
ΠΕ	Μηχανικών	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών	1
ΠΕ	Μηχανικών	Πολιτικών Μηχανικών	1
ΤΕ	Διοικητικού - Λογιστικού	Λογιστικού	1
ΤΕ	Πληροφορικής	Πληροφορικής	1
ΔΕ	Διοικητικού - Λογιστικού	Διοικητικού – Λογιστικού	1
ΔΕ	Διοικητικού - Λογιστικού	Υπάλληλος Γραφείου	1
ΔΕ	Τεχνικού	Ανειδίκευτος Εργάτης Υδαταγωγών	1
ΔΕ	Τεχνικού	Ηλεκτροτεχνιτών	2
ΔΕ	Τεχνικού	Υδραυλικών	7
ΥΕ	Οδηγών	Οδηγών	1
ΥΕ	Τεχνικού	Ανειδίκευτος Εργάτης Υδαταγωγών	1
ΥΕ	Χειριστών Μηχανημάτων Έργου	Χειριστών Μηχανημάτων Έργου	1
ΣΥΝΟΛΟ			21

Αναφορικά με τη εργασιακή σχέση με την οποία απασχολείται το προσωπικό της Δημοτικής Επιχείρησης, το 71,4% των απασχολούμενων απασχολείται με σύμβαση Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου και το 28,6% απασχολείται με σύμβαση Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου. Ανά τακτά χρονικά διαστήματα η Επιχείρηση απασχολεί επιπλέον έκτακτο προσωπικό με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου, ενώ δίνει τη δυνατότητα σε σπουδαστές τεχνικής, τεχνολογικής, διοικητικής και οικονομικής κατεύθυνσης να υλοποιήσουν την Πρακτική τους Άσκηση.

Γράφημα 24: Κατανομή προσωπικού ΔΕΥΑ Μινώα Πεδιάδας ανά εργασιακή θέση

2.5.7.1.4 Υλικοτεχνική Υποδομή

2.5.7.1.4.1 Κινητή και ακίνητη περιουσία

Σύμφωνα με τον ισολογισμό της ΔΕΥΑ Μινώα Πεδιάδας, το σύνολο των ενσώματων παγίων για το 2023 ανέρχεται σε 11,6 εκατ. € εκ των οποίων τα 11 εκατ. € αφορούν δίκτυα και τεχνικά έργα, τα 384 χιλιάδες € αφορούν ακίνητα και τα 166 χιλιάδες € μηχανολογικό εξοπλισμό. Τέλος, μόλις τα 41 χιλιάδες € αφορούν σε λοιπό εξοπλισμό που έχει στην κατοχή της η επιχείρηση.

Πίνακας 59: Κινητή και ακίνητη περιουσία ΔΕΥΑ Μινώα Πεδιάδας (σε €)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2024	2023	2022
Ακίνητα	384.439,74	384.439,74	384.439,74
Δίκτυα και Τεχνικά έργα	10.835.486,94	11.047.092,38	11.257.150,99
Μηχανολογικός εξοπλισμός	198.624,64	166.607,42	150.583,65
Λοιπός εξοπλισμός	25.240,81	41.403,15	58.558,70
Επενδύσεις σε ακίνητα	0,00	0,00	0,00
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία	0,00	0,00	0,00
Λοιπά ενσώματα στοιχεία	0,00	0,00	0,00
ΣΥΝΟΛΟ	1.143.792,13	11.639.542,69	11.850.733,08

2.5.7.1.4.2 Συστήματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης Μινώα Πεδιάδας διαθέτει την ιστοσελίδα <https://www.deyamp.gr/> μέσω της οποίας παρέχεται μια σειρά από υπηρεσίες αλλά και χρήσιμες πληροφορίες προς τους ενδιαφερόμενους. Ειδικότερα, οι δημότες του Δήμου Μινώα Πεδιάδας έχουν τη δυνατότητα να αντλήσουν πληροφορίες αναφορικά με τη διοικητική οργάνωση και τα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης, καθώς και πληροφορίες σχετικές με την ύδρευση και την αποχέτευση στην περιοχή. Επιπλέον, στην ιστοσελίδα υπάρχει πεδίο στο οποίο αναλύεται η κοινωνική ευθύνη της επιχείρησης, νέα και χρήσιμες πληροφορίες για τον πολίτη. Τέλος, μέσω της ιστοσελίδας παρέχονται e-υπηρεσίες όπως e-bill, e-payments, e-αιτήματα, on-line υποβολή βλάβης και on-line καταχώρηση ένδειξης.

2.5.7.1.5 Οικονομικά στοιχεία

Η ανάλυση της οικονομικής κατάστασης της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης – Αποχέτευσης Μινώα Πεδιάδας βασίστηκε στις καταστάσεις αποτελεσμάτων των διαχειριστικών χρήσεων 2022 - 2024.

Πίνακας 60: Καταστάσεις αποτελεσμάτων των διαχειριστικών χρήσεων 2022-2024

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2024	2023	2022
Κύκλος εργασιών (καθαρός)	1.088.723,75	1.116.933,98	1.059.768,82
Κόστος πωλήσεων	750.924,30	790.607,18	1.022.412,21
Μικτό αποτέλεσμα	337.799,45	326.326,80	37.356,61
Λοιπά συνήθη έσοδα	205.552,13	310.289,25	207.124,08
	543.351,58	636.616,05	244.480,69
Έξοδα διοίκησης	272.282,61	264.068,91	250.601,93
Έξοδα διάθεσης	487.849,13	473.460,58	515.419,64
Λοιπά έξοδα και ζημιές	18,43	0,40	560,11
Απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων (καθαρό ποσό)	0,00	0,00	0,00
Κέρδη και ζημιές από διάθεση μη κυκλοφορούντων στοιχείων	0,00	0,00	0,00
Κέρδη και ζημιές από επιμέτρηση στην εύλογη αξία	0,00	0,00	0,00
Έσοδα συμμετοχών και επενδύσεων	0,00	0,00	0,00
Κέρδος από αγορά οντότητας ή τμήματος σε τιμή ευκαιρίας	0,00	0,00	0,00
Λοιπά έσοδα και κέρδη	9.128,83	8.326,95	4.427,94
Αποτελέσματα προ τόκων και φόρων	-207.669,77	-92.586,89	-517.673,06

Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	110.750,51	108.389,55	100.316,99
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	3.940,44	3.802,42	4.561,28
Αποτέλεσμα προ φόρων	-100.859,70	12.000,24	-421.917,35
Φόροι εισοδήματος	0,00	0,00	0,00
Αποτέλεσμα περιόδου μετά από φόρους	-100.859,70	12.000,24	-421.917,35

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι η ΔΕΥΑ Μινώια Πεδιάδας παρουσιάζει αρνητικά αποτελέσματα τα διαχειριστικά έτη 2022 και 2024, ύψους περίπου 422 χιλιάδων € και 100 χιλιάδων € αντίστοιχα, ενώ, το έτος 2023 παρουσίασε θετικό αποτέλεσμα ύψους 12 χιλιάδων €.

Τα έσοδα και τα έξοδα της επιχείρησης για το διαχειριστικό έτος 2024 αναλύονται ως εξής:

Πίνακας 61: Έσοδα ΔΕΥΑΜΠ έτους 2024

ΕΣΟΔΑ	31/12/2024
Έσοδα ύδρευσης πάγια	884.172,28
Έσοδα αποχέτευσης	204.551,47
Πιστωτικοί τόκοι	11,21
Ειδικές επιχορηγήσεις - επιδοτήσεις	0,00
Έσοδα από προσαυξήσεις λογαριασμών	110.739,30
Αποσβέσεις επιχορηγήσεων	201.047,01
Λοιπά έσοδα	13.633,95
Σύνολο εσόδων	1.414.155,22

Πίνακας 62: Έξοδα ΔΕΥΑΜΠ έτους 2024

ΑΝΑΛΩΣΕΙΣ/ΕΞΟΔΑ	
Αναλώσεις αναλωσίμων	0,00
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	461.839,38
Αμοιβές και έξοδα τρίτων	74.858,51
Παροχές τρίτων	625.144,52
Φόροι-Τέλη	1.746,30
Διάφορα έξοδα	58.028,16
Τόκοι και συναφή έξοδα	3.940,44
Αποσβέσεις	289.439,18
Προβλέψεις	0,00
Έκτακτα & ανόργανα έξοδα	18,43
Σύνολο αναλώσεων/ εξόδων	1.515.014,92

2.6 Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης

2.6.1 Κρίσιμα ζητήματα

Τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης του Δήμου Μινώα Πεδιάδας αναδείχθηκαν από την ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή και αποτυπώνονται ανά άξονα του επιχειρησιακού προγράμματος.

Περιβάλλον και ποιότητα ζωής
<ul style="list-style-type: none"> • Διαφύλαξη και προβολή του φυσικού πλούτου της περιοχής • Αποφυγή περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την κατασκευή και μελλοντική λειτουργία του νέου αεροδρομίου Καστελλίου (θόρυβος, ρύπανση, διαχείριση αποβλήτων, πίεση σε φυσικό περιβάλλον) • Ανάγκη χωροταξικού σχεδιασμού και ρυθμίσεων χρήσεων γης λόγω αυξημένης οικοδομικής δραστηριότητας που συνδέεται με αναπτυξιακές επενδύσεις Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός του οδικού δικτύου σύμφωνα με τις νέες ανάγκες • Διατήρηση αγροτικού τοπίου και βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων σε μια περιοχή με εύφορα εδάφη και έντονη πρωτογενή δραστηριότητα • Διασφάλιση ισορροπίας μεταξύ μεγάλων έργων υποδομής και ποιότητας ζωής των τοπικών κοινοτήτων • Ενίσχυση και βελτίωση των δικτύων ύδρευσης και άρδευσης • Ολοκλήρωση συστήματος διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων • Ενδυνάμωση της πολιτικής προστασίας και προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής
Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός
<ul style="list-style-type: none"> • Αναβάθμιση των υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας, υγείας και πρόνοιας • Ενίσχυση υπηρεσιών υγείας και εκπαίδευσης ώστε να ανταποκριθούν σε πιθανή αύξηση πληθυσμού λόγω ανάπτυξης • Προώθηση του εθελοντισμού και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής • Βελτίωση και εκσυγχρονισμός των εκπαιδευτικών δομών • Διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας και κληρονομιάς • Εκσυγχρονισμός και ενίσχυση των αθλητικών εγκαταστάσεων
Τοπική οικονομία και απασχόληση
<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση ευκαιριών από το νέο αεροδρόμιο που αναμένεται να δημιουργήσει χιλιάδες άμεσες και έμμεσες θέσεις εργασίας σε τουρισμό και εμπόριο • Διαχείριση μετάβασης από αγροτική σε μικτή οικονομία υπηρεσιών–μεταφορών–τουρισμού • Προώθηση εναλλακτικών και θεματικών μορφών τουρισμού • Αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών για την αναβάθμιση του τουρισμού • Στήριξη της πρωτογενούς παραγωγής και σύνδεσή της με τον τουριστικό τομέα • Ενίσχυση της καινοτομίας και της νεοφυούς επιχειρηματικότητας • Αναβάθμιση δεξιοτήτων και γνώσεων του ανθρώπινου δυναμικού

Βελτίωση διοικητικής ικανότητας του Δήμου

- Εκσυγχρονισμός εσωτερικών λειτουργιών και ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας
- Ψηφιακός μετασχηματισμός των υπηρεσιών του Δήμου
- Συνεχής επιμόρφωση και ανάπτυξη δεξιοτήτων του προσωπικού
- Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων και εργαλείων για αύξηση των διαθέσιμων πόρων
- Αναβάθμιση κτηριακών εγκαταστάσεων, εξοπλισμού και δικτύων του Δήμου

2.6.2 SWOT Analysis

Η ανάλυση SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) αποτελεί ένα βασικό εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού, το οποίο χρησιμοποιείται για την αποτύπωση και αξιολόγηση της συνολικής κατάστασης ενός οργανισμού ή μιας επιχείρησης. Βασίζεται στη διερεύνηση τεσσάρων κρίσιμων διαστάσεων: των εσωτερικών πλεονεκτημάτων που ενισχύουν τη λειτουργία του οργανισμού, των εσωτερικών αδυναμιών που περιορίζουν την αποτελεσματικότητά του, των εξωτερικών ευκαιριών που μπορούν να αξιοποιηθούν προς όφελός του, καθώς και των εξωτερικών απειλών που ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά τη δραστηριότητά του.

Η SWOT ανάλυση συμβάλλει ουσιαστικά στην κατανόηση της υφιστάμενης θέσης ενός οργανισμού, στη στήριξη της διαδικασίας λήψης στρατηγικών αποφάσεων και στον εντοπισμό κατάλληλων τρόπων αξιοποίησης ευκαιριών ή αντιμετώπισης κινδύνων. Παράλληλα, λειτουργεί ως βάση για τον καθορισμό ρεαλιστικών και στοχευμένων μελλοντικών στόχων.

Στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος του Δήμου, η ανάλυση SWOT αποτελεί ένα ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού. Μέσω αυτής επιτυγχάνεται η πληρέστερη αποτύπωση της παρούσας κατάστασης του Δήμου, καθώς και του ευρύτερου περιβάλλοντος μέσα στο οποίο δραστηριοποιείται. Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται ο σχεδιασμός στοχευμένων παρεμβάσεων, διασφαλίζοντας ότι ο Δήμος αξιοποιεί τις διαθέσιμες δυνατότητες και ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις ανάγκες των πολιτών.

Η εφαρμογή της ανάλυσης SWOT στον Δήμο Μινιά Πεδιάδας οργανώνεται γύρω από τέσσερις βασικούς άξονες πολιτικής. Ο πρώτος άξονας αφορά το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής, όπου εξετάζονται ζητήματα που σχετίζονται με το φυσικό περιβάλλον, τις υποδομές και τις συνθήκες διαβίωσης. Ο δεύτερος άξονας εστιάζει στην κοινωνική πολιτική και περιλαμβάνει την υγεία, την παιδεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό, με στόχο την αξιολόγηση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους κατοίκους.

Ο τρίτος άξονας αφορά την τοπική οικονομία και την απασχόληση και επικεντρώνεται στην κατάσταση της αγοράς εργασίας, στη λειτουργία των τοπικών επιχειρήσεων και στις προοπτικές επενδυτικής ανάπτυξης. Τέλος, ο τέταρτος άξονας σχετίζεται με τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου, εξετάζοντας τη διοικητική οργάνωση, τις εφαρμοζόμενες διαδικασίες και τους διαθέσιμους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους. Μέσα από αυτή τη συνολική προσέγγιση, η SWOT ανάλυση υποστηρίζει τον ολοκληρωμένο και αποτελεσματικό στρατηγικό σχεδιασμό του Δήμου.

2.6.2.1 Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)

- Φυσικό περιβάλλον με υψηλό επίπεδο βιοποικιλότητας και ποικιλία οικοσυστημάτων
- Μεγάλη γεωγραφική έκταση και αγροτικό τοπίο με φυσικούς πόρους και χαμηλό βαθμό αστικοποίησης
- Φαράγγια και σπήλαια με οικολογικό, πολιτιστικό και αρχαιολογικό ενδιαφέρον
- Παρουσία περιοχών ενταγμένων στο προστατευόμενο δίκτυο Natura 2000

- Σχετικά επαρκείς υποδομές για τη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων
- Φύλαξη περιοχών και σημείων ενδιαφέροντος που μπορούν να υποστηρίξουν την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- Ικανοποιητική οδική σύνδεση με γειτονικούς δήμους και περιοχές

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)

- Ζημιές σε κατοικίες και υποδομές από σεισμικά φαινόμενα που επηρεάζουν την ποιότητα ζωής
- Ανισομερής χωρική κατανομή του πληθυσμού και δημογραφική αποδυνάμωση που οδηγεί σε εγκατάλειψη οικισμών
- Περιβαλλοντική πίεση από μεγάλα έργα υποδομών
- Υποβαθμισμένη ποιότητα και λειτουργικότητα του οδικού δικτύου
- Σημαντικές απώλειες νερού λόγω παλαιωμένων αρδευτικών δικτύων
- Έλλειψη ολοκληρωμένου πολεοδομικού σχεδιασμού στο μεγαλύτερο μέρος του Δήμου
- Περιορισμένοι κοινόχρηστοι χώροι (πράσινο, πλατείες, παιδικές χαρές, χώροι στάθμευσης)

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)

- Η κατασκευή του νέου αεροδρομίου στο Καστέλι αναμένεται να ενισχύσει τη συνδεσιμότητα και να αναβαθμίσει το οδικό δίκτυο της ευρύτερης περιοχής
- Βελτίωση υποδομών λόγω πρόσφατων παρεμβάσεων αποκατάστασης μετά από φυσικές καταστροφές
- Δυνατότητα αξιοποίησης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ)
- Πρόσβαση σε χρηματοδοτικά προγράμματα για έργα υποδομών, περιβαλλοντικής προστασίας και ενεργειακής αναβάθμισης
- Εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal) ως βασικού αναπτυξιακού πλαισίου
- Ενίσχυση του διεθνούς θεσμικού πλαισίου για την περιβαλλοντική προστασία και τη βιώσιμη ανάπτυξη
- Υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο (ν. 4674/2020) που επιτρέπει τη λειτουργία του Αναπτυξιακού Οργανισμού «Δαίδαλος», με τη συμμετοχή του Δήμου

ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)

- Η κατασκευή του νέου αεροδρομίου στο Καστέλι ενδέχεται να επηρεάσει τα οικοσυστήματα της ευρύτερης περιοχής
- Επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και εμφάνιση ακραίων καιρικών φαινομένων που επιβαρύνουν το φυσικό περιβάλλον και τις υποδομές
- Ανθρωπογενείς παρεμβάσεις που οδηγούν σε υποβάθμιση των οικοσυστημάτων
- Μείωση των υδατικών αποθεμάτων λόγω παρατεταμένης λειψυδρίας
- Περιορισμένη ή καθυστερημένη κρατική χρηματοδότηση για έργα αναβάθμισης υποδομών και υπηρεσιών

2.6.2.2 Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)

- Επαρκές δίκτυο δομών κοινωνικής φροντίδας (όπως προσχολική αγωγή, υπηρεσίες για ηλικιωμένους κ.ά.)
- Ύπαρξη του σωματείου «Δικαίωμα στη Ζωή» για την εξυπηρέτηση αναγκών ΑμεΑ
- Ικανοποιητική διαθεσιμότητα μονάδων και υπηρεσιών υγείας
- Επαρκής αριθμός σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
- Λειτουργία δομών Δια Βίου Μάθησης και ιδιαίτερα της Σχολής Κεραμικής Τέχνης στο Θραψανό
- Λειτουργία ειδικών δομών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και Επαγγελματικού Λυκείου
- Πλούσιο και αξιόλογο πολιτιστικό κεφάλαιο
- Σημαντικός αριθμός αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και μουσείων
- Μεγάλος αριθμός ναών και μονών με ιστορική και θρησκευτική σημασία
- Πολλοί ενεργοί και δραστήριοι πολιτιστικοί σύλλογοι
- Πλούσιο πρόγραμμα πολιτιστικών εκδηλώσεων με παγκρήτια και πανελλαδική εμβέλεια (Μαραθώνιος Κρήτης, γιορτή της Αγ. Μαρίνας στη Βόνη, κ.α.)
- Πλούσια άυλη πολιτιστική κληρονομιά με ιδιαίτερη έμφαση στην αγγειοπλαστική παράδοση.
- Ικανοποιητικό επίπεδο αθλητικών εγκαταστάσεων και ενεργών αθλητικών σωματείων

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)

- Μικρός πληθυσμός και γήρανση δημογραφικής βάσης
- Μετακίνηση κατοίκων μετά από φυσικές καταστροφές και απώλεια κοινωνικού δυναμικού
- Υψηλή αναλογία πληθυσμού και δικαιούχων ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος
- Χαμηλή απόκλιση οικογενειακών εισοδημάτων από το όριο της φτώχειας
- Απουσία ή περιορισμένη διαθεσιμότητα δομών ψυχικής υγείας
- Χαμηλό επίπεδο εκπαιδευτικών υποδομών που χρήζει αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού
- Περιορισμένη αξιοποίηση των ΤΠΕ στον πολιτιστικό τομέα, γεγονός που δυσκολεύει την προβολή, διαχείριση και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος
- Αδύναμη διασύνδεση πολιτισμού και τουρισμού, με αποτέλεσμα τη μειωμένη αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς για την τουριστική ανάπτυξη και την ενίσχυση της τοπικής ταυτότητας

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)

- Χρήση των ΤΠΕ ως εργαλείο για την ψηφιακή ανάδειξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς
- Λειτουργία του Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης, που στοχεύει στην καταγραφή κοινωνικών ανισοτήτων και στη διαμόρφωση πολιτικών κοινωνικής συνοχής
- Δυνατότητα αξιοποίησης χρηματοδοτικών προγραμμάτων για την αναβάθμιση και ενίσχυση πολιτιστικών υποδομών

- Παρουσία διεθνών οργανισμών, όπως η ΕΕ και η UNESCO, που προωθούν τη διατήρηση της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς, προσφέροντας ευκαιρίες προστασίας και προβολής του πολιτιστικού πλούτου

ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)

- Η λειτουργία του νέου Αεροδρομίου στο Καστέλι ενδέχεται να ενισχύσει φαινόμενα πολιτιστικής ομογενοποίησης, με πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στη διατήρηση και αυθεντικότητα της τοπικής πολιτιστικής ταυτότητας
- Ο πληθωρισμός και η ενεργειακή κρίση εντείνουν τις κοινωνικές ανισότητες και πιέζουν την κοινωνική συνοχή
- Κοινωνική κόπωση λόγω παρατεταμένων συνεπειών καταστροφών
- Η επικράτηση ομογενοποιημένων, παγκοσμιοποιημένων πολιτιστικών προτύπων που απειλούν την αυθεντικότητα και αλλοιώνουν τη μοναδική τοπική πολιτιστική ταυτότητα

2.6.2.3 Τοπική οικονομία και απασχόληση

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)

- Παραγωγή ποιοτικών αγροδιατροφικών προϊόντων και εγάλη ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα
- Ικανοποιητικό ποσοστό απασχόλησης
- Περιορισμένη ανάπτυξη του δευτερογενούς τομέα της οικονομίας
- Ικανοποιητικό ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού με ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση
- Χαμηλότερα επίπεδα ανεργίας σε σύγκριση με τον μέσο όρο της Περιφέρειας
- Σημαντικός αριθμός προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ (ελαιόλαδο, γραβιέρα, ξινομυζήθρα, οίνοι).
- Σημαντικό υπόβαθρο για την ανάπτυξη εξειδικευμένων μορφών τουρισμού (γαστρονομικός τουρισμός, οινοτουρισμός, οικότουρισμός, περιπατητικός, πολιτιστικός και θρησκευτικός τουρισμός, κλπ.)
- Η λειτουργία σχολής κεραμικής που ενισχύει την εξειδίκευση και προσδίδει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στον τομέα της μεταποίησης
- Χαμηλή εποχικότητα στην απασχόληση

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)

- Μικρή οικονομική διαφοροποίηση και εξάρτηση από πρωτογενή παραγωγή
- Ζημιές σε υποδομές που επηρεάζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα
- Ανεπαρκής διασύνδεση του τουριστικού κλάδου με την πρωτογενή παραγωγή
- Ανεπαρκής διασύνδεση του τουριστικού κλάδου με το πολιτιστικό απόθεμα της περιοχής
- Χαμηλό ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού
- Περιορισμένη ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- Ύπαρξη μικρών οικογενειακών επιχειρήσεων που δυσχεραίνουν την δυνατότητα για ανάπτυξη οικονομικών κλίμακας

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)

- Η λειτουργία του νέου αεροδρομίου στο Καστέλι αναμένεται να αυξήσει τη ροή επισκεπτών και την επιχειρηματική δραστηριότητα, γεγονός που ενδέχεται να δημιουργήσει νέες προκλήσεις για την τοπική αγορά και την προσαρμογή των υφιστάμενων επιχειρήσεων
- Ανάπτυξη εφοδιαστικής αλυσίδας και υπηρεσιών γύρω από μεγάλα έργα υποδομών
- Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων για τη ανάπτυξη νέων και υφιστάμενων επιχειρήσεων
- Στροφή των καταναλωτών στα αγνά και ποιοτικά τρόφιμα, υψηλής διατροφικής αξίας
- Διεθνής τάση εδραίωσης του μοντέλου εξ' αποστάσεως εργασίας και δημιουργίας ψηφιακών νομάδων
- Διεθνής αύξηση της ζήτησης για εξειδικευμένα αγροδιατροφικά προϊόντα (π.χ. vegan, βιολογικά, gluten-free, lactose-free, sugar-free, Kosher, Halal)
- Η λειτουργία της Ενεργειακής Κοινότητας «Μινώια Ενεργειακή» δημιουργεί σημαντικές δυνατότητες για τη μείωση του ενεργειακού κόστους και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της ενεργειακής κρίσης στις τοπικές επιχειρήσεις

ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)

- Η λειτουργία του νέου αεροδρομίου στο Καστέλι ενδέχεται να επηρεάσει τον πρωτογενή τομέα με στροφή των απασχολούμενων προς τον τριτογενή
- Εξωτερικές κρίσεις (ενεργειακή, υγειονομική) που επηρεάζουν τοπική αγορά
- Υψηλός πληθωρισμός που περιορίζει την αγοραστική δύναμη του πληθυσμού
- Πολύπλοκο και απαιτητικό θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση επενδύσεων
- Επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής που δημιουργούν κινδύνους για την αγροτική παραγωγή

2.6.2.4 Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου

2.6.2.4.1 Διεύθυνση Κοινωνικών και Μορφωτικών Υπηρεσιών

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)

- Ικανοποιητικό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών
- Ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με πλήθος άλλων φορέων και υπηρεσιών εκτός του Δήμου
- Ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με τις υπόλοιπες υπηρεσίες του Δήμου

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)

- Περιορισμένοι ανθρώπινοι πόροι με σημαντικά κενά στην πλήρωση των προβλεπόμενων θέσεων
- Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι και αδυναμία κάλυψης των αναγκών της διεύθυνσης για την εκπλήρωση των καθηκόντων της
- Έλλειψη εξειδικευμένου και καταρτισμένου προσωπικού με αποτέλεσμα την ύπαρξη παραπόνων για τις υπηρεσίες Βοήθεια στο Σπίτι και ΚΑΠΗ
- Πεπαλαιωμένη υλικοτεχνική υποδομή και ελλείψεις εξοπλισμού σε ορισμένες υπηρεσίες (Γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, Κέντρο Κοινότητας, ΚΑΠΗ, παιδικοί σταθμοί, κ.α.) των γραφείων Κοινωνικής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων και του Κέντρου Κοινότητας
- Περιορισμένη πρόσβαση στις υπηρεσίες της Διεύθυνσης από δημότες με δυσκολίες μετακίνησης
- Έλλειψη υπηρεσιακού οχήματος παρά τις υπηρεσιακές ανάγκες της Διεύθυνσης και παλαιότητα του υφιστάμενου στόλου οχημάτων του Προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι.
- Προβλήματα συνεργασίας με τη Δ/ση Οικονομικών Υπηρεσιών η οποία δεν ενστερνίζεται και δεν μεριμνεί για την κάλυψη των αναγκών του τμήματος Κοινωνικής Προστασίας, Προαγωγής Δημόσιας Υγείας και Ισότητας των Φύλων
- Ύπαρξη παραπόνων για τη λειτουργία καίριων υπηρεσιών (Βοήθεια στο Σπίτι, ΚΑΠΗ) λόγω έλλειψης εξειδικευμένου και μόνιμου προσωπικού
- Αδυναμία κάλυψης της ζήτησης στους βρεφονηπιακούς σταθμούς

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)

- Θεσμικό πλαίσιο (ν. 4674/2020) που επιτρέπει τη λειτουργία Αναπτυξιακών Οργανισμών ΟΤΑ «Δαίδαλος» στον οποίο συμμετέχει ο Δήμος
- Αυξημένοι χρηματοδοτικοί πόροι την Νέα Προγραμματική Περίοδο (ΕΣΠΑ 2021 – 2027, ΕΠΑ 2021 – 2025, Ταμείο Ανάκαμψης, Πράσινο Ταμείο, ΣΣ-ΚΑΠ, κλπ.)
- Εθνική πολιτική για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα

ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)

- Αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και ανάθεσή τους στους Δήμους, δίχως ανάλογη χρηματοδότηση
- Πολυπλοκότητα θεσμικού πλαισίου και χρονοβόρες διαδικασίες για την υλοποίηση έργων και την πρόσληψη προσωπικού

2.6.2.4.2 Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)

- Ικανοποιητικό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών
- Ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με τις λοιπές υπηρεσίες του Δήμου παρά το γεγονός ότι οι υπηρεσίες είναι διάσπαρτες σε τρεις διαφορετικές δημοτικές ενότητες
- Καλό επίπεδο συνεργασίας με φορείς και υπηρεσίες εκτός του Δήμου
- Προγραμματισμός των δράσεων της διεύθυνσης

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> • Περιορισμένοι ανθρώπινοι πόροι με σημαντικά κενά στην πλήρωση των προβλεπόμενων θέσεων • Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι και αδυναμία κάλυψης των αναγκών της διεύθυνσης για την εκπλήρωση των καθηκόντων της • Περιορισμένη πρόσβαση στις υπηρεσίες της Διεύθυνσης από ψηφιακά αναλφάβητους ή δημότες με δυσκολίες μετακίνησης • Έλλειψη εξειδικευμένου και καταρτισμένου προσωπικού • Έλλειψη συστηματικής επιμόρφωσης προσωπικού • Περιστασιακά παράπονα δημοτών λόγω δυσκολίας κατανόησης των δικαιολογητικών των αιτήσεων, καθώς και καθυστέρηση διεκπεραίωσής τους λόγω μεγάλου όγκου γραφειοκρατίας • Περιορισμένη και παλιά υλικοτεχνική υποδομή, λογισμικών και ψηφιακών συστημάτων τα οποία χρήζουν εκσυγχρονισμού
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)
<ul style="list-style-type: none"> • Θεσμικό πλαίσιο (ν. 4674/2020) που επιτρέπει τη λειτουργία Αναπτυξιακών Οργανισμών ΟΤΑ «Δαίδαλος» στον οποίο συμμετέχει ο Δήμος • Αυξημένοι χρηματοδοτικοί πόροι την Νέα Προγραμματική Περίοδο (ΕΣΠΑ 2021 – 2027, ΕΠΑ 2021 – 2025, Ταμείο Ανάκαμψης, Πράσινο Ταμείο, ΣΣ-ΚΑΠ, κλπ.) • Εθνική πολιτική για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα
ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> • Πολυπλοκότητα θεσμικού πλαισίου και χρονοβόρες διαδικασίες για την υλοποίηση έργων και την πρόσληψη προσωπικού • Αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και ανάθεσή τους στους Δήμους, δίχως ανάλογη χρηματοδότηση

2.6.2.4.3 Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)
<ul style="list-style-type: none"> • Ικανοποιητικό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών στην Διεύθυνση • Ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με τις λοιπές υπηρεσίες του Δήμου παρά το γεγονός ότι οι υπηρεσίες είναι διάσπαρτες σε τρεις διαφορετικές δημοτικές ενότητες • Ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με πλήθος άλλων φορέων και υπηρεσιών εκτός του Δήμου (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης, Υπηρεσία Επιτρόπου Ελεγκτικού Συνεδρίου, Κτηματική Υπηρεσία, ΑΑΔΕ, κ.α.) • Επαρκείς, κατάλληλοι και λειτουργικοί χώροι • Επαρκής υλικοτεχνική υποδομή • Προγραμματισμός των δράσεων της διεύθυνσης
ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)

- Περιορισμένοι ανθρώπινοι πόροι με σημαντικά κενά στην πλήρωση των προβλεπόμενων θέσεων
- Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι και αδυναμία κάλυψης των αναγκών της διεύθυνσης για την εκπλήρωση των καθηκόντων της
- Περιορισμένη πρόσβαση στις υπηρεσίες από δημότες που είναι ψηφιακά αναλφάβητοι ή έχουν προβλήματα μετακίνησης
- Καθυστερήσεις στην λήψη και ενημέρωση των λογαριασμών των πολιτών, λόγω αδυναμίας με των εταιρειών μεταφορών
- Ελλιπής μηχανοργάνωση και προβληματικές ψηφιακές υποδομές (π.χ. μη λειτουργικά συστήματα, προβλήματα με τις ιστοσελίδες ή τις ηλεκτρονικές πλατφόρμες)
- Παράπονα δημοτών στο Τμήμα Ταμείου λόγω μη εξοικείωσης των δημοτών με τα ψηφιακά εργαλεία του Δήμου καθώς και λόγω μη έγκαιρης ενημέρωσης των δημοτών για αλλαγές διαδικασιών ή απαιτούμενων δικαιολογητικών (π.χ. για αλλαγές σε δημοτικά τέλη)
- Έλλειψη εξειδικευμένου και καταρτισμένου προσωπικού
- Έλλειψη συστηματικής επιμόρφωσης προσωπικού με έμφαση στις νέες τεχνολογίες και διαδικασίες

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)

- Θεσμικό πλαίσιο (ν. 4674/2020) που επιτρέπει τη λειτουργία Αναπτυξιακών Οργανισμών ΟΤΑ «Δαίδαλος» στον οποίο συμμετέχει ο Δήμος
- Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων
- Εφαρμογή νέων τεχνολογιών για τη βελτίωση της αποδοτικότητας στο πλαίσιο της Εθνικής στρατηγικής για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα
- Θεσμικό πλαίσιο για την επιμόρφωση και την κατάρτιση του προσωπικού των ΟΤΑ

ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)

- Σύνθετο θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση έργων
- Γραφειοκρατικές διαδικασίες που δημιουργούν καθυστερήσεις
- Αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και ανάθεσή τους στους Δήμους, δίχως ανάλογη χρηματοδότηση

2.6.2.4.4 Διεύθυνση ΚΕΠ

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)

- Ικανοποιητικό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών
- Ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με τις λοιπές υπηρεσίες του Δήμου
- Επαρκής εξοπλισμός πληροφορικής και γραφείου
- Επαρκή προγράμματα επιμόρφωσης του προσωπικού
- Καλό επίπεδο συνεργασίας με πλήθος φορέων και οργανισμών εκτός Δήμου

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)

- Περιορισμένοι ανθρώπινοι πόροι με σημαντικά κενά στην πλήρωση των προβλεπόμενων θέσεων που οδηγούν σε παράπονα των δημοτών
- Περιορισμένη πρόσβαση στις υπηρεσίες της Διεύθυνσης από δημότες με δυσκολίες μετακίνησης

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)

- Θεσμικό πλαίσιο (ν. 4674/2020) που επιτρέπει τη λειτουργία Αναπτυξιακών Οργανισμών ΟΤΑ «Δαίδαλος» στον οποίο συμμετέχει ο Δήμος
- Αυξημένοι χρηματοδοτικοί πόροι την Νέα Προγραμματική Περίοδο (ΕΣΠΑ 2021 – 2027, ΕΠΑ 2021 – 2025, Ταμείο Ανάκαμψης, Πράσινο Ταμείο, ΣΣ-ΚΑΠ, κλπ.)
- Εθνική πολιτική για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα

ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)

- Πολυπλοκότητα θεσμικού πλαισίου και χρονοβόρες διαδικασίες για την διεκπεραίωση αιτημάτων των πολιτών

2.6.2.4.5 Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)

- Ικανοποιητικό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών της διεύθυνσης, δεδομένης της υποστελέχωσης και του μεγάλου εύρους αρμοδιοτήτων
- Επαρκής κατάρτιση προσωπικού
- Ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με τις λοιπές υπηρεσίες του Δήμου παρά το γεγονός ότι οι υπηρεσίες είναι διάσπαρτες σε τρεις διαφορετικές δημοτικές ενότητες
- Ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με πλήθος άλλων φορέων και υπηρεσιών εκτός του Δήμου (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης, Υπηρεσία Επιτρόπου Ελεγκτικού Συνεδρίου, Κτηματική Υπηρεσία, ΑΑΔΕ, κ.α.)
- Επαρκείς, κατάλληλοι και λειτουργικοί χώροι
- Προγραμματισμός δράσεων της Διεύθυνσης

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)

- Περιορισμένοι ανθρώπινοι πόροι (επιστημονικό προσωπικό) με σημαντικά κενά στην πλήρωση των προβλεπόμενων θέσεων και ειδικοτήτων
- Περιορισμένοι ανθρώπινοι πόροι (εργατοτεχνικό προσωπικό) με σημαντικά κενά στην πλήρωση των προβλεπόμενων θέσεων
- Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι και αδυναμία κάλυψης των αναγκών της διεύθυνσης για την εκπλήρωση των καθηκόντων της
- Έλλειψη συστηματικής επιμόρφωσης προσωπικού
- Ανεπαρκής πρόσβαση σε εξειδικευμένη ενημέρωση και κατάρτιση σε θέματα νομοθεσίας
- Έλλειψη σύγχρονου και κατάλληλου εξοπλισμού γραφείων

- Αδυναμίες στις υποδομές Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, καθώς και δυσλειτουργίες στα υφιστάμενα συστήματα
- Ανάγκη υποστήριξης από εξειδικευμένους εξωτερικούς συνεργάτες
- Περιορισμένη διαθεσιμότητα οχημάτων

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)

- Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων
- Θεσμικό πλαίσιο (ν. 4674/2020) που επιτρέπει τη λειτουργία του Αναπτυξιακού Οργανισμού «Δαίδαλος» στον οποίο συμμετέχει ο Δήμος
- Εφαρμογή νέων τεχνολογιών για τη βελτίωση της αποδοτικότητας στο πλαίσιο της Εθνικής στρατηγικής για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα
- Θεσμικό πλαίσιο για την επιμόρφωση και την κατάρτιση του προσωπικού των ΟΤΑ

ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)

- Σύνθετο θεσμικό πλαίσιο για την αδειοδότηση και την υλοποίηση έργων
- Γραφειοκρατικές διαδικασίες που δημιουργούν καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων
- Αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και ανάθεσή τους στους Δήμους, δίχως ανάλογη χρηματοδότηση

2.6.2.4.6 Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)

- Ικανοποιητικό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών
- Πλήρης πρόσβαση των ενδιαφερόμενων στις υπηρεσίες του τμήματος
- Ύπαρξη καταρτισμένου Επιχειρησιακού Σχεδίου για τη Διαχείριση Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς
- Ύπαρξη συνεργασίας με τη ΜΚΟ Zero Stray Pawject για την ενημέρωση, την ευαισθητοποίηση και τη στείρωση των ποιμενικών σκύλων και των αδέσποτων ζώων συντροφιάς που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες
- Πολύ καλό επίπεδο συνεργασίας με τις υπόλοιπες διευθύνσεις του Δήμου
- Ικανοποιητική κατανομή των πόρων δεδομένων των αναγκών του τμήματος
- Ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με πλήθος άλλων φορέων και υπηρεσιών εκτός του Δήμου (π.χ. Αστυνομία, Διευθύνσεις Αγροτικής Ανάπτυξης, Κτηνιατρικής και Εμπορίου της Περιφέρειας Κρήτης)
- Προγραμματισμός δράσεων του τμήματος

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)

- Περιορισμένοι ανθρώπινοι πόροι με σημαντικά κενά στην πλήρωση των προβλεπόμενων θέσεων
- Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι και αδυναμία κάλυψης των αναγκών του τμήματος για την εκπλήρωση των καθηκόντων της
- Έλλειψη εργατικού προσωπικού κατάλληλα εκπαιδευμένο για τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς

- Παράπονα δημοτών κυρίως για τους χρόνους απόκρισης του τμήματος σε αιτήματα που αφορούν τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς. Τα παράπονα προκύπτουν λόγω υποστελέχωσης του τμήματος το οποίο συχνά προσπαθεί να ανταποκριθεί σε συνεργασία με άλλες υπηρεσίες
- Έλλειψη υπηρεσιακού οχήματος κατάλληλα διαμορφωμένου για τη περισυλλογή και μεταφορά αδέσποτων ζώων

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)

- Αυξημένοι χρηματοδοτικοί πόροι την Νέα Προγραμματική Περίοδο (ΕΣΠΑ 2021 – 2027, ΕΠΑ 2021 – 2025, Ταμείο Ανάκαμψης, Πράσινο Ταμείο, ΣΣ-ΚΑΠ, κλπ.)
- Η σύσταση της Ειδικής Γραμματείας για της προστασία των ζώων συντροφιάς
- Οι μεταρρυθμίσεις που φέρνει ο Ν.4830/21 ως προς τις υποχρεώσεις των δήμων για τη λήψη μέτρων για τη προστασία των αδέσποτων ζώων συντροφιάς

ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)

- Πολυπλοκότητα θεσμικού πλαισίου και χρονοβόρες διαδικασίες για την υλοποίηση έργων
- Αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και ανάθεσή τους στους Δήμους, δίχως ανάλογη χρηματοδότηση
- Οι αυξημένες αρμοδιότητες που απορρέουν Ν.4830/21 οι οποίες ελλοχεύουν κινδύνους λόγω της υποστελέχωσης των δήμων και της υποχρηματοδότησης

2.6.2.4.7 Αυτοτελές Τμήμα Περιβάλλοντος

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)

- Ικανοποιητικό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών δεδομένης της υποστελέχωσης
- Ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με πλήθος άλλων φορέων και υπηρεσιών εκτός του Δήμου
- Ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με τις υπόλοιπες υπηρεσίες του Δήμου
- Προγραμματισμός των δράσεων του τμήματος

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)

- Περιορισμένοι ανθρώπινοι πόροι με σημαντικά κενά στην πλήρωση των προβλεπόμενων θέσεων που δημιουργεί παράπονα για την καθαριότητα και διαχείριση απορριμμάτων
- Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι και αδυναμία κάλυψης των αναγκών του τμήματος για την εκπλήρωση των καθηκόντων της
- Ανεπαρκής προσβασιμότητα ΑμεΑ στις εγκαταστάσεις του τμήματος η οποία δημιουργεί προβλήματα πρόσβασης στα άτομα με κινητικά προβλήματα και στα εμποδιζόμενα άτομα
- Έλλειψη νέου, εξειδικευμένου και σύγχρονου εξοπλισμού
- Ανεπαρκείς, ακατάλληλοι και μη λειτουργικοί χώροι εγκατάστασης
- Πεπαλαιωμένος στόλος οχημάτων
- Έλλειψη επαρκούς ενημέρωσης/κατάρτισης του προσωπικού του τμήματος σε θέματα Υγείας και Ασφάλειας στην εργασία

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)
<ul style="list-style-type: none"> • Θεσμικό πλαίσιο (ν. 4674/2020) που επιτρέπει τη λειτουργία Αναπτυξιακών Οργανισμών ΟΤΑ «Δαίδαλος» στον οποίο συμμετέχει ο Δήμος • Αυξημένοι χρηματοδοτικοί πόροι την Νέα Προγραμματική Περίοδο (ΕΣΠΑ 2021 – 2027, ΕΠΑ 2021 – 2025, Ταμείο Ανάκαμψης, Πράσινο Ταμείο, ΣΣ-ΚΑΠ, κλπ.) • Εφαρμογή νέων τεχνολογιών για τη βελτίωση της αποδοτικότητας στο πλαίσιο της Εθνικής στρατηγικής για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα • Θεσμικό πλαίσιο για την επιμόρφωση και την κατάρτιση του προσωπικού των ΟΤΑ • Συνεργασία με τον ΕΣΔΑΚ στο πλαίσιο του προς αναθεώρηση ΠΕΣΔΑΚ
ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> • Σύνθετο θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση έργων • Γραφειοκρατικές διαδικασίες που δημιουργούν καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων • Αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και ανάθεσή τους στους Δήμους, δίχως ανάλογη χρηματοδότηση

2.6.2.4.8 Αυτοτελές Τμήμα Υπηρεσίας Δόμησης

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)
<ul style="list-style-type: none"> • Ικανοποιητικό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών • Πλήρης πρόσβαση των δημοτών στις υπηρεσίες του αυτοτελούς τμήματος καθώς παρέχονται κυρίως ηλεκτρονικά • Ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με τις υπόλοιπες υπηρεσίες του Δήμου • Ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με πλήθος άλλων φορέων και υπηρεσιών εκτός του Δήμου (εφορία αρχαιοτήτων, Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Περιφέρειας Κρήτης, αστυνομικές και εισαγγελικές αρχές, κ.α.) • Προγραμματισμός δράσεων του τμήματος
ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> • Περιορισμένοι ανθρώπινοι πόροι (επιστημονικό προσωπικό) με σημαντικά κενά στην πλήρωση των προβλεπόμενων θέσεων και ειδικοτήτων • Περιορισμένοι ανθρώπινοι πόροι (εργατοτεχνικό προσωπικό) με σημαντικά κενά στην πλήρωση των προβλεπόμενων θέσεων • Έλλειψη συστηματικής επιμόρφωσης προσωπικού • Έλλειψη νομικής υποστήριξης σε εξειδικευμένα θέματα πολεοδομικού περιεχομένου • Δυσκολία στην προσαρμογή στο νέο θεσμικό πλαίσιο λόγω πολλών και συνεχόμενων αλλαγών
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)
<ul style="list-style-type: none"> • Αυξημένοι χρηματοδοτικοί πόροι την Νέα Προγραμματική Περίοδο (ΕΣΠΑ 2021 – 2027, ΕΠΑ 2021 – 2025, Ταμείο Ανάκαμψης, Πράσινο Ταμείο, ΣΣ-ΚΑΠ, κλπ.)

- Θεσμικό πλαίσιο (ν. 4674/2020) που επιτρέπει τη λειτουργία του Αναπτυξιακού Οργανισμού «Δαίδαλος» στον οποίο συμμετέχει ο Δήμος
- Εφαρμογή νέων τεχνολογιών για τη βελτίωση της αποδοτικότητας στο πλαίσιο της Εθνικής στρατηγικής για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα
- Θεσμικό πλαίσιο για την επιμόρφωση και την κατάρτιση του προσωπικού των ΟΤΑ

ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)

- Σύνθετο θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση έργων
- Γραφειοκρατικές διαδικασίες που δημιουργούν καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων
- Αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και ανάθεσή τους στους Δήμους, δίχως ανάλογη χρηματοδότηση

2.6.2.4.9 Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης, Πληροφορικής και Διαφάνειας

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)

- Ικανοποιητικό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών
- Επαρκής και λειτουργικός εξοπλισμός γραφείου
- Σταδιακή τυποποίηση και ψηφιοποίηση των διαδικασιών, της παροχής τεχνικής υποστήριξης και οδηγιών
- Αξιοποίηση εργαλείων πληροφορικής που διευκολύνουν τη συνεργασία και την ανταλλαγή δεδομένων
- Ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με τα υπόλοιπα τμήματα του Δήμου δεδομένου ότι το Τμήμα παρέχει οριζόντια υποστήριξη σε ζητήματα προγραμματισμού, πληροφορικής και διαφάνειας σε όλο τον Δήμο
- Συνεργασία με πλήθος υπηρεσιών και φορέων εκτός του Δήμου
- Επαρκής κατανομή των πόρων δεδομένων των πραγματικών αναγκών και των προτεραιοτήτων
- Προγραμματισμός δράσεων

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)

- Περιορισμένοι ανθρωπίνοι πόροι με σημαντικά κενά στην πλήρωση των προβλεπόμενων θέσεων που οδηγούν σε παράπονα των δημοτών
- Περιορισμένη πρόσβαση στις υπηρεσίες από δημότες που είναι ψηφιακά αναλφάβητοι ή έχουν προβλήματα μετακίνησης
- Έλλειψη τυποποίησης και ψηφιοποίησης διαδικασιών
- Έλλειψη συστηματικής επιμόρφωσης προσωπικού με έμφαση στις ψηφιακές δεξιότητες
- Παράπονα για ζητήματα πρόσβασης σε πληροφορίες, καθυστερήσεις στην παροχή τεχνικών υπηρεσιών, δυσκολίες στη χρήση ψηφιακών υπηρεσιών τα οποία είναι απόρροια της υποστελέχωσης
- Ανεπαρκείς ψηφιακές υποδομές και λογισμικά

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)

- Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων
- Θεσμικό πλαίσιο (ν. 4674/2020) που επιτρέπει τη λειτουργία του Αναπτυξιακού Οργανισμού «Δαίδαλος» στον οποίο συμμετέχει ο Δήμος
- Εφαρμογή νέων τεχνολογιών για τη βελτίωση της αποδοτικότητας στο πλαίσιο της Εθνικής στρατηγικής για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα
- Θεσμικό πλαίσιο για την επιμόρφωση και την κατάρτιση του προσωπικού των ΟΤΑ

ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)

- Σύνθετο θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση έργων
- Γραφειοκρατικές διαδικασίες που δημιουργούν καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων
- Αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και ανάθεσή τους στους Δήμους, δίχως ανάλογη χρηματοδότηση

2.6.2.5 Νομικά πρόσωπα**2.6.2.5.1 Δ.Ε.Υ.Α. Μινώα Πεδιάδας****ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)**

- Ικανοποιητικό επίπεδο παρεχόμενων δεδομένης της υποστελέχωσης
- Ευελιξία και προσαρμοστικότητα μεταξύ των τμημάτων/ υπηρεσιών της δημοτικής επιχείρησης χωρίς να υπάρχουν ουσιώδη προβλήματα
- Παροχή ασφαλούς πόσιμου νερού
- Απορροφητικότητα κονδυλίων

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)

- Περιορισμένοι ανθρώπινοι πόροι με σημαντικά κενά στην πλήρωση των προβλεπόμενων θέσεων
- Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι και αδυναμία κάλυψης των αναγκών της επιχείρησης για την εκπλήρωση των καθηκόντων της
- Έλλιπής στόλος οχημάτων και μηχανημάτων έργου
- Παράπονα που αφορούν λογαριασμούς ύδρευσης-αποχέτευσης, αποκατάσταση βλαβών και επεκτάσεις δικτύων αποχέτευσης
- Ανάγκη ολοκλήρωσης ψηφιακής απεικόνισης υποδομών υδρευτικού και αποχετευτικού συστήματος
- Έλλειψη επαρκούς ενημέρωσης/κατάρτισης του προσωπικού του τμήματος σε θέματα Υγείας και Ασφάλειας στην εργασία
- Έλλειψη συστηματικής επιμόρφωσης και ενημέρωσης προσωπικού
- Ανεπαρκής χρηματοδότηση για την υλοποίηση έργων
- Εκτεταμένο μήκος δικτύου που δυσκολεύει τις εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης
- Περιορισμένη πληθυσμιακή κάλυψη των ΕΕΛ

- Αδυναμία πλήρους ανταπόκρισης στα αιτήματα βλαβών
- Χαμηλό ποσοστό ανάκτησης κόστους το οποίο κυμαίνεται στο 85%
- Μεγάλο πλήθος ζωνών υδροδότησης
- Χαμηλή πυκνότητα δικτύου

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)

- Αξιοποίηση ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων χρηματοδότησης για τη βελτίωση των υποδομών ύδρευσης και άρδευσης
- Εφαρμογή νέων τεχνολογιών στο πλαίσιο της Εθνικής στρατηγικής για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα
- Θεσμικό πλαίσιο για την επιμόρφωση και την κατάρτιση του προσωπικού των ΟΤΑ
- Συνεχής αυξανόμενη τάση για κυκλική οικονομία και οικονομίες κλίμακας

ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)

- Σύνθετο θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση έργων
- Γραφειοκρατικές διαδικασίες που οδηγούν σε καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων
- Ανθρωπογενείς παρεμβάσεις που υποβιβάζουν την ποιότητα των υδάτων/ οδηγούν σε εξάντληση των υδάτινων πόρων
- Ο πληθωρισμός και η ενεργειακή κρίση αυξάνουν τις τιμές των παρεχόμενων υπηρεσιών
- Επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και εμφάνιση ακραίων καιρικών φαινομένων που δημιουργούν προβλήματα λειψυδρίας και βλάβες στις υποδομές

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

3.1 Το πλαίσιο στρατηγικής

3.1.1 Διεθνές επίπεδο

3.1.1.1 Πολιτική συνοχής

Η Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί ένα ολοκληρωμένο στρατηγικό πλαίσιο που στοχεύει στον περιορισμό των οικονομικών, κοινωνικών και χωρικών ανισοτήτων ανάμεσα στις περιφέρειες της Ένωσης. Συνιστά ένα από τα σημαντικότερα μέσα παρέμβασης της ΕΕ για την ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών σε όλα τα κράτη-μέλη.

Οι βασικοί άξονες στους οποίους στηρίζεται η Πολιτική Συνοχής είναι οι εξής:

- **Οικονομική συνοχή:** ενδυνάμωση της παραγωγικής ικανότητας και της ανταγωνιστικότητας των περιφερειών, με στόχο την τόνωση της ανάπτυξης και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
- **Κοινωνική συνοχή:** περιορισμός των κοινωνικών ανισοτήτων και της φτώχειας, ενίσχυση της κοινωνικής ενσωμάτωσης και αναβάθμιση της ποιότητας ζωής όλων των πολιτών.
- **Εδαφική συνοχή:** αντιμετώπιση των δυσκολιών που βιώνουν οι λιγότερο ανεπτυγμένες και απομακρυσμένες περιοχές, εξασφαλίζοντας ίσες ευκαιρίες πρόσβασης σε πόρους και αναπτυξιακές δυνατότητες.

Η χρηματοδότηση της Πολιτικής Συνοχής πραγματοποιείται κυρίως μέσω τριών βασικών ταμείων, τα οποία είναι γνωστά ως Ταμεία Συνοχής. Τα ταμεία αυτά παρέχουν οικονομικούς πόρους για την υλοποίηση δράσεων και έργων που στοχεύουν στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων σε οικονομικό, κοινωνικό και εδαφικό επίπεδο. Τα κυριότερα χρηματοδοτικά εργαλεία είναι τα ακόλουθα:

- Το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)**, που αποτελεί το μεγαλύτερο ταμείο, αποσκοπεί στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, μειώνοντας τις αναπτυξιακές αποκλίσεις μεταξύ περιφερειών. Υποστηρίζει επενδύσεις στην καινοτομία, στην ψηφιακή μετάβαση, στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και στις βασικές υποδομές.
- Το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)** είναι το κύριο μέσο χρηματοδότησης της ΕΕ για δράσεις που σχετίζονται με την απασχόληση, την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την κοινωνική ένταξη. Συμβάλλει στην αντιμετώπιση της ανεργίας, στη βελτίωση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και στη στήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.
- Το **Ταμείο Συνοχής** επικεντρώνεται στη στήριξη των κρατών-μελών με χαμηλότερο επίπεδο ανάπτυξης, των οποίων το Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα ανά κάτοικο βρίσκεται κάτω από το 90% του μέσου όρου της ΕΕ, στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνεται και η Ελλάδα. Μέσω του ταμείου αυτού χρηματοδοτούνται έργα στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος, με σκοπό τη βελτίωση της βιώσιμης ανάπτυξης και της διασύνδεσης.

Για την προγραμματική περίοδο 2021–2027, οι προτεραιότητες της Πολιτικής Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης επικεντρώνονται σε πέντε κομβικούς τομείς που θεωρούνται κρίσιμοι για την ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη όλων των περιφερειών.

- **Μια πιο έξυπνη Ευρώπη**, με έμφαση στην καινοτομία, την ψηφιοποίηση και τον εκσυγχρονισμό της οικονομίας, ώστε να διαμορφωθούν δυναμικές και ανθεκτικές αγορές.
- **Μια πιο πράσινη Ευρώπη**, που προωθεί την ενεργειακή αποδοτικότητα, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και την κυκλική οικονομία.
- **Μια πιο συνδεδεμένη Ευρώπη**, μέσω της αναβάθμισης των μεταφορικών δικτύων, των ψηφιακών υποδομών και των τηλεπικοινωνιών.
- **Μια πιο κοινωνική Ευρώπη**, με δράσεις που ενισχύουν την κοινωνική ένταξη, την πρόσβαση στην εκπαίδευση, την υγεία και τη δικαιοσύνη, διασφαλίζοντας ίσες ευκαιρίες.
- **Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες**, που στηρίζει την ολοκληρωμένη και βιώσιμη ανάπτυξη αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, ενισχύοντας την τοπική ανάπτυξη και την πολιτιστική κληρονομιά.

Οι παραπάνω προτεραιότητες ανταποκρίνονται στις σύγχρονες προκλήσεις και δυνατότητες της Ένωσης και συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός δίκαιου, βιώσιμου και ανθρωποκεντρικού αναπτυξιακού μοντέλου.

Η υλοποίηση της Πολιτικής Συνοχής πραγματοποιείται μέσω εταιρικών συμφωνιών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των κρατών-μελών, στις οποίες καθορίζονται οι στόχοι και οι τομείς χρηματοδότησης. Η πρόοδος παρακολουθείται με τη χρήση δεικτών και αξιολογήσεων, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων.

Συνολικά, η Πολιτική Συνοχής αποτελεί θεμελιώδες εργαλείο για τη μείωση των ανισοτήτων, την ισόρροπη ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3.1.1.2 Μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές

Οι αγροτικές περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης φιλοξενούν περίπου το 30% του συνολικού πληθυσμού και καταλαμβάνουν σχεδόν το 80% της εδαφικής της έκτασης. Παρά τη σημασία τους, οι κοινωνικοοικονομικές μεταβολές των τελευταίων δεκαετιών, όπως η παγκοσμιοποίηση και η εντατική αστικοποίηση, έχουν αλλάξει ουσιαστικά τον ρόλο και τη λειτουργία τους. Οι περιοχές αυτές επηρεάζονται έντονα από τη μείωση και τη γήρανση του πληθυσμού. Σήμερα, αναγνωρίζεται ότι διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο τόσο στην πράσινη όσο και στην ψηφιακή μετάβαση της Ένωσης. Συμβάλλουν στη βιώσιμη παραγωγή τροφίμων, στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, στηρίζοντας τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» και της πολιτικής για τη βιοποικιλότητα. Παράλληλα, η αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογιών θεωρείται αναγκαία προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση της Ψηφιακής Δεκαετίας της Ευρώπης.

Λόγω της μεγάλης ποικιλίας που χαρακτηρίζει τις αγροτικές περιοχές —ως προς το φυσικό περιβάλλον, τις κλιματικές συνθήκες, τη γεωγραφία, την ιστορική και πολιτισμική εξέλιξη, τις κοινωνικές και δημογραφικές τάσεις, αλλά και τις εθνικές και περιφερειακές ιδιαιτερότητες— απαιτούνται στοχευμένες, τοπικά προσαρμοσμένες πολιτικές. Οι παρεμβάσεις πρέπει να ανταποκρίνονται στις ξεχωριστές ανάγκες και δυνατότητες κάθε περιοχής και να δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στις πιο απομακρυσμένες και λιγότερο ανεπτυγμένες αγροτικές περιφέρειες. Η ισόρροπη χωρική ανάπτυξη οφείλει να βασίζεται σε τοποκεντρικές

προσεγγίσεις, με τη συμμετοχή όλων των επιπέδων διακυβέρνησης, ώστε να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό της υπαίθρου.

Το κοινό όραμα και το σχέδιο δράσης καθορίζουν τέσσερις βασικούς άξονες παρέμβασης, οι οποίοι υποστηρίζονται από εμβληματικές πρωτοβουλίες, με στόχο οι αγροτικές περιοχές να καταστούν:

- **Ισχυρότερες**, με έμφαση στην ενδυνάμωση των τοπικών κοινοτήτων, στη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες και στην προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας.
- **Πιο συνδεδεμένες**, μέσω της αναβάθμισης των μεταφορών και της ψηφιακής πρόσβασης.
- **Πιο ανθεκτικές**, με προστασία των φυσικών πόρων και οικολογικό προσανατολισμό της γεωργίας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, ενώ παράλληλα ενισχύεται η κοινωνική ανθεκτικότητα μέσω κατάρτισης και ποιοτικών ευκαιριών απασχόλησης.
- **Πιο ευημερούσες**, μέσα από τη διαφοροποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων και την αύξηση της προστιθέμενης αξίας της γεωργίας, της αγροδιατροφής και του αγροτουρισμού.

Τα τέσσερα αυτά χαρακτηριστικά αποτυπώνουν τις κοινές φιλοδοξίες των αγροτικών κοινοτήτων και των εμπλεκόμενων φορέων, ώστε μέχρι το 2040 οι αγροτικές περιοχές:

- να εξελιχθούν σε ελκυστικούς τόπους που αναπτύσσονται με ισορροπημένο τρόπο, αξιοποιώντας τα ιδιαίτερα πλεονεκτήματά τους και προσφέροντας τοπικές λύσεις σε παγκόσμιες προκλήσεις,
- να συμμετέχουν ενεργά σε πολυεπίπεδα και τοποκεντρικά συστήματα διακυβέρνησης, αναπτύσσοντας ολοκληρωμένες στρατηγικές μέσω συνεργατικών και συμμετοχικών διαδικασιών,
- να λειτουργούν ως πυλώνες επισιτιστικής ασφάλειας, οικονομικών ευκαιριών και παροχής αγαθών και υπηρεσιών, όπως βιοπροϊόντα, ενέργεια και τοπικά προϊόντα υψηλής ποιότητας, διατηρώντας δίκαιο μερίδιο από την παραγόμενη αξία,
- να αποτελούν δυναμικές κοινότητες που προάγουν την ευζωία, τη δικαιοσύνη, την ευημερία και την ποιότητα ζωής, με επαρκείς μηχανισμούς αλληλοϋποστήριξης,
- να είναι ανοιχτές και χωρίς αποκλεισμούς, βασισμένες στην αλληλεγγύη και στη διαγενεακή ανανέωση, προσφέροντας ίσες ευκαιρίες σε όλους,
- να αποτελούν πηγές φυσικών πόρων που ευθυγραμμίζονται με τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας, συμβάλλοντας στην κλιματική ουδετερότητα και στη βιώσιμη διαχείριση του περιβάλλοντος,
- να αξιοποιούν πλήρως την ψηφιακή καινοτομία, με καθολική πρόσβαση σε νέες τεχνολογίες, ψηφιακές δεξιότητες και προηγμένη κατάρτιση,
- να συγκροτούνται από άτομα με επιχειρηματικό και καινοτόμο πνεύμα, ικανά να συμβάλουν στην τεχνολογική, οικολογική και κοινωνική πρόοδο,
- να παρέχουν αποδοτικές, προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες, καλύπτοντας τομείς όπως οι μεταφορές, η εκπαίδευση, η υγεία, η φροντίδα, η κοινωνική ζωή και το λιανεμπόριο,
- και τέλος, να αναδεικνύουν την ποικιλομορφία τους, αξιοποιώντας στο έπακρο τα μοναδικά τους ταλέντα και δυνατότητες.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα υποστηρίζει, θα παρακολουθεί και θα επικαιροποιεί τακτικά το αγροτικό σχέδιο δράσης, ώστε να παραμένει επίκαιρο. Θα διατηρεί στενή συνεργασία με τα κράτη-μέλη και τους αγροτικούς φορείς, προωθώντας συνεχή διάλογο για τα αγροτικά ζητήματα. Παράλληλα, θα εφαρμοστεί μηχανισμός «αγροτικής θωράκισης», μέσω του οποίου οι πολιτικές της ΕΕ θα αξιολογούνται υπό αγροτικό πρίσμα, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις τους στην απασχόληση, την οικονομική ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα των αγροτικών περιοχών.

Τέλος, θα δημιουργηθεί Παρατηρητήριο Αγροτικών Περιοχών εντός της Επιτροπής, με στόχο τη βελτίωση της συλλογής και ανάλυσης δεδομένων. Τα στοιχεία αυτά θα στηρίξουν τη χάραξη πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη και την αποτελεσματική εφαρμογή του αγροτικού σχεδίου δράσης.

3.1.2 Εθνικό επίπεδο

3.1.2.1 ΕΣΠΑ 2021-2027

Το νέο Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021–2027 (ΕΣΠΑ 2021–2027) αντανακλά σε μεγάλο βαθμό τις σύγχρονες στρατηγικές κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και τις αναπτυξιακές επιδιώξεις της Ελλάδας για τα επόμενα χρόνια. Το πρόγραμμα εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 29 Ιουλίου 2021 και προβλέπει τη διάθεση συνολικών πόρων ύψους 26,2 δισ. ευρώ για την επταετία. Από αυτά, τα 20,9 δισ. ευρώ προέρχονται από ενωσιακή χρηματοδότηση, ενώ τα 5,3 δισ. ευρώ αντιστοιχούν στην εθνική συμμετοχή.

Το ΕΣΠΑ 2021–2027 θέτει σαφείς προτεραιότητες για την ενίσχυση της παραγωγικής βάσης της χώρας, τη βελτίωση των υποδομών, την αναβάθμιση των ανθρώπινων δεξιοτήτων και την ενδυνάμωση του συστήματος κοινωνικής προστασίας. Οι δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν έχουν σχεδιαστεί λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες της ελληνικής οικονομίας και στοχεύουν στην αντιμετώπιση χρόνιων διαρθρωτικών αδυναμιών. Παράλληλα, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται μεγάλα έργα που ξεκίνησαν κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο 2014–2020.

Ο συνολικός προϋπολογισμός κατανέμεται στους εξής στόχους πολιτικής:

- «Μια εξυπνότερη Ευρώπη»: 4,08 δισ. ευρώ (20%)
- «Μια πιο πράσινη Ευρώπη»: 5,66 δισ. ευρώ (27%)
- «Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη»: 1,64 δισ. ευρώ (8%)
- «Μια πιο κοινωνική Ευρώπη»: 6,22 δισ. ευρώ (30%)
- «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της»: 1,19 δισ. ευρώ (6%)
- «Δίκαιη Μετάβαση»: 1,38 δισ. ευρώ (7%)

Το νέο ΕΣΠΑ εμφανίζει έντονο αναπτυξιακό χαρακτήρα, καθώς περιλαμβάνει παρεμβάσεις υψηλής προστιθέμενης αξίας με πολλαπλασιαστικά οφέλη για την κοινωνία και την οικονομία, ιδιαίτερα στη μεταπανδημική περίοδο, συμβάλλοντας στην έναρξη ενός νέου κύκλου ευημερίας.

Το πρόγραμμα υλοποιείται μέσω 22 Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, εκ των οποίων 9 είναι Τομεακά και 13 Περιφερειακά. Τα Τομεακά Προγράμματα καλύπτουν το σύνολο της χώρας και αφορούν βασικούς τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Ανταγωνιστικότητα (3,89 δισ. €):

Στηρίζει την αναβάθμιση των παραγωγικών και εξωστρεφών κλάδων, προωθώντας την Οικονομία της Γνώσης και τη στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης. Ενισχύει τη σύνδεση έρευνας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας και στοχεύει στη μακροπρόθεσμη μετατροπή των ελληνικών επιχειρήσεων σε διεθνώς ανταγωνιστικές.

Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή (4,17 δισ. €):

Επιδιώκει τη βελτίωση της απασχολησιμότητας, με έμφαση στους νέους εκτός εργασίας και εκπαίδευσης, την ισότιμη πρόσβαση σε εκπαίδευση και κατάρτιση, τη μείωση της φτώχειας και την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης.

Ψηφιακός Μετασχηματισμός (943 εκ. €):

Στοχεύει στην αναβάθμιση των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών, στη διαλειτουργικότητα συστημάτων, στην ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών, στη συνδεσιμότητα υπερυψηλών ταχυτήτων και στην καλλιέργεια ψηφιακών δεξιοτήτων, με βάση τη Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020–2025.

Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή (3,61 δισ. €):

Προωθεί την πράσινη μετάβαση μέσω καθαρής ενέργειας, κυκλικής οικονομίας, προστασίας φυσικών πόρων, προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και βιώσιμης αστικής κινητικότητας.

Μεταφορές (2,22 δισ. €):

Στοχεύει στην ανάπτυξη ασφαλών, ανθεκτικών και βιώσιμων υποδομών μεταφορών, ενισχύοντας την περιφερειακή συνοχή και την οικονομική ανάκαμψη.

Πολιτική Προστασία (714 εκ. €):

Επικεντρώνεται στη δημιουργία σύγχρονου μηχανισμού πρόληψης, ετοιμότητας και επέμβασης για την προστασία ζωής, περιβάλλοντος και υποδομών από φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές.

Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση (1,63 δισ. €):

Στηρίζει τις λιγνιτικές περιοχές και τα νησιά στη μετάβαση σε κλιματικά ουδέτερη οικονομία, προωθώντας τη διαφοροποίηση και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα (455 εκ. €):

Ενισχύει τη βιώσιμη γαλάζια οικονομία μέσω καινοτομίας, γνώσης και τοπικής ανάπτυξης.

Τεχνική Βοήθεια (504 εκ. €):

Υποστηρίζει τη διοικητική και διαχειριστική ικανότητα όλων των φορέων υλοποίησης.

Τα 13 Περιφερειακά Προγράμματα καλύπτουν κάθε Περιφέρεια και αξιοποιούν τα τοπικά αναπτυξιακά πλεονεκτήματα, ενώ συμπληρωματικά υλοποιούνται και προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας (Interreg) με γειτονικές χώρες, όπως αποτυπώνονται παρακάτω:

- Interreg VI-A IPA Ελλάδα-Αλβανία

- Interreg VI-A Ελλάδα-Βουλγαρία
- Interreg VI-A Ελλάδα-Κύπρος
- Interreg VI-A Ελλάδα-Ιταλία
- Interreg VI-A IPA Ελλάδα-Βόρεια Μακεδονία

3.1.2.2 Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025

Το **Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ)** θεσμοθετήθηκε με τον ν. 4635/2019, με στόχο να δημιουργηθεί ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τον σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Μέσω του ΕΠΑ εισάγεται η λογική της μεσοπρόθεσμης στοχοθεσίας, ενώ οι παρεμβάσεις του ΠΔΕ εντάσσονται σε στρατηγικούς στόχους και σε ιεραρχημένες αναπτυξιακές προτεραιότητες. Για την προγραμματική περίοδο 2021–2025, το ΕΠΑ εγκρίθηκε το 2020 και τέθηκε σε εφαρμογή από 1η Ιουλίου 2021, με σταδιακή ενεργοποίηση των επιμέρους Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης που το συγκροτούν έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021.

Το ΕΠΑ προσδιορίζει, ανά τομέα πολιτικής, τις προτεραιότητες μέσα στο πλαίσιο των εθνικών αναπτυξιακών στόχων. Επιπλέον, ορίζει τους ειδικούς στόχους και τις προβλεπόμενες δράσεις, τον συνολικό προϋπολογισμό αλλά και τον προϋπολογισμό ανά πρόγραμμα, καθώς και τα αποτελέσματα που επιδιώκονται μέσω της υλοποίησής του. Στο ΕΠΑ 2021–2025 καθορίζονται πέντε αναπτυξιακοί στόχοι, οι οποίοι αντιστοιχούν σε πέντε βασικούς πυλώνες: Έξυπνη Ανάπτυξη, Πράσινη Ανάπτυξη, Κοινωνική Ανάπτυξη, Ανάπτυξη Υποδομών και Εξωστρέφεια.

Στο επίπεδο της εφαρμογής, οι στόχοι αυτοί εξειδικεύονται περαιτέρω σε προτεραιότητες ανά τομέα πολιτικής. Συνολικά, στο ΕΠΑ διαμορφώνονται 60 προτεραιότητες, ενώ για την υποστήριξη της λειτουργίας των Προγραμμάτων έχουν προβλεφθεί επιπλέον δύο προτεραιότητες, συγκεκριμένα η Διοικητική Υποστήριξη και η Τεχνική Βοήθεια.

Η δομή του ΕΠΑ βασίζεται στα Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΤΠΑ) και στα Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΠΠΑ). Τα ΤΠΑ καταρτίζονται από τα αρμόδια Υπουργεία και τα ΠΠΑ από τις Περιφέρειες. Και στις δύο περιπτώσεις, περιλαμβάνονται οι στόχοι του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού στον τομέα ευθύνης του αντίστοιχου φορέα, σύμφωνα με τον γενικό σχεδιασμό του ΕΠΑ και με βάση την κατανομή των πόρων που του αντιστοιχούν.

Στο πλαίσιο του ΕΠΑ υλοποιούνται **19 Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης**, με τους ακόλουθους προϋπολογισμούς:

Πίνακας 63: Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης του ΕΠΑ 2021-2025

ΤΟΜΕΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	
ΤΠΑ Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων 28.000.000€	ΤΠΑ Υπουργείου Οικονομικών 10.000.000€
ΤΠΑ Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων 885.000.000€	ΤΠΑ Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων 620.000.000€

ΤΠΑ Υπουργείου Δικαιοσύνης 18.000.000€	ΤΠΑ Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας 260.000.000€
ΤΠΑ Υπουργείου Εθνικής Άμυνας 24.000.000€	ΤΠΑ Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού 150.000.000€
ΤΠΑ Υπουργείου Εξωτερικών 60.000.000€	ΤΠΑ Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη 28.200.000€
ΤΠΑ Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων 70.000.000€	ΤΠΑ Υπουργείου Τουρισμού 60.000.000€
ΤΠΑ Υπουργείου Εσωτερικών 500.000.000€	ΤΠΑ Υπουργείου Υγείας 150.000.000€
ΤΠΑ Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας 21.800.000€	ΤΠΑ Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών 2.600.000.000€
ΤΠΑ Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου 60.000.000€	ΤΠΑ Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης 20.000.000€
ΤΠΑ Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής 900.000.000€	

Πηγή: Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (2025), ανακτήθηκε 22/11/2025 από www.epa.gov.gr

Παράλληλα, υλοποιούνται **13 Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης**, με τους προϋπολογισμούς και τα ποσοστά κατανομής που ακολουθούν:

- ΠΠΑ Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης 145.000.000€ (6,4%)
- ΠΠΑ Κεντρικής Μακεδονίας 190.000.000€ (8,4%)
- ΠΠΑ Θεσσαλίας 185.000.000€ (8,2%)
- ΠΠΑ Ηπείρου 119.000.000€ (5,3%)
- ΠΠΑ Δυτικής Ελλάδας 271.000.000€ (12,0%)
- ΠΠΑ Δυτικής Μακεδονίας 105.000.000€ (4,7%)
- ΠΠΑ Στερεάς Ελλάδας 259.000.000€ (11,5%)
- ΠΠΑ Πελοποννήσου 126.000.000€ (5,6%)
- ΠΠΑ Ιονίων Νήσων 78.000.000€ (3,5%)
- ΠΠΑ Βορείου Αιγαίου 102.000.000€ (4,5%)
- ΠΠΑ Κρήτης 175.000.000€ (7,8%)
- ΠΠΑ Αττικής 404.000.000€ (18,0%)
- ΠΠΑ Νοτίου Αιγαίου 91.000.000€ (4,0%)

Το ΕΠΑ δύναται επίσης να περιλαμβάνει **Ειδικά Προγράμματα (ΕΠ)**, τα οποία αφορούν αναπτυξιακές ή επενδυτικές παρεμβάσεις, αλλά και δράσεις αποκατάστασης ζημιών ή αντιμετώπισης κρίσεων. Τα Ειδικά Προγράμματα μπορεί να έχουν τομεακή ή χωρική αναφορά και συνοδεύονται από σύστημα διαχείρισης, συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και δεσμευμένους πόρους. Μέχρι σήμερα έχουν θεσπιστεί τα εξής:

- ΕΠ Έκτακτων αναγκών (305.800.000€)

- ΕΠ Φυσικών καταστροφών (1.449.000.000€)
- ΕΠ Προεδρίας της Κυβέρνησης (20.000.000€)
- ΕΠ Δήμου Αθηναίων (80.000.000€)

Τέλος, κεντρικό στοιχείο των νέων διαδικασιών προγραμματισμού του ΕΠΑ αποτελεί η καθιέρωση συστήματος δεικτών, με στόχο να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της παρακολούθησης, της αξιολόγησης και της αναθεώρησης τόσο του ίδιου του ΕΠΑ όσο και των επιμέρους ΤΠΑ και ΠΠΑ. Οι δείκτες αυτοί ενσωματώνουν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, τα οποία θα πρέπει να έχουν επιτευχθεί έως τη λήξη της προγραμματικής περιόδου 2021–2025.

3.1.2.3 Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2026 – 2030

Το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2026-2030 καλείται να συμβάλει καθοριστικά στη διατήρηση της αναπτυξιακής δυναμικής της χώρας, στην αντιμετώπιση διαρθρωτικών προκλήσεων και στην πληρέστερη αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων, με στόχο την επιτάχυνση της σύγκλισης της Ελλάδας με τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών. Με το ΕΠΑ εισάγονται η μεσοπρόθεσμη στοχοθεσία και η υπαγωγή των παρεμβάσεων του ΠΔΕ σε στρατηγικούς στόχους και ιεραρχούμενες αναπτυξιακές προτεραιότητες. Το ΕΠΑ για την εν λόγω προγραμματική περίοδο, δεν έχει εγκριθεί ακόμη καθώς βρίσκεται σε εξέταση των σχολίων της ανοικτής διαβούλευσης που ολοκληρώθηκε στις 13 Νοεμβρίου 2025.

Το ΕΠΑ καθορίζει τις προτεραιότητες ανά τομέα πολιτικής στο πλαίσιο των εθνικών αναπτυξιακών στόχων, τους ειδικούς στόχους και δράσεις, το συνολικό και ανά πρόγραμμα προϋπολογισμό, καθώς και τα αποτελέσματα που επιδιώκονται με την εφαρμογή του. Στο ΕΠΑ 2026-2030 ορίζονται 6+1 αναπτυξιακοί στόχοι:

- Κοινωνική Συνοχή, και Ανάπτυξη
- Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών
- Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση της Κλιματικής Κρίσης
- Καινοτομία-Εξωστρέφεια και Ανταγωνιστικότητα
- Ψηφιακός Μετασχηματισμός
- Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινος Μετασχηματισμός

Το ΕΠΑ απαρτίζεται από τα Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΤΠΑ) και Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΠΠΑ), τα οποία καταρτίζονται, αντίστοιχα, από τα αρμόδια Υπουργεία και τις Περιφέρειες και περιλαμβάνουν τους στόχους του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού στον τομέα ευθύνης του αντίστοιχου φορέα, με βάση τον προγραμματισμό του ΕΠΑ και την κατανομή των πόρων του ΕΠΑ που του αναλογούν. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του ΕΠΑ υλοποιούνται 20 Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης ο προϋπολογισμός των οποίων αποτυπώνεται παρακάτω:

Πίνακας 64: Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης του ΕΠΑ 2026-2030

Α/Α	ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
1	ΤΠΑ Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	30.000.000 €

2	ΤΠΑ Υπουργείου Ανάπτυξης	1.000.000.000 €
3	ΤΠΑ Υπουργείου Δικαιοσύνης	80.000.000 €
4	ΤΠΑ Υπουργείου Εθνικής Άμυνας	150.000.000 €
5	ΤΠΑ Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών	460.000.000 €
6	ΤΠΑ Υπουργείου Εξωτερικών	60.000.000 €
7	ΤΠΑ Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	80.000.000 €
8	ΤΠΑ Υπουργείου Εσωτερικών	900.000.000 €
9	ΤΠΑ Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας	380.000.000 €
10	ΤΠΑ Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας	50.000.000 €
11	ΤΠΑ Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου	80.000.000 €
12	ΤΠΑ Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	850.000.000 €
13	ΤΠΑ Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και Αθλητισμού	700.000.000 €
14	ΤΠΑ Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας	200.000.000 €
15	ΤΠΑ Υπουργείου Πολιτισμού	300.000.000 €
16	ΤΠΑ Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη	75.000.000 €
17	ΤΠΑ Υπουργείου Τουρισμού	80.000.000 €
18	ΤΠΑ Υπουργείου Υγείας	250.000.000 €
19	ΤΠΑ Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών	2.612.000.000 €
20	ΤΠΑ Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης	400.000.000 €

Πηγή: Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (2026), ανακτήθηκε 3/2/2026 από www.opengov.gr

Στο πλαίσιο του ΕΠΑ υλοποιούνται 13 Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης ο προϋπολογισμός των οποίων αποτυπώνεται παρακάτω:

- ΠΠΑ Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης (166.000.000 €)
- ΠΠΑ Κεντρικής Μακεδονίας (215.000.000 €)
- ΠΠΑ Δυτικής Μακεδονίας (115.000.000 €)
- ΠΠΑ Ηπείρου (133.000.000 €)
- ΠΠΑ Θεσσαλίας (197.000.000 €)
- ΠΠΑ Στερεάς Ελλάδας (275.000.000 €)
- ΠΠΑ Ιονίων Νήσων (89.000.000 €)
- ΠΠΑ Δυτικής Ελλάδας (285.000.000 €)
- ΠΠΑ Πελοποννήσου (150.000.000 €)
- ΠΠΑ Αττικής (445.000.000 €)

- ΠΠΑ Βορείου Αιγαίου (116.000.000 €)
- ΠΠΑ Νοτίου Αιγαίου (114.000.000 €)
- ΠΠΑ Κρήτης (200.000.000 €)

Το ΕΠΑ μπορεί να περιλαμβάνει και Ειδικά Προγράμματα (ΕΠ) αναπτυξιακών/ επενδυτικών παρεμβάσεων ή παρεμβάσεων για την αποκατάσταση ζημιών ή την αντιμετώπιση κρίσεων, με χωρική ή τομεακή αναφορά, με σύστημα διαχείρισης και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και πόρους. Στα Ειδικά Προγράμματα Ανάπτυξης περιλαμβάνονται το Ειδικό Πρόγραμμα Φυσικών Καταστροφών (περίπου 800 εκατ. €), το Ειδικό Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (περίπου 150 εκατ. €), έργα ΣΔΙΤ (περίπου 600 εκατ. €) και το Ειδικό Πρόγραμμα της Προεδρίας της Κυβέρνησης (περίπου 20 εκατ. €). Η εκτίμηση της κατανομής των Ειδικών Προγραμμάτων γίνεται βάσει εμπειρίας παρόμοιων προγραμμάτων. Η μεγαλύτερη έμφαση δίνεται στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών, γεγονός που αντανακλά την αυξημένη κλιματική ευπάθεια της χώρας και την ανάγκη για άμεση αντίδραση.

Σημαντικό στοιχείο των νέων διαδικασιών προγραμματισμού ΕΠΑ είναι η υιοθέτηση συστήματος δεικτών, προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας παρακολούθησης, αξιολόγησης και αναθεώρησης του ΕΠΑ και των επιμέρους Τομεακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης και Περιφερειακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης. Οι δείκτες περιλαμβάνουν επιδιωκόμενα αποτελέσματα τα οποία πρέπει να έχουν επιτευχθεί στο τέλος της προγραμματικής περιόδου του ΕΠΑ.

3.1.3 Περιφερειακό επίπεδο

3.1.3.1 Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) Περιφέρειας Κρήτης 2021-2027

Κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, η στρατηγική RIS3Crete εφαρμόστηκε με συστηματικό τρόπο στην Περιφέρεια Κρήτης και βασίστηκε σε μια εκτεταμένη διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης, με τη συμμετοχή μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων και ερευνητών. Στο πλαίσιο της διαβούλευσης υποβλήθηκαν περίπου 300 καινοτόμες προτάσεις στους τέσσερις βασικούς τομείς εξειδίκευσης: Αγροδιατροφή, Τουρισμός – Πολιτισμός, Περιβάλλον – Ενέργεια και Γνώση. Οι τομείς αυτοί επιβεβαίωσαν σε μεγάλο βαθμό τον αρχικό προσανατολισμό της στρατηγικής και αποτέλεσαν τη βάση για τον καθορισμό των πεδίων εφαρμογής των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κρήτη» 2014–2020. Για πρώτη φορά αναπτύχθηκε ένας εκτεταμένος διάλογος μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητών, ενώ η στρατηγική γνωστοποιήθηκε σε ευρύ φάσμα της κοινωνίας.

Το θετικό αυτό περιβάλλον, σε συνδυασμό με την ενίσχυση των δυνατοτήτων του περιφερειακού ερευνητικού και επιχειρηματικού οικοσυστήματος, οδήγησε σε υψηλό αριθμό υποβολών σε χρηματοδοτικά προγράμματα. Συνολικά, 416 έργα με συνολικό προϋπολογισμό 160 εκατ. ευρώ εντάχθηκαν σε δράσεις που υποστηρίζουν τους τομείς εξειδίκευσης της στρατηγικής. Από αυτά, 293 έργα χρηματοδοτήθηκαν από το HORIZON 2020, 101 από το ΕΠΑΝΕΚ και 22 από το ΠΕΠ. Επιπλέον, στο πλαίσιο του Ν. 3908/2011 εγκρίθηκαν 31 επενδυτικά σχέδια υψηλής τεχνολογικής καινοτομίας, συνολικού ύψους 32,7 εκατ. ευρώ.

Παράλληλα, ενισχύθηκαν ουσιαστικά οι δεσμοί μεταξύ της επιχειρηματικής και της ερευνητικής κοινότητας, διατηρήθηκαν θέσεις εργασίας στους ερευνητικούς φορείς και παρατηρήθηκε επιβράδυνση του φαινομένου

του brain drain. Ταυτόχρονα, οι αρμόδιες διοικητικές αρχές βελτίωσαν τις διαδικασίες διαχείρισης και παρακολούθησης των δράσεων, ενώ αναβαθμίστηκαν και οι ικανότητες διακυβέρνησης της στρατηγικής.

Η εμπειρία που αποκτήθηκε στην παρούσα προγραμματική περίοδο αποτελεί πολύτιμη βάση για τη δημιουργία ενός πιο ευέλικτου μηχανισμού διαβούλευσης – ΔΕΑ, ο οποίος θα μπορεί να ανταποκρίνεται ταχύτερα στις μεταβαλλόμενες συνθήκες και να αξιοποιεί πιο αποτελεσματικά τα ψηφιακά μέσα επικοινωνίας. Σε αυτό το πλαίσιο, σημαντικό ρόλο μπορεί να διαδραματίσει το Παρατηρητήριο Καινοτόμου Επιχειρηματικότητας, το οποίο θα λειτουργεί ως διαδραστικός κόμβος δικτύωσης, ενημέρωσης και κινητοποίησης του επιχειρηματικού και ερευνητικού δυναμικού, με στόχο την προώθηση της καινοτομίας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στην Περιφέρεια Κρήτης.

Τέλος, βασική επιδίωξη είναι η μετάβαση από την υφιστάμενη στρατηγική στη νέα περίοδο 2021–2027 να βασιστεί αφενός στην αξιοποίηση της εμπειρίας της τρέχουσας περιόδου και αφετέρου στην προσαρμογή στις μεταβολές που έχουν συντελεστεί στο εσωτερικό και διεθνές οικονομικό περιβάλλον.

Πίνακας 65: Τομείς της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) της Περιφέρειας Κρήτης

ΤΟΜΕΑΣ	ΠΕΔΙΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Τουρισμός Πολιτισμός	- <ul style="list-style-type: none"> Ψηφιακή μετάβαση Πράσινη μετάβαση 	Ο «ευφυής τουρισμός» είναι η εφαρμογή της τεχνολογίας και της καινοτομίας για διευκόλυνση της εμπειρίας του επισκέπτη μέσω μιας ψηφιακής πλατφόρμας, της αξιοποίησης των τεχνολογιών τόσο στην κατεύθυνση του αυτοματισμού των λειτουργιών όσο και στην κατεύθυνση της προσωποποίησης των υπηρεσιών. Όλες οι επιχειρήσεις και οι φορείς παροχής υπηρεσιών και εμπειριών που αναπτύσσουν τις προαναφερόμενες δραστηριότητες πρέπει να συνδέονται με μια εύκολα προσβάσιμη κοινή ψηφιακή υποδομή. Επιπλέον, η περιβαλλοντική βιωσιμότητα είναι το κλειδί για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της διατηρησιμότητας των επιτυχημένων τουριστικών προορισμών.
Βιώσιμη Αγροδιατροφή	<ul style="list-style-type: none"> Κυκλική γεωργία Γεωργία ακρίβειας Κυτταρική γεωργία Αποτελεσματική επεξεργασία 	Η Αγροδιατροφή αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις και ευκαιρίες προσαρμογής. Η αξιοποίηση των ευκαιριών προϋποθέτει: (α) Εισαγωγή μεταρρυθμίσεων που προωθούν τη βιώσιμη γεωργία και την αποτελεσματική χρήση των πόρων για τη ταχεία προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, (β) Επιτάχυνση στη στροφή προς την ποιοτική γεωργία στα επώνυμα προϊόντα και στην τυποποίηση

ΤΟΜΕΑΣ	ΠΕΔΙΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
		<p>με στήριξη της ψηφιακής μετάβασης και της αξιοποίησης των τεχνολογιών, (γ) Ανάδειξη της κρητικής διατροφής και γαστρονομίας ενδυνάμωση των δεσμών με το τουρισμό.</p> <p>Μια γεωργία φιλική προς το κλίμα για την παραγωγή βιώσιμων τροφίμων (α) αξιοποιεί τεχνολογίες που διευκολύνουν τη μετάβαση στην κλιματικά ουδέτερη και φιλική προς το περιβάλλον γεωργία, στηρίζουν τη βιολογική παραγωγή, την παραγωγή με βάση τα γηγενή φυτά και τις εναλλακτικές πηγές πρωτεΐνης, (β) υιοθετεί πρακτικές που ενισχύουν την αποτελεσματική επεξεργασία και χρήση πόρων (ειδικά νερό και έδαφος) και (γ) ενθαρρύνει την ανάκτηση και αξιοποίηση παραπροϊόντων και υλικών από απόβλητα στη διαδικασία παραγωγής.</p>
Υγεία και Ευεξία	<ul style="list-style-type: none"> • Τεχνητή Νοημοσύνη • Εφαρμογές τηλειατρικής – αυτοφροντίδα • Προσυμπτωματικός έλεγχος • Data Analytics • Βιοπληροφορική • Ιατρική Ακριβείας • Wearables • Τηλεμετρήσεις • Βιοαισθητήρες • Τεχνολογικές λύσεις στήριξης άσκησης AMEA • Σύγχρονη Διαιτητική • Φαρμακευτική • Εφαρμογές εικονικής εκπαίδευσης 	<p>Το τοπικό ερευνητικό δυναμικό εμφανίζεται ιδιαίτερα ισχυρό στο τομέα αλλά επισημαίνεται ότι η αντιστοιχία είναι μικρή μεταξύ τεχνολογικής και ερευνητικής βάσης με χαμηλή επίδοση αμφοτέρως στα πεδία Βιοϊατρική Έρευνα, Κλινική Ιατρική, Δημόσια Υγεία και Υπηρεσίες Υγείας. Η συνεχής παραγωγή γνώσης στον τομέα έχει οδηγήσει στην δημιουργία μιας ομάδας τεχνοβλαστών με σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης ενώ ορισμένοι έχουν προσελκύσει και ιδιωτικά κεφάλαια. Οι δραστηριότητες που έχουν αναπτυχθεί εντάσσονται σε διαφορετικούς κρίκους της αλυσίδας αξίας και ως εκ τούτου δεν δημιουργούνται προϋποθέσεις για την συσσώρευση μιας κρίσιμης μάζας. Όμως, οι αλυσίδες αξίας δεν είναι στατικές καθώς αναδιαρθρώνονται όλο και περισσότερο λόγω της διασυννοριακής και διατομεακής συνεργασίας, των τεχνολογικών εξελίξεων και της διαφορετικότητας της επιχειρηματικότητας στους επιμέρους κλάδους. Διαφαίνονται δυνατότητες ανάπτυξης ενός μικρού αρχικά αλλά δυναμικού επιχειρηματικού</p>

ΤΟΜΕΑΣ	ΠΕΔΙΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
		οικοσυστήματος στο βαθμό που υποστηριχθούν επαρκώς οι υφιστάμενες τάσεις και ενθαρρυνθεί η ανάληψη νέων πρωτοβουλιών.
Ψηφιακές Τεχνολογίες (Οριζόντιος Τομέας)	<ul style="list-style-type: none"> • Διαδίκτυο των πραγμάτων • Τεχνητή νοημοσύνη • Μηχανική & βαθιά μάθηση • Τεχνολογίες & εφαρμογές νέφους • Ψηφιακή απεικόνιση-εικονική πραγματικότητα • Ψηφιακή διαχείριση υποδομών-δικτύων • Κυβερνοασφάλεια 	<p>Το δυναμικό καινοτομίας των ψηφιακών τεχνολογιών που εφαρμόζεται σε άλλους τομείς είναι τεράστιο και οι επενδυτικές απαιτήσεις ενδέχεται να είναι διαφορετικές. Ορισμένα πεδία θα απαιτούσαν επενδύσεις σε υποδομές σε εξοπλισμό και υπολογιστική ισχύ, ενώ άλλοι τομείς πρέπει ακόμη να ψηφιοποιηθούν πριν τα δεδομένα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για έρευνα και ανάπτυξη.</p> <p>Οι βασικές προτεραιότητες για την κάλυψη των αναγκών στους τομείς εξειδίκευσης των ΤΠΕ γενικά (niche areas) όπως ενδεικτικά κυβερνοασφάλεια, ασφάλεια δικτύων, Big Data και Data Analytics, εφαρμογές σε πλατφόρμες υπολογιστικού νέφους, εφαρμογές ψηφιακής μάθησης.</p> <p>Οι εφαρμογές ΤΠΕ με γενικότερη ζήτηση από τους τομείς εξειδίκευσης της RIS3 όπως ενδεικτικά Big Data and Data Analytics σε τομεακό επίπεδο, Internet of Things, Artificial Intelligence, e-health, Industry digitalization, εφαρμογές γεωργίας ακριβείας, αυτοματισμοί και εφαρμογές στη διαχείριση ενέργειας, ψηφιακές αναπαραγωγές μνημείων έργων τέχνης και κειμένων, επαυξημένη πραγματικότητα.</p>
Βιώσιμη Χρήση των Πόρων (Οριζόντιος Τομέας)	<ul style="list-style-type: none"> • Βιώσιμες πόλεις • Ορθολογική διαχείριση κύκλου νερού • Γαλάζια ανάπτυξη 	<p>Η Βιώσιμη Χρήση των Πόρων και η μετάβαση στην κυκλική οικονομία αποτελεί μια συνέχεια της προσπάθειας που καταβλήθηκε στο τομέα του Περιβάλλοντος. Στην προγραμματική περίοδο 2021-2027 βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη η πράσινη μετάβαση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, ενισχυόμενη από σημαντικές χρηματοδοτήσεις. Η ζήτηση για καινοτομίες αναμένεται να ενισχυθεί καθώς απαιτούνται εφαρμογές στο σύνολο των</p>

ΤΟΜΕΑΣ	ΠΕΔΙΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
		παραγωγικών τομέων για να επιτευχθεί η αναγκαία προσαρμογή.
Ερευνητικές υποδομές και δομές	<ul style="list-style-type: none"> Ψηφιακές υποδομές Κλιματική αλλαγή – Γαλάζια ανάπτυξη Βιώσιμοι πόροι – Κυκλική οικονομία Προϊόντα ΠΟΠ – Νέα αγροτικά προϊόντα Τουρισμός – Πολιτισμός Βιοεπιστήμες 	<p>Για την υλοποίηση της νέας RIS3 απαιτείται η ενίσχυση των ερευνητικών υποδομών με στόχο την επίτευξη ενός υψηλού επιπέδου ανταγωνιστικότητας στην έρευνα και την ενίσχυση του προσανατολισμού στη RIS3 με την παροχή στήριξης σε βιώσιμες καινοτομικές προσπάθειες (εξοπλισμός εργαστηρίων, κέντρα δεδομένων, παρατηρητήρια, πλατφόρμες παρακολούθησης).</p> <p>Παράλληλα, είναι σκόπιμο να ενισχυθεί η δημιουργία ευέλικτων μηχανισμών συνεργασίας για την περαιτέρω επεξεργασία των στρατηγικών επιλογών και την ανάπτυξη εστιασμένων λύσεων καθώς και η ενθάρρυνση της ανάπτυξης νέων συνεργατικών πρωτοβουλιών ανάπτυξης της καινοτομίας από τα εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα (clusters, κέντρα ικανοτήτων, εργαστήρια καινοτομίας, αναβάθμιση υφιστάμενων δομών).</p> <p>Τέλος, είναι κρίσιμο να υποστηριχθούν πρωτοβουλίες καινοτομίας που έχουν ήδη αναληφθεί από τους εμπλεκόμενους στη τρέχουσα προγραμματική περίοδο και ενισχύουν την επιτυχημένη διεθνή παρουσία των ιδρυμάτων.</p>

Πηγή: Περιφέρεια Κρήτης (Ιούλιος 2021), ανακτήθηκε 22/11/2025 από <https://ris3.crete.gov.gr/>

3.1.3.2 Ε.Π. Κρήτη 2021-2027

Το πρόγραμμα «Κρήτη» 2021–2027 υιοθετεί τους τέσσερις βασικούς αναπτυξιακούς στόχους του στρατηγικού σχεδιασμού της Περιφέρειας, οι οποίοι αφορούν την Ποιοτική Ανάπτυξη, την Ενεργό Περιβαλλοντική Διαχείριση, τη Δυναμική Κοινωνική Συνοχή και την Αποτελεσματική Διακυβέρνηση. Στο πλαίσιο αυτό, το Πρόγραμμα περιλαμβάνει ένα ευρύ σύνολο ενδεικτικών παρεμβάσεων, οι οποίες αποτυπώνονται στις ακόλουθες κατηγορίες δράσεων:

- **Προώθηση της καινοτομίας και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.** Στόχος είναι η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, η ενδυνάμωση των δεσμών μεταξύ έρευνας και παραγωγής, καθώς και η δημιουργία και λειτουργία περιφερειακών μηχανισμών που υποστηρίζουν την καινοτόμο επιχειρηματικότητα. Οι παρεμβάσεις αποσκοπούν στην αξιοποίηση της καινοτομίας για

τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης των επιχειρήσεων, στη διασύνδεση των παραγωγικών κλάδων, στην ενίσχυση του οικοσυστήματος καινοτομίας, στην αύξηση της εξωστρέφειας και στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων σε τομείς αιχμής που ενδυναμώνουν την περιφερειακή εξειδίκευση και την οικονομική μεγέθυνση.

- **Στήριξη της πράσινης μετάβασης και περιορισμός των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.** Επιδιώκεται η μείωση των εκπομπών CO₂ μέσω της ενεργειακής αναβάθμισης των δημόσιων υποδομών, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή με την ενίσχυση δράσεων πρόληψης και διαχείρισης φυσικών κινδύνων, η βελτίωση της αποδοτικότητας και η βιώσιμη διαχείριση των υδατικών πόρων, καθώς και η ορθολογική επεξεργασία υγρών αποβλήτων για την προστασία των υδάτινων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Παράλληλα, ενισχύεται η αστική βιοποικιλότητα μέσω της ανάπτυξης πράσινων υποδομών στους οικιστικούς χώρους.
- **Βελτίωση της ενδοπεριφερειακής προσβασιμότητας.** Στοχεύεται η αναβάθμιση της οδικής ασφάλειας του περιφερειακού και εθνικού οδικού δικτύου της Κρήτης, με παρεμβάσεις που λαμβάνουν υπόψη την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, τις ανάγκες προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία και την αξιοποίηση έξυπνων συστημάτων όπου αυτό είναι εφικτό.
- **Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της κοινωνικής δυναμικής.** Οι παρεμβάσεις αποσκοπούν:
 - στην ισότιμη και χωρίς αποκλεισμούς πρόσβαση σε ποιοτικές εκπαιδευτικές υπηρεσίες όλων των βαθμίδων, με έμφαση στην εξ αποστάσεως κατάρτιση, τη διαδραστική μάθηση και την εξατομικευμένη εκπαίδευση,
 - στη διασφάλιση καθολικής πρόσβασης των πολιτών και των ευάλωτων ομάδων σε ποιοτικές και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής φροντίδας, και
 - στη σύνδεση του πολιτισμού με την τοπική οικονομία, στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς με ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και στην ανάπτυξη ανταγωνιστικών τουριστικών προϊόντων.
- **Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και αντιμετώπιση της φτώχειας.** Στόχος είναι η διευκόλυνση της πρόσβασης στην εργασία, η κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση υπηκόων τρίτων χωρών και περιθωριοποιημένων ομάδων, η ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και η διασφάλιση ίσης πρόσβασης όλων σε ποιοτικές και χωρίς διακρίσεις υπηρεσίες εκπαίδευσης και υγείας.
- **Ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη των πόλεων και της υπαίθρου.** Επιδιώκεται, αφενός, η προσαρμογή των μεγάλων αστικών κέντρων της Κρήτης στις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής και του ψηφιακού μετασχηματισμού, η αντιμετώπιση φυσικών κινδύνων και η ενίσχυση της ελκυστικότητάς τους μέσω της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης. Αφετέρου, προωθείται ο σχεδιασμός νέων, βιώσιμων και ανθεκτικών μορφών τουρισμού που αξιοποιούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Κρήτης και ενισχύουν τον τουρισμό εμπειρίας, με την εφαρμογή του εργαλείου της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται αναλυτικά οι ειδικοί στόχοι κάθε προτεραιότητας, καθώς και οι αντίστοιχες προτεινόμενες παρεμβάσεις.

Πίνακας 66: Ειδικοί στόχοι και αναπτυξιακές παρεμβάσεις Ε.Π. Κρήτη 2021-2027

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
Προτεραιότητα 1: Προώθηση της Καινοτομίας και στήριξη της επιχειρηματικότητας	
RSO1.1. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	<ul style="list-style-type: none"> • Συμπράξεις επιχειρήσεων με ερευνητικούς οργανισμούς • Υποστήριξη καινοτόμων νεοφυών επιχειρήσεων Περιφερειακός Μηχανισμός Καινοτόμου Επιχειρηματικότητας • Ενίσχυση ερευνητικών υποδομών τοπικού χαρακτήρα
RSO1.3. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων	<ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων • Ενίσχυση επιχειρήσεων για εφαρμογή διεργασιών φιλικών προς το περιβάλλον
Προτεραιότητα 2: Στήριξη της πράσινης ανάπτυξης και μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα.	
RSO2.1. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	<ul style="list-style-type: none"> • Ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων δημόσιου τομέα
RSO2.4. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα	<ul style="list-style-type: none"> • Αντιπλημμυρική Προστασία • Ετοιμότητα φορέων για την πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών • Ενημέρωση/ευαισθητοποίηση του πληθυσμού για αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών
RSO2.5. Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού	<ul style="list-style-type: none"> • Συμπλήρωση/Αναβάθμιση των δικτύων ύδρευσης • Διαχείριση Υγρών αποβλήτων
RSO2.7. Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης της φύσης, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές, και μείωση όλων των μορφών ρύπανσης	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή κοινοχρήστων χώρων αστικών κέντρων/οικισμών
Προτεραιότητα 3: Ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής προσβασιμότητας	
RSO3.2. Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και	<ul style="list-style-type: none"> • Συμπλήρωση/αναβάθμιση του εθνικού και περιφερειακού οδικού δικτύου

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στο ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα	<ul style="list-style-type: none"> • Συμπλήρωση/αναβάθμιση της οδικής ασφάλειας του εθνικού και περιφερειακού δικτύου
Προτεραιότητα 4: Ενίσχυση της Κοινωνικής Δυναμικής και της Κοινωνικής Συνοχής	
RSO4.2. Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης	<ul style="list-style-type: none"> • Αναβάθμιση/συμπλήρωση του εργαστηριακού εξοπλισμού α'/βάθμιας και β'/βάθμιας εκπαίδευσης • Αναβάθμιση/συμπλήρωση των κτιριακών εγκαταστάσεων α'/βάθμιας και β'/βάθμιας εκπαίδευσης • Αναβάθμιση/συμπλήρωση του εργαστηριακού εξοπλισμού γ'/βάθμιας εκπαίδευσης • Αναβάθμιση/συμπλήρωση των κτιριακών εγκαταστάσεων γ'/βάθμιας εκπαίδευσης • Αναβάθμιση/συμπλήρωση υποδομών παιδικής φροντίδας
RSO4.5. Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας	<ul style="list-style-type: none"> • Αναβάθμιση/συμπλήρωση βιοϊατρικού εξοπλισμού • Αναβάθμιση/συμπλήρωση των κτιριακών υποδομών υγειονομικών μονάδων • Κινητές μονάδες υγείας (ΚΟΜΥ)/Ασθενοφόρα • Αναβάθμιση/ συμπλήρωση των υποδομών κοινωνικής πρόνοιας
RSO4.6. Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία	<ul style="list-style-type: none"> • Προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος • Τουριστική Προβολή
Προτεραιότητα 5: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών	
ESO4.1. Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς	<ul style="list-style-type: none"> • Δράσεις συμβουλευτικής – κατάρτισης – πιστοποίησης - πρακτικής άσκησης - mentoring ανέργων • Ενίσχυση κοινωνικών επιχειρήσεων • Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας	
ESO4.6. Προώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής τους, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την εκπαίδευση και επιμόρφωση ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη και ενδυνάμωση διεπιστημονικών συμβουλευτικών και υποστηρικτικών δομών και μαθησιακής υποστήριξης/ συνεκπαίδευσης μαθητών/ μαθητριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη στην εκπαίδευση. • ΚΔΑΠ/STEM
ESO4.8. Προαγωγή της ενεργητικής ένταξης για προώθηση των ίσων ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ενεργού συμμετοχής, καθώς και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα των μειονεκτούσων ομάδων	<ul style="list-style-type: none"> • Παρεμβάσεις ισότιμης πρόσβασης ΑμεΑ και άλλες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην Ανώτατη Εκπαίδευση • Δράσεις συμμετοχής των μειονεκτούσων ομάδων (π.χ. παιδιά, ΑμεΑ) στον αθλητισμό, τον πολιτισμό και την ενεργό κοινωνική ζωή, χωρίς αποκλεισμούς • Δράσεις εξοικείωσης ηλικιωμένων με τις ΤΠΕ για χρήση στην καθημερινή ζωή και άρση του κοινωνικού αποκλεισμού • Capacity building φορέων σχετικών με την κοινωνική ένταξη
ESO4.9. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών	<ul style="list-style-type: none"> • Ολοκληρωμένες δράσεις ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας • Παροχή υπηρεσιών διαμεσολάβησης σε υπηρεσίες υγείας, για υπηκόους τρίτων χωρών
ESO4.10. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά	<ul style="list-style-type: none"> • Ολοκληρωμένα προγράμματα για την ενσωμάτωση των Ρομά στην αγορά εργασίας • Στήριξη της Αυτοαπασχόλησης σε Ρομά (ΝΘΕ) • Ομάδες Βελτίωσης Συνθηκών Διαβίωσης των Ρομά
ESO4.11. Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και	<ul style="list-style-type: none"> • Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
<p>οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και φροντίδα με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με ειδική έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης.</p>	<p>και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης</p>
<p>ES04.12. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών</p>	<ul style="list-style-type: none"> Υποστήριξη εφήβων: ανάπτυξη δράσεων σε υποβαθμισμένες περιοχές (δράση στο πλαίσιο της στρατηγικής «Εγγύηση για το Παιδί») Τοπικές ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την προστασία των παιδιών και την καταπολέμηση της φτώχειας (δράση στο πλαίσιο της στρατηγικής «Εγγύηση για το Παιδί»)
Προτεραιότητα 6: Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των Αστικών Κέντρων και της Υπαίθρου	
<p>RS05.1. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές</p>	<ul style="list-style-type: none"> Εφαρμογές ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα Ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων δημόσιου τομέα Αντιμετώπιση της διάβρωσης ακτών Αντιμετώπιση πλημμυρικών φαινομένων στο αστικό περιβάλλον Συμπλήρωση / Αναβάθμιση δικτύων ύδρευσης Υποδομές Διαχείρισης Απορριμμάτων μικρής κλίμακας Αναβάθμιση/ συμπλήρωση υποδομών παιδικής φροντίδας Αναβάθμιση/ συμπλήρωση υποδομών κοινωνικής μέριμνας Προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή κοινοχρήστων χώρων περιοχών ΣΒΑΑ • Ηλεκτροκίνηση των αστικών συγκοινωνιών • Διεύρυνση του δικτύου ποδηλατοδρόμων και προμήθεια ποδηλάτων • Ενίσχυση επιχειρήσεων περιοχών ΣΒΑΑ για την βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης • Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων περιοχών ΣΒΑΑ
<p>RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εφαρμογές ΤΠΕ στο δημόσιο τομέα • Υποδομές Διαχείρισης Απορριμμάτων μικρής κλίμακας • Συμπλήρωση/αναβάθμιση του τοπικού οδικού δικτύου • Προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος • Ανάπτυξη ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή κοινοχρήστων χώρων των αστικών/ημιαστικών κέντρων • Τουριστική Προβολή • Ενίσχυση της βιοποικιλότητας και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος • Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων περιοχών ΟΧΕ
Προτεραιότητα 7 & Προτεραιότητα 8: Τεχνική Βοήθεια	
-	<ul style="list-style-type: none"> • Τεχνικοί Σύμβουλοι, Συμπληρωματικά συστήματα και Εργαλεία Οργάνωσης της Διαχείρισης • Πληροφόρηση και Δημοσιότητα • Αξιολόγηση, Μελέτες, Εμπειρογνομοσύνες • Ενδυνάμωση διαχειριστικής ικανότητας της Αρχής Διαχείρισης, Υποστήριξη Δικαιούχων

3.1.3.3 Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Κρήτη 2021 – 2025

Με τον ν. 4635/2019 (Α' 167) θεσπίστηκε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τον σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Μέσω του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) προσδιορίζονται οι προτεραιότητες ανά τομέα πολιτικής, στο πλαίσιο των εθνικών αναπτυξιακών στόχων, καθώς και οι ειδικοί στόχοι, οι προβλεπόμενες δράσεις, ο συνολικός προϋπολογισμός και τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα της εφαρμογής του.

Το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Κρήτης 2021–2025 αποτελεί ένα από τα 13 Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΠΑ, με συνολικό προϋπολογισμό 175.000.000 ευρώ. Η στρατηγική του ΠΠΑ της Περιφέρειας Κρήτης για την περίοδο 2021–2025 ευθυγραμμίζεται και στηρίζεται στο εγκεκριμένο σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού του τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος 2020–2023.

Το ΠΠΑ της Περιφέρειας Κρήτης οργανώνεται σε έξι αναπτυξιακούς στόχους και σε 35 άξονες προτεραιότητας, όπως παρουσιάζονται στη συνέχεια.

Πίνακας 67: Διάρθρωση Αναπτυξιακών Στόχων ΠΠΑ Κρήτης 2021-2025

ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	
Α.Σ.1 Έξυπνη ανάπτυξη	
1.1	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνογνωσίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα
1.3	Πρωώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις
1.4	Συστάδες ανάπτυξης
1.6	Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση (ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονική μάθηση, κλπ.)
1.8	Ψηφιακή διασύνδεση μονάδων δημόσιας διοίκησης
1.11	Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη
Α.Σ.2 Πράσινη ανάπτυξη	
2.1	Ενεργειακή απόδοση
2.2	Στήριξη ΑΠΕ – συμπαραγωγή
2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων
2.4	Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων
2.6	Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων
2.9	Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση – αποχέτευση, αντιπλημμυρικά, κλπ.)

ΑΞΙΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ
2.10 Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς (βιοποικιλότητα, περιοχές Natura, κλπ.)
2.11 Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών, κλπ.)
Α.Σ.3 Κοινωνική ανάπτυξη
3.1 Υγεία – υποδομές, εξοπλισμός
3.7 Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων
3.8 Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών, κλπ.)
3.13 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού
3.14 Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών – στήριξη τοπικών πρωτοβουλιών
Α.Σ.4 Ανάπτυξη υποδομών
4.2 Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές
4.3 Λιμενικές υποδομές
4.5 Οδικές υποδομές
4.8 Οδική ασφάλεια
Α.Σ.5 Ενίσχυση εξωστρέφειας
5.1 Προώθηση τουρισμού με έμφαση στις ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές
5.2 Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού (health & wellness, city break, αγροτουρισμός, ορειβατικός τουρισμός, κλπ.)
5.3 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος
5.4 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς
5.5 Μουσεία και πολιτιστικά κέντρα
5.6 Υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού
5.8 Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές και διεθνείς αγορές
5.9 Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)
5.11 Προώθηση ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό (συμμετοχή σε εκθέσεις, εμπορικές αποστολές, κλπ.)
Α.Σ.6 Υποστήριξη προγραμμάτων
6.1 Διοικητική υποστήριξη

ΑΞΙΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

6.2 Τεχνική βοήθεια

Πηγή: Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης 2021-2025 (Φεβρουάριος 2021)

3.2 Το όραμα και οι στρατηγικοί στόχοι

Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας, κατά τη διαμόρφωση του αναπτυξιακού του προσανατολισμού, καθορίζει το σημείο στο οποίο επιδιώκει να βρίσκεται ως Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα επόμενα χρόνια. Η επίτευξη αυτού του στόχου θα υποστηριχθεί μέσα από την εφαρμογή του επιχειρησιακού του σχεδιασμού για την περίοδο 2024–2028. Το όραμα του Δήμου διαμορφώνεται με βάση την αποστολή του, η οποία αποτελεί βασικό παράγοντα για τον καθορισμό της στρατηγικής που θα ακολουθηθεί.

Το όραμα και η αποστολή είναι έννοιες στενά συνδεδεμένες και λειτουργούν συμπληρωματικά στον επιχειρησιακό σχεδιασμό. Παρότι συχνά συγχέονται, διαφέρουν ως προς τον ρόλο τους: το όραμα αποτυπώνει τον μελλοντικό προορισμό ενός οργανισμού, ενώ η αποστολή προσδιορίζει τις άμεσες ενέργειες και τον τρόπο με τον οποίο θα επιτευχθεί αυτός ο στόχος.

Σύμφωνα με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, η αποστολή του Δήμου, ορίζεται ως εξής:

Αποστολή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας είναι η διακυβέρνηση των τοπικών υποθέσεων και η παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών για την ικανοποίηση αναγκών των κατοίκων και των τοπικών φορέων, με σκοπό την ολοκληρωμένη και βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος, την ανάπτυξη και την συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας.

Η αποδοχή της δήλωσης αποστολής από το σύνολο του Δήμου ως οργανισμού έχει καθοριστική σημασία, καθώς διασφαλίζει κοινή αντίληψη ως προς τον επιχειρησιακό σκοπό, καθοδηγεί τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων και αποτυπώνει τη γενική φυσιογνωμία και κουλτούρα του Οργανισμού. Παράλληλα, συμβάλλει στη μετατροπή των επιχειρησιακών στόχων σε καθημερινές δράσεις και αρμοδιότητες, εκφράζει έναν κοινό προσανατολισμό για τα στελέχη και τους αιρετούς και μπορεί να λειτουργήσει ως ισχυρό κίνητρο για όλους όσοι συμμετέχουν στη λειτουργία του Δήμου.

Το όραμα του Δήμου Μινώα Πεδιάδας για την περίοδο 2024–2028 επιδιώκει τη μέγιστη δυνατή κοινωνική αποδοχή, λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες διεθνείς, εθνικές και περιφερειακές προκλήσεις. Διατυπώνεται ως εξής:

Το όραμα του Δήμου Μινώα Πεδιάδας για την περίοδο 2024-2028 επικεντρώνεται στην ισόρροπη και έξυπνη ανάπτυξη με σεβασμό στο τοπικό φυσικό, πολιτιστικό και κοινωνικό κεφάλαιο που θα οδηγήσει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και της ελκυστικότητας της περιοχής.

3.3 Διαμόρφωση στρατηγικής

Στην παρούσα φάση, ο Δήμος Μινώια Πεδιάδας προχωρά στη διαμόρφωση της στρατηγικής του, με στόχο την επίτευξη των στρατηγικών του επιδιώξεων και την υλοποίηση του οράματος και της αποστολής του. Οι αποφάσεις και οι ενέργειες της δημοτικής αρχής στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας είναι ιδιαίτερα κρίσιμες, καθώς από τον ορθό σχεδιασμό της στρατηγικής εξαρτάται η δυνατότητα του Δήμου να αποκτήσει και να διατηρήσει στρατηγικό πλεονέκτημα.²⁴ Η διαδικασία κατάρτισης της στρατηγικής περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

- Αποστολή και στρατηγικοί στόχοι του Δήμου: Η αποστολή και οι στρατηγικοί στόχοι του Δήμου Μινώια Πεδιάδας έχουν ήδη καθοριστεί και αναλυθεί στην προηγούμενη ενότητα του κεφαλαίου.
- Διαμόρφωση στρατηγικής: Στο στάδιο αυτό προσδιορίζονται οι άξονες προτεραιότητας, τα μέτρα και οι ειδικοί στόχοι του επιχειρησιακού προγράμματος, με την προϋπόθεση ότι θα είναι σαφείς, κατανοητοί, ρεαλιστικοί και μετρήσιμοι.
- Ανάπτυξη πολιτικών: Οι πολιτικές λειτουργούν ως γενικές κατευθυντήριες γραμμές για τη λήψη αποφάσεων και αποτελούν τον συνδετικό κρίκο μεταξύ σχεδιασμού και εφαρμογής της στρατηγικής. Συνιστούν το σχέδιο δράσης του Δήμου Μινώια Πεδιάδας και αναλύονται στη Β' φάση του επιχειρησιακού σχεδιασμού.

Η στρατηγική του Δήμου Μινώια Πεδιάδας εξειδικεύεται περαιτέρω μέσω του καθορισμού τεσσάρων βασικών αξόνων:

Άξονας Προτεραιότητας 1: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου. Επιδιώκεται η ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων, η αναβάθμιση των συστημάτων διαχείρισης απορριμμάτων και η εφαρμογή περιβαλλοντικά φιλικών πρακτικών σε όλες τις πτυχές της τοπικής ζωής. Παράλληλα, επιδιώκεται η βελτίωση των υποδομών και των υπηρεσιών που επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα ζωής των κατοίκων, όπως οι δημόσιοι χώροι και οι χώροι αναψυχής.

Άξονας Προτεραιότητας 2: Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός

Η ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής αποσκοπεί στη βελτίωση των υπηρεσιών υγείας και εκπαίδευσης, καθώς και στη στήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, με στόχο τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων. Η προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελεί σημαντικό αναπτυξιακό παράγοντα, ενώ η προώθηση του αθλητισμού συμβάλλει στην ευημερία και στην κοινωνική συνοχή.

Άξονας Προτεραιότητας 3: Τοπική οικονομία και απασχόληση

Η ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας προϋποθέτει την προώθηση βιώσιμων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Μέσω επενδύσεων σε υποδομές, υπηρεσίες και

²⁴ Παπαδάκης, Β. (2012). *Στρατηγική των επιχειρήσεων: Ελληνική και Διεθνής εμπειρία*, Τόμος Α': Θεωρία, σελ. 203

τουριστικές δραστηριότητες, ενισχύεται η τοπική παραγωγή και προάγεται η αειφόρος και ισόρροπη ανάπτυξη.

Άξονας Προτεραιότητας 4: Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και οικονομικής κατάστασης του Δήμου

Η αναβάθμιση της διοικητικής λειτουργίας του Δήμου είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων και τη διασφάλιση της διαφάνειας. Στόχος είναι η ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών και η συστηματική επιμόρφωση του προσωπικού, ώστε ο Δήμος να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις της κοινωνίας.

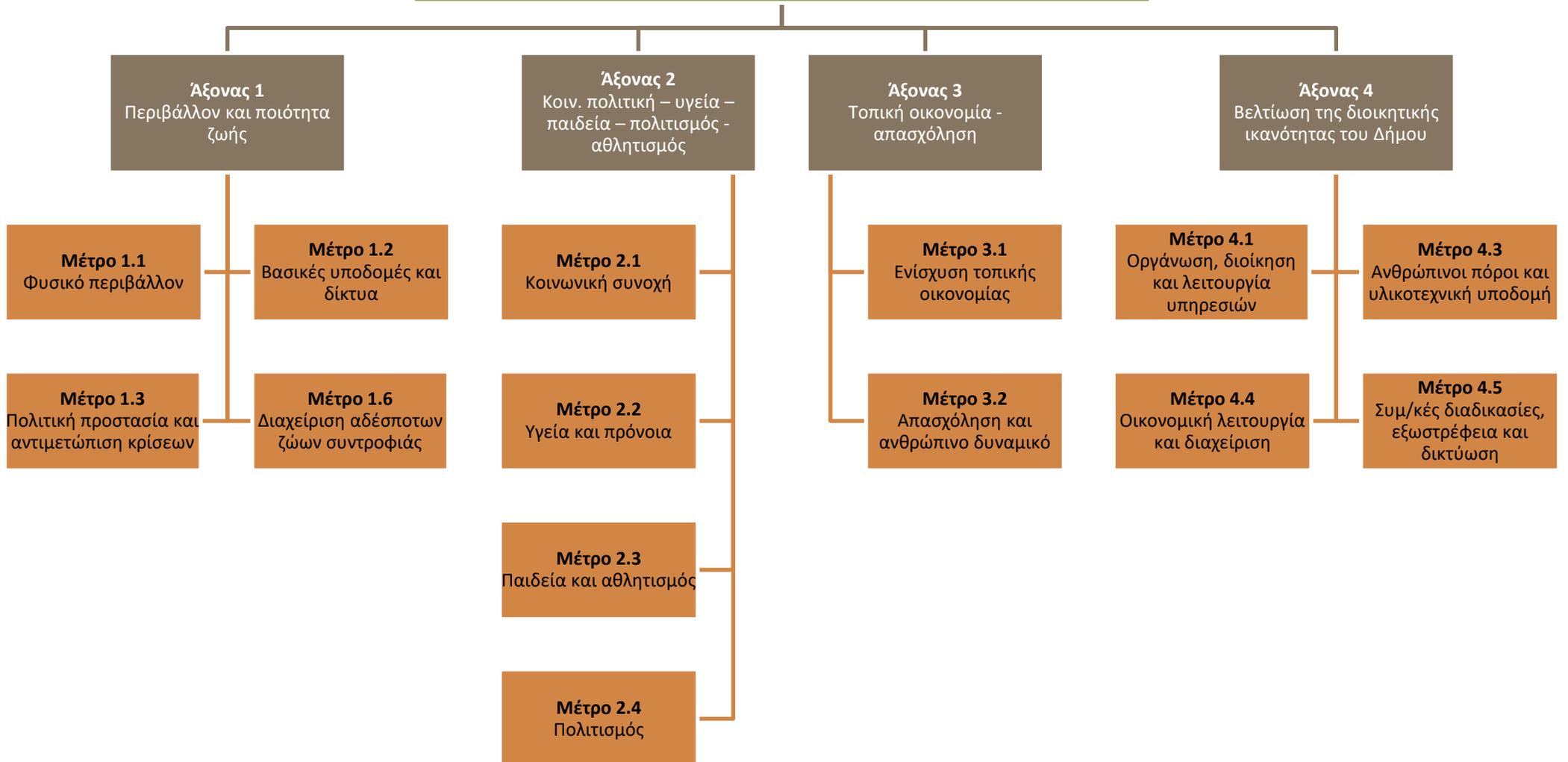
Ακολουθεί πίνακας που αποτυπώνει αναλυτικά τους άξονες, τα μέτρα και τους ειδικούς στόχους του Δήμου Μινιά Πεδιάδας για την περίοδο 2024–2028.

ΜΕΤΡΑ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
Άξονας Προτεραιότητας 1: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	
1.1 Φυσικό περιβάλλον	1.1.1 Ενίσχυση της προστασίας, αναβάθμισης και ανάδειξης του φυσικού περιβάλλοντος
	1.1.2 Ενδυνάμωση της περιβαλλοντικής συνείδησης των πολιτών μέσω δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τη βιώσιμη ανάπτυξη
1.2 Βασικές υποδομές και δίκτυα	1.2.1 Υλοποίηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων ανάπλασης και αναβάθμισης του δημόσιου χώρου
	1.2.2 Αναβάθμιση του οδικού δικτύου και προώθηση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας
	1.2.3 Βελτίωση και εκσυγχρονισμός των υποδομών ύδρευσης και άρδευσης
	1.2.4 Βελτίωση και εκσυγχρονισμός της διαχείρισης στερεών αποβλήτων
	1.2.5 Βελτίωση και εκσυγχρονισμός της διαχείρισης υγρών αποβλήτων
1.3 Πολιτική προστασία και αντιμετώπιση κρίσεων	1.3.1 Ενίσχυση της πρόληψης, ετοιμότητας και αποτελεσματικής αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών και λοιπών κρίσεων
	1.3.2 Ανάπτυξη δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών σε θέματα πολιτικής προστασίας
1.4 Διαχείριση αδέσποτων ζώων συντροφιάς	1.4.1 Βελτίωση του συστήματος διαχείρισης και φροντίδας αδέσποτων ζώων συντροφιάς
	1.4.2 Ανάπτυξη μηχανισμών πρόληψης της δημιουργίας νέων αδέσποτων ζώων συντροφιάς
Άξονας Προτεραιότητας 2: Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός	
2.1 Κοινωνική συνοχή	2.1.1 Αναβάθμιση και ενίσχυση των δομών κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης
	2.1.2 Ανάπτυξη δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε ζητήματα κοινωνικής συνοχής και προστασίας (οδική ασφάλεια και οδηγική

	συμπεριφορά, ενδοοικογενειακή και έμφυλη βία, διαπολιτισμικότητα, ανθρώπινα δικαιώματα κ.ά.)
2.2 Υγεία και πρόνοια	2.2.1 Αναβάθμιση και ενίσχυση των δομών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας
	2.2.2 Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός των δομών κοινωνικής πρόνοιας
	2.2.3 Υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την προαγωγή της υγείας (πρόληψη εξαρτήσεων, ψυχική υγεία, πρόληψη ασθενειών, αλκοολισμός κ.ά.)
2.3 Παιδεία και αθλητισμός	2.3.1 Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός των σχολικών υποδομών
	2.3.2 Ανάπτυξη δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε ζητήματα εκπαίδευσης και νεολαίας (σχολική διαρροή, ψυχική υγεία, ασφάλεια στο διαδίκτυο, περιβαλλοντική συνείδηση, αξία δια βίου μάθησης κ.ά.)
	2.3.3 Αναβάθμιση και ενίσχυση των αθλητικών υποδομών
	2.3.4 Προώθηση και ενίσχυση οργανωμένων αθλητικών δράσεων και προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού
2.4 Πολιτισμός	2.4.1 Προστασία, ανάδειξη και βιώσιμη αξιοποίηση χώρων ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος
	2.4.2 Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός των δομών πολιτισμού
	2.4.3 Ανάπτυξη δράσεων άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και προώθηση του σύγχρονου πολιτισμού
Άξονας Προτεραιότητας 3: Τοπική οικονομία και απασχόληση	
3.1 Ενίσχυση τοπικής οικονομίας	3.1.1 Προώθηση και ενίσχυση του βιώσιμου τουρισμού
	3.1.2 Στήριξη και ανάδειξη της αγροτικής παραγωγής και των αγροδιατροφικών προϊόντων
3.2 Απασχόληση και ανθρώπινο δυναμικό	3.2.1 Ενδυνάμωση γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού
	3.2.2 Αναβάθμιση ψηφιακών δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού
Άξονας Προτεραιότητας 4: Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και οικονομικής κατάστασης του Δήμου	
4.1 Οργάνωση, διοίκηση και λειτουργία υπηρεσιών	4.1.1 Βελτίωση των μηχανισμών προγραμματισμού, υλοποίησης και παρακολούθησης έργων και δράσεων
	4.1.2 Ενίσχυση του ψηφιακού μετασχηματισμού και εκσυγχρονισμός των διοικητικών διαδικασιών
4.2 Ανθρώπινοι πόροι και υλικοτεχνική υποδομή	4.2.1 Συνεχής ενίσχυση γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου σε αντικείμενα αρμοδιότητάς του
	4.2.2 Συνεχής ενίσχυση γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου σε οριζόντιες δεξιότητες
	4.2.3 Βελτίωση και εκσυγχρονισμός των κτηριακών υποδομών, του υλικοτεχνικού εξοπλισμού και των δικτύων του Δήμου

4.3 Οικονομική λειτουργία και διαχείριση	4.3.1 Ενίσχυση της οικονομικής βιωσιμότητας και της χρηματοοικονομικής σταθερότητας του Δήμου
	4.3.2 Αξιοποίηση δημοτικής περιουσίας
4.4 Συμμετοχικές διαδικασίες, εξωστρέφεια και δικτύωση	4.4.1 Ενίσχυση της προβολής, διαφάνειας και δημοσιότητας του δημοτικού έργου
	4.4.2 Ανάπτυξη δικτύων συνεργασίας και στρατηγικών συμπράξεων σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Μινώια Πεδιάδας 2024 -2028

3.4 Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με άλλες στρατηγικές

Μετά τη διαμόρφωση της στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Μινώια Πεδιάδας, ακολουθεί η εξέταση της συνάφειας και της συμπληρωματικότητάς της με υφιστάμενες διεθνείς, εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές. Ειδικότερα, παρουσιάζεται πίνακας που αποτυπώνει τη συσχέτιση της στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος με τους ειδικούς στόχους των παρακάτω στρατηγικών πλαισίων.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Πολιτική συνοχής • Μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές
ΕΘΝΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • ΕΣΠΑ 2021-2027 • Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025 • Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2026-2030
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) Περιφέρειας Κρήτης 2021-2027 • Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτη 2021-2027 • Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης 2021-2025

Πίνακας 68: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις διεθνείς στρατηγικές

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Πολιτική συνοχής				
Μια πιο έξυπνη Ευρώπη			X	
Μια πιο πράσινη Ευρώπη	X			
Μια πιο συνδεδεμένη Ευρώπη	X			
Μια πιο κοινωνική Ευρώπη		X		
Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες		X	X	
Μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές				
Ισχυρότερες αγροτικές περιοχές	X	X		
Συνδεδεμένες αγροτικές περιοχές	X			
Ανθεκτικότερες αγροτικές περιοχές που προάγουν την ευημερία	X	X		
Ευημερούσες αγροτικές περιοχές				

Πίνακας 69: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις εθνικές στρατηγικές

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
ΕΣΠΑ 2021-2027				
Στόχος Πολιτικής 1: Μια εξυπνότερη Ευρώπη			X	
Στόχος Πολιτικής 2: Μια πιο πράσινη Ευρώπη	X			

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Στόχος Πολιτικής 3: Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη	X			
Στόχος Πολιτικής 4: Μια πιο κοινωνική Ευρώπη		X		
Στόχος Πολιτικής 5: Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της		X	X	
Ειδικός Στόχος: Δίκαιη μετάβαση	X		X	
Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025				
Άξονας Ανάπτυξης 1: Έξυπνη ανάπτυξη	X	X	X	X
Άξονας Ανάπτυξης 2: Πράσινη ανάπτυξη	X			X
Άξονας Ανάπτυξης 3: Κοινωνική ανάπτυξη		X		X
Άξονας Ανάπτυξης 4: Ανάπτυξη υποδομών	X			X
Άξονας Ανάπτυξης 5: Εξωστρέφεια			X	
Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2026-2030				
Αναπτυξιακός Στόχος 1: Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη		X		
Αναπτυξιακός Στόχος 2: Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών	X	X		X
Αναπτυξιακός Στόχος 3: Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση της Κλιματικής Κρίσης	X			
Αναπτυξιακός Στόχος 4: Καινοτομία-Εξωστρέφεια και Ανταγωνιστικότητα			X	X
Αναπτυξιακός Στόχος 5: Ψηφιακός Μετασχηματισμός			X	X
Αναπτυξιακός Στόχος 6: Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινος Μετασχηματισμός	X		X	X

Πίνακας 70: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις λοιπές περιφερειακές στρατηγικές

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) Περιφέρειας Κρήτης 2021-2027				
Τομέας Προτεραιότητας 1: Ευφυής τουρισμός – πολιτισμός				
Πεδίο Εξειδίκευσης 1.1: Ψηφιακή μετάβαση	X		X	
Πεδίο Εξειδίκευσης 1.2: Πράσινη μετάβαση	X		X	
Τομέας Προτεραιότητας 2: Βιώσιμη αγροδιατροφή				
Πεδίο Εξειδίκευσης 2.1: Κυκλική γεωργία	X		X	
Πεδίο Εξειδίκευσης 2.2: Γεωργία ακριβείας	X			
Πεδίο Εξειδίκευσης 2.3: Κυτταρική γεωργία	X			
Πεδίο Εξειδίκευσης 2.4: Αποτελεσματική επεξεργασία	X		X	
Τομέας Προτεραιότητας 3: Αποτελεσματική υγεία και ευεξία				
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.1: Τεχνητή νοημοσύνη				
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.2: Εφαρμογές τηλεϊατρικής – αυτοφροντίδα		X		
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.3: Προσυμπτωματικός έλεγχος		X		
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.4: Data analytics				
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.5: Βιοπληροφορική		X		
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.6: Ιατρική ακριβείας		X		

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.7: Wearables τηλεμετρήσεις				
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.8: Βιοαισθητήρες		X		
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.9: Τεχνολογικές λύσεις στήριξης άσκησης ΑμεΑ		X	X	
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.10: Σύγχρονη διαιτητική				
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.11: Φαρμακευτική		X		
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.12: Εφαρμογές εικονικής εκπαίδευσης				
Τομέας Προτεραιότητας 4: Ψηφιακές τεχνολογίες (οριζόντιος τομέας)				
Πεδίο Εξειδίκευσης 4.1: Διαδίκτυο των πραγμάτων	X	X	X	
Πεδίο Εξειδίκευσης 4.2: Τεχνητή νοημοσύνη			X	X
Πεδίο Εξειδίκευσης 4.3: Μηχανική και βαθιά μάθηση			X	
Πεδίο Εξειδίκευσης 4.4: Τεχνολογίες και εφαρμογές νέφους			X	X
Πεδίο Εξειδίκευσης 4.5: Ψηφιακή απεικόνιση – εικονική πραγματικότητα			X	
Πεδίο Εξειδίκευσης 4.6: Ψηφιακή διαχείριση υποδομών - δικτύων	X		X	X
Πεδίο Εξειδίκευσης 4.7: Κυβερνοασφάλεια	X		X	X
Τομέας Προτεραιότητας 5: Βιώσιμη χρήση των πόρων (οριζόντιος τομέας)				
Πεδίο Εξειδίκευσης 5.1: Βιώσιμες πόλεις	X	X	X	X
Πεδίο Εξειδίκευσης 5.2: Ορθολογική διαχείριση κύκλου νερού	X	X	X	X

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Πεδίο Εξειδίκευσης 5.3: Γαλάζια ανάπτυξη	X		X	
Ε.Π. Κρήτη 2021-2027				
Προτεραιότητα 1: Προώθηση της καινοτομίας και στήριξη της επιχειρηματικότητας			X	
Προτεραιότητα 2: Στήριξη της πράσινης ανάπτυξης και μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα.	X		X	
Προτεραιότητα 3: Ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής προσβασιμότητας	X	X	X	
Προτεραιότητα 4: Ενίσχυση της κοινωνικής δυναμικής και της κοινωνικής συνοχής		X		
Προτεραιότητα 5: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών		X		
Προτεραιότητα 6: Ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη των αστικών κέντρων και της υπαίθρου	X		X	X
ΠΠΑ Κρήτη 2021-2025				
Αναπτυξιακός στόχος 1: Έξυπνη ανάπτυξη				
Άξονας προτεραιότητας 1.1: Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής				
Άξονας προτεραιότητας 1.2: Δημιουργία ερευνητικής τεχνογνωσίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα				X
Άξονας προτεραιότητας 1.3: Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις			X	
Άξονας προτεραιότητας 1.4: Συστάδες ανάπτυξης			X	
Άξονας προτεραιότητας 1.6: Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση (ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονική μάθηση, κλπ.)				X
Άξονας προτεραιότητας 1.8: Ψηφιακή διασύνδεση μονάδων δημόσιας διοίκησης				X

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Άξονας προτεραιότητας 1.11: Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη				X
Αναπτυξιακός στόχος 2: Πράσινη ανάπτυξη				
Άξονας προτεραιότητας 2.1: Ενεργειακή απόδοση	X			
Άξονας προτεραιότητας 2.2: Στήριξη ΑΠΕ – συμπαραγωγή	X			
Άξονας προτεραιότητας 2.3: Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	X			
Άξονας προτεραιότητας 2.4: Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	X			X
Άξονας προτεραιότητας 2.6: Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων	X			
Άξονας προτεραιότητας 2.9: Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση – αποχέτευση, αντιπλημμυρικά, κλπ.)	X			
Άξονας προτεραιότητας 2.10: Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς (βιοποικιλότητα, περιοχές Natura, κλπ.)	X		X	
Άξονας προτεραιότητας 2.11: Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών, κλπ.)	X	X		
Αναπτυξιακός στόχος 3: Κοινωνική ανάπτυξη				
Άξονας προτεραιότητας 3.1: Υγεία – υποδομές, εξοπλισμός	X	X		
Άξονας προτεραιότητας 3.7: Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων		X		
Άξονας προτεραιότητας 3.8: Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών, κλπ.)	X	X		

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Άξονας προτεραιότητας 3.13: Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού	X	X		
Άξονας προτεραιότητας 3.14: Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών – στήριξη τοπικών πρωτοβουλιών	X			
Αναπτυξιακός στόχος 4: Ανάπτυξη υποδομών				
Άξονας προτεραιότητας 4.2: Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	X			
Άξονας προτεραιότητας 4.3: Λιμενικές υποδομές	X			
Άξονας προτεραιότητας 4.5: Οδικές υποδομές	X			
Άξονας προτεραιότητας 4.8: Οδική ασφάλεια	X			
Αναπτυξιακός στόχος 5: Ενίσχυση εξωστρέφειας				
Άξονας προτεραιότητας 5.1: Προώθηση τουρισμού με έμφαση στις ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές			X	
Άξονας προτεραιότητας 5.2: Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού (health & wellness, city break, αγροτουρισμός, ορειβατικός τουρισμός, κλπ.)	X		X	
Άξονας προτεραιότητας 5.3: Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος		X	X	
Άξονας προτεραιότητας 5.4: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς		X	X	
Άξονας προτεραιότητας 5.5: Μουσεία και πολιτιστικά κέντρα		X	X	
Άξονας προτεραιότητας 5.6: Υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού	X	X		
Άξονας προτεραιότητας 5.8: Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές και διεθνείς αγορές			X	

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Άξονας προτεραιότητας 5.9: Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)			Χ	
Άξονας προτεραιότητας 5.11: Προώθηση ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό (συμμετοχή σε εκθέσεις, εμπορικές αποστολές, κλπ.)			Χ	